יובל השלושים ליסוד התלמוד תורה
30
היינר הראשון
י"ג שבט תשס"ו
מוסדות פינסק קארלין בארה"ק
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נהר היוצא מעדן

מקארלין ועד ירושלים

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2022

בעזהשי"ת

נהר היוצא מעדן

מקארלין עד ירושלים

יו"ל ע"י מוסדות

פינסק קארלין

למעמד ה"דינר הראשון"

לטובת מבצר לתורה וחסידות פינסק קארלין

בארץ הקודש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

◆

ולרגל ציון יובל השלושים

ליסוד התלמוד תורה

"אוהל אברהם אלימלך"

ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין הי"ד זיע"א

◆

המרכז: רחוב חסידי פינסק קארלין 1
שכונת בית ישראל ירושלים
המשרד: רחוב לנדנר 2 ת. ד. 5533 ירושלים
טלפון: 02-5323318 02-5321228 פקס: 02-5810259

◆

ליקוט ריכוז ועיבוד
מכון "מטה אהרן"

עורכים אחראיים
הרב ישראל זאב ברנשטיין
הרב ברוך אשר קולא

סקירת המוסדות והקהילות
הרב יעקב ליפשיץ

יו"ר מערכת
הרב חיים שלמה ברנשטיין

רכז מערכת
הרב אברהם פריד

חברי הנהלת המוסדות
– ועדת הדינר
הרב יעקב הניג
הרב יעקב גרוסמן
הרב יוסף ערבליך
הרב שלמה קוסטליץ

חברי ועדת ארגון
הרב פישל בר"ב הניג
הרב חיים שלמה ברנשטיין
הרב אברהם פריד

כל הזכויות שמורות
למוסדות פינסק קארלין בארה"ק
– מכון "מטה אהרן"

כתיבה ועריכה: הרב חיים בן פתחיה

עיצוב גרפי והדפסה:
תדמית - סטודיו לגרפיקה
טל: 03-6165729 דוא"ל: ptadmit@israel.net

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2022

בס"ד, י"ג לחודש שבט תשס"ו

נהר היוצא מעדן

- זה שמו של הספר המוגש לפניכם היום בזה. באמצעות שם זה חפצנו לבטא את המטרה שעמדה לנגד עינינו בעריכת הספר והוצאתו לאור והוא למען ידעו דור אחרון את דברי ימי עברנו המפואר הכולל את קורות חיי רבותינו הקוה"ט זיע"א שלשלת הקודש מדור דור, ואת תולדות קהילות אנ"ש ובתי מדרשינו בארץ הקודש. גם לספר על השתלשלות יסוד המוסדות הק' בארה"ק והתפתחותם במשך השנים עד להוה המפואר והמשגשג המוכיח על העתיד המזהיר עוד יותר בעזהי"ת.

"להשקות צמאי חסדך בנהר היוצא מעדן" - תיבות אלו מהזמר הק' "י-ה אכסוף נועם שבת" לראש השושלת מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א מבטאת נאמנה את תחושתינו בשעה היסטורית זו בה אנו מציינים שלושים שנה להתייסדות התלמוד תורה "אוהל אברהם אלימלך" אשר ממנה אבן פינה לפריחת ושגשוג כל מוסדותינו הק'.

מחד ההודי'ה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו ששם חלקינו בין אותם "צמאי חסדך" הזוכים לשתות ולהשקות ממימי הנהר היוצא מעדן, וגם הצליח דרכנו בכל פינה ופינה שאנו פונים. וזו היא באמת השעה המתאימה לכך - בתוך רבים אהללנו - בהתאסף ראשי עם יחד כל קהל הקודש אנשי שלומינו חסידי פינסק קארלין. אוהדי, ידידי ובוגרי המוסדות הק' שטרחו ובאו מרחוק ומקרוב להביע יקר והערכה להיכלי המוסדות הק' במעמד "הדינר הראשון" הנערך לטובת מוסדותינו הק' בראשות עטרת ראשינו ונזר תפארתינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

ומאידך תקוה ותפילה לפני אבינו שבשמים כשם שעד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך, כך אל תטשנו לנצח, שנוכל עוד רבות בשנים להיות מאותן צמאי חסדיך הזוכים לשאוב ולהשקות מהנהר היוצא מעדן, ולהרחיב את גבולי הקדושה כהנה וכהנה.

כאן המקום להביע תודתנו וברכותינו לכל העוסקים במלאכת הקודש בניהול וניווט המוסדות הק' השוקדים על משמרתם יומם וליל בהתמסרות כדי לשאת בעול העצום והכבד של המוסדות המסועפים ולאפשר למערכה התורנית התוססת להמשיך בדרכה בטח. זכות קדשם של רבותינו הק' יגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב.

* * *

בסיקור תולדות וקורות חיי רבוה"ק זיע"א נעזרנו מאוד במאמרים הנפלאים שראו אור בקבצי "אור הגנוז" וכן במאמרים והליקוטים היקרים שבקובץ גליונות "מטה אהרן". גם שאבנו רבות מבאר מים חיים - שיחות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, ומכתבי אביו מעתיק השמועה הרה"צ ר' מנשה הכהן רוזנפלד זצ"ל ועוד. כדי שלא להעמיס על הקורא לא צויינו מקורות לכל הדברים, והחפץ בכך יעיין בגוף המקורות האמורים.

בברכה ובהדרת הכבוד

הנהלת המוסדות **מכון "מטה אהרן"**

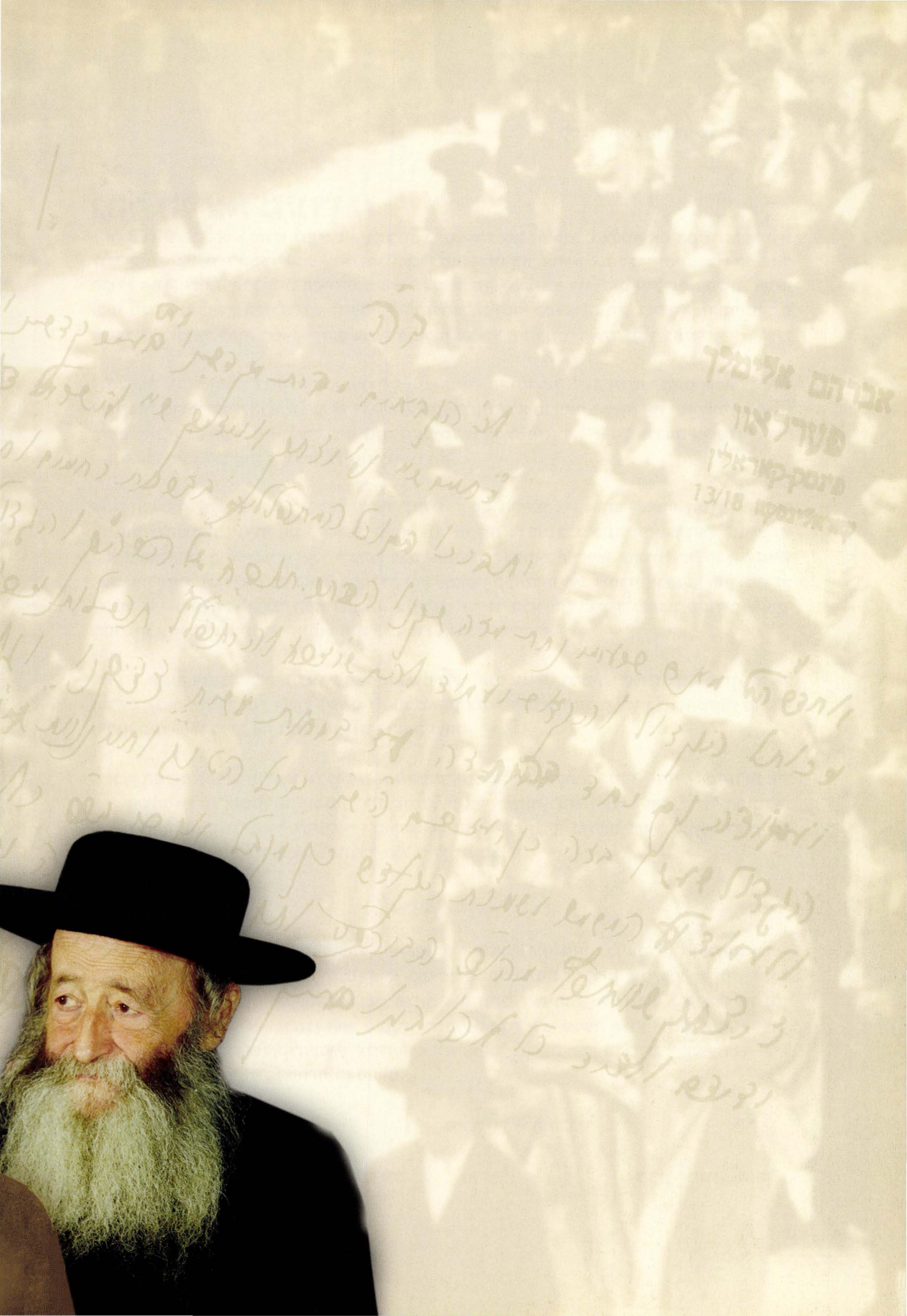

ב"ה
אברהם אלימלך
פערלאוו
פינסקקארלין
13/18

על
משכנות
הרועים

נגוהות מהיכלותיהם של
קדושי שושלת קארלין

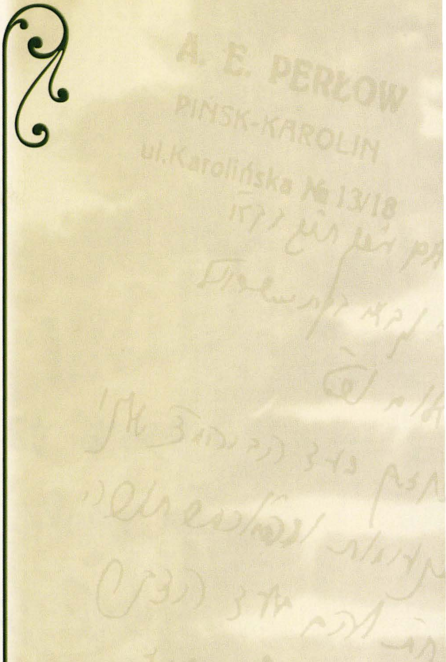
A. E. PERŁOW
PINSK-KAROLIN
ul.Karolińska № 13/18

אהרן הכהן רוזנפלד
פינסק - קארלין
נו"נ לרבותינו הק' זי"ע
רח' רלב"ג 9 ב"ב

לרומם קרן התורה והנקודה החסידית
של עדתינו הק' שכל כך השקיעו בה
רבותינו הק נ"ע זכותם יגן עלינו
להאיר לנו את הדרך הטוב והישר ללכת בה

אהרן הכהן רוזנפלד

כ"ק מרן אדמו"ר
הרה"ק
רבי אהרן הגדול
מקארלין זי"ע

חלק בלתי נפרד ממסכת התגלותה המפעימה של תורת החסידות, הינה פרשת חייו נוראת ההוד ורצופת האורה של קודש הקדשים **הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין**, מעמודי התווך של חצר הקודש במעזריטש, ויד ימינו של המגיד הגדול.

עוד מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש ואחריו תלמידו הרב המגיד ממעזריטש, שוקדים על ערש החסידות וטווים ביד אמן את נימיה הטמירים, שימש רבי אהרן ביטוי עז לאור הנפלא והקסום שזרם בשבילי הדרך החדשה, וחשף את יופיה ונעימותה לעיני כל באי עולם.

בערגה וכימהון לדביקות בריבון העולמים, עבד את בוראו ברתת, בזיע ובחלחלה, בשמחה, בענוה ובהשגות רמות ומופלאות, עד שכל פני תבל נהרו מאוצרות הזוהר אשר זה מקרוב באו. מראהו השגיב גרם להתעוררות עצומה, ואת תחושות הספקנות וההסתייגות שפיעמו בקרב רבים, החליף זרזיף דק של מתיקות עילאית שובת נפש.

למרות פרק חייו הקצר - שלושים ושש שנה - הספיק להטביע בחותם אש מספר ערכים נשגבים על לוח לבה של החסידות. ביניהם יסודות וחידושים עמוקים, בשמחה, באהבת ה' ובאהבת ישראל.

בדברי הימים נחרט כניצן החסידי הראשון בליטא; כגדול לוחמי מלחמת החסידות; כיד ימינו של המגיד הגדול ממעזריטש, וכמי שהשיב שמונים אלף יהודים לאביהם שבשמים.

ביטויים נוראים יצאו מפי גדולי עולם, עת קרבו בחיל וברעדה לשרטט איזה קו בלתי נראה לדמותו רבת האנפין ומעולפת הספירים. הבעל התניא מלאדי שצעד יחד עמו במשעוליה של מעזריטש, אמר כי הינו מפחד לדבר מגדולתו. וכאז כן היום נותרה דמותו הקדושה חבויה ונצורה, מגולה טפח ומכוסה אלפיים אמה.

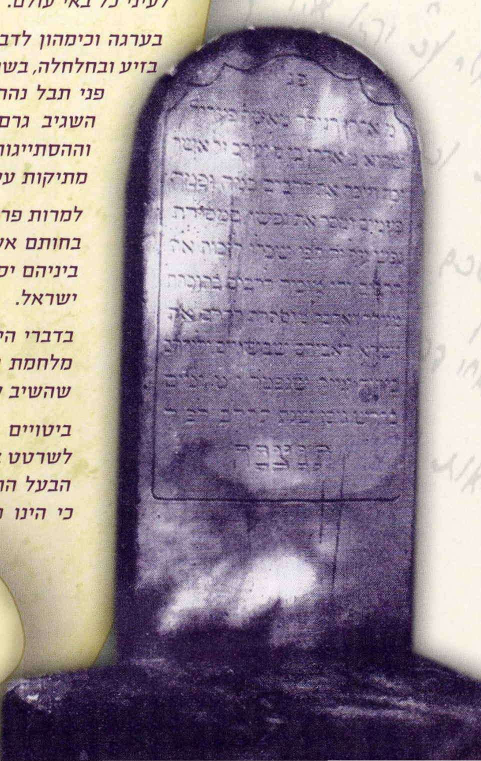

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א

לידתו

במסוה של שמש בית הכנסת פשוט ועני בדעת, חי לו בעיר יענעווא יהודי קדוש ומורם מעם, מל"ו צדיקים ששתל הקב"ה בכל דור ודור, ורבי יעקב שמו. משך כל שעות היום מילא רבי יעקב בנאמנות את מלאכת השמשות המוטלת על שכמו, ורק באישון ליל, לדממת היקום הנם את שנתו, התכנס מאחורי דלתות בית-הכנסת הנעולות על מסגר ובריח, והעניק דרור לכיסופי נפשו ההומים לקל חי. איש מלבד חבריו - ל"ו הצדיקים הנסתרים - לא ידע את סודו הגדול. לפעמים היו תושבי יענעווא מוצאים עם שחר את מנורת השמן של בית הכנסת כשהיא מוצפת על גדותיה, ולא היו יודעים, שלרוב דביקותו, לא השגיח רבי יעקב כיצד השמן שיוצק אל המנורה, הציף זה מכבר את הבזיכים...

כשהעביר יום אחד רבי יעקב את משכנו מיענעווא לפינסק, לא ידעו בני יענעווא איזו מרגלית היתה ביניהם והלכה, ולא ידעו בני פינסק איזו אבן יקרה איוותה לה את עירם למשכן. גם בפינסק - מקום מגוריו החדש - אחז רבי יעקב במקצוע השמשות שהיטיב כמו תמיד להעלים את מעשיו הרמים והליכותיו מעיני הבריות.

נסיון עצום שנקרה לרגליו של רבי יעקב במהלך מגוריו בפינסק והוא עמד בו בגבורה, זיכה אותו מאת ריבון העולמים במתנה גדולה ונפלאה, להוציא מחלציו בן שיאיר את כל פני תבל מזיו קדושתו.

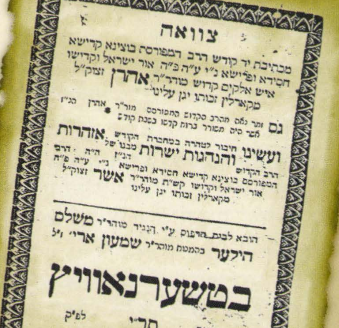

צוואה
מכתיבת יד קודש הרב המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא נ"י ע"ה פ"ה אור ישראל וקדישו איש אלקים קדוש מוהר"ר אהרן זצוק"ל מקארלין זכותו יגן עלינו

גם זהר נגה מהרב הקדוש המפורסם מוה"ר אהרן הנ"ז אשר היה מסור ברוח קדשו בכנת קודש

ועשינו חיבור לטהרה במחברת הקדש אזהרות והנהגות ישרות מבנו של הגה"ז ה"ה הרב הקדוש המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא נ"י ע"ה פ"ה אור ישראל וקדושו קש"ת מוהר"ר אשר זצוק"ל מקארלין זכותו יגן עלינו

הובא לבית הדפוס ע"י הנגיד מוהר"ר משלם הילער בהמטת מוהר"ר שמעון ארי' ז"ל

בטשערנאוויץ

בשנת תר"י לפ"ק

Czernowitz,
gedruckt bei Johann Eckhardt und Sohn.
1849.

קונטרס צוואת רבינו טשערנאוויץ תר"י

אחד המנהגים שנשתרשו בבית-הכנסת הגדול של פינסק, היה זה שבכל ליל יום כיפור, קודם אמירת כל נדרי, היו בעלי הבתים מתיישבים על מקומותיהם בבית הכנסת, והשמש היה מניח בפני כל בעל הבית את מחזורו.

אותה שנה, עסק רבי יעקב כמנהגו בחלוקת המחזורים, כשלפתע קם ממקומו אחד משועי העיר מבעלי השמינית שבשמינית, והנחית על לחיו סטירת לחי מצלצלת. נבוך ומשתומם נשא רבי יעקב את מבטו אל האיש המכה אותו, שואל לדעת מה חטאו ומה פשעו עד כי יצדק להלקותו קבל עם ועדה. ואכן, עד מהרה הדהדו באוזניו גידופיו של הגביר הנזעם. שמש טיפש ועצל! עוד כמה זמן אמתין בסבלנות על מקומי לקבל את מחזורי המיוחל?!

דממה כבידה מלווה בהלם נחתה באחת על הנוכחים. כעת? בעיצומו של יום הקדוש, דקות מספר לפני 'כל נדרי' להרים יד על יהודי?? לשפוך את דמו של השמש תמים הדרך בפני כל הציבור, בגין סרך פגיעה בכבוד המדומה???

עוד הציבור מתפתל במבוכתו, נראה רבי יעקב השמש כשהוא מתקדם בזריזות לכיוון פאתי בית הכנסת. שם, ביציע ממש, מקום אשר אביוני העם יושבים מפני היראה ומפני הכבוד, התייצב נסער בפני קבוצת היהודים הפשוטים, והתחנן: "מורי ורבותי! היות ובגיני ומחמתי נגרם ליהודי מבני ישראל קדושים להגיע לכלל כעס ברגעים הקדושים ביותר של השנה, על כן החלטתי לקבל על עצמי נידוי!!! כעת הריני מבקש מכבוד מעלתם להתיר לי את נידויי למען אוכל להתפלל עמכם ביום הכיפורים הקרוב!..."

קריאתו הנוראה של רבי יעקב התגלגלה כרעם אדירים בעולמות העליונים, והסעירה את כל ההיכלות. עד היכן מגיעה קדושתו של צדיק זה עד שלאחר מנת הבזיונות הגדושה שספג, עוד תולה את העוון בעצמו ואץ רץ לקנוס ולהחרים את עצמו משל היה חוטא שבחוטאים... זיו ואור נפלאים הציפו באחת את השחקים, ולרבי יעקב ניתנה הזכות להוציא מחלציו בן קדוש וצדיק שיאיר את פני תבל מנועם זיו השכינה.

לא ארכו הימים, ובשנת תצ"ו נתמלא ביתו של רבי יעקב כולו אורה עם לידתו של ילד הפלאים שנקרא שמו בישראל - אהרן.

* * *

ויגדל הנער, ונשמתו זו השגיאה והחצובה ממרום העולמות, נשאה אותו לפסגות נעלמות של אמונה וקרבת ה'. עודו ילד קט, שבה את לבו אור תורתו של הבעל שם טוב הקדוש המתחיל להתפרסם בעולם ועוררה בקרבו כיסופים עזים לדבר מה נעלם. דבר זה - ידע בתוך תוכו - לא יקבל אלא במעז'יבוז, המקום בו נטה אור שבעת הימים את אהלו.

בחושיו המחודדים ובלבבו הפתוח, קלט

ציון הבעש"ט הק'

את בשורת האלוקות המפלחת את היקום ואת שירת הבריאה המתרוננת עקב הגילויים הנוראים והמפעימים. בקשו רגליו לצאת בריצה למעז'יבוז' העיירה, להשקיט את נפשו מן הניחוחות המשכרים את חושיו, אך רחוקה היתה ממנו הדרך וגדולה מכוחותיו. גם כסף לעגלה לנסיעה למעז'יבוז לא היה לו לאביו לתת לו. והן הוא כל כך רצה שהצדיק היושב שם במעז'יבוז' יניח לו לראשונה את תפיליו... מחוסר אמצעים, הניח לזמן מה למשאלות לבבו, והמשיך לייחל ליום בו יקרבו ה' למקום אשר בחרה נפשו להסתופף.

לא ידוע לנו אם בסופו של דבר עלה בידו להגיע למעז'יבוז'. נכדו, אדמו"ר הזקן, בעל ה"בית אהרן" אמר, כי למרות שלא ידוע לו אם זקינו ביקר אצל הבעש"ט הק' במעז'יבוז', סביר להניח שלרוב גדולתו ולפי השנים היה אצלו בוודאי. גם הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא חיווה את דעתו כי לא יתכן שקדוש עליון שכזה לא ראה את הבעש"ט הק'...

* * *

תיכף אחר היותו בר-מצוה, החל מפלס לו את דרכו במעלה הר ה', כשהוא בוחר לצעוד בדרכי אביו, בנתיב ההעלמה וההחבאות מעיני הבריות.

בחדרי חדרים זיכך וליטש את נשמתו, עבד את בוראו בשעבוד כל החושים וההרגשים, בשברון לב וענוה, ובשמחה גואה. בשלב מסוים, עבר להתגורר בבית דודו שכבר נתקרב לחסידות, רבי מאנעלע. גם שם התכרבל לו במעיל ההצנע, עד שאפילו מארחו ושאר בשרו רבי מאנעלע, לא ידע דבר וחצי דבר מן האור הזורח בחדרי נפשו.

באותה תקופה, מצא את זיווגו הרבנית הצדקנית מרת לאה, אישה צנועה וכשרה בת להורים הגונים וכשרים מאוד. מסופר כי אביה של הרבנית, זכה כמה פעמים לאכסן את הרה"ק רבי דוד לייקעס תלמיד הבעש"ט הק', במהלך נסיעותיו לשם עניניו הנעלמים. כשהבחין בקדושתו של אושפיזו, שטח בפניו את בקשתו שיברכהו בחתן הגון

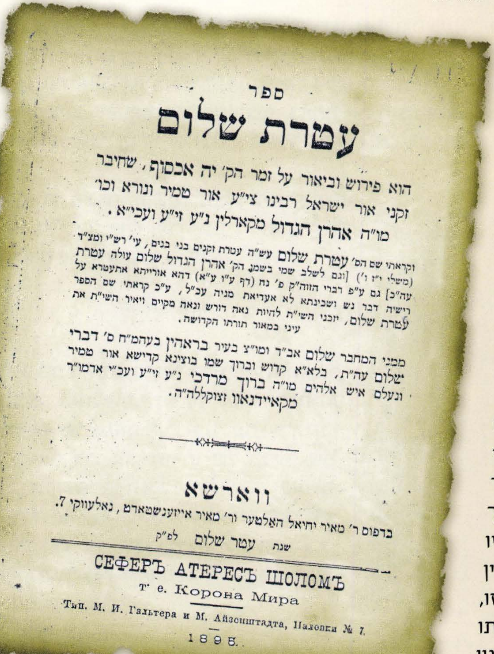

ספר

עטרת שלום

הוא פירוש וביאור על זמר הק' יה אכסוף, שחיבר
זקני אור ישראל רבינו צי"ע אור טמיר ונורא וכו'
מו"ה אהרן הגדול מקארלין נ"ע זי"ע ועכי"א.

וקראתי שם הס' עטרת שלום עש"ה עטרת זקנים בני בנים, עי' רש"י ומצ"ד (משלי י"ז ו') [וגם לשלב שמי בשמג הק' אהרן הגדול שלום עולה עטרת עה"כ] גם ע"פ דברי הזוה"ק פ' נח (דף ע"ו ע"א) דהא אורייתא אתעטרא על רישיה דבר נש ושכינתא לא אעדיאת מניה עכ"ל, ע"כ קראתי שם הספר עטרת שלום, יזכני השי"ת להיות נאה דורש ונאה מקיים ויאיר השי"ת את עיני במאור תורתו הקדושה.

ממני המחבר שלום אב"ד ומו"צ בעיר בראהין בעהמ"ח ס' דברי שלום עה"ת, בלא"א קדוש וברוך שמו בוצינא קדישא אור טמיר ונעלם איש אלהים מו"ה ברוך מרדכי נ"ע זי"ע ועכ"י אדמו"ר מקאיידנאוו זצוקללה"ה.

ווארשא

בדפוס ר' מאיר יחיאל האלטער ור' מאיר אייזענשטאדט, נאלעווקי 7.

שנת עטר שלום לפ"ק

СЕФЕРЪ АТЕРЕСЪ ШОЛОМЪ
т. е. Корона Мира
Тип. М. И. Гальтера и М. Айзенштадта, Наловки № 7.
1895.

שער ספר עטרת שלמה על הזמר הק' מהרה"ק ר"ש מבראהין-קוידינוב

ומשובח עבור בתו. הרה"ק רבי דוד נענה לבקשתו וברכו כרצונו. לאחר הנישואין, כשהופיע שוב רבי דוד להתארח בבית כפעם בפעם, קרא למארחו לצדדין וביקש לשמוע בפרוטרוט על סדר תהלוכותיו של החתן החדש...

* * *

בינתיים נסתלק הבעל שם טוב הקדוש לגנזי שחקים, ושרביט ההנהגה עבר אל בחיר תלמידיו המגיד הגדול ממעזריטש. בחצר קדשו של המגיד הלכה ונתלכדה חבורת קודש של קדושי עולם שהפיצו ביתר שאת ועוז את סגוליותה וייחודיותה של דרך החסידות.

שוב נתעוררה בלבו של רבינו תשוקה מופלאה לבקר במעון האריות במעזריטש ולבשם את נפשו מנועם תורת החסידות. באין בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, נאלץ להציג את משאלתו בפני דודו רבי מאנעלע שהיה מבאי חצרו וממקורביו של המגיד, בתקווה כי יאות לקחתו עמו בעגלתו בהזדמנות הקרובה בה יצא למעזריטש. דודו, באוחזו אותו לאברך הרחוק מעניני חסידות ועבודת ה', דחהו בלך ושוב וחמק פעם אחר פעם מסרהוביו. אך לאחר שהציע עצמו לשמש כעגלון בכל הדרך הארוכה, ניאות הדוד להצעה, ורבינו החל עושה בדחילו ורחימו את הכנותיו הקדחתניות לקראת הרגע הנשגב אליו ייחל זה עידן ועידנים.

אהרן בלא"א מוהר"ר יעקב

חתימות יד קדשו

בבוא היום המיוחל, ארז בהיחבא את בגדי השבת שלו, ולאחר שהצניעם היטב בירכתי העגלה, אחז במושכות הסוסים ויצא לדרך הארוכה.

עם הגיעם למעזריטש, מיהר רבי מאנעלע כמובן מאליו להתעטף בבגדיו ההדורים, חגר את אבנטו, ובהותירו את אחיינו לטפל בסוסים הלאים מן הדרך, פנה להקביל את פני רבו הקדוש. גם רבינו סיים את מלאכתו באורווה, לבש את בגדי השבת אשר לו, ובחיל ורעדה כיוון את אורחותיו לבית המגיד הגדול.

בהתרגשות עצומה קרב אל דלת החדר, ויהי אך דרכו רגליו על המפתן, קם לקראתו המגיד מלוא קומתו, והושיט לו את ידו בחדווה: "ברוך הבא הרב רבי אהרן!". הושיט גם רבינו את ידו בענווה והמגיד המשיך: "זה זמן רב חיכיתי לכם, רבי אהרן!..."

בצדו השני של החדר ניצב רבי מאנעלע נרעד וחיוור כסיד. ריבונא דעלמא כולא! מיהו זה ואיזה הוא האברך הסמוך לשולחני?? איש אלוקים קדוש עובר עלי תמיד, ואנכי לא ידעתי!...

בלב נשבר קרב לרבו המגיד, וסיפר לו בבכי על המכשלה שתחת ידו, בהשתמשו כבעל עגלה באברך קדוש זה שהשכיל להעלים עצמו ממנו ולהעמיד פנים כיהודי פשוט. לשמע הדברים נרעש המגיד וציווה על רבי מאנעלע לקבל על עצמו נזיפה בחליצת מנעלים. דע - אמר לו - שכדאי הוא ר' אהרן שישב בפנים המרכבה בעוד אתם תשבו בחוץ ותנהיגו את הסוסים...

כאיל תערוג על אפיקי מים, נשאר רבינו כשבוי לצד פלג המים הרענן המפכה

במעזריטש, לכוד בחבלי הנעימות המתפשטים בכל ישותו ומרחיקים אותו אלפי פרסאות מגשם העולם. על כנפי רעיונותיו הטהורים ונפשו הזכה, נסק בעקבות רבו הגדול לשחקים, דרך בארצות לא עבר בם איש. המגיד הגדול הרעיף עליו מחיבתו, והוא כתלמיד מסור ונאמן, נהיה לעמוד התווך של בית המדרש, דולה ומשקה מתורת רבו לרבבות אלפי ישראל הנוהים לאור החסידות.

* * *

העיד הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ: כל שערי ההיכלות נפתחו בפניו של רבינו. הוא קיבל רשות משמים ליטול ככל העולה על לבבו מכל חמודי וכיסופי העונג האמיתי והשעשועים העליונים, ולא חפץ בכל אלה כי אם ביגיעה (נאר מיט הארוואנייע)...

מה למדת במעזריטש? - שאלוהו לרבינו, והוא השיב - גאר נישט - כלום! כלום??? - נתעוררה תיכף התמיהה. אכן, למדתי שאני לא כלום! - השיב. וזו היא כבר תורה גדולה עד למאוד.

ענוה עד שיבור אחרון נקודות הישות; שמחה שאינה תלויה בשום דבר לבד ההודיה העצומה על שלא עשני גוי; הזדככות והתעלות במעלות האהבה והיראה שאין להם סוף לעולם ועולות ויורדות בכל היקום ובכל החיים; אהבה אמיתית מנקודת תוכיות הלב לכל בר ישראל מי אשר יהיה באשר הוא שם; אלו הם חלק מן המזבחות אשר נערכו במעזריטש, ובאישן התנשא רבינו עד למאד.

"אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת" - היה אומר ומפרש בדרכו: ריבונו של עולם! גם בשעה שבית ישראל שקועים ר"ל ובעוה"ר באהבת עולם וחמודי הגשם, עם כל זאת "עמך אהבת", אין שום הפסק באהבתך יתברך את ישראל עם קדשך...

עוד אומר היה: "מי שאינו שמח שמחה גדולה ולו בגלל שהינו יהודי, הריהו כפוי טובה!..."

מהי יראתו של רבי אהרן מקארלין - היה אומר הרה"ק בעל התניא מלאדי - כמוראו של אדם הניצב בפני כתת יורים שכבר ירו עליו החיצים מתוך רוביהם, ועוד קט ויפלחו את לבו... זוהי רק יראתו החיצונית, ואילו היראה פנימית שלו, לאו כל מוחא סביל דא. ומהי השתוממותו של רבי אהרן מקארלין מהשי"ת? כהשתוממותו של אדם שיש לו אלף אלפי אלפים עיירות מלאות כל טוב ביבשה, ועוד אלף אלפי אלפים ספינות בים טעונות אבנים טובות ומרגליות, והכול אבד לו בין לילה ונודע לו מזה ברגע אחד... כך משתומם רבי אהרן מן הקב"ה בכל רגע ורגע חוץ משעת קריאת שמע ותפלה.

רבו המגיד ממעזריטש אמר עליו כי הינו יחיד בדורו באהבת הבורא! עוד אמר עליו כי הינו בבחינת ענני הכבוד!...

פעם אחת החווה המגיד בפני הרה"ק רבי זושא מאניפולי על רבינו ואמר לו: רואה הנך את אברך זה? מלאכים ושרפים נלקים בשמים בגלל גודל יראתו את השי"ת, ודבר לא נראה עליו...

מנהג קודש היה לו לרבינו בעת שהותו בבית רבו, בכל ערב שבת לכנוס לבית הבישול,

ולהכין לו בדחילו ורחימו וכוונות עילאיות חתיכת דג מיוחדת שתהיה למאכלו בשבת קודש. וכבר ידע המגיד הקדוש בעת חלוקת הדגים לתת לו לרבינו את שהכין לו מערב שבת.

כספה נפשו של הרה"ק הבעל התניא לטעום פעם אחת מאותה חתיכת דג מיוחדת ולעמוד על סגוליותה. בהזדמנות הקרובה בה הסב על שולחנו של המגיד בסעודת שבת, סובב כמה סיבות ועניינים עד שנפלה החתיכה המצוינת בצלחתו. לימים אמר: חתיכת דג זו, שירתה אותי עשרים ושתיים שנה בעבודת ה'!

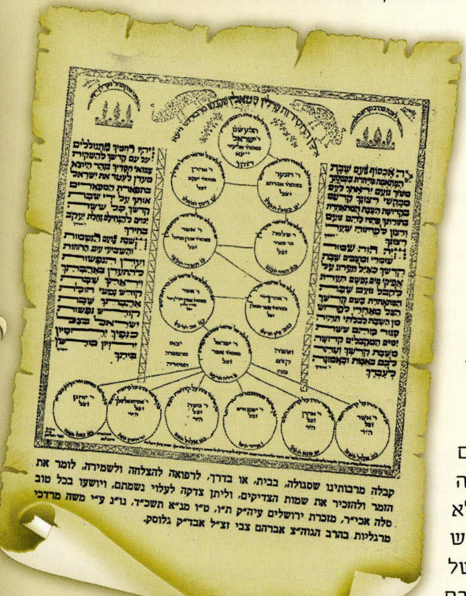

קבלה מרבותינו שסגולה, בבית, או בדרך, לרפואה להצלחה ולשמירה, לומר את הזמר ולהזכיר את שמות הצדיקים, וליתן צדקה לעלוי נשמתם, ויושעו בכל טוב סלה אכי"ר. מוכרת ירושלים עיה"ק ת"ו, ט"ו מנ"א תשכ"ד, נו"נ ע"י משה מרדכי מרגליות בהרב הגה"צ אברהם צבי זצ"ל אבד"ק גלוסק.

הזמר הק'

* * *

דבוק היה רבינו בחי החיים וישים אליו לבו ורוחו, ונשמתו אליו יאסוף עד כלות ממש.

ידועה העובדה כי פעם שקע בדביקותו הנפלאה בהתפשטות הגשמיות ולא הקיץ ממנה משך שלש יממות רצופות! בני היכלא של המגיד שביקשו את רשות רבם להקיצו מדביקותו פן יבולע לו חלילה, נענו על ידו: הניחו לו לרבי אהרן, מניח הוא כעת תפילין דמארי עלמא!... ובגין כך שהתבטל באותן שלש יממות ממצוות מעשיות, כותב רבינו בצוואתו על עצמו: "אינני יודע אם יש גרוע ממני..."

את כיסופיו וערגונו לריבון העולמים, לא יוכל חרט אנוש לתאר או לצייר. דיה הצצה אחת למילות הזמר הטהור "י-ה אכסוף נועם שבת" שהתפרץ מלבו עת כובד פעם לשורר על שולחן רבו המגיד, בכדי להשכיל לאפס מה מזעיר עוצמת הדביקות והעגעוגים שגעשו וסערו בקרבו. "משוך נועם יראתך לעם מבקשי רצונך... וטהר לבם באמת ובאמונה לעבדך...", המיית קודש משתפכת בשירת אהבה קדושה וטהורה, זמרת נפשות ישראל הנמוגים בסערת כיסופים ליוצרם עושם ומחוללם. מאות שנים לאחר חיבור השיר הקדוש על ידו, ומידי שבת בשבתו עדיין מתעלסת לה כנסת ישראל באהבים עם מלך מלכי המלכים, בזמר נפלא זה.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה. כל תיבה שנהגתה מפיו הקדוש, אפופה היתה טללי טוהר ועונג, כל אמרה חדורת תשוקה וחמדה, תוכה רצוף אהבה.

סיפר הרה"צ רבי אברהם יצחק מהארדאק ז"ל שזכה להסתופף בצל ארבעה דורות של רבותינו הקדושים, שבשעה שהופיע הרה"ק רבי דוד הלוי המגיד מסטעפין זי"ע בימי חורפו בבית המדרש של המגיד, נכנס לבית המדרש בעת התפילה ועיניו פגשו תחילה באחד התלמידים כשהוא מעוטר בשני זוגות תפילין. לשאלתו מי הוא תלמיד זה, נענה: זהו הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב. שוב ראה אברך שניצב באחת מזוויות בית המדרש ומשתפך בתפילתו, וכל מלה היוצאת מפיו יורדת חדרי בטן ומפלחת כליות ולב. לשאלתו מי זה, נענה: זהו רבי אהרן מקארלין!

מדי יום ביומו היה המגיד הקדוש מתבודד בעת תפילתו בחדרו, ורק עם הגיעו ל"אין כאלקינו", היה מכנס אליו מנין מסגל תלמידיו הנבחרים, ובנוכחותם ממשיך בתפילתו.

פעם אחת חסר עשירי למנין הקדוש, והתלמידים התקשו למצוא תלמיד מתאים להשלים את המנין. נכח בבית המדרש הרה"ק רבי יעקב יצחק 'החוזה' מלובלין שהיה עדיין צעיר לימים, וביקש שיניחוהו להצטרף אך הפעם הזאת למנין ולחזות ברבו הקדוש בעידנא דצלותא. אך למרות הפצרותיו, התנגד המגיד לנוכחותו, וקבע כי אין זאת לטובתו שיצטרף למנין. אדהכי והכי חלפה לה שעה ארוכה, ותלמיד אחר לא נמצא. נתקבלה אפוא בלית ברירה בקשתו של 'החוזה', ולרוב אושרו הורשה לכנוס לפני ולפנים לצפות בכהן הגדול בעת עבודתו.

מבני המנין הקבועים, היה רבינו. והנה, אך התחילו לומר "אין כאלוקינו", נאחז רבינו בדביקות עצומה, ומרוב כיסופים ניתרו רגליו מן הרצפה לספסל הסמוך. באמירת "אין כאדונינו", שוב זינק מהספסל לשולחן. ומשם פרח באוויר עד שראשו נקף בתקרה... ברגע זה נשמע קול חבטה, ורבי יעקב יצחק 'החוזה' צנח ארצה מתעלף...

נרעשים חשו התלמידים הגדולים להקיצו לגור האריות מעלפונו ולהשיב את נפשו. הלא כך אמרנו לך שאין מן הראוי שתשהה עמנו?! - פנו אליו בנימה מוכיחה. אח! - נענה לעומתם 'החוזה' בנימת ביטול. אין אתם יודעים מדוע התעלפתי. דעו שברגע שרבי אהרן הוציא משפתיו הקדושות את המילים "אין כאלוקינו" יצא כרוז למעלה לאמור: בואו וראו כיצד ילוד אשה משבח ומקלס לבוראו! כיוון שהתכנסו כל הפמליא של מעלה כאן בחדר, התעלפתי...

עתה נודע מדוע סירב המגיד לנוכחותו של 'החוזה' בחדר, ביודעו עד היכן עיניו הטהורות צופות ורואות, ומחשש שלא יעצור כוח בראותו את כל חיל צבא מרום בא להשתעשע ב"אין כאלוקינו" של רבינו...

ורבים השיב מעוון

בצוואת קדשו, מורה רבינו בין היתר לחקוק על מצבתו את המילים הבאות: "פ"נ פ' הנולד מאשה פ' שהוא פב"פ אשר זכה וזיכה את הרבים כמה פעמים, וכמה פעמים מסר נפשו א"ע במסירת נפש על זה לפי שכלו, לזכות את הרבים, והיה מוכיח לרבים בתוכחה מגולה ואהבה מסותרת לקרב את ישראל לאביהם שבשמים וליחדם ביחוד גמור וכו'"

אכן כן, כל ימי חייו חירף רבינו את נפשו במסירות נפש לקרב את ישראל לאביהם

שבשמים ולקבץ הנידחים מארבע כנפות הארץ למען שמו באהבה. וכפי עדות הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא זי"ע שאמר: מקובלני כי רבי אהרן הגדול מקארלין השיב שמונים אלף בעלי תשובה לאביהם שבשמים!

כיצד השיב רבינו בתשובה שמונים אלף בעלי תשובה וכל ימי חייו לא היו אלא ל"ו שנים? האמנם טייל בכל כך הרבה עיירות ובתי מדרשות עד שדיבר והוכיח בפני שמונים אלף נפשות?

אמר נכדו הרה"ק מרן אדמו"ר הצעיר רבי אשר מסטאלין זיע"א: כסבורים העולם, שזקיני הגדול השיב יהודים בתשובה, כשהוא ניצב על עמוד, פניו אל ההיכל ואחוריו אל ארון הקודש, והוא מטיח בציבור דברי כיבושין. ולא הוא. זקיני ישב על כסאו ואמר "תורה" בקול שקט יותר מאבא [ה"בית אהרן"], ומי שהיה צריך לשמוע, נכנסו הדברים ללבבו אפילו במרחק אלפי פרסאות...

בתחילת דרשותיו, במהלכן חשף את עוונות הציבור וגלל את פשעיהם, הכריז בקול רם את שמו ושם אביו וכן את שם העיר בה מתגורר. אמר, אם יקומו עלי בני העיר בגלותי את חטאיהם וירצחוני נפש, לא תשאר אשתי עגונה...

פעם הופיע בביתו של בעל הבית אחד, והלה בהבינו כי כוונת רבינו להוכיחו על פניו ולהטותו למוטב, מיהר להתחבא מתחת למטה. קרב אליו רבינו, שלפו ממקום מחבואו והחל מרצה בפניו את העוונות שעולל מיום ביאתו לעולם ועד עתה. עלו באיש הרהורי תשובה והוא החלל מייבב מרות. רבי! אנא, הורה לי דרך תשובה! אין לך דרך תשובה - השיבו רבינו, אלא אם כן תכין עצמך תיכף ומיד לשחיטה. הביע האיש את הסכמתו, ואחר שעיניו נקשרו היטב במטפחת, החל רבינו משחיז סכין שחיטה... כשהושחזה הסכין היטב, הפכה רבינו לצדה השני והחליק בה על צווארו המושט של האיש... זמן רב הוליכה אנה ואנה עד שקרא: וסר עוונך וחטאתך תכופר. אז הורה לאיש להתרומם מן הארץ, התיר את קשרי עיניו ונם לו: על ידי מסירות נפשך האמיתית, נתכפרו פשעיך ונעשית בעל תשובה גמור!

מעזריטש

אלפי נימים קשרו בחיבה וההערצה בין הרב הגדול המגיד ממעזריטש, לבין תלמידו הרה"ק רבי אהרן מקארלין. מיום עוברו על מפתן שעריה של מעזריטש, לא זז המגיד הגדול מחבבו עד לאחת, ומלהעריף עליו מכל טוב אוצרותיו.

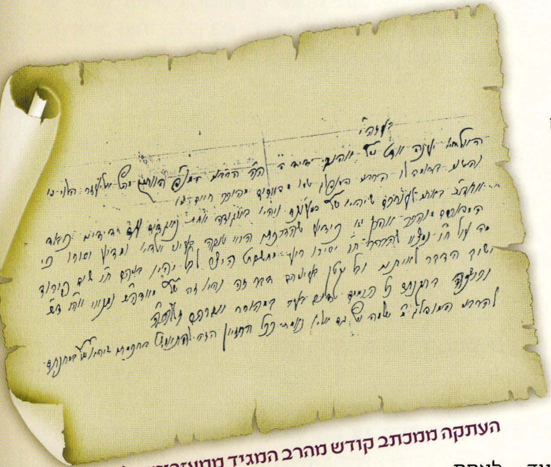

העתקה ממכתב קודש מהרב המגיד ממעזריטש לרבינו

עודנו צעיר לימים, בחר בו המגיד הקדוש מכל תלמידיו להיות ליד ימינו בכל ענייניו ולעמוד בראש מלחמתו הקדושה להפצת חידוש החסידות. הוא הגבר הוקם על, נשלח לחרף את נפשו במערכות אלוקים חיים, ועיני המגיד הקדוש רואות ונפשו יודעת מאוד אלו פלאות עוד יחולל האברך דנן עלי אדמות. הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע, נתן רמז וסימן לדבר היות רבינו יד ימינו של המגיד הגדול שכן יום ההילולא שלו - י"ט בניסן, מכוון בספירת העומר בתיבות "יאר" "ימינך"...

רבינו היה היחידי אשר הורשה לערוך לעצמו י"ב חלות כמנהג קדושים וטהורים בעת ישיבתו על יד שולחן רבו המגיד הקדוש. זאת מלבד מה שהיה יושב בשולחנו של המגיד על ידו בצד ימינו, כשמהצד השני יושב הרה"ק רבי מנחם מענדל מויטעבסק זי"ע.

מסופר, שבליל שבת אחת, אחר שסיים המגיד הקדוש לערוך את שולחנו בפני תלמידיו ופרש לחדרו, הסתגר לו רבנו באכסנייתו, ובקול חשאי שלא נשמע לאיש החל שופך את לבו באמירת שיר השירים כדרכו בקודש בדביקות נפלאה עד אובדן כל החושים מעוצמת האהבה בתענוגים. פתע נכנס ציר שלוח מעם המגיד ובקשה שלוחה מאת הרב בפיו שיחדל מאמירת שיר השירים שלו שכן המגיד אינו יכול לישן כל זמן שאומר הוא שיר השירים...

ישבו קדושי עולם על מדוכת מעשיה זו, וכבר הסבירוה בטוב טעם ודעת, אף שגם אחר דבריהם נותר הנסתר רב על הגלוי. היות והמגיד הקדוש ורבי אהרן הגדול היו בבחינת העלאת מ"נ והורדת מ"ד, משפיע ומקבל, על כן לא יכול היה המגיד לישן לרוב התשוקה שעורר רבי אהרן בעולמות העליונים...

והנה חריץ צר לאחוז דרכו בחוט הקשר המסתורי שבין המגיד הקדוש לרבינו, שהיה ועודנו סוד כמוס ונעלם...

* * *

לצד השם "המוכיח" שניתן לו לרבינו עקב מסירות נפשו להוכיח את ישראל קדושים בכל אתר ואתר ולקרבם לדרך החסידות, העניקו לו במעזריטש שם לווי נוסף - "הגדול". וכבר אמר נכדו מרן אדמו"ר רבי יוחנן זיע"א: מי קרא לו "הגדול"? ה"גדולים" קראו לו "הגדול"...

פעם עבר הקול במעזריטש, כי לגיונות של פורעים קרבים לעיר וחומסים ובוזזים מכל הבא ליד והורגים הרבה נפשות מישראל. ערב שבת עם חשיכה ניצבה הרבנית של המגיד על יד הנרות, וחככה בדעתה האם להדליק בהן את האור, או שמא עלול אור הנרות להזעיק למקום את הפורעים צמאי הדם. שאלה את פי בעלה, והוא ציווה אותה לשאול את רבינו. הקשיב רבינו לשאלתה והשיב כמתמיה: מהי? נרות שבת לא להדליק???

והיה מרן אדמו"ר רבי יוחנן זיע"א מספר סיפור זה, ומסיים בלשון קדשו: ובאמת לא קרה שום דבר!...

שוב מעשה היה באנשי חמס שפשטו על גלילות מעזריטש והרגו ובזזו ללא רחם. מורך עז חדר ללבבות, ובני החבריא קדישא נכנסו לפני ולפנים לשאול את פי המגיד הקדוש איך עליהם להיערך לקראת הרעה הקרבה ומתרגשת. ציוה עליהם המגיד

לאסוף חיש מהר את כל חפצי ותשמישי הקודש מבית המדרש ולהתאסף כולם במקום מסתור עד יעבור זעם.

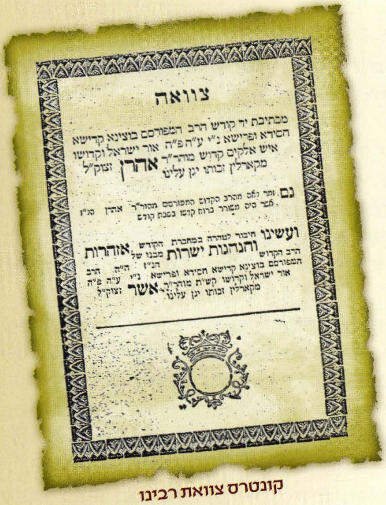

צוואה

מבתיבת יד קודש הרב המפורסם בוצינא קדישא
חסידא ופרישא נ"י ע"ה פ"ה אור ישראל וקדושו
איש אלקים קדוש מוהר"ר **אהרן** זצוק"ל
מקארלין זכותו יגן עלינו

גם. זמר נאה מהרב הקדוש המפורסם מהור"ר אהרן זצ"ל
אשר היה משורר ברוח קדשו בשבת קודש

ועשינו חיבור לטהרה במחברת הקודש
אזהרות והנהגות ישרות מבנו של הרב הקדוש
המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא הנ"ז ה"ה הרב
אור ישראל וקדושו קש"ת מוהר"ר **אשר** נ"י ע"ה פ"ה
מקארלין זכותו יגן עלינו זצוק"ל

קונטרס צוואת רבינו

מנורה אחת בת ששים קנים תלתה בבית מדרשו של המגיד. מנורה קדושה ומופלאה, טיבה וטבעה, חידה ותעלומה. פעם הביע המגיד את חפצו בכזו מנורה, ורבינו עמל קשות להשיגה. אך התקרבו למנורה הקדושה, וכמעט שלא נגעו בה בבקשם להורידה, נזעק רבינו: מי זה מהין לשלוח את ידו במנורה הקדושה של הרבי?! ולא הניח התלמידים להורידה. באו התלמידים לרבם, וסיפרו לו את דברי רבינו. אמר להם המגיד, מעתה לכו גם אתם לבית המדרש והתאספו שמה עד שתסתלק הצרה!

ראה רבינו שעליו היו כולנה, מיהר לשלוח ציר דחוף לרבו המגיד בבקשו בתחינה שיהיה עמו בעת מעבדו ולא יטיל עליו לבד המערכה. אך תשובת המגיד בוששה לבוא...

פתע ניסרה את חללה של מעזריטש מצהלת פורעים מקפיאת דם. להקת הרוצחים הלכה והתקרבה בצעדי ענק לבית המדרש ומנגד החל אף רבינו עושה את הכנותיו שלו לרגע המערכה. אך נכנסו הפורעים לרחוב של בית המדרש רץ לעומתם רבינו הקדוש ומפיו זעקת אדירים: "ל-מ-ה ר-ג-ש-ו ג-ו-י-ם ו-ל-א-ו-מ-י-ם י-ה-ג-ו ר-י-ק - - -"

מנוסת חרב והרג ואבדון פקדה באחת את גדודי הפורעים ואלה נמלטו על נפשם טרם היה סיפק בידם ליטול מחוט ועד שרוך נעל מכל אשר ליהודי מעזריטש. ביום ההוא נתגדל ונתקדש שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך על ידי רבינו בכל העולמות, וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר!

* * *

רבינו מונה על ידי רבו הקדוש לעשות נפשות לחסידות, ולקרב אליה נשמות גבוהות ומסוגלות. בכוחות נפשו הנפלאים, הביא רבינו למפתן חדרו של המגיד מן הטוב והמובחר בנשמות ישראל בהם שנעשו לגדולי החסידות המפורסמים ביותר. מורגל היה על לשונו של המגיד: "בכדי לנצח שר צבא, יש לשלוח שר צבא!..."

ממקום מושבו בפינסק, האיר רבינו את שמיהן של מדינות ליטא ורוסיה הלבנה, וכיוון לעברן אשדי טוהר ממיסים ומענגים מחמודי קרבת ה'. חציו המשוחים לא פסחו אף על מבצרי ומעוזות מתנגדיה הנועזים ביותר של החסידות, ובאופן שלמעלה מדרך הטבע, השפיעו על רבים מהם לנטות לדרך האמת. כעבדים ישאפו צל נמשכו אל

דמותו המאירה, בצילו חמדו ישבו ופריו מתוק לחיכם. הוא קרבם אל רבו המגיד זיע"א, שם שבעו ממנעמי הנצח.

פעם קרא אותו אליו המגיד לחדרו ואמר לו: באמדור יש מנורה מוכנה, בזיכיה מלאים בשמן ופתילותיה מתוקנות היטב, יש רק צורך להדליקה!...

נטל רבינו את צקלונו ויצא לאמדור. בהגיעו שמה, היתה תחנתו הראשונה בבית המדרש. עם הכנסו הבחין באברך יושב ולומד, היה זה ר' חייקל מאמדור. ראה רבינו ברוח קודשו כי הנה הגיע אל המנורה המדוברת, פנה אליו בשאלה: במה עוסק הוא מר? בלימוד תורה לשמה! - השיב ר' חייקל. תורה לשמה? - התמיה רבינו - היכן הם אם כן ה'דברים הרבה'?... פסק רבינו את פסוקו והפליג לדרכו.

פילחה השאלה את כליותיו של ר' חייקל והסעירה את עשתונותיו. עיין בה ארוכות וגמר אומר שלא להרפות מן האור אליו נחשף. אזר חלציו והחל רץ בעקבות העגלה המתרחקת. משהשיגה שאל את רבינו מתנשף: היכן לוקחים זאת? אצל המגיד במעזריטש! - השיבו רבינו. טיפס ר' חייקל על העגלה ויצא בדרכו לגילוי האמת. כשהגיע למעזריטש זכה שהמגיד הגדול יעלה את האור במנורתו המופלאה.

מעשה באחד מבני החבריא קדישא שבמעזריטש, שחלף פעם באישון ליל בסביבות קארלין וניעורה בו תשוקה לראות את פני חבירו הקרוב - רבינו. קרב לבית רבינו, והחל נוקש על החלון. מי זה? נשמעה שאלתו של רבינו, והאברך השיב - אנוכי! בסומכו על זאת שרבינו מזהה בוודאי את קולו. חלפו רגעים והדלת לא נפתחה... נקש שוב, ואין מענה. נקש על החלון וקרא: רבי אהרן, מדוע זה תסרב לפתוח לי הדלת? השיבו רבינו: מי הוא זה היכול לקרוא על עצמו אנוכי?!

הפנים התלמיד את הדברים

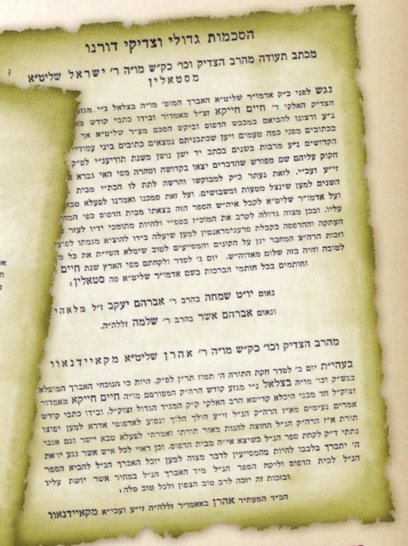

הסכמות גדולי וצדיקי דורנו

מכתב תעודה מהרב הצדיק וכו' כק"ש מו"ה ר' ישראל שליט"א
מסטאלין

נגש לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א האברך המופ' מו"ה בצלאל נ"י מגזע
הצדיק האלקי ר' חיים חייקא זצ"ל מאמדור ובידו כתבי קודש מ
ב"ע ורצונו להביאם במכבש הדפוס וביקש הסכם מע"ר שליט"א אך
בכתובים מפני כמה טעמים ויען שכתבניתם נמצאים כתובים ביני עמודי
הקדושים נ"ע מרבות בשנים בכתב יד ישן נושן משנת תודיענ"י לפ"ק
חקוק עליהם שם מפורש שהדברים יצאו בקדושה וטהרה מפי האי גברא
זי"ע ועכ"י. לזאת נעתר כ"ק למבוקשו והרשה לתת לו הכת"י מבית
השנים למען שינצל מטעות ומשבושים. ועל זאת סמכנו ואמרנו לפעלא טבא
ועל אדמו"ר שליט"א לקבל איה"ש הספר הזה בצאתו מבית הדפוס כפי המח
עליו. ובכן מצוה גדולה לקרב את המוכ"ז בספ"י ולהיות מתומכי ידיו לעזור
העתקה וההדפסה בקבלת פרענימראנטין למען שיעלה בידו להוציא מגמתו לפוע
וזכות הרה"צ המחבר יגן על הקונים והמסייעים לטוב שימלא השי"ת את כל מ
לטובה והיה בזה שלום מאדוה"ש. יום ג' לסדר ולקחתם מפי הארץ שנת חיים
וחותמים בכל חותמי הברכות בשם אדמו"ר שליט"א פה סטאלין:

נאום יר"ט שמחה בהרב ר' אברהם יעקב ז"ל מלאהי
ונאום אברהם אשר בהרב ר' שלמה זללה"ה.

מהרב הצדיק וכו' כק"ש מו"ה ר' אהרן שליט"א מקאיידנאוו

בעה"ת יום ב' לסדר חקת התורה ה' תמוז תר"ן לפ"ק. היות כי הנוכחי האברך המופלא בנש"ק וכו' מו"ה בצלאל נ"י מגזע קודש הרה"ק המפורסם מו"ה חיים חייקא מאמדור זצוק"ל חד מבני היכלא קדישא הרב האלקי ק"ק המגיד הגדול זצוק"ל, ובידו כתבי קודש אמרים נעימים מא"ז הרה"ק הנ"ל זי"ע הילך הליך ונסע לאדפוסי אדרא למען יפוצו תורת א"ז הרה"ק הנ"ל החוצה להנות מאור תורתו ואמרתי לפעלא טבא יישר וגם אנכי נתתי ד"ק לקחת ספר הנ"ל כשיצא אי"ה מבית הדפוס. וכן ראוי לכל איש אשר נגע יראת ה' יתברך בלבבו להיות מהמסייעין לדבר מצוה למען יוכל האברך הנ"ל להביא הספר הנ"ל לבית הדפוס וליקח הספר הנ"ל מיד האברך הנ"ל במחיר אשר יושת עליו ובזכות זה יזכה לרב טוב הצפון ולכל טוב סלה,

הכ"ד המעתיר אהרן באאמו"ר זללה"ה זי"ע ועכי"א מקאיידנאוו

הסכמת מרן אדמו"ר אור ישראל מסטאלין זי"ע
על הסה"ק "חיים וחסד"

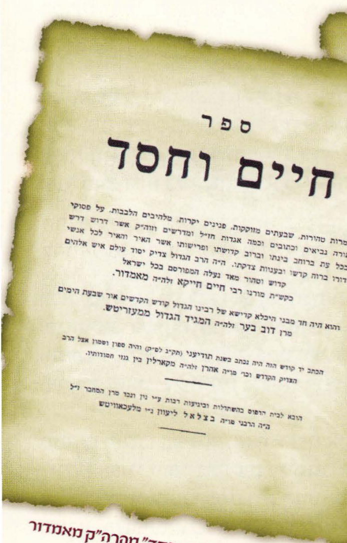

ספר
חיים וחסד

אמרות טהורות, שבעתים מזוקקות, פנינים יקרות, מלהיבים הלבבות, על פסוקי
תורה נביאים וכתובים וכמה אגדות חז"ל ומדרשים וזוה"ק אשר דרוש דרש
בכל עת ברוחב בינתו וברוב קדושתו ופרישותו אשר האיר והאיר לכל אנשי
דורו ברוח קדשו ובענות צדקתו. הי"ה הרב הגדול צדיק יסוד עולם איש אלהים
קדוש וטהור מאד נעלה המפורסם בכל ישראל
כקש"ת מורנו רבי חיים חייקא זלה"ה מאמדור.

והוא היה חד מבני היכלא קדישא של רבינו הגדול קודש הקדשים אור שבעת הימים
מרן דוב בער זלה"ה המגיד הגדול ממעזריטש.

הכתב יד קודש הזה היה נכתב בשנת תודיעני (תקי"ב לפ"ק) והיה ספון וטמון אצל הרב
הצדיק הקדוש וכו' מו"ה אהרן זלה"ה מקארלין בין גנזי חמודותיו.

הובא לבית הדפוס בהשתדלות וביגיעות רבות ע"י נין ונכד מרן המחבר ז"ל
ה"ה הרבני מו"ה בצלאל ליעווין נ"י מלעכאוויטש

שער הספר "חיים וחסד" מהרה"ק מאמדור
הכת"י היה גנוז באוצר רבוה"ק

ושב למעזריטש. אם כך, עדיין לא החילותי ללמוד כלום...

* * *

בשנת תקל"א, עת התכנסו בשקלוב ראשי המתנגדים בעצה רעה להטיל ח' על תנועת החסידות הקדושה, נקרא רבינו אל הקודש, ונצטווה לצאת לשקלוב בכדי למנוע את הטלת הח'. יצא רבינו לשקלוב ועמו ידיד נפשו הרה"ק רבי שניאור זלמן - בעל ה"תניא" - מלאדי. בבקשם להיכנס למקום ההתאספות ולהופיע בפני המתאספים, נתקלו בסירוב עיקש. אספסוף עז פנים מנע את כניסתם לאולם, מחשש שדבריהם הנלהבים ימצאו מהלכים בלב הגאונים הנוכחים וישכנעו אותם לסגת מרעיון הטלת הח'.

נעמד רבינו אל מול הכניסה, ופתח בקול גדול: "וברב גאונך תהרוס קמיך". ריבונו של עולם? האם ברוב גאונך, אלו הגאונים הרבים המתאספים כאן, מבקש הנך חלילה להרוס את 'קמיך', אלו רבינו הקדוש שבמעזריטש ותלמידיו הדגולים הקמים למענך ועובדים אותך?! ביקש רבינו להמשיך ולסיים את הפסוק תשלח חרונך יאכלמו כקש, אך הרה"ק מלאדי אחזו בידו ועצר בעדו באומרו אליו: הן אהרן ממדת החסד הוא!...

סיפור זה סיפר בחרדת קודש הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין וסיים בקדשו: לו היה "הגדול" (הכוונה לרבינו שכונה במעזריטש "הגדול") מסיים את הפסוק כפי שעלה במחשבתו, כי אז לא היה נותר מהם...

ואמרתם זבח פסח

מספר ימים קודם חג הפסח של שנת תקל"ב, נכנס רבינו לקבל את ברכת הפרידה מרבו המגיד זיע"א לרגלי נסיעתו הקרובה לחוג חג הפסח בביתו שבקארלין. אחר צאתו את חדר רבו, נכנס המגיד לבית המדרש, וציוה על התלמידים לעשות תחבולות בכדי להניאו מנסיעתו. עשו התלמידים כאשר נצטוו, אך רבינו התחזק לעומתם, ובקש לצאת לדרכו כאשר היה בדעתו. אז גילו התלמידים את אוזנו כי ידיו של המגיד בעיכוב וכי הוא הוא המבקש למונעו מן הנסיעה.

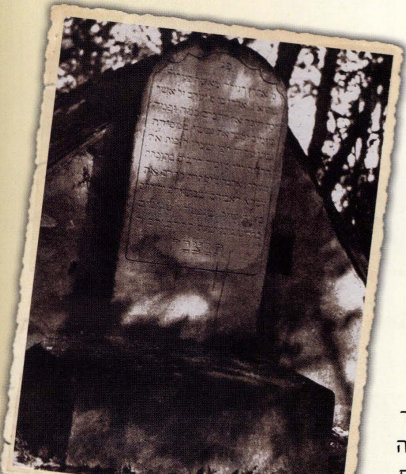

ציונו הק' בקארלין

נכנס רבינו לחדר ממנו יצא אך לא מכבר בברכת שלום, ושאל לדעת על מה זה מבקש רבו הגדול לעכבו בפתע פתאום. לפליאתו, לא גילה בפניו המגיד כל קשר לענין. אדרבה, ברכו בשנית בברכת

יציאה לדרך ושלחו לביתו בשלום. יצא לדרכו, שוב נכנס המגיד לבית המדרש וביקש מן התלמידים לחבל תחבולות בכדי לעכב את רבינו. גם הפעם עמד רבינו איתן בדעתו לעומת העומדים לו בדרכו, עד שנאלצו לגלותו שוב כי נשלחו על ידי המגיד לעוצרו. מחריש ומשתאה נכנס בשלישית לפני ולפנים בנסותו לפענח את טיב התעלומה, ושוב נשלחה יד המגיד לעברו בברכת שלום...

יצא רבינו לדרכו, וביום י"ט בניסן - חוה"מ פסח השיב את נשמתו הטהורה ליוצרה כשהוא בן ל"ו שנים בלבד. כך גזרה ההשגחה העליונה.

בצוואתו הנוראה, כתב בין היתר שבעת ההלויה יאמרו על מיטתו את הפסוק "ואמרתם זבח פסח הוא לה'" ואלו היודעים לכוון, יכוונו בסוד השם היוצא מפסוק זה.

מרן אדמו"ר זצוק"ל בשולה"ט ביומא דהילולא י"ט ניסן תשס"א

עם פטירתו התבטא המגיד בלב קרוע ומורתח: משמת אהרן נסתלקו ענני הכבוד. מה יש לנו עוד לעשות בעולם הזה? כמו כן התבטא: לקחו מני את כלי מלחמתי, ואין לי מה לעשות עוד כאן... חלפו שמונה חדשים בלבד מיום עלות רבינו השמימה, והמגיד הקדוש עלה אף הוא לשכון בגנזי ערבות.

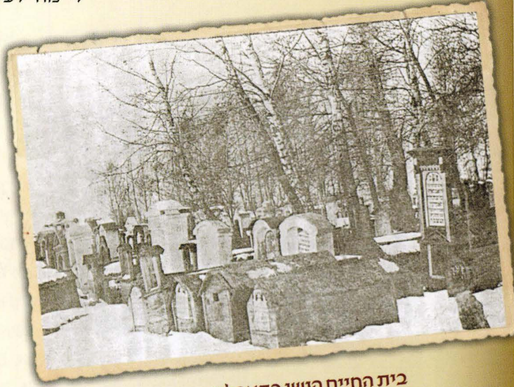

בית החיים הישן בקארלין

אחר הסתלקות רבינו עשה פעם הרה"ק רבי מיכל מזלוטשוב זי"ע עליית נשמה, ונתגלה אליו דמות דיוקנו של אביו הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביץ זי"ע כשהוא נושא בזרועותיו אברך צעיר המבהיק כספירים ופניו מכוסים במסוה. לשאלתו מיהו האברך הלז, אמר לו אביו כי זהו רבינו. ביקש רבי מיכל מאביו לראות את פניו של האברך, השיב לו אביו כי לזאת צריך הוא להזדכך ביותר.

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק
רבי שלמה הלוי
מקארלין זיע"א

הרה"ק רבי שלמה מקארלין, הינו החוליה השניה בשלשלת האש של אדמור"י בית קארלין, וממשיך דרכו של קודש הקדשים הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין.

עם הסתלקות רבי אהרן הגדול לשמי רום, נשאו מיד כל בני החבורה הקדושה שהסתופפה בקארלין - בהם קדושי עולם נודעים ומפורסמים - את עיניהם לעברו של רבינו, שהיה בחיר התלמידים וזכה גם לחסות יחד עם רבו הקדוש, בבית מדרשו של המגיד הגדול במעזריטש.

בתחילה סירב לקבל עליו את ההנהגה, אך לאחר שנגלה לו ממרום שזהו רצון ה', לא סירב עוד ונענה לבקשת החסידים. בין המסתופפים בצילו נמנו קדושי עולם שכל אחד ואחד מהם ראוי היה מצד עצמו להנהיג עדה שלמה, ומהם שאף נהגו באדמורו"ת לאחר הסתלקותו.

נוראות עד לאחת הן התבטאויות גדולי דורו על גודל רוממותו וקדושתו. הרה"ק בעל התניא מלאדי אמר פעם לאנשים ממדינת רייסין שגילו בפניו את חפצם להסתפח בנחלתו של רבינו: "כיצד תוכלו לנסוע אליו, הלא הוא גבוה טפח מהעולם, והשפעתו היא לצדיקים ובעלי מדרגות גבוהות?!"... בשם תלמידו הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק מובא שאמר: הצדיק הוא שורש נשמות ישראל, אבל מורי היה "שורש משרשים", מכיון שגם האנשים שהיו נוסעים אליו, היו שרשים מכמה וכמה נשמות ישראל... עוד אמר שהאנשים שהיו נוסעים למורו ורבו היו בבחינת "וצבא השמים לך משתחוים".

תלמידו הסבא קדישא הרה"ק רבי אשר מסטאלין היה מזכיר את שמו בסילודין תוך כדי נשיקת אצבעותיו מרוב חביבות לרבו, ואילו תלמידו הרה"ק מלעכוויטש אמר עליו: אם לא שראינו בעינינו שהיה ילוד אשה, לא היינו מאמינים בזה! כ"ק מרן אדמו"ר הזקן בעל בית אהרן זי"ע אמר: איננו מרשים לעצמנו להזכיר שמו זולת שבת קודש ויום טוב!...

ספר
שמע שלמה
חלק ראשון

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי שלמה הלוי מקארלין זיע"א

צעירותו

בשנת ת"ק לערך, הפציע בעיירה טולטשין הליטאית, אורו הזך של רבינו בבית אביו הרב רבי מאיר סג"ל זללה"ה.

חכמה בינה והשכל בשיעור נדיר ומופלג, מילאוהו מזן אל זן עוד בשחר טל ינקותו, והוציאו את שמו למרחקים כעילוי נפלא ובעל נפש שאינו בנמצא.

בגיל צעיר ממש נתלקטו ובאו להתחמם למדורת תורתו תלמידי חכמים מופלגים ומגידי שמועות, והוא נקרא לעמוד בראש ישיבה גדולה לאלוקים, להרעיף משם את טללי חכמתו.

אותם ימים רעשה ותחל הארץ, מבשורת חידוש החסידות, שפתחה צוהר ואשנב לכל אשר בשם יהודי יכונה לבוא ולחזות בנועם ה'. מטבע הדברים גררה עמה התהודה העצומה התנגדות איתנה ביותר מצד אלו שהאורות אשר זה מקרוב באו היו זרים להם ומנוכרים. מדינות ליטא ורוסיה הלבנה היו מעוזי ההתנגדות, וגאוניהם לחמו בחרב ובחנית בכל ניצן של חסידות.

הלוחם הגדול במתנגדים שבמדינות אלו, היה רבינו הקוה"ט רבי אהרן הגדול מקארלין שיועד לכך על ידי רבו המגיד הקדוש. כחלק משליחותו, נצטווה מפעם לפעם לצאת למקומות שונים ברחבי מדינות אלו, ולהחדיר בנועם דבריו את אור החסידות בנפשם של בעלי נשמות גבוהות ומסוגלות.

יום אחד קרא המגיד את רבי אהרן הגדול לחדר ונם לו: ישנו אור גדול במדינת ליטא, חפצי שתביאו אלי!

מי הוא האור הגדול אליו מתכוון המגיד, לא ידע רבי אהרן, אך אמון על דברי רבו, יצא ליעד שליחותו והחל מסובב בערי ליטא כשהוא משמיע בכל מקום בואו דברי תוכחה בדרך החסידות ומעורר את העם לתשובה. בתוך כך הגיע לעיירת מושבו של רבינו.

איסור חמור הטיל רבינו בישיבתו, להשתתף בשיחותיהם של ה'מגידים' השונים, אשר לא אחת אין תוכם כברם וכל מגמתם בכמה פרוטות שיקבלו מידי ה'בעלי בתים'. אך

הפעם הזאת לא יכלו תלמידי הישיבה לעצור בעצמם, ובש"ק אחה"צ כשלא שהו במחיצת רבם, אצו רצו לבית המדרש להקשיב לשיחתו של רבי אהרן, ה'מגיד' השונה עד מאוד שעיניו לא לממון ולא לכבוד וכל כולו נקודת אמת מתפרצת... דיבוריו הק' פילחו כליות ולב ועוררו את העם לתשובה.

נרעשים שבו התלמידים לבית תלמודם, ומה מאוד נצטערו כאשר הבחינו שלרוב דבקותם בדברי המגיד נתאחרו יתר על המידה, ועתה כבר יושב לו ראש הישיבה - רבינו - במקומו וממתין בציפיה לבואם. נוכח מבטו המוכיח, לא נותרה בפניהם ברירה, ובלב נרגש סיפרו לו על מגיד הפלאות שהופיע בעיירה, ודבריו ניחנו בכוח נפלא לעורר לבבות לתשובה. שמע רבינו בקול דברם, והחליט: בפעם הבאה ילך גם הוא לשמוע את הדרשה.

הפעם הבאה הגיעה, ובקרב הציבור הרב שגדש את בית המדרש, נדחק לו גם רבינו, מקשיב קשב רב לדברי המגיד, שבאורח פלא כובשים מסילות בלבבו. בעיצומה של הדרשה, שטף נחל מצרף ומטהר את הקהל, ורגשות עמוקים של תשובה וחרטה החלו מפעמים בלבבות. אותו רגע חש רבינו כי הנה נגלתה בפניו הדרך הנכונה.

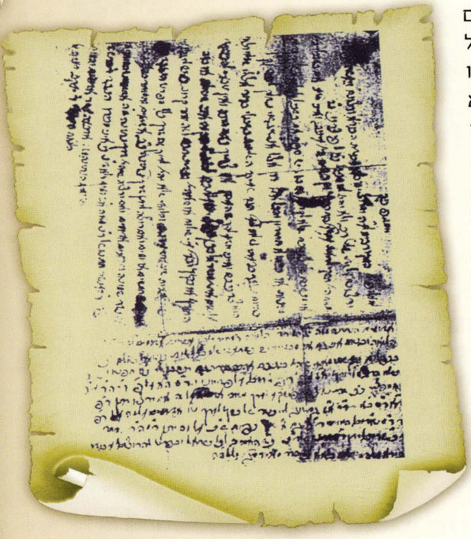
מכתב קודש מרבינו

נפעם ונרעש, ניגש בסיום הדרשה ללחוץ את ידו של רבי אהרן, אך טרם הצטרפותו לדרכו הציג בפניו קושיא חזקה שנתעוררה לו בדברי המהרש"א במסכת סוכה. הציג רבינו את השאלה, ועד מהרה השיב לו רבי אהרן הגדול תשובה הגונה וקולעת. שאל רבינו את רבי אהרן: מנין נוטלים כזה מין לימוד? השיב לו רבי אהרן - במעזריטש! ביקש רבינו להביאו לרבי אהרן לביתו ולערוך לפניו סעודה גדולה, אך רבי אהרן סירב באמרו: אם כבר החלטתם לנסוע למגיד, אין לעכב זאת אפילו רגע אחד! אז נקשרו הלבבות וילכו שניהם יחדיו לשתות מבאר המים החיים במעזריטש.

במעזריטש

במעזריטש התעלה רבינו בגרם המעלות, וצעד בדביקות בשביליו הנעלמים של רבו המגיד ממעזריטש, כשהוא אחוד ודבוק ברבי אהרן הגדול מקארלין שכבש לפניו את המסילה והאיר בפניו את הנתיב. לימים סיפר, שכשהגיע לרבו התבונן בגדלותו, והשיג בעיונו כי באמצעות שני נקודות חזקות השיג את מה שהשיג וחמד גם הוא להיות כמוהו. אז לקח הוא לו רושם משני נקודות אלו, והלך עמם עד אין גבול וחקר.

כדוגמת האמורא רבי זירא שישב מאה תעניות כדי שתשתכח ממנו תורת בבל ולא תטרידהו, עמל רבינו עם גלותו את הדרך החדשה, להזדכך בתעניות ובסיגופים מן התורה שלמד טרם התקרבו לחסידות. וכך היה אומר: אם הייתי יודע שיש בי עדיין וריד ליטאי אחד הייתי פורמו. שנים רבות אחר שכבר התעלה בדרך החסידות, הרצה מאן דהוא לפניו איזה חילוק נאה שחידש בתקופת כהנו כראש ישיבה בליטא. לשמע החידוש נלפת ונחרד, ואמר: אם עדיין אומרים 'חילוק' שלי מאותם ימים, כי אז שומה לחזור לתעניות ולסיגופים...

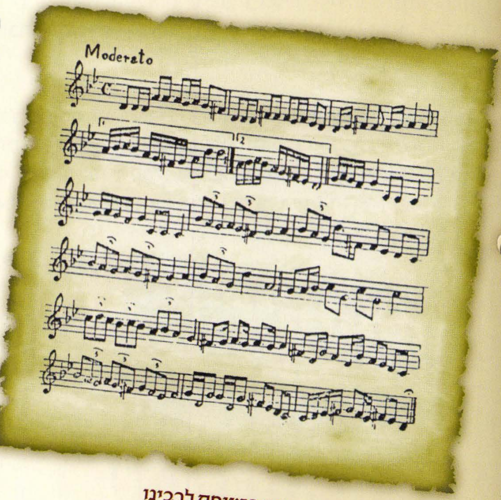

ניגון המיוחס לרבינו

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין נם עליו, כי בעת הסתופפו בצל המגיד, קנה לו רבינו את שלמותו.

הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין אמר למורו ורבו המגיד על רבינו, כי בעת שהוא אומר בליל יוהכ"פ "ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ" אינו מניח ניצוץ אחד בכל מדינות פולין, ליטא ורייסין, שאינו מעלהו לשורשו!

הסתלקות הרה"ק רבי אהרן הגדול היתה עבור רבינו אבידה קשה ביותר, אך הוא המשיך לדבוק בכל כוחותיו במגיד הגדול שהעלהו ונישאו למחוזות גבוהים ורמים. לא חלפו ימים מרובים, ולאחר שמונה חדשים בלבד מאז פטירת רבו מקארלין, השיגה אותו הידיעה המרה על הסתלקות המגיד לגנזי רום. לרגע פשט בו עצב והוא התפרץ בבכי מר, אך עד מהרה נתעורר בצעקה: מרה שחורה היא לא סחורה! ותוך כדי כך רץ לעבר החלון הפתוח, באומרו: לכי לך מרה שחורה לאן שתישאך הרוח!...

אזר את חלציו בתוקף ובעוז, והמשיך במלאכת קודשו ביתר שאת. ישותו נזדככה עוד ועוד כמצרף סיגים מכסף, עד שכל מחשבה שעברה על סף מוחו היתה בלתי לה' לבדו. פעם אחת הפסיק לרגע קט מדביקותו, היה זה בשעה שהעגלה בה נסע טסה במורד הר תלול והנוסעים עצרו את נשימתם מרוב פחד. כתשובת המשקל לכך, קיבל על עצמו, בשעה שעבר את גבול המדינה בלי רשיונות, והיה הדבר כרוך בסכנת נפשות, שהתחזק מאד שלא להסיח דעת מדביקותו. בדומה לכך מסופר, כי בעת נסיעתו פעם לעיר שאקלאוו, עצר בכפר אחד באמצע הדרך, סגר עצמו באיזה חדר והשתטח באחת אפיים ארצה כשהוא גועה בבכי מר. לכששאלוהו מלוויו לכך, השיב להם, כי באמצע הדרך חלפו לפני המרכבה מספר שוורים והללו הסיטו לרגע את מחשבתו מייחוד הקב"ה. ובזכרו את מאמר חז"ל "המהלך בדרך וכו' והמפנה לבו לבטלה, וכו' " רחמנא ליצלן, תיכף תקפתו אימה נוראה עד למאוד...

לאחר הסתלקות הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין, ועדת הקודש שבתוכה גדולי עולם נעה כצאן אשר אין להם רועה, החלו העיניים נישאות להן מאליהן, אל האחד היחיד והמופלא, התלמיד הגדול והמופלג שרבו האציל עליו פי שניים ברוחו והשרה עליו מלוא חופניו קדושה וטהרה, רבינו הקדוש. חשובי העדה הפצירו בו שיטול על שכמו את מעמסת העדה וילך לפניה כעמוד אש להנחותה הדרך. אך הוא, דחה את כל השידולים וההפצרות, וביכר לאחוז במאמרו של רבי יוחנן, אוי לה לרבנות שמקברת את בעליה, כשהוא סבור בתוך לבו שאינו ראוי כלל וכלל לאצטלה זו.

התלמידים לעומתו, לא הרפו מבקשתם ושאיפתם האיתנה לראותו עומד בראשם וללכת בעקבותיו בדרכי העבודה והחסידות. משראה שאינו יכול להם עוד, גמר אומר ליטול עמו את אחד מגדולי התלמידים, רבי מאנעלע שמו [דודו של רבי אהרן הגדול], ויחד עמו לשחר את פניו של הרה"ק רבי מיכלי מזלאטשוב, ביודעו שלהרה"ק מזלאטשוב עיניים פקוחות הצופות ורואות בכל מעשי בני אדם, ובוודאי יראה ברגע בואו אליו את כל עוונותיו מיום שנולד ויוכיחו על כך בשבט לשונו לעיני רבי מאנעלע, שימסור הדברים לכל התלמידים, ואזי אז ירפו ממנו.

הגיעו השניים לזלאטשוב, ולפליאתו העצומה של רבינו, נתכבד בכבוד גדול מעם הרה"ק מזלאטשוב. אין זאת אלא כי אין השעה ראויה לגלות נסתרות - החליט בלבו, וגמר אומר להישאר במקום עד אחר שבת, שמא בתוך כך יעלה ברצון רבי מיכלי לגלות את חסרונותיו. אך גם בימים שעד לאחר שבת לא נרמז מפי מארחו אף על עבירה קטנה אחת. לאחר שבת, נכנסו בניו של הרבי ר' מיכלי אל רבינו לבקשו שישאר על שבת נוספת בהיכלו של אביהם הק', השיבם רבינו שיכנסו אל הקודש פנימה לשאול את פי אביהם על זה. אך הזהיר אותם, לבל יחוסו כלל וכלל על כבודו, וימסרו לו את תשובת אביהם דבר דיבור על אופניו ועל מתכונתו, גם אם יהיה בהם דברי עלבונות קשים ומרים על סאת עוונותיו...

עד מהרה שבו הבנים, ובפיהם תשובת אביהם, המסרב בכל תוקף לעכב את רבינו אצלו לשבת נוספת. דעו - אמר להם רבי מיכלי - שהרה"ק מקארלין הינו איש שכל העולמות העליונים והתחתונים תלויים במחשבתו. אם אעכבו עלי לשבת, חוששני שמא יהיה חסר לו בביתי דבר מה שיבלבל את מחשבתו, ונמצא בגיני יזדעזעו כל העולמות!

לשמע הדברים נזדעזע רבינו בכל נימי נפשו ופרץ לחדרו של רבי מיכלי נסער וכאוב: שגם אתם תוכלו כבר לדבר כך?! האם גם כאן כבר לא נותרה האמת?! - - -

התבונן בו רבי מיכלי והשיב לו בחום ואהבה: אהובי רבי שלמה! רצונך לשבת לך בביתך הקט ולעבוד את הבורא יתברך לבדך... שמע נא את אשר אומר לך! כדאי הוא לשקוע עד צוואר בטיט ורפש בכדי להציל נשמות יהודיות! סע נא רבי שלמה לביתך, והחל להציל נשמות!...

כיצד הסכים רבינו לקבל בסופו של דבר את הנשיאות, מסופר בארוכה מפי חסידים וסופרים:

כידוע היה דרכו בקודש של רבינו לחלק ממון רב ועצום לצדקה הרבה יותר מכפי יכולתו ומפת לחמו שלו ושל עולליו. פעם אחת בא ונקש על דלת ביתו, איש עני וחסר כל שעמד לקראת נישואי בתו הבוגרת באין בידו פרוטה לפורטה. משמש רבינו בכיסיו ובכל ביתו, ולא מצא אפילו אגורה אחת לתת על ידו.

מרוב השתתפות בסבלו של העני, לבש את מעילו העליון, ויחד עמו יצא לביתו של אחד משועי העיר שגר במקום מרוחק למדי. נקש על הדלת והמתין לצאת הגביר אליו החוצה, אז פתח בסיפורו:

"לאחר הסתלקות רבי הקדוש, נתבקשתי על ידי חברי ליטול עלי את המשך הנהגת העדה. אך סירבתי לבקשתם אף לאחר שהפצירו בי מאד. לאחר שהשבתי את בקשתם ריקם, החלו לבא אלי קדושים מן העולם העליון, בבקשם ממני להעתר להפצרת התלמידים הגדולים וליטול לידי את שרביט ההנהגה. אך גם להם לא נעניתי. אז הגיע אלי רבינו הבעל שם טוב הקדוש ואמר לי מפורשות כי רצונו שאהיה מנהיג. השבתי לו בזה הלשון: רבי קדוש! בודאי שמחויב אני למסור את נפשי לקיים את כל היוצא מפיכם. אך מה אעשה ואינני מסוגל, אינני מסוגל! הגיע אלי האר"י הקדוש ושב על הדברים שאמר לי הבעש"ט. השבתי לו גם אני כאשר השבתי לו. עד שהקב"ה בעצמו אמר לי: שלמה מיין קינד! (שלמה בני!) רצוני שתהיה מנהיג הדור, והריני מבטיחך עבור זאת, אחת, שבכל פעם שיבואו אליך בבקשה שתפעל ישועה תוכל לפעול, ושנית, שתזכה בעיניים מאירות שתוכל לראות בהן מסוף העולם ועד סופו!

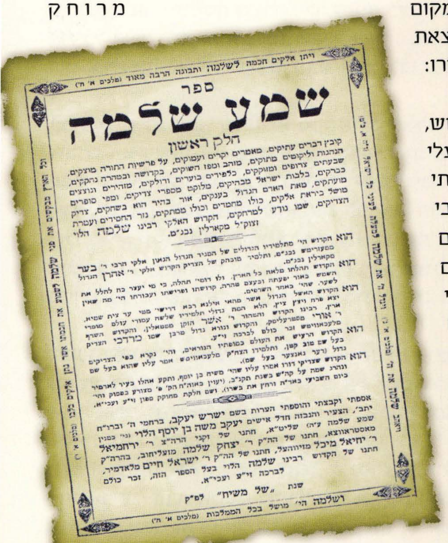

ויתן אלקים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאוד (מלכים א' ה')

ספר

שמע שלמה

חלק ראשון

קובץ דברים עתיקים. מאמרים יקרים ועמוקים, על פרשיות התורה מוצקים, הנהגות וליקוטים מתוקים, מוזהב ומפז השוקים, בקדושה ובטהרה נהקקים, שבעתים צרופים ומזוקקים, כלפידים בוערים ודולקים, מזהירים ונוצצים כברקים, בלבות ישראל מבהיקים, מלוקט מספרי צדיקים, ומפי סופרים מועתקים, מאת הארם הגדול בענקים, אור בהיר הוא בשחקים, צדיק מושל ביראת אלקים, כולו מחמדים וכולו ממתקים, גור החסידים ועטרת הצדיקים, שמו נודע למרחקים, הקדוש האלקי רבינו שלמה הלוי זצוק"ל מקארלין נבג"מ.

הוא הקדוש הי' מתלמידיו הגדולים של המגיד הגדול הגאון אלקי הרבי ר' בער ממעזריטש נבג"מ. ותלמיד מובהק של הצדיק הקדוש אלקי ר' אהרן הגדול מקארלין נבג"מ.

הוא הקדוש תהלתו מלאה כל הארץ, ולו דומי' תהלה, כי מי יעצר כח להלל את השמש כאור יפעתה ובעצם טהרה, קדושתו ופרישתו ועבודתו הי' מה שאין לשער. שהי' כאחד השרפים.

הוא הקדוש האשל הגדול אשר מהאי אילנא רבא דרישי' מטי עד צית שמיא, יצא פרח ויצץ ציץ, הלא הסה גדולי תלמידיו שלשה עמודי עולם מופרי ארץ, רבינו הקדוש והטהור ר' אשר הזקן מסטאלין, והקדוש השרף ר' אורי מסטרעליסק, והקדוש ונורא גדול מרבן שמו מרדכי הצדיק מלעכאוויטש זכר כולם לברכה וי"ע.

הוא הקדוש הרעיש את העולם כמופתיו הנוראים, והי' נקרא כפי הצדיקים בעל שם טוב קטן, ותלמידו הצה"ק מלעכאוויטש אמר עליו שהוא בעל שם גדול (דער גאנצער בעל שם).

הוא הקדוש שצדיקי דורו אמרו עליו שהי' משיח בן יוסף, ותקע אהלו בעיר לארמיר ונהרג שמה על קה"ש בשנת תקנ"ב, (יעוין באוה"ח הק' פ' מצורע בפסוק והי' כיום השביעי באר"ת ורחץ את בשרו). ושם חלקת מחוקק ספון וי"ע ועכי"א.

אספתי וקבצתי והוספתי הערות בשם ישרש יעקב, ברחמי ה' וברו"ח יתב', הצעיר והנבזה חדל אישים יעקב משה בן יוסף הלוי (נכ' כמנין שמע שלמה ע"ה) שליט"א, חתנו של זקני הרה"צ ר' ירחמיאל מאסטראווצא, חתנו של הה"ק ר' יצחק שלמה מזעליחוב, בהרה"ק ר' יחיאל מיכל מזוויהעל, חתנו של הה"ק ר' ישראל חיים מלאדמיר, חתנו של הקדוש רבינו שלמה הלוי בעל הספר הזה, זכר כולם לברכה זי"ע ועכי"א.

שנת

"של משיח" לפ"ק

ושלמה הי' מושל בכל הממלכות (מלכים א' ה')

ויאהב שלמה את ה' (מלכים א' ג') ויגדל ה' את שלמה למעלה לעיני כל ישראל (דה"א כ"ט)

וכל הארץ מבקשים את פני שלמה לשמוע את חכמתו אשר נתן אלקים בלבו (מלכים א' י')

שער הספר "שמע שלמה"

הייתי אברך אז - המשיך רבינו - והשתכנעתי. אז נגלו עיני וראה מראות אלוקים. נכנסו אצלי בניו של עשיר אחד מודאגים ובוכיים כשבידיהם פדיון נפש גדול. מה ארע? אבינו חולה אנושות ונוטה למות. עוד לא כילו לדבר, ואל החדר נכנס יהודי בהול שהזכיר בפני את שמה של אשה אחת מבנות העניים המקשה בלדתה ונמצאת בסכנת חיים. ואני, הן אך עתה קיבלתי עיניים לראות, הבחנתי מיד שנשמתו של הגביר החולה, היא הנשמה הצריכה להיכנס בנפשו של הילד הצריך להיוולד אצל האשה העניה. וכל עוד לא יפטר הגביר לבית עולמו, לא תוכל האשה ללדת. ביודעי זאת, נאלצתי להסכים שימות הגביר, ועד מהרה ילדה האשה בן למזל טוב. עוד רגעים ספורים, ושליח מעם העניה היולדת בא לבקש אצלי מעות לעצים להסיק עבור הרך הנולד. נטלתי את הפדיון שהביאו לי בני הגביר, ונתתי חלק מזה לשליח האשה עבור עצים להסקה והשאר עבור הוצאות הברית וכו'. הנה כי כן שב הממון לבעליו, שכן הרך הנולד, אינו אלא נשמת הגביר שזה עתה נפטר...

חלפו נקפו ירחים, ויום אחד ערכו בני הגביר המנוח סעודה גדולה לרגל היכנס אחיהם הצעיר בעול התורה והמצוות. כל אנשי העיר הוזמנו ליטול חלק בשמחה הגדולה, בהם גם ענייי העיר, להם הוקצה מקום מיוחד בקרב המוזמנים. בין העניים הסבה גם האשה העניה עם בנה בן השש שכפי הידוע אך לי לבדי, אינו אלא נשמת הגביר בעצמו.

במהלך המסיבה, עזב הילד בן השש את ידי אמו, ורץ לעבר שולחנות המכובדים בדורשו בתוקף לשבת במרכז שולחן הכבוד. הביטו עליו הכל כעל מחוצף ומעורער בדעתו, אך אני ידעתי גם ידעתי כי את שלו הוא מבקש בדין. מובן כי לא יכולתי לספר דבר לנאספים שכן אין מן הראוי לשתף את הבריות בסודותיו של בורא הנשמות, אך השתדלתי באמצעות דיבורים ללב בני הגביר, שיאותו לבקשתו המוזרה של הילד ויושיבוהו ביניהם בראש שולחן הכבוד. בהמשך הסעודה המשיך הילד להעלות דרישות מוזרות, בבקשו לקבל מנה מכובדת כחשובי האורחים, ואף לקבל סכום ממון גדול יותר ממה שקיבלו כל העניים מבני הגביר הנדיבים. בני הגביר נתכעסו על הילד החצוף, אך אני נאלצתי לנצור את לשוני, ושוב באמצעות שכנועים ודברי נועם שידלתי אותם שלא להקפיד על הילד ולתת לו את מבוקשו, ביודעי כי כל שנוטל, בדין הוא נוטל. שהרי הוא באמת נשמת אביהם.

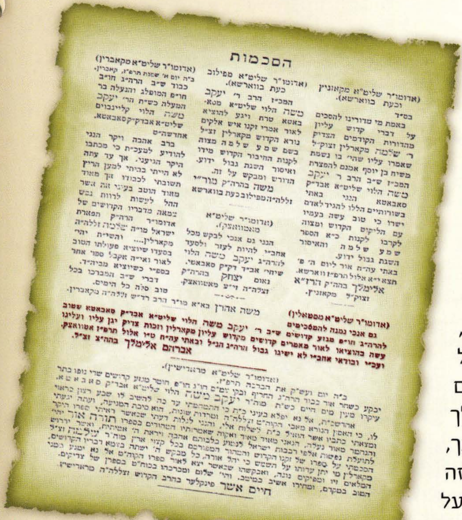

הסכמות

(אדמו"ר שליט"א מקאזניץ
וכעת בווארשא).
בס"ד
באמת מי מדורינו להסכים
על דברי קדוש עליון
מהדורות הקודמים הצדיק
ר' שלמה מקארלין זצוק"ל
שאמרו עליו שהי' בו נשמת
משיח בן יוסף אכנם להפצרת
המכ"ז ש"ב הרב ר' יעקב
משה הלוי שליט"א אבד"ק
סאבאטא הנני באתי
בשורותים הללו להגיד לאדם
ישרו כי טוב עשה בעמיו
עם הליקוט הקדוש ומצוה
לקרבו לקנות כ"א הספר
שמע שלמה והאיסור
השגת גבול ידוע.
באתי עה"ח אור ליום ה' פ'
תצא י"א אלול תרפ"ז ווארשא.
אלימלך בהה"ק הרז"א
זצוק"ל מקאזניץ.

(אדמו"ר שליט"א מפילוב
כעת בווארשא).
המכ"ז הרב ר' יעקב
משה הלוי שליט"א מסא-
באטא טרח ויגע להוציא
לאור אמרי זקנו איש אלקים
נורא הקדוש מקארלין זצ"ל
בשם שמע שלמה מצוה
לקנות החיבור הקדוש מידו
ואיסור השגת גבול ידוע.
הדורש ומבקש על זה.
משה בהרה"ק מוה"ר
זללה"ה מפילוב כעת בווארשא

(אדמו"ר שליט"א
מאטוואצק).
הנני גם אנכי לבקש מכל
אחב"י להיות לעזר ולסעד
להרה"ג יעקב משה הלוי
שיחי' אב"ד דק"ק סאבאטא.
נאום יצחק בהרה"ק
זצלה"ה ז"ע מאטוואצק.

(אדמו"ר שליט"א מקאברין)
ב"ה יום א' שמות תרפ"ז, קאברין.
כבוד ש"ב הרה"ג חו"ב
חו"פ המופלג והנעלה בר
המעלה כש"ת הר' יעקב
משה הלוי קליינבוים
שליט"א אבדק"ק סאבאטא.
אחדשה"ט
ברב אהבה ויקר הנני
להודיע למעכ"ת כי מכתבו
היקר הגיעני. אך עד עתה
לא הייתי בביתי למען הריץ
תשובתי לכבודו זה מאוד
מאוד הוטב בעיני זה אשר
החל לעשות לרוות נפש
צמאה מדבריו הקדושים של
אדמו"ר הרה"ק תפארת
ישראל מו"ה שלמה זללה"ה
מקארלין.... והשי"ת יהי'
בסעדו שיוציא פעולתו הטוב
לאור ואי"ה אקבל ספר אחד
בספר כשיוציא מביה"ד.
דברי ש"ב המברכו בכל
טוב סלה כל הימים.
משה אהרן בא"א מו"ר הרב רד"ש זללה"ה מקאברין.

(אדמו"ר שליט"א מסטאלין)
גם אנכי נמנה להמסכימים להרה"ג וחו"פ מגזע קדושים ש"ב ר' יעקב משה הלוי שליט"א אבד"ק סאבאטא שטוב עשה בהוציאו לאור מאמרים קדושים מקדוש עליון מקארלין וזכות צדיק יגן עליו ועלינו ועכ"י ובודאי אחב"י לא ישיגו גבול והה"ג הנ"ל ובאתי עה"ח ט"ו אלול תרפ"ז אטוואצק.
אברהם אלימלך בהה"צ וצ"ל.

(אדמו"ר שליט"א מראדזישין).

חיים אשר פינקלער בהרב הקדוש וצללה"ה מראדישין.

הסכמת אדמו"ר מוהרא"א מקארלין על ספר "שמע שלמה"

מעשה זה היה עמי מיד אחר שהסכמתי לקבל את ההנהגה, ומן אז ראיתי שאין בכוחי לסבול את המדרגה הגבוהה הזו שניתנה לי ממרום, וביקשתי מן הקב"ה ליטלה בחזרה. אמנם - סיים רבינו בפנותו אל הגביר- איזה קצת עוד זוכר אני מפעם, ויודע אני כי לפנים היית שותף עם פלוני ופלוני בעסקיו, ונותרת חייב לו סכום כסף גדול אחר שנסתלק לעולמו וטרם הספקת לפרוע. עתה זימן לך ה' אפשרות להשיב את חובך, בהקרותו לפניך את האביון הזה שלצידי, שהינו בנו של אותו בעל חוב. תן לו את כל הוצאות נשואי בתו, ותוכל לומר לבעל חובך, פרעתי!

* * *

נכנס רבינו בהנהגת העדה, והחל מדריך את חסידיו בעוז ותעצומות. מטבעו היה חריף ביותר, ודרש במילים כדרבונות, ענוה עד קצה הגבול, ואמת מנופה בשבעים נפה. שמחה כנה ואמיתית, והתקרבות בכיסופים לבורא העולמים.

פעם הגיע לשולחנו חסיד אחד שיצא שמו כאדוק ביותר "פרומער". בעת עריכת

השולחן כיבדו רבינו ביותר, ושלח לו כמה פעמים "שיריים" בהכריזו: תנו ל"פרומער"... הבין החסיד שרבינו מכבדו על היותו "פרומער", ונענה בענוה מעושה, אינני כל כך "פרומער" כפי שהרבי עושה זאת! אינני מבין למה כוונתך - השיב לו רבינו, אני קורא "פרומער" למי שהוא בעל מרה שחורה, שכן המרה השחורה הינה ה"פארעם" [דפוס, תבנית] של כל העבירות!...

בפעם אחרת עבר רבינו על יד מקום בו היה תלוי יהודי ר"ל שמסר את נפשו על הצלת אחיו. התבונן רבינו בתלוי, והגיב לעבר סובביו: רואה אני שהוא תלוי בגאות והתפארות קצת!...

בדומה לכך, סיפר הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ: פעם ביקש רבינו להתנצל בפני סובביו מדוע ממעט במצוות ביקור חולים, והצטדק באומרו שאינו יכול לסבול את גאוות החולים, הנוטים לכעס וגבהות עקב סבלותיהם.

* * *

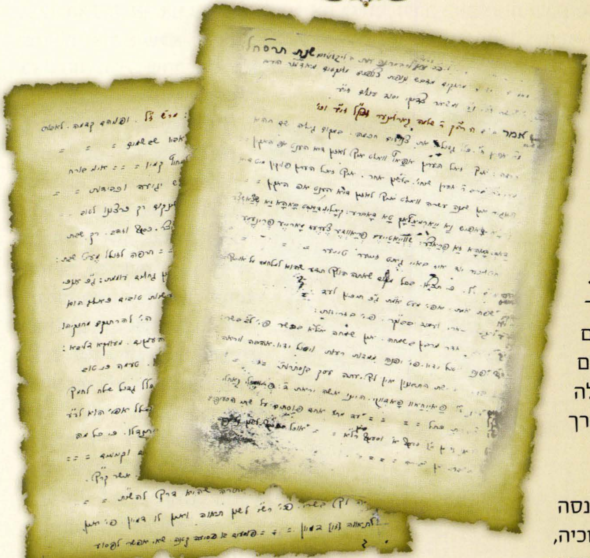

כתי"ק הרה"ק רי"מ מקאזניץ ליקוטים מהס"ק מסטאלין ובתוכו דיבורים מרבינו

את מקורביו נחה בחן וברחמים והאציל עליהם משפע ברכותיו. במדת הצורך צפה למענם מקצה העולם ועד סופו וגילה להם את הנצרך לטובתם.

פעם נכנסה אליו אשה בוכיה, בהשיחה בפניו את דאגתה מכך שבתה שנשאה לאיש מעיר רחוקה, זה זמן רב שלא קיבלה ממנה מכתב שלום והיא חרדה לשלומה וגורלה. הניח רבינו את ידו על עיניו והגיב לעבר האשה: בתכם באה כעת לביקור נימוסין בחנות של חמותה... גם נתן לה סימן מסויים שתבין בזה כי כבר אינה סמוכה על שולחן חותנה, והיא מנהלת כבר בעצמה את כל עניני הבית.

ליהודי שנכנס אליו בשאלה איזה שם לתת לבנו הנולד, השיב שיקרא לו בשם "שלמה" ויתן סכום כמנין "שלמה" לצדקה. שאל האיש: אם כך, אולי מוטב שאתן את השם "גד"... ענה לו רבינו: נו, וכי מה אעשה שהקב"ה (-גאט) בכל זאת רוצה שייקרא "שלמה" ולא "גד"...

* * *

את גודל ענותנותו אין לשער. פעם עמד לידו בעת תפילתו ביום ראש השנה, כפרי אחד מגושם ועב. הדבר הפריע לרבינו בעבודת קדשו. אך עד מהרה התיישב בדעתו באומרו, מנין לי שהוא המפריע לי, שמא אני הוא המפריע לו להתפלל?...

במדת הצדקה היה נעלה ומרומם עד למאוד. את כל הון ביתו פזר נתן לאביונים הרבים המשחרים לפתחו ולא הותיר בידו אף לא אגורה שחוקה אחת. עקב מידתו זו נאלצו אנשי ביתו לתת את המעות המובאות על ידי החסידים הישר לידי הרבנית שתצניעם ותשתמש בהם לצורך החזקת הבית וחיי עולליה.

פעם אחת מצא רבינו באקראי את מפתחות החדר בו נוהגת הרבנית להחביא את מצרכי המזון, ובאישון ליל, באין איש מבני הבית ער, פתח את הדלתות ומיהר להזעיק את עניי העיר שיקחו להם איש איש די מחסורו. עם אור הבוקר, כשהבחינה הרבנית באשר נעשה, נכנסה לחדר רבינו והתפרצה בבכי מר ובטענה וכי בניך שלך אינם עניים הראויים לקבל צדקה? ואיך תקח מהם את פת לחמם?! לשמע הדברים התעלף רבינו והקיץ רק לאחר מאמצים מרובים. כששב אל עצמו מעט, הפטיר: היא נגעה בנקודת לבי! שכן הצדקה לעניים היתה נקודת לבו ונשמתו.

* * *

מעמד מיוחד היה לעבודת התפילה בחצר קדשו של רבינו. בענין זה סיפר אדמו"ר הזקן בעל ה"בית אהרן" בשם אביו הסבא קדישא הרה"ק רבי אשר מסטאלין, שבימי רבינו, ביקשה התפילה להסתלק מן העולם בטוענה שאין לה קיום אצל בני הדור. אז קיבל על עצמו את עבודת תפילה, באומרו: "ואני תפלה". הוסיף תלמידו הס"ק הרא"ש ואמר: הרבי היה התפילה בעצמה. כיום - הפטיר על עצמו - אנו אומרים "ואני תפלה", וכן העידו על עצמם רבוה"ק אחריהם.

תפלתו של רבינו שפרצה בשלהבת אש קודש ובקול אדיר וחזק, נמשכה כל יום במשך שעות ארוכות. ביום שבת קודש נתארכה תפילתו משך שבע שעות תמימות!

גם בלב חסידיו חרט את נוראות עבודת התפילה, ונשאם באמצעות כך לפסגות גבוהות מאוד בקרבת ה'.

סיפר הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע, כי פעם אחת הופיע בבית המדרש שבקארלין אברך חדש ובלתי מוכר, שעד מהרה יצא טבעו בין החסידים כלמדן עצום ומופלג שידיו רב לו בכל מכמני התורה. גם בהיכנסו אל רבינו, קירבו מאד בכבוד והמתיק עמו שיח זמן רב. משנתיידד האברך היטב עם כל באי בית המדרש וכבש מקום של כבוד בלבם, נגש יום אחד לאברך שהיה נתון בעיצומה של תפילה סוערת וגועשת בקול רעם אדירים, ומשך בטליתו. אברך! מה לך ולתפלה סוערת שכזו? וכי כל כך כבר השלמת עצמך בלימוד התורה, עד שמרשה הנך לעצמך להתפלל כאחד השרפים?! שמע האברך והפנים הדברים. הלא ממקורבי רבינו הוא המוכיח, תלמיד חכם גדול. למחרת כבר התפלל בקול שקט ובבושה.

אחריו ניגש לאברך אחר. אשר גם הוא התפלל בקולות ובברקים כפי שהדריכו רבו, וגם באזניו טען כדברים הללו. גם לבו של אברך זה נפל בקרבו, ותפלתו

לא היתה לו עוד. כך עבר התלמיד חכם מאיש למשנהו, עד שחשו הכל שמשהו ארע לה לתפילה, ופניה אינם כתמול שלשום.

אז נדברו החסידים איש אל רעהו וטיכסו עצה כדת מה לעשות, מחד חרה להם הדבר מאד כי הוחלשה עבודת התפלה, אולם מאידך פחדו מקפידתו של רבינו, אשר היה מקרבו ומכבדו מאד. לבסוף גמרו אומר כי היות וידיו של התלמיד חכם האורח במעל, שומה להתרחק כמטחווי קשת מדיבוריו הנלוזים שכל כולם אינם אלא צינון והחלשת עבודת הקודש. ועל כן בפעם הבאה בה יופיע כמקדם וינסה לשדל איזה חסיד בדבריו, כבר יראו להעמידו במקומו... אמנם רבינו מגלה אליו קרבה וחיבה, אך אין זאת מענינו ואנו את שלנו נעשה וה' יהיה בעזרנו.

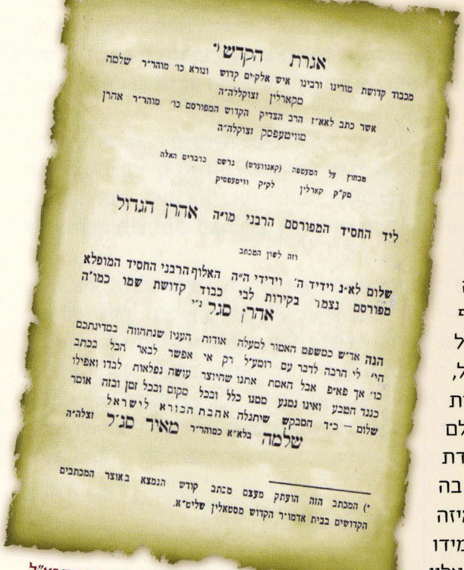

אגרת הקדש *)

מכבוד קדושת מורינו ורבינו איש אלקים קדוש ונורא כו' מוהר"ר שלמה
מקארלין זצוקללה"ה
אשר כתב לאא"ז הרב הצדיק הקדוש המפורסם כו' מוהר"ר אהרן
מוויטעפסק זצוקלה"ה

מבחוץ על המעטפה (קאנווערט) נרשם כדברים האלה
מק"ק קארלין לק"ק וויטעפסק

ליד החסיד המפורסם הרבני מו"ה **אהרן הגדול**

וזה לשון המכתב

שלום לא"נ וידיד ה' וידידי ה"ה האלוף הרבני החסיד המופלא מפורסם נצמד בקירות לבי כבוד קדושת שמו כמו"ה **אהרן סג"ל** נ"י

הנה אר"ש כמשפט האמור למעלה אודות הענין שנתהווה במדינתכם הי' לי הרבה לדבר עם רומע"ל רק אי אפשר לבאר הכל בכתב כו' אך פאי"פ אבל האמת אתנו שהיוצר עושה נפלאות לבדו ואפילו כנגד הטבע ואינו נמנע ממנו כלל ובכל מקום ובכל זמן ובזה אומר שלום – כ"ד המבקש שיתגלה אהבת הבורא לישראל
שלמה בלא"א כמוהר"ר **מאיר סג"ל** זצלה"ה

---

*) המכתב הזה הועתק מעצם מכתב קודש הנמצא באוצר המכתבים הקודשים בבית אדמו"ר הקודש מסטאלין שליט"א.

אגרת הקודש מרבינו להרה"ק ר' אהרן מוויטעבסק זצ"ל
צולם מספר מנחת אהרןלנכדו הגה"ח ר' אהרן לעווינטאל ז"ל

עם הכנס האברך כמדי בוקר לבית המדרש ונסיונו לשדל בטענותיו את אחד החסידים, אחזוהו האברכים בזרועותיו, וזרקוהו אל מחוץ לביהמ"ד.

מעתה שרר הפחד בלבבות שמא יוודע לרבינו שמץ מה מהענין, ויגדל צערו על אשר כה עוללו ל'מקורבו'. אך מה גדלה הפתעת החסידים כאשר בשעה שסיפרו לרבינו את המעשה, פשטה בו באחת שמחה מופלאה ופניו זהרו באור. דעו לכם - אמר לחסידים - שאיש זה לא היה אלא השטן בכבודו ובעצמו. שכן בשמים נתעורר קטרוג עליכם, שמא תפילתכם היוקדת אינה מפנימיות לבכם אלא מפחד רבכם המצווה עליכם להתפלל באופן זה. לשם כך נשלח השטן במסוה תלמיד חכם מופלג ומקורב גדול אלי לבדוק באמצעות דיבוריו החלקלקים את כנות כוונותיכם וטוהר לבכם. אשריכם בני שנצחתם אותו!

* * *

משיח בן יוסף...

מעט קודם הסתלקות רבינו, הופיע בעירו לאדמיר הרה"ק רבי לייב שרה'ס והשתכן בה. רבינו מיהר לשגר אליו את תלמידו הסבא קדישא הרה"ק רבי אשר מסטאלין, בשאלה מה מבקש הוא מעירו לאדמיר? לשמע השאלה ארז הרה"ק רבי לייב את מטלטליו ושב כלעומת שבא.

זמן קצר לאחר מכן, שטפו פלוגות קוזאקים את העיר לאדמיר והרגו בתאוות רצח המוני המוני יהודים. בליל שבת קודש שחל ביום י"ז בתמוז יצא רבינו לרגע לחוץ קודם אמירת קידוש, וחלף בתוך כך בסמוך לארוות הסוסים שבחצירו. עם שובו אמר: הסוסים אינם מבשרים טובות. כשנתגברו המהומות התכנסו חיש מהר תושבי העיר הסופרים את רגעיהם אל תוך בית מדרשו של רבינו, בבקשם לנפוח את נשמתם בצל קדושתו. גם הקוזאקים החישו את פעמיהם לעבר בית המדרש, אך חיצי המות ששיגרו מקתות רוביהם, לא הצליחו לפגוע במי מן המתכנסים.

בעיצומה של קדושת "כתר" חדר לתוך היכל בית המדרש חץ אחד שנורה מתוך רובהו של הקוזאק "ארמילוס" שבקרבו התגלמה קליפה טמאה, ופגעה ברגלו של רבינו שהיה בעיצומה של התקשרות ודביקות עם בוראו. תיכף אחר כך נפסק ההרג והמהומות.

החץ המשוח פעפע בגופו הטהור של רבינו, ולאחר חמש ימים של סבל נורא, ביום כ"ב בתמוז, השיב את נשמתו בקדושה וטהרה ליוצרו כקרבן כפרה לעם ישראל.

עתה הובן מדוע שילח רבינו את הרה"ק רבי לייב שרה'ס מעירו, ביודעו את מטרת בואו להעביר את רוע הגזירה מן העיר, והוא הן כבר גמר בליבו להיות מזבח כפרה לעם ישראל כידוע.

לאחר התרחש סיפור זה, התברר גם פשר התבטאותו של המגיד כלפי רבינו באומרו לתלמידיו באחת הפעמים בה הגיע רבינו למעזריטש: הבה נקבל את פניו של משיח בן יוסף!...

◆

למקום קבורתו של רבינו נודעה חיבת קודש מיוחדת מאת רבותינו הק' אשר הרבו לנסוע להשתטח על ציונו הקדוש.

מנהגו של אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן" היה לנסוע בכל שנה ביום ההילולא להשתטח על ציון קדשו של רבינו בלאדמיר. שנה אחת בה חל יום ההילולא ביום ראשון בשבת, הגיע אדמו"ר הזקן לעיר סטילא הסמוכה ללאדמיר, לקראת שבת קודש, והתכונן לשהות בה עד אחר יום ההילולא, כשבתוך כך יכנס ללאדמיר להשתטח על הציון הקדוש.

נתעצמו שני בעלי בתים מתושבי העיר בנידון מי מהם יזכה לאכסן את הרבי בביתו. החליט אדמו"ר הזקן לפשר ביניהם, ואמר להאחד שישהה אצלו על יום השבת, ולשני אמר שיערוך בביתו את שולחנו ביום ההילולא, שגם הוא בדרגת שבת.

בעיצומה של עריכת השולחן ביום ההילולא, הגיע פתע למקום אחד החסידים כשהוא חיוור כסיד, ותיכף קרס תחתיו מתעלף. כשהקיץ מעלפונו תודות למאמצי החסידים, ציוה עליו אדמו"ר הזקן לספר לנוכחים את אשר חווה בשעה האחרונה. ציית החסיד ופתח ברטט בסיפורו:

מזה שנים רבות מקפיד אנכי בחרדת קודש לפקוד מדי שנה בשנה יחד עם אחד

מחברי הנאמנים את ציונו הקדוש של רבינו ביום ההילולא שלו. בשנה החולפת, נפטר לבית עולמו חברי ובן לוויתי זה, והשנה נאלצתי לעשות לבדי את דרכי לציון הקדוש. עם התקרבי לציון, נעתקה נשמתי מרוב פחד למראה ידידי משכבר הימים ושותפי הקבוע למסעי זה, כשהוא ממתין לבואי. עודי מתבונן בו בעיניים פעורות, קרב אלי בצעדים מדודים והחל מדבר אלי כדבר איש אל רעהו. דע! - אמר לי - שהיות ובכל השנים הקפדתי לפקוד את ציונו של רבינו ביום ההילולא שלו, אפשרו לי משמים גם בשנה זו לקיים את מנהגי. לאור זאת, יצאתי מקומי בעולם העליון, וצעדתי עד הנה לקיים את מנהגי ולבקש טובה מהצדיק. כעת הבה נלכה יחדיו כאשר בשנים קדמוניות.

צעדתי לצדו, ולבי מפרפר מרוב פחד וחלחלה. הצלחתי להחזיק מעמד משך כל זמן התפילה ולאחר מכן עד שבאתי הנה, אך עם כניסתי לכאן לא אצרתי עוד כוח והתעלפתי...

עם שמיעת הסיפור נענה אדמו"ר הזקן אל מארחו: וכי לא כך אמרתי לך שהיום הזה הוא בבחינת שבת קודש. והלא כך כתוב בזוהר על יום שבת קודש: "ואפילו רשעים דגיהנם נייחין בהאי יומא"...

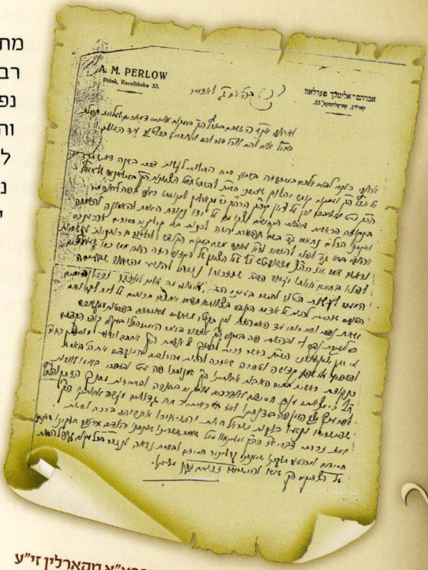
A. M. PERLOW
Pińsk, Karolińska 53.

אברהם-אלימלך פערלאוו
קארלין, קארלינסקא 53.

מכת"ק ממרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין זי"ע
אודות הציון הק' בלאדמיר
"...וכאשר הה"צ מדראביטש ז"ל שעל הציון של הק' הזה
הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו..."

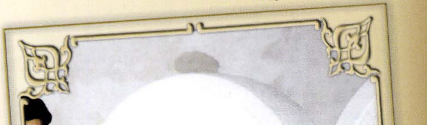

ציונו הק'

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק
רבי אשר הזקן
מסטאלין זיע"א

עם פטירת אביו הרה"ק רבי אהרן הגדול ורבינו עדיין נער בן י"ב שנים בלבד, נכנס בהנהגת העדה הרה"ק רבי שלמה מקארלין, שאימץ את רבינו כבן והדריכו במסירות בנתיבי עבודת ה'. רבינו קיבלו לרבו המובהק, וכל ימיו השתדל לדבוק באורחותיו השגיאים.

לאחר הסתלקות הרה"ק רבי שלמה לשמי רום, ניאותה העדה לאור תורתו וקדושתו של ממלא מקומו רבינו זי"ע. צדיקים אמרו שאביו של רבינו - הרה"ק רבי אהרן הגדול ורבו הרה"ק רבי שלמה, השגיחו עליו כבבת עינם מעולם האמת.

בעקבות נגישות המתנגדים, העתיק את מושבו מקארלין, ועבר להתגורר בסטאלין, שם החל לנהוג נשיאותו ברמה. חבורת אברכים מורמים מעם ומופרשים מהעולם הזה, התלכדה סביבו, ולאור לפידו הבוער העפילו במעלה הר ה' והגיעו לכדי היטהרות וזיכוך מופלאים בחתירה בלתי מתפשרת לתמצית נקודת האמת. כמו כן התבשמו מנועם זיוו גם פשוטי עם ברי לבב, ומקובל בפי חסידים שהביא לא פחות ממאה וחמישים בעלי אחוזות לדרגת רוח הקודש!

נודעים דיבוריו הנוראים של רבינו שכפי שסיפר בנו אדמו"ר הזקן אמר פעם, שכל מי שאך יעבור על מפתן חדרו מובטח לו שלא ימות בלא הרהור תשובה!

נסתלק ביום כ"ז תשרי תקפ"ז ומנוחתו כבוד ע"י ציון אביו הק' בקארלין.

אשר מסטאלין

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי אשר הזקן מקארלין זיע"א

ממחצב קודש מעולפת ספירים נחצבה וגם חוקקה נשמתו הקדושה של רבינו, ונמשכה בידי אחד קדוש מדבר - הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין - שהורידה - בשנת תק"כ - מרום המעלות לארץ רגבים, להאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. על טיבה וטבעה של נשמת חיים זו מסופר, כי פעם ביקר רבינו אצל החוזה מלובלין באחת ממסעותיו, וביקש החוזה לעכבו על ידו לשבת הקרובה, הסכים רבינו לכך אך בתנאי שיגלה לו ה'חוזה' את מקור נשמתו. הרכין ה'חוזה' את ראשו לזמן מה, ואחר נענה: אביכם לקח את נשמתכם ממקום כזה שאין היכולת לשום מלאך ושרף להתקרב לשם!

מינקות נודע רבינו בקדושתו המופלאה וברוב שכלו והשגתו, עד שבהיות עדיין כבר שית, שאלו אביו הקדוש לפירושם של מאמרים בזוהר הקדוש ובעץ חיים. כשסיפר אדמו"ר הזקן עובדה זו בפני חסידיו, הוסיף: היו אלו ענינים כאלו, שגם כיום עדיין אינני יודעם...

בהיותו בן שתים עשרה בלבד, נסתלק ממנו אביו הקדוש לעולם העליון והותירו לבד בעולם, לכבוש לו בכוחות עצמו את מסילת העבודה ולבקש לו את נועם וקרבת ה'. גברו עליו רחמי תלמידו הגדול של אביו וממשיך דרכו הרה"ק רבי שלמה מקארלין, שאספו לביתו והאציל עליו מחכמתו ובינתו בהדריכו אותו ביושר וברחמים בנתיבות האמת אשר התהלכו אבותיו לפניו ועבדו את ריבונם בכל לבם. פעם אמר הרה"ק רבי שלמה, כי כל תכלית ביאתו לעולם הזה לא היתה אלא לפשוט לרבינו את ספיקותיו ואת שאלותיו בענייני עבודת ה'!

רבינו קיבל עליו את רבו זה - רבי שלמה - לרב מובהק, וחשף בפניו את כל מצפוני ליבו. על אופי התקשרותו הזו עם רבו, סיפר רבינו בעצמו תוך כדי התאוננו פעם על צביעותם של חסידים שוטים המתפארים בפני רבותיהם במעשיהם הטובים ומעלימים את מגרעותיהם. ליימינע פויערען [איכרים מחמר]! - קרא - שטרויענע קאזאקען [קוזקים מקש]! כשהם מגיעים לפני רבם, מראים הם החוצה את הטוב ומחביאים את הרע. כשאני באתי לרבי הקדוש והנערב - אמר אגב נשיקת אצבעותיו מרוב מתיקות - היה מנהגי להסתיר ממנו את הטוב! וכי מה? וכי אלוקים הוא?! שכר ועונש מסוגל הוא לתת לי?! דווקא את הרע הצגתי בפניו, כפי שמראים לכהן את הנגע!...

* * *

קרוב לפטירת רבו הרה"ק רבי שלמה מקארלין, שח פעם עם תלמידיו, ולכל אחד מהם גילה את אשר יקרה עמו באחרית הימים ומה יהיה חלקו בקירוב נשמות ישראל לצור מחצבתם. לרבינו אמר בזה הלשון: לך אתן 'סטעפ' [בולי עץ] שתעשה מהם בני-אדם! הבין רבינו בשגב רעיונו, כי רבו מייעד לו את ההנהגה בעיר סטאלין ומיהר לשאול: ומי יהיה עמי שם? השיב לו רבו: יהיה לך שמה 'שלום' אחד! ברבות הימים נתגלה מי הוא אותו 'שלום', הלא הוא הרה"ק רבי שלום מהארדאק זי"ע שהתקרב לרבינו בעת הנהגתו בסטאלין ונהיה לאחד מגדולי תלמידיו.

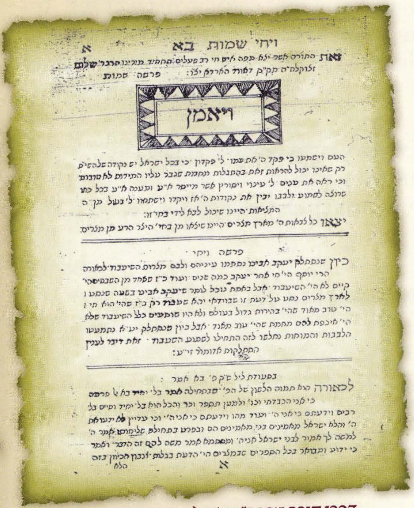

דברי תורה מהרה"ק ר' שלום מהארדאק זצ"ל

עם פטירת הרה"ק רבי שלמה, נתנו תיכף גדולי התלמידים את עיניהם ברבינו, שהיה להם לעיניים והנחם במעגלי צדק.

נודעת אמרתו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע שאמר שאביו של רבינו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין ותלמידו הרה"ק רבי שלמה מקארלין, משגיחים על רבינו מעולם העליון כעל בבת עיניהם. בסייעתא נפלאה זו הצעיד רבנו את עדת מרעיתו בנתיבי העבודה כשהוא מקרבם לדרגות רמות ונישאות.

לאחר שקפץ על רבינו רוגזם של המתנגדים תושבי קארלין שהצרו את צעדיו בכמה וכמה עניינים, נטש את העיר קארלין, ולאחר שהות של תקופה בעיר זעליחאוו, כונן את חצירו בסטאלין כנבואת רבו, והחל פורש ממנה את מצודת תורתו.

כמלאך בראש הדרך, ניצב בראש עדת מרעיתו שבסטאלין, והנחילם באמת ובאמונה את דרכי העבודה. האמת היתה נר לרגליו, ואת השקר שטם בכל לבו ונפשו. מחסידיו דרש יגיעה במסירות נפש, אבל באמת! כיסופין לקדוש ברוך הוא, אבל באמת! שיהיו הפה ולב שווים. המחשבה, הדיבור והמעשה - אחודים. הנשמה, הרוח והנפש- כולם באותה דעה ממש, אין פרץ ואין יוצאת.

כך נצרפו בכור הברזל שלו גדולי ואבירי תלמידיו, כאלה אשר נפוצו ברבות הימים על פני כל הארץ והאדירו את שם ה'. גם בעלי הבתים שנכוו מניצוצות מפוחו, שוב לא היו בעלי בתים של מה בכך. הם הסירו את בגדי החולין וחיי השעה אשר להם ולבשו מחלצות זיו וטוהר כשכל מאוויים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

על מדת האמת שדרש מתלמידיו מסופר, שפעם אחת הופיע בפניו אחד מתלמידיו באומרו שמבקש הוא לחזור בתשובה. ומיד הוסיף: ומה שאני אומר שהנני מבקש לחזור בתשובה, אין זה אמת, כי זהו רק בחיצוניות! וגם מה שאני אומר כרגע שאין

זה אמת שאני רוצה לחזור בתשובה, גם זאת אינני אומר באמת רק מן השפה ולחוץ! וגם... וגם זה שאמרתי עכשיו איננו אמת!... כך שב פעם אחר פעם להודיע שדבריו הקודמים לוקים עדיין בשקר, כשכל אמירה עולה לו בתמצית כוחותיו עד שצנח ארצה אין אונים. או אז נפנה אליו רבינו באומרו: זהו האמת! שהלא כך אומר הכתוב (דניאל ח'): "ותשלך אמת ארצה"...

עוד סיפר הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ זי"ע שבראות רבינו פעם אחת את אחד מתלמידיו כשהוא מתנענע מאד בתפילתו, הטיח בו בחריפות בלשון תמיהת הגמרא 'שאקל' 'ישקל' [לשון נענוע] השור, איני יודע שהוא נבילה?...

הערצתם הגדולה של תלמידיו אליו איננה ניתנת לתיאור. רבינו סבל כל ימיו מחבורות ופצעים חמורים שפשטו על גופו הטהור מכף רגלו ועד לראשו. לרוב אהבתם אותו, החליטו תלמידיו הגדולים ובעלי ההשגה, ליטול מעם רבינו את יסוריו ולחלקם ביניהם באופן שכל אחד מהם ישא במקצת מן הפצעים. לרוב קדושתם, הצליחו אכן לבצע את תוכניתם וביום אחד נרפא רבינו מכל פצעיו. תחת זאת החל כל אחד מן התלמידים לסבול ממיחושים קשים בחלק אחר מגופו. תלמידו הרה"צ רבי יהושע מטוראוו, קיבל את חלקו בזרועו.

מכתו של רבי יהושע דרשה הנחת רטיה מספר פעמים ביום בכדי למעט את סבלה ולהשקיט את דימומה. אך עקב היות רבי יהושע קרוב עד

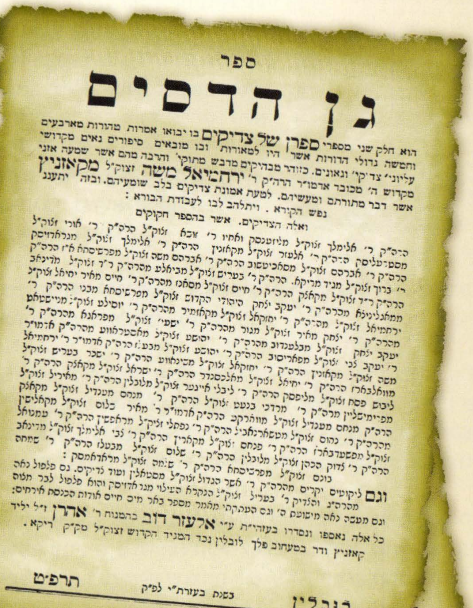

ספר

גן הדסים

הוא חלק שני מספרי **ספרן של צדיקים** בו יבואו אמרות טהורות מארבעים וחמשה גדולי הדורות אשר היו למאורות ובו מובאים סיפורים נאים מקדושי עליוני' צדיקי' וגאונים. כזוהר מבהיקים מדבש מתוקי' והרבה מהם אשר שמעה אזני מקדוש ה' מכובד אדמו"ר הרה"ק ר' **ירחמיאל משה** זצוק"ל **מקאזניץ** אשר דבר מתורתם ומעשיהם. לטעת אמונת צדיקים בלב שומעיהם. ובזה יתענג נפש הקורא. ויתלהב לבו לעבודת הבורא:

ואלה הצדיקים. אשר בהספר חקוקים

כל אלה נאספו ונסדרו בעזהי"ת ע"י **אלעזר דוב** בהמנוח ר' **אהרן** ז"ל יליד קאזניץ ודר במעחוב פלך לובלין נכד המגיד הקדוש זצוק"ל מק"ק ריקא.

תרפ"ט

בשנת בעזרת"י לפ"ק

לובלין

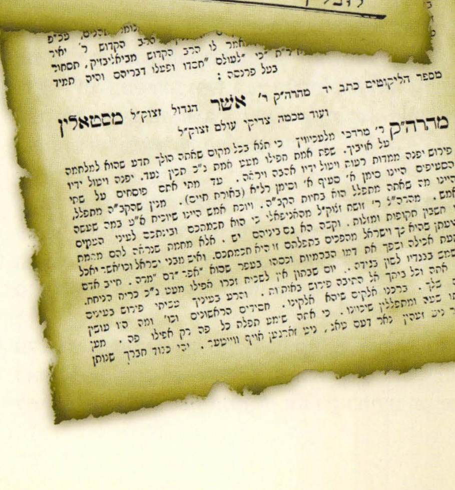

מספר הליקוטים כתב יד מהרה"ק ר' **אשר** הגדול זצוק"ל

מהרה"ק ר' מרדכי מלעכוויץ ועוד מכמה צדיקי עולם זצוק"ל **מסטאלין**

מאוד לרבינו ומצוי כל העת בקרבתו, לא מצא לו שעה נוחה להניח את הרטיה, עקב חפצו העז להעלים מרבינו את ידיעת כל העניין. לאור זאת נהג להמתין עד שעה שרבינו יצא מהחדר לצרכיו, ואו אז מפשיל היה חיש את שרוולו, מחליף את הרטיה ושב להתעטף במעילו כלא ארע דבר. פעם אחת, בעודו עסוק בלפיפת תחבושתו, עלו באוזני רבי יהושע אוושת צעדי רבינו המתקרבים פתאום לחדר, ומרוב בהלה שמא יתפס בקלקלתו, מיהר לתחוב את ידו בעלת הפצע החשוף לתוך שרוולו. פעולה זו עלתה לו בכאב נורא והסגירה את סודו דרך העווית המיוסרת שחלפה לרגע על פניו. רבינו עמד חיש על רז העניין ונענה אליו בחומרה: מה זאת עמך?! לא אסכים לזאת! ומדי דברו חלפה חבורתו של רבי יהושע כלא היתה...

כ"ק רבינו מוהרמ"מ זי"ע היה מספר שרבי יהושע אף הפליט אנחה בעת לבישת השרוול. לאור זאת אמר לו רבינו: אם על ידי זה ניתן להוציא אנחה, אם כן אין זה רצוי בכלל!

* * *

גם לאחר הכתרת רבינו כמנהיג על העדה הק', עדיין ראה עצמו כראוי לחסות בצילם של צדיקי הדור, ונסע יחד עם חברו הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זי"ע להתחמם כנגד אורו של הרה"ק רבי ברוך ממעז'יבוז זי"ע.

התקשרותם של שני שרפי מעלה אלו ברבי ר' ברוכ'ל, היתה נעלה מכל השגה, ואף היתה לוטה בערפל של מסתורין, כשכל שיג ושיח שחולף ביניהם רצוף ביטויים מחודדים ומשוננים כתער, בוטה כמדקרות חרב. כשהשמיע פעם אחד מתלמידי הרבי רבי ברוכ'ל בפני רבו את השגתו על אופי דיבורו הבוטה מדי - לטעמו - אל השניים, השיב לו הרבי רבי ברוכ'ל: דיבורים אלה אינם כלל וכלל לפי אמות מידת השגתך!

וכשהשמיע פעם הרבי רבי ברוכ'ל דברי פיוסין באוזני רבינו ורעו הלכעוויטש'ער אחר אחת מאותן שיחות מחודדות, לוטות וכמוסות, הקפידו השניים מאוד ועזבו את החדר בתרעומת...

* * *

נוראים עד למאוד ומעוררי השתוממות, הם סיפורי ההוד בהם נחשפה כדי טפח עבודת קדשו של רבינו ומדת מסירות נפשו הנפלאה לקדוש ברוך הוא. יורה רותחת של התבטלות וכיסופין, יקדה-פיעמה בקרבו ושלהבה את רעיונותיו הזכים בשרעפי יקוד אש ששכל אנוש לא יכילם. מפעם לפעם ניתז הימנו גיץ לוהט שהיה בו כדי ללמד את המסתופפים בצילו מסירות נפש - כיצד.

מדי שבת היה מנהגו של רבינו לומר תורה על מאמר מהמדרש שהיה משמיע בפניו הרה"צ ר' יהושע מטוראוו זצ"ל שהיה יושב בקרבתו. שבת אחת התיישב ר' יהושע בקצה השולחן עקב מחושים במעיו, ובהגיע שעתו לומר המדרש בפני רבינו, לא נשמע קולו כראוי עקב ריחוק מקומו. בין רגע זינק רבינו בקפיצה ממקומו שבראש השולחן, וכופף עצמו על פני אורך השלחן עד למקומו של ר' יהושע, כשהוא לוחש בדביקות את מאמר חז"ל: "הסכת ושמע, כתת עצמך על דברי תורה". מעוצמת החבטה של הקפיצה נפערו כל פצעיו של רבינו שהיו לו בכל גופו, והחלו להגיר דם. הדם הרווה

את בגדיו עד שצבע בארגמן גם את אבנטו. בחצר הקודש בסטאלין היה מונח אבנט זה לאות ולמשמרת ימים רבים.

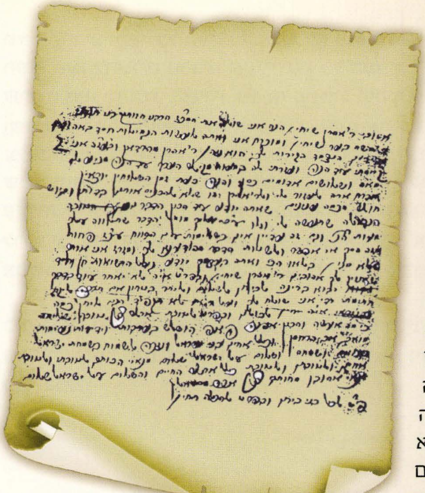

מכתב קודש מרבינו

מסופר כי פעם נקלע רבו - הרה"ק רבי שלמה מקארלין - בדרכו באישון ליל לבית מלון, בעיצומה של סערת רוחות וקור מקפיא עצמות. בעלי המלון הזדוניים סירבו ברוב רשעותם להכניסו לביתם ולאפשר לו להחם את עצמותיו. בעגלה נמנם אותה שעה רבינו. כשראה רעו הרה"ק מלעכוביטש זיע"א שחולף זמן רב ובעלי המלון אינם נאותים להכניס את רבו, הקיץ משנתו את רבינו שנודע כבעל כוח מופלג וסיפר לו הענין, תיכף ירד רבינו מהעגלה והכה על הדלת שנפתחה לפניהם. משנודע הדבר לרבינו הר"ש כי העירו את רבינו הקפיד ע"ז ואמר: הלא דמו רותח בקרבו מעת קומו עד רגע שכבו לישון ללא הפסקה. אם ישן הוא מעט הרי זה נייחא לי. מה זאת עשית אפוא עתה להקיצו?!...

* * *

מאוצרות רבו הקדוש, ניכס לו את אותה 'עבודה' נחשקת ונערגת, אותה 'עבודה' שרבו הקדוש עשה לה אוזניים והעניק לה פירושים נאים משלו - עבודת התפילה.

נהרות כימהון וערגה השתפכו להם במילות תפילתו, זלפו כמרגליות מקירות לבבו החולה באהבת ה'. קולו דומה היה מאוד לקולו של אביו, ובעת תפילה מהדהד היה בכל סביבות סטאלין מרחק כמה פרסאות. ארבע שעות תמימות, ארכה לו אמירת "ידיד נפש" ביום שבת קדש קודם התפלה, והתפלה עצמה, אפשר כבר לשער...

ידידו ורעו מבית מדרשו של רבו (הרה"ק רבי שלמה מקארלין) הלא הוא המגיד מראטנע זי"ע, היה מנהגו להתפלל בהשכמה ביום חג השבועות. שנה אחת, בעיצומה של סעודת החג בביתו, החלו עיניו נושרות דמעות והוא נם לעבר המסובים על שולחנו: ראיתי כעת את רבי אשר סטאלינער כשהוא מסיים את הברכה: "הבוחר בעמו ישראל באהבה"... אהה! - התאנח אגב התרפקות כשדמעות נושרות מעיניו הק' - אצל רבי אחד היינו שננו, אולם התפילה נשארה אצלו!..."

בספר הק' בית אהרן מובא בשם אדמו"ר הזקן שאביו הק' רבינו זיע"א העיד על עצמו כי היתה שנה אחת בה התפלל את כל תפלותיו במחשבה שהינו שוכב כבר בקבר עם יסורים, והנה מקבל הוא רשות לצאת מקברו ולהתפלל תפלה אחת בלבד לפני ריבונו!...

סיפרו פעם לרבינו כי הפריץ של המחוז בסביבות סטאלין, תקפה אותו בעיצומו של

הקיץ תאוה לנסוע על גבי מזחלת שלגים, והורה בשל כך לשפוך כמויות אדירות של סוכר ברחובות העיר שיהיו לו תחליף לשלגים ויוכל לדמות בעצמו כי נוסע הוא על פני השלג. התפשטה על פני רבינו ארשת בוז למעשיו של אותו ערל, ואמר: קדחת [א מכה] מרגיש הוא טעם בתאוותיו הגדולות ביותר לעומת מה שאנו מרגישים באמירת "ברוך שאמר" אחד!...

והיה אומר הרה"ק רבי דוד מסטעפין זי"ע: מעיד אני עלי שמים וארץ, כי כשיבוא משיח והאבות הקדושים יהיו והרעיא מהימנא עמם, יעמידו באותה שעה את רבי אשר סטאלינער להתפלל לפני העמוד!

* * *

חתר רבינו בכל כוחותיו לנקודת האמת ולא זע ממנה ימין ושמאל. מחותנו הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע העיד עליו שהוא היה נקודת האמת של העולם!

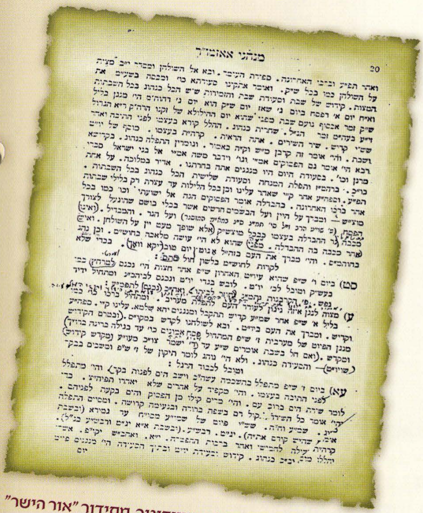

מנהגי הרה"ק הרש"ח מקוידינוב מסידור "אור הישר"
עם הגהות מהרה"ק הרי"מ מקאזניץ
בהשוואה למנהגי מרן אדמו"ז זי"ע

הסתלקותו של ידידו ורעו הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש, ארעה בפניא דמעלי שבתא בחצר קדשו של רבינו, בעצומה של שמחת נשואי נכדם הרה"ק רבי שלמה חיים מקוידנוב. הפטירה הפתאומית שברה עד מאוד את לבו של רבינו שהיה מקושר אליו בעבותות אהבה, ובתפלת קבלת שבת, נעצר במילים "להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו" באין יכולת להמשיך. כך נמשך הדבר שעה ארוכה, כשהוא עמל ליישב בליבו את אמירתו זו היטב ולהצדיק את הדין במלואו שלא יצא חלילה דבר שקר מפיו. רק לאחר שהצליח בכך, המשיך בתפלתו...

אהבת ישראל היתה קבועה כמסמרות בלבבו, ובכל שעה ראה להמליץ בזכותם של ישראל וללמד עליהם סנגוריה לפני אביהם שבשמים.

בתו היחידה הצדקנית פעריל ע"ה, הרבתה לבכות בהיותה תינוקת, ורבינו ניצב היה על יד עריסתה שעות על גבי שעות באהבה ובמסירות ומנענעה ללא הרף. ארע שרבינו נאלץ לעזוב את הבית, והפקיד את שמירת התינוקת בידי הגבאי. עם שובו התפלא למראה הילדה השוכבת שקטה בעריסתה ומיהר לשאול את הגבאי לפשר הדבר. הגבאי הודה בהשפלת עיניים שלא היה מסוגל לסבול את צרחותיה והכה אותה כדי שתשתתק.

פרצה אנחה קורעת לב מליבו של רבינו ואמר: כיצד נוכל מעכשיו לעמוד מחר

בתפילה לפני הקדוש ברוך הוא?! שכן עד עכשיו היינו אומרים ריבונו של עולם, אנו סובלים מילדינו, סבול נא גם אתה אותנו. עכשיו שהכית אותה, מה נשאר לנו עוד לענות?!...

סיפור נוסף מענין זה, היה שגור על לשונו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, וכה סיפר: מעשה היה באחד מחסידיו שכונה "שלום קעשענע מאכער" על שם שהיתה מלאכתו בתפירת כיסים. אשה רעה היתה לו לשלום ושוחרת מדנים, והיא מיררה וציערה את חייו עד שכבר לא יכול היה לסבול יותר ובקש לגרשה. רבינו התנגד מאוד למעשה גירושין, והזהיר את שלום שאם יגרש את אשתו לא יוכל לדרוך יותר על מפתן חדרו. אך שלום המשיך לסבול מזוגתו הרעה, עד שבעל כרחו נאלץ לגרשה. מפחד תגובת רבינו, אכן לא הגיע תקופה ממושכת לסטאלין, עד שיום אחד החזיר את גרושתו ואז ההין להציג את רגלו על מפתן חדרו של הרבי. שאל רבינו את שלום על ענייני שלום ביתו, וזה סיפר בקול שבור על עסק הגט והנישואין המחודשים. אם גרשת את אשתך, מדוע החזרת אותה? - התמיה רבינו. השיב שלום כי לא יכול היה לראות בצער ילדיו המתייסרים מחמת הגירושין. קפץ רבינו ממקומו בהתלהבות והתחיל להתהלך אנה ואנה ובסערת רגשות קרא כלפי מעלה: ריבונו של עולם! "שלום קעשענע מאכער" החזיר את אשתו הרעה מכיוון שלא יכול היה לראות בצער ילדיו! אתה...

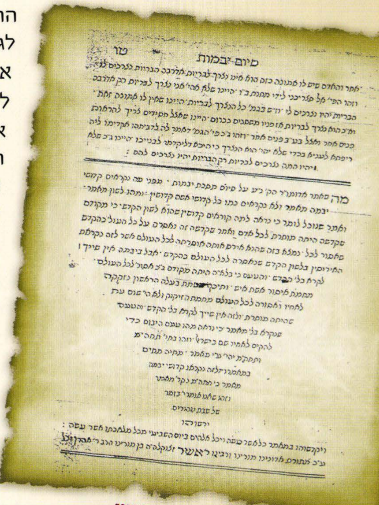

טו

סיום יבמות

כת"י מתורת רבינו

עם שאר צדיקי עולם

היה רבינו מכתת את רגליו הרבה כדי להתאבק בעפרם של צדיקים ולשתות ממימיהם. עוד בחיי רבו הרה"ק רבי שלמה מקארלין אליו מקושר היה בכל נימי נפשו, יצא לסובב על פתחי בתי המדרש של צדיקי דורו, כדי לקלוט בקרבו מהליכותיהם ועבודתם הקדושה.

פעם אמר בעת שולחנו בליל שבת קדש: "סבורים להם חסידים שאין לנסוע לרבי אחר חוץ מן הרבי שלו. האמת איננה כן. שכן מותר לו לאדם לנסוע לכמה צדיקים, ובלבד שלא יהא שוטה להרהר אחר רבו חלילה. אני עצמי נותרתי יתום לבדי אחר פטירת אבי הקדוש, ותלמידו הוא הרה"ק רבי שלמה מקארלין הכניסני לביתו וגדלני כבן, למדני תורה ויראת שמים ואחר השיא לי אשה והושיבני סמוך על שולחנו. הוא היה מורי ורבי המובהק נוסף לכך שהיה לי כאב ממש. ובכל זאת קיננה בי תשוקה לראות עוד צדיקים בדור. הוא ראה זאת ברוח קדשו, וקרא לי יום אחד באומרו: אם

רצונך לנסוע מעט לצדיקים אחרים, הנה ברכתי נתונה לך, לך לשלום!

"אכן הלכתי לדרכי וביקרתי בהיכלם של מאה ועשר צדיקים. מהם שקיבלתי עלי לרבי, מהם שקיבלתי לחברים, מהם לתלמידים, ומהם... לתלמידים גם לא... אמנם לכולם הרכנתי את ראשי בהכנעה!..."

מעשיות מופלאות התרחשו בעת ביקורי רבינו אצל צדיקי דורו. בכולם בלטה ההערכה הרבה שרחשו לו הצדיקים הן מצד דרגותיו הרמות, והן מצד היותו בנו של אותו עיר וקדיש רבי אהרן הגדול מקארלין.

כשהגיע לבית מדרשו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, לא גילה לרבי פנחס את זהותו, ואף תפס לו את מקומו בירכתיים בעת עריכת השולחן הטהור. לפתע קם רבי פנחס ממקומו והחל בולש בעיניו אחר הנוכחים בבית מדרשו עד שנחו עיניו על רבינו. מאין הוא יהודי? - שאל. מפינסק! - השיב רבינו. ושמא מקארלין? - הקשה הקוריצאי בנימה רבת משמעות. (חלקה השני של העיר פינסק נקרא 'קארלין') הן! - השיב רבינו. ושמא בנו של 'הגדול' הוא? - המשיך רבי פנחס ובקולו ארשת של השתוממות. אכן כן! - השיב רבינו. עתה מבין הנני הכל! - הגיב הקוריצאי. זה שעה ארוכה מרחף הוא אביך הגדול פה על יד החלונות וזאת, בגלל כי מטפח הוא את בנו יחידו... לאחר שהות קצרה המשיך: אמור לי נא, מדוע זה מסתתר הנך ממני, וכי מתבייש הנך באביך? דע לך שאביך לא עשה שום עולה כל ימיו, זולת זאת שנסתלק מן העולם בגיל כה צעיר... כך סיים ר' פנחס בהושיבו את רבינו לידו בראש השולחן.

לבית מדרשו של הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זי"ע הגיע רבינו בסתם יום של חולין בשעה שהציבור התכונן לתפילת שחרית. ראה רבינו כי העמוד פנוי, נעמד לו אצלו והחל מתכונן לתפילה. באו אליו כמה חסידים ואמרו: כאן העמוד איננו הפקר, ולא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול. אך הוא, משל לא שמע לדבריהם, נותר לעמוד על יד העמוד. התרעמו החסידים, אברך צעיר מגיע לבית מדרש לא לו ואוחז לו בכח בעמוד, הנשמע כדבר הזה?! כמה חסידים החלו להרעים בקולם. לקול התגרה הקולנית יצא הרה"ק רבי משה מחדרו לעמוד על הנעשה, ואז סיפרו לו חסידיו בזעם כבוש על האברך ה'ליטאי' (שמוצאו מליטא) שתפס לו בעמוד בכח הזרוע ואיננו מתכוון לזוז ממנו. התבונן הרה"ק רבי משה בפניו של רבינו, ונענה מיד לעבר חסידיו, הניחו לו! הניחו לו!

לאחר התפלה שבמהלכה עבד רבינו את קונו כדרכו בקולות ובברקים, נענה הרה"ק רבי משה בתמיהה לרבינו: כיצד זה מרשה לעצמו אברך להתפלל בסתם יום של חול תפלה כזו המתאימה לפעם אחת בשבוע או לשבת ויו"ט, או שמא ליום כיפור בלבד, או שמא בכלל לפעם אחת בחיים?...

בקוז'ניץ זכה רבינו לקרבה מיוחדת מעם הרה"ק המגיד מקוז'ניץ זי"ע, שאף השיאו בזיווג שני את אלמנתו הצדקנית של רבי ארל'י השותק מזעליחאוו. לאחר הנישואין היה רבינו סמוך על שולחנו של הרה"ק מקוז'ניץ אשר קירבו וחיבבו במאד. פעם אחת ביקש מרבינו לגשת לעמוד לתפילת ראש השנה, אך רבינו סירב באומרו שעדיין אינו מוכן עם ה'שויתי ה' לנגדי תמיד'... הפטיר המגיד: אם רבי אשר סטאלינער יכול לומר כך, איפה אנחנו בעולם?...

הרה"ק רבי לייב שרה'ס, היה דרכו כל ימיו בהתחבאות והצטנעות מעיני הבריות,

שביליו במים רבים ועקבותיו לא נודעו. נענה פעם אודות רבינו: ממנו לא ניתן להתחבאות!...

כמו כן ידוע על ביקוריו של רבינו אצל מחותנו ה'מאור עיניים' מטשרנוביל, ואצל הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא, ועל היכרותו עם הרה"ק הרצ"א מאליק ועם שאר צדיקי עולם אשר כיבדוהו והוקירוהו עד מאוד.

* * *

כ"ק מרן אדמו"ר הזקן
הרה"ק
רבי אהרן מקארלין זיע"א
בעמח"ס "בית אהרן"

עם הסתלקות אביו הס"ק הרה"ק רבי אשר, נתנו בני החבורה הקדושה בעידודם של צדיקי הדור את עיניהם ברבינו, שביד אומן ובלב פתוח כפתחו של אולם המשיך לטוות את נימיה הטמירים והפלאיים של נקודת קארלין, על סגולותיה הייחודיות ופנימיותה העמוקה לאין חקר.

בצל כנפיו חסו בצמאון ובהכנעה האריות שבחבורה כשהם רווים מלוא נפשם מן המתיקות העילאית השופעת ממנו והחדוה האלוקית הפורצת מכל ישותו. בדממה ובהשתאות עקבו אחר הליכותיו בקודש לוטי הרז ומעולפי השגב, הציתו את נשמתם מן הסנה הבוער ואיננו אוכל.

בימי כהונתו אזן וחקר את תורת הקרבנות - עבודת התפילה שאבותיו רבותינו הקדושים נכסוה לעצמם באומץ ובמסירות נפש, וגילה בה כמה פנים חדשות. כמו כן חקק לעד את נוסח בית קארלין כיד הבנתו המעמיקה וכרוחב שכלו. כל כך היתה התפילה דבוקה בלבו, עד שבעת פטירתו קרא הרה"ק מצאנז בצער: מען האט צו גענועמען דעם סידור'ל פון די וועלט! (נטלו את ה'סידור' של העולם!)

כימי מלכותו של דוד נעים זמירות ישראל, כמו כן ארכו אף ימי כהונתו - התגלמות התפילה והשתפכות הנפש - כארבעים ושבע שנים. בשנים אלו הנחיל בעוז ותעצומות את משנתו הטהורה, וזו אף נחקקה בצפורן שמיר בספר הקדוש **"בית אהרן" - ספר היסוד לחסידות קארלין**. נסתלק בטו"ב סיון שנת תרל"ב ומנוחתו כבוד במאלינאוו.

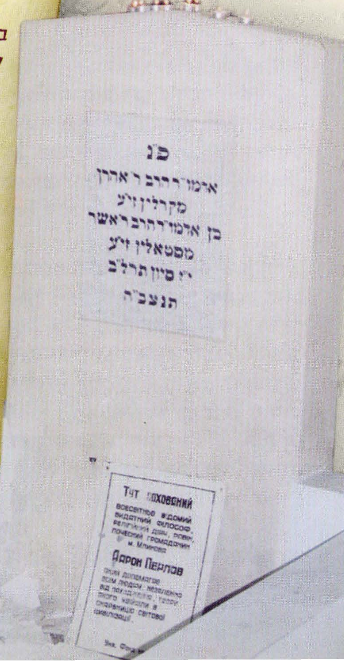

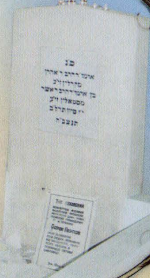

כ"ק מרן אדמו"ר הזקן

הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א

בעמח"ס "בית אהרן"

לידתו

בערב ראש חודש סיון שנת תקס"ב, זרח נגהו של רבינו הקדוש, בבית אביו הרה"ק רבי אשר מסטאלין, ואמו הרבנית הצדקנית מרת פייגאלע,

הרבה כיתתו הוריו הקדושים את רגליהם אל פתחיהם של צדיקים עד שזכו להאציל את נשמתו הזכה של רבינו ולהגיה את זיוה בעולם. משנולד, לא חדלה השמחה לפכות בקרבו כמעיין המתגבר, שכן העיד עליו אביו ששורש נשמתו במצוות ארבעת המינים שכל מהותה חדווה ושמחה. כך גם אמר הרה"ק מאפטא באחד מביקוריו של רבינו בביתו: ראו נא איזה בית מלא שמחה הביא לנו בנו של רבי אשר סטאלינע'ר. אפילו הכתלים מרקדים עם "עוז וחדווה במקומו"... בפי צדיקים ובפיות עמך בית ישראל נחקק בשמו הטהור "דער פריילכער צדיק" ("הצדיק השמח").

בעת היכנסו לבריתו של אברהם אבינו, כובד באמירת הברכות הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש, ידיד אביו עוד מימי שבתם בהיכלו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין. בהגיעו לקריאת שם הרך הנולד אמר: "ויקרא שמו בישראל מורה מורינו הרב רבי אהרן". בסיום הברית האציל על הילד שלש ברכות: שלא ירמה את עצמו; שלא ירמה את יוצרו; ושלא ירמה את הבריות! היתה זו ברכה שהיטיבה לבטא את הנהגתו של רבינו ברבות הימים בהתוותו את דרכה הצרופה של חסידות קארלין.

עוד מינקותו ניכרו למרחקים טוהר נשמתו ורוחו הכוספת ועורגת לבוראה. כשהופיע פעם בחדר אביו הקדוש לברכו בברכת לילה טוב טרם עלותו על יצועו, התלוה אליו אביו בדרכו אל מיטתו ונם אחריו בלאט: אשרי האב שיש לו בן שכזה, ואשרי הדור שיזכה למנהיג שכזה!... פעם באו לפני אביו קבוצת סוחרים בבקשם שיתפלל למענם שיקפאו מי הנהר כדי שיוכלו להעביר עליו את סחורתם. כשעמד אביו הק' להתפלל, והגיע לתיבות "משליך קרחו כפיתים" בכוונתו לעורר רצון שיקפאו אמנם מי הנהר, שמעו זאת אוזני רבינו והוא עלם צעיר מלומד בדקדוקי עניות חרד מן הקור המפיל את גופו, מיהר להפטיר בקול: "ישב רוחו יזלו מים"... הכיר אביו אל נכון בכוח וסגולת דיבוריו ופנה אליו במין תרעומת לאחר התפלה: הרי הנך מחבל בפרנסתי!...

בן אחותו הרה"ק רבי שלמה חיים מקוידנוב זיע"א אשר נתגדל בבית זקנו הס"ק רבי

אשר מסטאלין סיפר על רבינו כי עוד בימי ילדותו , קבע עמו אביו 'חברותא' בלימוד הספר "עץ חיים" מכתבי האר"י הק'. הוא עצמו היה מבוגר מרבינו בכשבע שנים, והביע בפני זקנו את תרעומתו על כך שאינו לומד גם עמו ספר זה כפי שלומד עם בנו הצעיר ממנו כמה שנים. אמר לו הרה"ק רבי אשר: הוא יהיה מנהיג הדור ואתה תהיה מנהיג הדור אתה תהיה אמנם נוטר וכו' (מופלג בקדושה) ואיש מופת, אך הוא יטע (יחדיר) אלוקות בלבבות!

בהגיעו לגיל בר מצוה, נשא לאשה את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חוה בתו של הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ, ובהיותו סמוך על שלחנו שם, זכה לקירבה וחיבה יתירה מאת חותנו הק' שהיה צדיק נשגב ובנו של הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב.

נזר ההנהגה

הערצה ללא סייג רחש אליו אביו הקדוש, ואף שיגר לפתחו בני עליה שביקשו לטעום טעמה של עבודת ה'. כשהפציר בו פעם אחד התלמידים המובהקים שיפעל למענו שיזכה לגילוי אליהו, אמר לו: שהה נא עם בני בעת שהינו מזמר את זמר "אליהו הנביא" במוצאי שבת, ותוכל לזכות לכך!

פעם שיגרו אביו לרבינו אל העמוד לתפילת מוסף בשבת קדש. החל רבינו להתפלל, ואביו נעמד על ידו מתמוגג בדמעות. לאחר התפילה נם אליו אביו: איזה "תכנת שבת" עשית לנו היום?... הן כיוונת ממש ל"תכנת שבת" של זקנך הקדוש (רבי אהרן הגדול)!

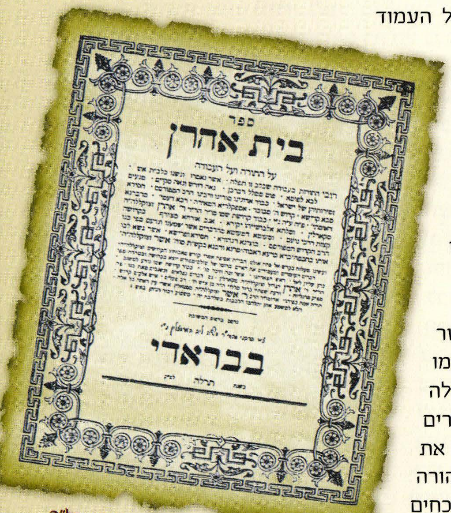

ספר

בית אהרן

על התורה ועל העבודה

בבראדי

בשנת תרלה לפ"ק

שער ספה"ק "בית אהרן" - בראדי תרל"ה

מנהגו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין היה לרדת בעצמו לפני העמוד לתפילת נעילה ביום הכיפורים. ביום הכיפורים האחרון לחייו, קרא אליו את רבינו קודם תפילת נעילה והורה לו לרדת לפני העמוד. הנוכחים ראו בכך אות מנבא רעות כי מכוון הוא בכך למסור לו הנשיאות, וניסו לרמוז בפני רבינו שיסרב לבקשת אביו. אך רבינו את פקודת אביו שמרה רוחו, ובהכנעה ושפלות ברך קיים מצוותו.

ימים מספר קודם פטירתו בכ"ו בתשרי אותה שנה, קרא אליו את רבינו ואמר לו כדברים האלה: העולם אומר שאינני זקוק ל'קדיש' שלך! אך בין אם אני זקוק לכך ובין אם לא, הנני מבטיחך נאמנה שבכל עשייה שלך, בכל תפילה ובכל יום טוב, אהיה עמך.

עם פטירת הרה"ק רבי אשר, היה בנו רבינו הק' עדיין צעיר לימים וגם היתה דרכו הק' בהסתרה והעלמה, על כן נבוכה לה זמן מה עדת החסידים, כשאינם יודעים אנה ישיתו את פניהם ואת מרותו של מי יקבלו עליהם מעתה. את ספקותיהם בענין זה החליטו לשטוח בפני רבינו עצמו בסומכם על רוחב בינתו. כשנודע הדבר לדודו הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשרנוביל זי"ע, מיהר לשגר מכתב הדור אל עדת החסידים לזרזם להכתיר אלוף לראשם את רבינו זיע"א, וכה הם דברי קדשו אודות רבינו: "אשר כל רואיו יכירו ויאמרו כי לה' אלקים הרחמים, ועיני ראו ולא זר פניו נעימים ותוכו כברו, הוא הרב המופלג ירא אלקים ספיר גזרתו מקור חוצבתו בקודש הקדשים, הרב ר' אהרן, כאשר ראיתיו ותחי נפשי... ולא זזתי מחבבו, לשמו ולזכרו תאוות נפשי..." בהמשך דבריו פונה אל רבינו בעצמו: "וכן אבקשנו ואייחד דבור במכתב כתוב אליו לאמר כדברים האלה, שיקבל עליו העול מאתכם ומכל המבקש ה' ויראתו...". ואכן בעצה אחת החליטו לקבל עליהם את מרותו של בן רבם, האי ניהו רבינו הקדוש.

נוראות ונפלאות מסופר על החבורה הקדושה שנכנסה לחסות בצלו ולשתות מבארו. רבים מהם היו בעלי השגות רמות ומהם שאף היו בעלי רוח הקודש. פעם נכנס הרה"צ רבי אברהם יצחק מקוברין שהיה איש מורם מעם ומחשובי החסידים, לחדרו של רבינו, רבינו היה נתון אז בעיצומה של שיחה עם קבוצת חסידים. בראות רבינו את פניו, רמז לו להמתין מחוץ לחדר. לאחר מכן נענה אל החסיד: שיחה זו לא היתה מיועדת בשבילך, שכן כל הנוכחים בה היו בעלי רוח הקודש!

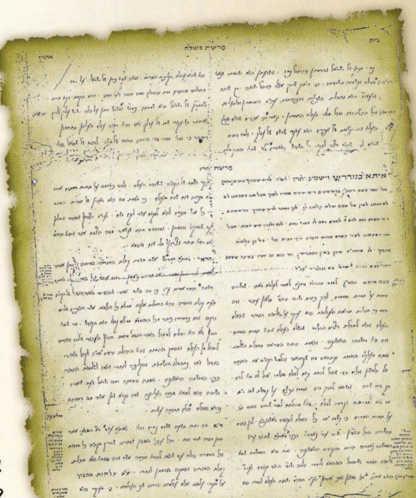

ספה"ק בית אהרן כת"י הרב הגה"ח מטוראוו

עם רמי מעלה אלו, עמל רבינו בענייני העבודה והדבקות בדרכיה. על הגאון רבי מרדכי לייב רבה של וואלדובקע זצ"ל מסופר, כי עם הסתלקות הס"ק הרה"ק רבי אשר, אליו היה מקושר במאוד, הלך לו לביתו ולא קיבל על עצמו את ההנהגה החדשה. בנו הגאון רבי ברוך זצ"ל הרב מטוראוו כן דבק ברבינו הקדוש וזכה באמצעותו להגיע לכדי חידושים והשגות בעבודת ה'. פעם אחת שבת הבן אצל אביו בוואלדובקע, וזה שמעו לאחר הסעודה כשהוא אומר את שיר השירים כמנהג קארלין בדביקות ונעימות שובים לב. נעורה התפעלותו של האב ופנה אל בנו בהתרגשות: אמור נא לי, מנין לך כזאת? נשא הבן את עיניו והסתכל בפניו של אביו. אבא! אש יוקדת בקארלין ואתה יושב פה?! השכיל האב להבין את כוחו העצום של רבינו, ומיהר לקבל עליו את מרותו.

כך פיכה לו פלג המים החיים, וכהבטחת האב הגדול שהיטיב לצפות את עתיד בנו,

אכן ניטעה כאן במקום זה האלוקות בלבבות, והבריות למדו להכיר את מי שאמר והיה העולם.

* * *

הגוון המרכזי בלהבתה המיתמרת של קארלין, הינו ללא ספק האמת. ואמת זו עצמה, אין לה שום גוון! חפה היא מכל שיג, טהורה מכל הרגשה, מרוחקת עד כדי ניתוק מכל גבול או הגדרה. זו היא נקודת אמת שבדרך אליה הכל נשרף, נכחד ומתבטל בקול רעש גדול, ומכאן סוד אישה המתלהט של חסידות קארלין.

עמל רבינו להשריש את האמת בלב חסידיו, ויותר מכל לשרש את השקר שלפניו. לקלף, לקלף ולקלף שוב. עד שמתגלית אותה נקודה טמירה ונעלמת, שממנה ואילך אין עוד צורך לדבר כלום. כי הלב כבר מרגיש מעצמו, והנפש יודעת מאוד.

הרה"ק רבי ברוכ'ל ממעז'יבוז חיבב את רבינו ביותר עוד מינקותו וכאשר בא לפניו רבינו בהיותו בן שש שנים בלבד, נם עליו: הוא גדל לאיש אמת!

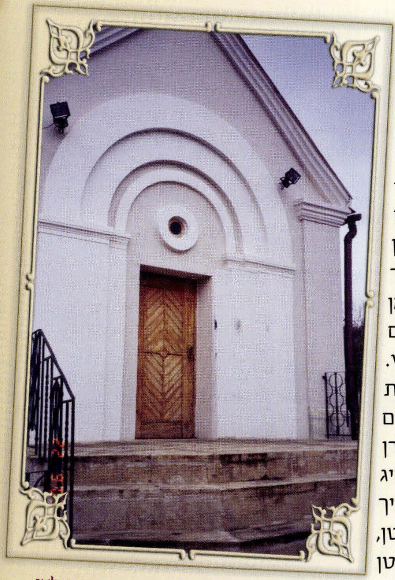

האוהל על ציונו הקדוש של הרה"ק מפרימישלאן

רבינו היה מיודד ביותר עם הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימישלאן, עוד מימי היותו סמוך על שולחן חותנו הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זי"ע שהרה"ק מפרימישלאן היה תלמידו המובהק. פעם אחת ביקר רבינו עם בנו הק' אדמו"ר הצעיר בבית הרה"ק רבי מאיר'ל, וזה לרוב הידידות שחש כלפיו מיהר לערוך לפניו בעצמו את השולחן ולהסב יחד עמו לסעודה. במהלך הביקור סיפר הרה"ק מפרימשלאן לרבינו: הייתי נוכח בעת כלולותיכם עם בת רבי הקדוש הרה"ק מקרעמניץ. כשהגיע רבי הקדוש בעת קריאת הכתובה לתיבות "ומפרנסים לנשיהם בקושטא", הוסיף בלשון אשכנז: צו פירן יודן, בקושטא, מיט אמת!... (להנהיג יהודים עם אמת!) הנה אתה - המשיך הרה"ק מפרימישלאן - היית אז קטן, ונהיית לצדיק גדול. אני, קטן הייתי וקטן נשארתי...

לענוים יתן חן

בד בבד עם השגותיו הנפלאות, היה רבינו מופלא עד מאוד במידת הענוה באופן שאין בכוח שכל אנוש להבין. תיכף אחר התחלת הנהגתו, הזדמן לפניו ללכת לברית מילה שערך אחד מנכבדי העיר קארלין. בסעודת המצוה נטלו חלק מלבד רבינו אף חשובי ונכבדי הקהילה, בהם בנו הגדול של רב העיר קארלין הגאון ה"משכנות יעקב" שהופיע כנציג אביו שכבר היה שבע ימים ומנוע מלצאת ולבוא, וראש הקהל, הנגיד

המפורסם ר' שאול לוריא. בדרך חזור מן הסעודה, נזדמן להם לרבינו ולשניים אלו לצעוד בצוותא ברחובות העיר. היו השניים - בן הרב והנגיד - מריבים זה עם זה מי מהם יצעד באמצע, כשכל אחד מבקש בענוותנותו לחלוק את הכבוד למשנהו. באין יכולת להגיע להסכמה, נפלה ההכרעה על רבינו שיצעד באמצע.

באחד הרחובות הראשיים, עצר רבינו פתע ממהלכו, ותוך התעלמות מנוכחותם של שני מכובדי ויקירי העיר הצועדים מימינו ומשמאלו, עצר על יד עומדה של תגרית מוכרת תפוחים והחל נושא ונותן עמה על מחירה של התנובה שברשותה. שפשפו שני מלוויו את עיניהם בתימהון ואחר מיהרו להשפילן ארצה בכלימה. רבי לעדת חסידים גדולה, והנה הוא סוחר עם תגרית בשוק כמעשי פשוט שבפשוטים. עודם עומדים ומשתאים, נשמע באוזניהם קולו של רבינו המורה למשמשו הפוסע מאחור לאסוף בשולי מעילו את הפירות שרכש זה עתה ולשאתם אחריו לביתו...

מלא ספיקות ותהיות שב בנו של ה"משכנות יעקב" לבית אביו, וזה כמצופה מיהר לשאול אותו לדעתו על הרבי החדש שמן הנראה השתתף בסעודת המצוה. החל הבן מגולל בלשון ביטול את הסיפור התמוה שאך זה עתה היה לו עד. אינך מבין כלום! - נענה באחת האב הגדול בנימה מבטלת כלפי בנו. צועד לו אברך ברחובות פינסק, מצדו האחד צועד לו לוריא הנגיד, מצדו השני בנו של המשכנות יעקב, יכול הוא הרי ליפול חלילה באיזו הרגשת גאות ר"ל. אזי עושים מעשה שכזה כדי שכבר לא ניתן יהיה להגיע לכך!...

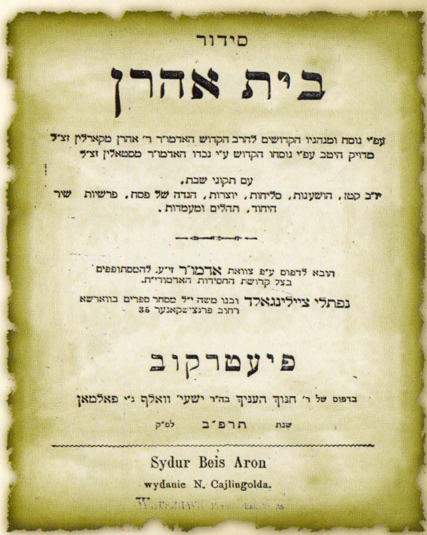
סידור

בית אהרן

עפ"י נוסח ומנהגיו הקדושים להרב הקדוש האדמו"ר ר' אהרן מקארלין זצ"ל
מדויק היטב עפ"י נוסחו הקדוש ע"י נכדו האדמו"ר מסטאלין זצ"ל

עם תקוני שבת.
י"כ קטן, הושענות, סליחות, יוצרות, הגדה של פסח, פרשיות שיר היחוד, תהלים ומעמדות.

הובא לדפוס ע"פ צוואת אדמו"ר זי"ע, להסתופפים
בצל קרושת החסידות הארטורי"ת.

נפתלי צייליגגאלד ובנו משה יי"ל מסחר ספרים בווארשא
רחוב פרנצ'שקאנער 35

פיעטרקוב

בדפוס של ר' חנוך העניך בה"ר ישעי' וואלף נ"י פאלמאן

שנת תרפ"ב לפ"ק

Sydur Beis Aron

wydanie N. Cajlingolda.

[illegible]

שער סידור בית אהרן פיעטרקוב תרפ"ב

תפילה

כבהיכלות אבותיו הקדושים, גם בבית מדרשו של רבינו נישאו ברמה ובקול רעש גדול זעקות התפילה של החסידים שבקעו את כל הרקיעים. רבינו בנועם ובמתיקות יצק את השמן למדורה הגדולה, ונפח ללא הפוגה בעצי המערכה שלא יועם אישן.

על טעם מנהג התפילה בקארלין בקולות ובברקים, נשמעו מפי רבינו ביאורים שונים בכמה וכמה הזדמנויות.

לחסיד מחסידי קאצק ששאל את פיו לפשר שאגותיו בתפילתו, ולמה זה לא יתפלל בנועם ובלחש. השיב רבינו בצביטה בזרועו. הקוצקאי נזדעק על אתר ורבינו שאלו בשלוה: מדוע הנך צועק? מה זאת אומרת מדוע? - הקשה החסיד בהתרעמות, מפני שכואב לי! או הא! - נתחייך רבינו - תבין מעתה, כי כשכואב, צועקים!

פעם נכנסה לפניו זוגתו הצדקנית ושאלה אותו על שום מה הוא מתפלל בקולי קולות. נענה רבינו לעומתה: הן נאמר "והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים". כשרוצים להרגיש חיות, צריכים להתפלל ברעש גדול. כשיצאה הרבנית מעם פניו, אמר לחסידיו: תשובה זו שהשבתי היתה בשבילה. אולם האמת היא, "וחיות הקודש" כשבאים לכלל הרגשת מתיקות וחיות כל שהיא בתפילה, אזי "ברעש גדול" דוחים אותה במהירות בזעקות!...

ואמר פעם על עצמו שאם היה מגלה את הנעימות והמתיקות שבקולו לא היו יכולים להחזיק מעמד והיו יוצאים מהכלים מרוב נועם, על כן זועק הוא, בכדי להעלים קצת את המתיקות...

ופעם אמר: העולם אומרים שאני מצוה להתפלל בקול, ולא היא. אני מבקש רק ש"ישמעו" את פירוש המילות, וממילא כשמתחילים "הודו לה' כי טוב", ושומעים מה שמדברים כבר מזדעקים הם מאליהם!...

הסב פעם רבינו בתוך קהל חסידיו לאחר מעמד קידוש לבנה, ונסובה שיחת קדשו על עוניים המרוד והמחסור הגשמי שמלוה אותם בתדירות. שאלוני צדיקים - אמר - מדוע זה אינני משפיע הרחבה בעניני גשמיות לאנשי שלומנו. השבתי להם: באם אשפיע להם שפע ורווחה בגשמיות, אזי מי יזעק עמנו ב"עזרת אבותינו" וב"נשמת"?!... אמנם - המשיך רבינו - בעת הזאת שהתפילה ממילא כבר איננה כשהיתה, מוטב כי יימצא להם השפעה והרחבה בגשמיות ולא יחסר להם דבר.

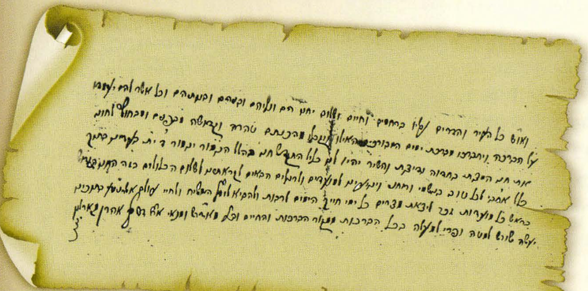

מכתב קודש מרבינו

רבינו עצמו הגיר את תמצית כוחותיו בעת תפילתו ושאג באופן שנפלא מבינת אנוש. פעם בשהותו בסדיגורא, כיבדו חתנו הרה"ק רבי אברהם יעקב זיע"א להתפלל מוסף לפני התיבה כשהוא מורה לחסידיו: הסכיתו היטב לתפילה זו, שכן כמותה לא תשמעו עוד עד ביאת המשיח! מסופר שעל כותל המזרח בבית מדרשו של רבינו נמצאו נתזי דם. עד כדי כך היתה היגיעה בעבודת התפלה. והיה רבינו מזהיר את חסידיו שלא ינהגו כמותו באיחור זמן התפלה, באומרו: סהדי במרומים שמשעה שמגיע זמן תפלה ועדיין אינני מוכן כדבעי לתפלה, מתהפכים כליותיי בקרבי ממש!

וגילו ברעדה

למרות השמחה התדירית שהיתה שרויה תמיד במחיצתו של רבינו וסוחפת את כל הבאים עמה במגע, לא נעלמה מסביבותיו אף היראה העצומה בבחינת "במקום גילה שם תהא רעדה". חתת אלוקים היתה נופלת לפרקים על הניצבים לידו, עד שהיו

נאלצים לנוס על נפשם מפניו מרוב פחד ובהלה.

פעם התגנב אחד מחסידיו המובהקים לחדר קדשו, בחפצו לחזות בעיניו במעשיו בעת הסתגרו בחדרו ביחידות. עודו מציץ מן החרכים משגיח בנעשה, נפתחה הדלת ורבינו נראה כשהוא מתקרב לשולחן ונוטל לידיו את קופסת הטבק המונחת על יד מקומו. כשהיא נתונה בידו הקיש עליה באצבעו תוך ששפתיו ממלמלות בנימה מלאת שגב: "רבי מענדלי בארער... כשהיה דופק על קופסת הטבק שלו... היה מייחד ייחודים, ממיכאל השר הגדול עד שלשול קטן שבים..." עם הגותו מילים אלו, תקפה חרדת אלוקים את החסיד במקום מסתורו, ובין רגע נמלט על נפשו...

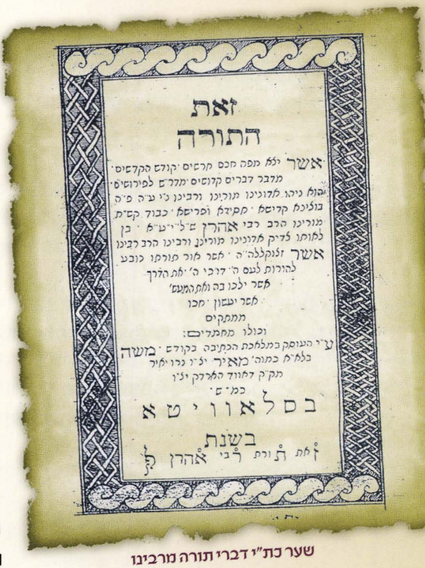

זאת
התורה
אשר יצא מפה חכם חרשים · קודש הקדשים ·
מדבר דברים קדושים · מדר"ש לפירושים ·
והוא ניהו אדונינו מורינו ורבינו נ"י ע"ה פ"ה
בוצינא קדישא · חסידא ופרישא · כבוד קדושת
מורינו הרב רבי אהרן ש"ל י"ע"א · בן
לאותו צדיק אדונינו מורינו ורבינו הרב רבינו
אשר זצוקללה"ה · אשר אור תורתו קובע
להורות לעם ה' דרכי ה' · את הדרך
אשר ילכו בה ואת המעש'
אשר יעשון · חכו
ממתקים
וכולו מחמדים:
ע"י העוסק במלאכת הכתיבה בקודש · משה
בלא"א כמוה' מאיר יצ"ו נכדו יקיר
תק"ק דחווד הארק יצ"ו
כמ"ס
בסלאוויטא
בשנת
זאת תורת רבי אהרן לפ"ק

שער כת"י דברי תורה מרבינו

סיפר הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ זי"ע: ספר תורה אחד היה לרבינו הקדוש אותו כתב בקדושה ובטהרה ובכוונות עילאיות משך י"ט שנה. בכתיבת שמות הקודש היתה לו עבודה גדולה ומיוחדת, ולכן ממתין היה עד שיתקבצו כמה וכמה שמות, כדי לכותבם בפעם אחת באופן הרצוי והנעלה. לעזרת רבינו בעת כתיבתו ניצב כל העת חסיד אחד בשם רבי לייב'לי. בהיותו נוכח פעם אחת לצד רבינו בשעת כתיבת שמות הקודש, נגלה פתע לנגד עיניו מחזה נורא הוד כאשר רבינו עומד עם כסאו בחלל האוויר. לחזיון זה נבהל עד עמקי נשמתו והוא צנח ארצה מעולף. למן אותו מקרה שוב לא חזר עוד לעמוד בשעת כתיבתו של רבינו.

ארע ויראה זו ששרתה סביב רבינו עמדה לו להצילו מידי מבקשי נפשו. היה זה בעת ביקורו בעיר אחת שהיתה ממעוזי ההתנגדות ושתושביה מוכנים היו לעשות כל דבר חמור כדי להצר את צעדיה של החסידות ולהציק למנהיגיה. הידיעה על בא רבינו לעיר פשטה כאש בשדה הקוצים של רודפיו, ואלה החליטו לארוב לו במקוה הטהרה ולעשות בו שפטים גדולים. גונב דבר המזימה לאוזניו של אחד מברי הלבב שבין המתנגדים, וזה החליט על דעתו לגלות את אוזני אנשי בית רבינו בדבר המארב הממתין לו במקוה הטהרה ולהצילו על ידי כך מידי חורשי רעתו. רבינו זי"ע שמע הדברים, אך לא שת לבו לזה, והכין את עצמו כמקודם בדעתו ללכת למקוה. חרה הדבר לאיש והחליט לעקוב אחר רבינו בדרכו אל המקוה לראות איך יפול דבר. עם התקרב רבינו חדור אמונה ובטחון אל סביבות המקוה נפל פחד גדול על כל המבקשים להרע לו ובזה אחר זה נחפזו לברוח מהמקוה באימה ובבהלה גדולה. או אז ידע האיש כי איש אלוקים לפניו, ונתקיים מאמר הפסוק: "לא יאונה לצדיק כל און, ורשעים מלאו רע".

צדיק גוזר

ברכות פיו עשו רושם למעלה ופרי למטה, והכל ידעו כי דבר אשר יצא מפיו לא ישוב ריקם. חיבה יתירה נודעה בקרב קדושים לאכילת דגים בשבת קודש. פעם ארע ויום אידם של הגויים חל ביום שישי בשבת, והדייגים הערלים נמנעו מלצאת לעבודתם כשהם מותירים את היהודים מחוסרי דגים לקראת יום השבת. בבוקרו של אותו יום שישי חורפי יצא רבינו לבית מדרשו בשעות הבוקר המוקדמות וביקש מסובביו שיצאו לבקש עבורו דגים לכבוד שבת קודש. שמע זאת אחד הנוכחים ר' פייבל שמו, והחליט בכל מחיר להשיג דגים עבור רבו.

יצא ר' פייבל אל הנהר שמחוץ לעיר, ומרבד לבן וחלקלק של קרח קידם את פניו, חוסם כליל את פני המים. פנה אל הכפר הסמוך. ונעמד ליד הנהר, עודו מתבונן שם והנה נגלה לנגד עיניו, ראשו של דג גדל מידות ונאה המכשכש בסנפיריו ומבקש להבקיע לו דרך אל מחוץ לנהר. בזריזות ירד אל הנהר ותפשו בידיו, עד מהרה אספו בסלו בדרכו אל עבר ביתו להכין הימנו מטעמים עבור הרבי לכבוד ש"ק.

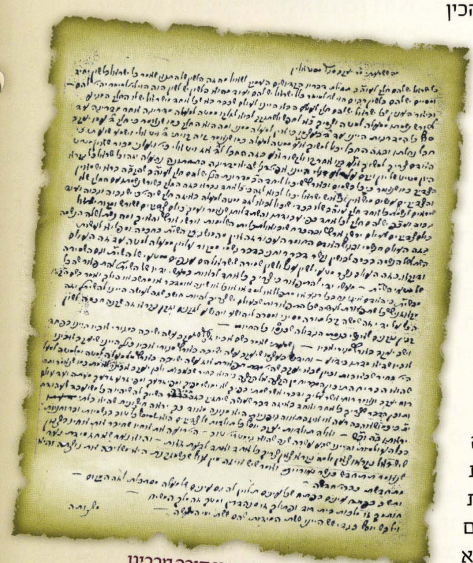

כת"י דברי תורה מרבינו

בהגיעו לביתו תיקן את הדג עד שעת הדלקת הנרות. אחרי קבלת שבת, התדפק על דלת ביתו של רבינו, כשהדג המבושל נישא בידיו, רבינו ישב אז בחדר ופניו מאויימות מאד. עם שמעו את דבר הבשורה אשר יש דגים לכבוד ש"ק, נתמלא שמחה ופנה חיש מהר לקדם את פני הנכנס, כשבדרכו הוא אומר: מאה שנים יחיה מי שהביא לי את הדג! כאשר פתח את הדלת וראה את ר' פייבל נושא הדגים אמר לו במאור פנים: אתה הוא שחטפת את הברכה.

בהגיעו לגיל שמונים, חלה ר' פייבל עד מאוד בעיר טוראוו, עד שהוכרז עליו כבר מינן ר"ל. זמן מה קודם הלוויה, נוכחו הסובבים בשינוי מסוים שחל בפניו. רצו אל הרב מטוראוו, אשר זירזם לפנות אל רופא, תיכף אצו רצו להזעיק את הרופא שיבדוק בשנית את מצבו של ה'נפטר' שבידם. הרופא מישש בדפקו, ושריקת התפעלות נפלטה מפיו. הוא חי! עוד עשרים שנה חי האיש ולאחר מכן השיב את נשמתו ליוצרה.

לאחר מחסידיו שחלה בקדחת, נתן רבינו חתיכת דג לאכול. לשאלת מקורביו הלא הדגים אינם טובים לקדחת, השיב: מי זה אומר שדגים אינם טובים לקדחת, שמא הקדחת אינה טובה היא לדגים?!... אכל האיש וירפא.

עוד כהנה וכהנה נושעו במאמר פיו, באו לשחר את פניו ויגזר אומר ויקם, ומכל אשר אמר, שערה לא נפלה.

גם ברשעים עשה שפטים ויגמול להם כמפעלם. פעם סיפר בעצמו את דבר המעשיה הבאה, בהקדימו: בניי! כאשר נמצאים בדרך, יש לנקוט במשנה זהירות! וזה דבר המעשה:

באחת ממסעותיו של רבינו, נקלעו הוא ובני פמלייתו לאכסניא אחת שבפרשת דרכים, ויוצע להם לאכול ולישון, ולא ידעו כי נקלעו למאורת שודדים וגזלנים וכי השערים נעולים מאחריהם, אין יוצא בעדם. חלפה במקום קבוצה מחסידי סאדיגורא, ולעיניהם הנדהמות נגלתה עגלתו של הרבי מקארלין (אותה הכירו מביקוריו הרבים של רבינו בסדיגורא לרגל שמחות צאצאיו, המרכבה היתה מיוחדת בצורתה עקב האצטבאות לספרים שהותקנו בה, כי היה רבינו מקפיד על ח"י שיעוריו התמידיים בכל יום, אף בעת נסיעותיו) כשהיא ניצבת בחצר מאורת השודדים המפורסמת אשר כל הנלכד ברשתה אינו יוצא הימנה. הבינו כי נפל בידי הגזלנים לא אחר מאשר רבינו קדוש ישראל, נמלכו בינם לבין עצמם והחליטו על אתר להכניס את ראשם ללוע הארי ולנסות להציל מבפנים.

עם הכנסם אל האכסניא וקבלתם בכבוד גדול על ידי הרוצחים, מיהרו לסבר בלאט את אוזני בני פמלייתו של רבינו, מי הם ואיזה הם אותם מארחים שלפניהם. שמע רבינו ממקום מושבו את הלחישות ושאל תיכף מהו הענין, משנודע לו הדבר, הרגיעם ברמיזה. כשהתכונן רבינו ובני פמלייתו לתפילת ערבית, הופיע המארח בכבודו ובעצמו, זקן מידות נאה גולש לו על פניו, ובפיו אך בקשה אחת קטנה וצנועה, היות כי באותו יום חל היארצייט של אביו המנוח, מבקש הוא לרדת לפני העמוד. נו נו! כיבדו הרבי בכבוד גדול ושלחו אל העמוד.

בסיום התפילה אמר לו רבינו: אתם יש לכם יארצייט ואנו ניתן משקה. תוך כדי כך מזג לו כוס יי"ש וזה שתה ממנה מלא לוגמיו, ותיכף שקע בתרדמה עמוקה מאוד... כאמור סיפר רבינו בעצמו סיפור זה לאחר זמן, וסתם ואמר: כמדומני שעדיין ישן הוא!...

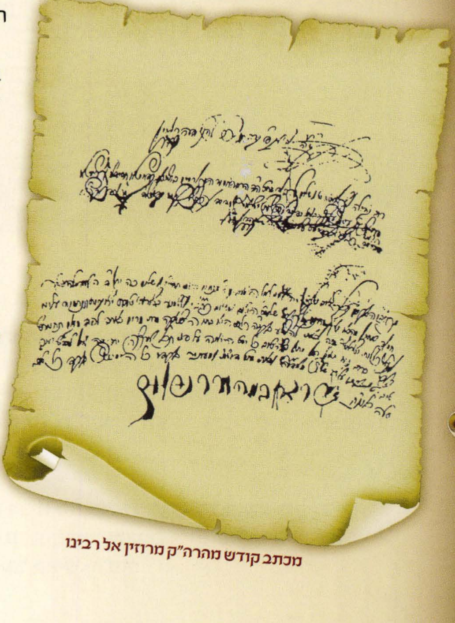
מכתב קודש מהרה"ק מרוזין אל רבינו

בקרב קדושים יתהלל

הערצה גדולה רחש קדוש ישראל הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין לרבינו שהיה חותנו של בנו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא. פעם התבטא: בתחילה הייתי סבור שנשתדכתי רק עם 'הזקן' - בכוונתו על הס"ק הרה"ק רבי

אשר - והנה נוכחתי שגם עם המחותן הצעיר אין לי כלל וכלל מה להתבייש... אם מוצא הוא חתיכת אמת קבורה תשע אמות בעמקי האדמה, חופר הוא וחופר עד שמוציאה!

כידוע היה הרה"ק מרוז'ין ממעט עד מאוד באכילה. עקב זאת היו גם הנוכחים עמו בסעודתו נוהגים כמוהו ונמנעים מאכילה. רבינו לעומת זאת, גם בעת ביקוריו אצל מחותנו זה, לא שינה ממנהגו בעבודת האכילה שלו. באחד הפעמים כשהסב עמו בסעודה, נם לו הריז'ינער: מחותני היקר! מחבב אני אתכם יותר מכל... הם כשהם רואים שאינני אוכל, מושכים גם הם את ידיהם. אתה, הרי איש אמת הנך, גם כשאני ממעט באכילה, אינך נמנע בגין כך מעבודתך!...

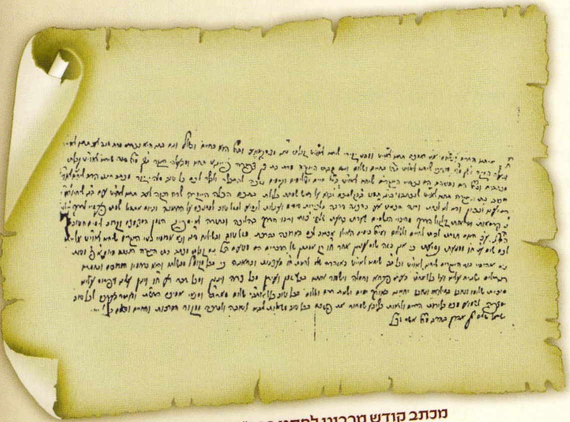

מכתב קודש מרבינו לחתנו הרה"ק מסאדיגורא זי"ע

בפעם אחרת נוכח רבינו בבית הריז'נער יחד עם מחותנו האחר של הריז'נער הלא הוא הרה"ק מקאסוב זי"ע. עם סיים הריז'ינער את אכילתו, הסיט גם הקוסבער את צלחתו. פנה הריז'נער אל הקוסובער בשאלה: מדוע נמנעים הנכם ממאכל, והלא צדיקים מקרבים את הגאולה באכילתם?! לא השיב הקוסובער, אך תחת זאת הצביע לעבר רבינו שהמשיך לאכול כמנהגו, באומרו: להגיד שבחו של אהרן שלא שינה!

בביקור אחר של רבינו אצל הריז'ינער, הגישו לפני הריז'ינער מרק, ואחר אכילתו מעט מאד הסיט את צלחתו. נטל רבינו את הכף, בחש זמן מה בצלחת, ושב והגישו בפני הריז'ינער. לפליאת הכל נטל הריז'ינער שוב את הכף והכניס לפיו אחת או שתיים. שוב בחש רבינו בצלחת, ושוב נאות הריז'ינער לאכול מעט, כך פעם אחר פעם עד שתם המאכל. בפעם אחרת שאלו בני הריז'ינער את אביהם מדוע לא יאכל כאותה פעם בה ביקר בביתו הרבי מקארלין? השיב להם הריז'ינער: מנין נוטלים תמיד את הקארלינער מחותן שיערבב לנו כך כך טוב את המרק?!...

כמו כן ביקר רבינו כמה פעמים בהיכלו של הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא; והיה בידידות רבה עם אדמור"י בית טשערנוביל; עם הרה"ק רבי יצחק מנעסכיז וכן עם הרה"ק מקאצק זיע"א.

הסתלקותו

לשון נקיה ומנופה בי"ג נפה היתה לו לרבינו הן בדיבור פיו והן בכתיבת קולמוסו, זהיר היה מאד שלא להזכיר אפילו מילה אחת העלולה להשתמע כהיפוך הטוב. לאור

זאת לא יפלא מדוע נחרדה בתו הצדקנית הרבנית מסאדיגורא עם קבלתה מכתב מאת אביה בשלהי חודש אייר שבראשו נרשם התאריך: "שבעה ושלשים למנין בני ישראל". "שבעה" ו"שלשים" הם הרי מושגים של אבילות ועצב ר"ל, תיכף קלטה את הרמז ומשמעותו וצנחה אין-אונים כמעולפת...

באותה שנה, לאחר חג השבועות, יצא רבינו לדרכו לשמחת כלולות אחד מצאצאיו, כשהוא רומז למביני רמז, כי זו היא כבר דרכו האחרונה, ממנה לא ישוב...

בעיצומו של מסע זה, כששהה רבינו בעיר מאלינוב, גברה ידם של אראלים ונצחו את המצוקים, ונשמתו של רבינו, עלתה בסערה השמימה ושם במאלינוב מנוחתו כבוד.

בימי השבעה נסעו הגה"צ רבי יו"ט שמחה זצ"ל הרב מלהישין יחד עם כמה מחשובי חסידי רבינו לסדיגורא לנחם את בתו הרבנית מסאדיגורא בתוך כך נכנסו אף אל בעלה הקדוש הרבי מסאדיגורא שדיבר באוזניהם מגדלותו של רבינו, ונם להם בתוך הדברים: ה'יחיד חי העולמים' נשאר אותו אחד, רק מי שיידע כך לומר את ה'יחיד חי העולמים', שוב איננו בנמצא!...

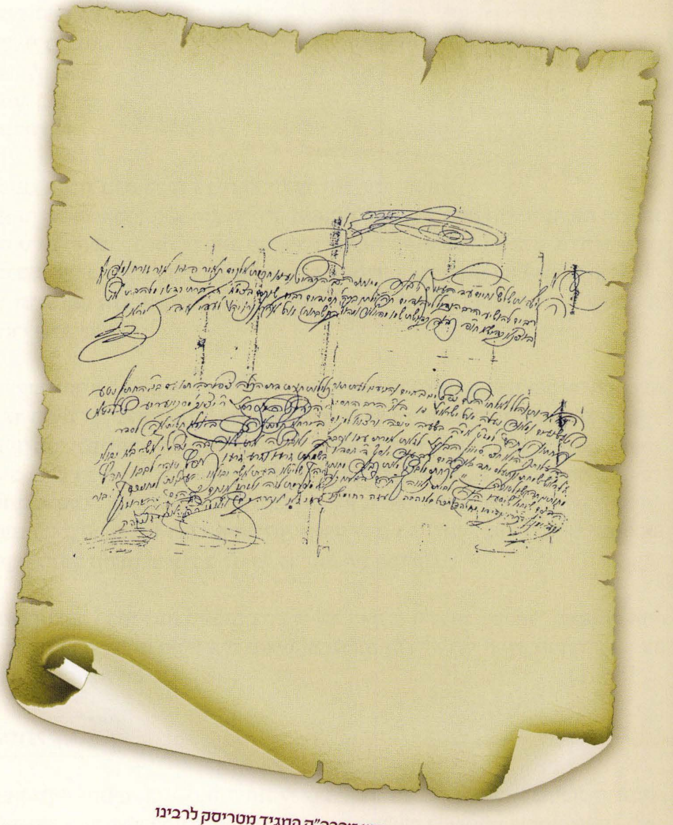

מכתב קודש מהרה"ק המגיד מטריסק לרבינו

כ"ק מרן אדמו"ר הצעיר

הרה"ק
רבי אשר מסטאלין
זיע"א

הרה"ק רבי אשר מקארלין - סטאלין, נולד לאביו הרה"ק אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן" מקארלין בב' תמוז שנת תקפ"ז, שנת הסתלקותו של זקינו הרה"ק רבי אשר הזקן מסטאלין זצוקללה"ה זי"ע.

משחר ינקותו חברו לו הרז והתעלומה בכל הליכותיו, והנהגותיו הנשגבות היו מעולפות בערפל של מסתורין. זיכך את גופו בעבודת עבודה מיוחדת, בהתנזרות מופלאה מכל עניני העולם הזה וביחוד במיעוט אכילה ושינה.

עוד בימי נשיאות אביו ושבתו בצלו, נישא שמע קדושתו וטהרתו למרחקים ובחירי עדת החסידים התלכדו סביבו בהוראת אביו אדמו"ר הזקן כדי לחסות בצל כנפיו ולהצית את נפשם מאישו. אביו הקדוש רחש לו הערצה והערכה עד בלי גבול ושעות על גבי שעות היה ממתיק עמו בשיח נעלם מעיני כל חי. פעמים רבות התבטא כלפיו בביטויים מפליגים ונוראי-הוד.

עבודת-קודש גדולה וטמירה עד למאוד היתה לו בשהייה במקוואות, בגינה חירף את נפשו ולא נרתע מפני חום וקור. שעות ארוכות עמד במקוואות קרות או חמות ביותר כשהוא תפוס בשרעפיו הקדושים.

עיניו הקדושות צפו מקצה העולם ועד סופו והנסתרות היו גלויות לפניו כמו הנגלות. אמרות פיו עשו רושם למעלה ופרי למטה ודבר אחד מדבריו לא שב ריקם.

בשנת תרל"ב נסתלק אביו אדמו"ר הזקן לגנזי מרומים והוא נכנס תחתיו בהנהגת העדה. לא ארכו לו הימים, ובשלהי שנת תרל"ג מסר את נפשו כמזבח כפרה לישראל כדי לשים קץ למגפה איומה שפרצה בעיירה דרוהוביטש. רגעים מספר טרם הסתלקותו בט"ו באב תרל"ג לאחר ביקור קצר בעיירה הניגפת, הורה לסובביו לשורר את הפיוט: "תכנת כל אלה לכבוד אהרן, כלי כפרה לישראל שמתו... תחת אהרן מגזע יעמוד". מנוחתו כבוד בדרוהוביץ.

אשר בהרב

כ"ק מרן אדמו"ר הצעיר

הרה"ק רבי אשר מסטאלין זיע"א

בב' תמוז תקפ"ז זרחה נשמתו של רבינו בעיר קארלין בבית אביו אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן" ואמו הרבנית הצדקנית מרת חוה עה"ש בתו של הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ונכדתו של הרה"ק רבי מיכל'י מזלאטשוב. ביום הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו, נקרא שמו בישראל אשר, ע"ש זקינו הרה"ק רבי אשר הזקן מסטאלין שנסתלק באותה שנה.

עודו נער לחשו בקרבו גחלילי אש ההתלהבות בעבודת ה'. למרות היותו עדיין צעיר לימים, כבר ניבטו מישותו סממני גדלות מובהקים וניכר היה שעדיו להמשיך את תפארת אבותיו הקדושים.

פעם הגישה לו אמו בשר למאכלו ויהי כי אך הכניס חתיכה ממנו אל פיו, פלטה תיכף ומיד והשליכה במיאוס. אחר כך נודע כי לגבי העוף שהוגש נתעוררה שאלה הלכתית והרב מטוראוו התירה בדוחק. ה"בית אהרן" בשמעו זאת חש לברר אם אכל חלילה הנער מן הבשר וכמה צהל בשמעו כי לא בלע ממנו ולא כלום. אמר אז: אכילת עוף שכזה [אף שהותר בדוחק] עלולה פעם להשפיע חלילה...

החתונה ותקופת השהות על שולחן החותן. ההתאלמנות והנישואין בשנית

עם הגיעו לפרקו נשא את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חיה ע"ה בתו של הרה"ק רבי מנחם נחום ממקארוב, בנו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל.

סמוך על שולחן חותנו, התמיד בעבודת קדשו ונתעלה כל כך עד שהעיד עליו חותנו שעל ידי הזדככותו בעשיותיו הגשמיות הגיעה לדרגה כזו ש"קרן עור פניו"...

בימים אלו כבר החלו נימים דקים של מסתורין נשזרים בהליכותיו, אלו שברבות הימים היו למקשה של תעלומה. בעברו באחד הימים בסמטאות מקארוב, חלף על פני עגלתו של שואב המים שהיתה עמוסה חביות מים וחנתה בפינת הרחוב. ללא אומר ודברים קרב אל העגלה, פתח את ברזי החביות והמים החלו הולכים ושוטפים את הרחוב. כשחזר שואב המים וראה את הנעשה, פנה לבית הרב כדי לספר על מעשה הקונדס שעשה חתנו שילם הרב לשואב המים מכיסו את דמי הנזק והמתין לראות איך יפול דבר.

אותו היום ערב שבת היה, ובליל שבת קדש פרצה שריפה בעיירה. האש התפשטה וכילתה בתים רבים, אך במקומות בהם שטפו מימיו של שואב המים לא הזיקה השריפה.

לימים התבטא רבינו: דבר שהיינו יכולים לפעול לפנים במעשה שובבות, נדרשים אנו היום להגיר עליו ספל של דם...

אותה תקופה נולדה לרבינו בתו הרבנית הצדקנית מרת חנה שלימים נישאה להרה"ק רבי מרדכי מקאז'מיר בן המגיד מטריסק. הרה"ק ר' מרדכי נודע למשגב בגודל צדקותו וקדושתו וזכה להוקרה והערכה עד למאוד מאת חותנו רבינו ואביו הק' אדמו"ר הזקן. עם פטירת הרבנית מרת חיה עה"ש, נשא רבינו את אחותה הרבנית הצדקנית מרת שיינא צביה עה"ש. ממנה לא נפקד בפרי בטן. בזיווג שלישי נשא את הרבנית מרת שרה דבורה בת הרה"ק רבי אלימלך מגרודז'יסק. וממנה נולד לו בנו הק' מרן אור ישראל מסטאלין זיע"א ושני בנות מרת חוה בן ציון ומרת נחמה פייגא אשת הרה"ק רבי ישראל מגרודז'יסק.

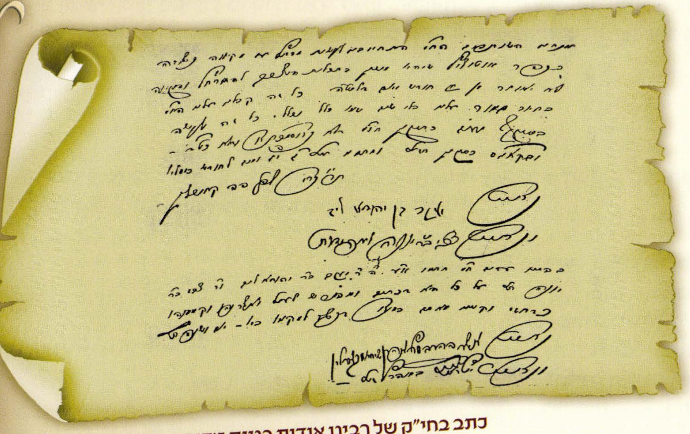

כתב בחי"ק של רבינו אודות בניית מקוה

קדושה ופרישות

עבודת קדשו של רבינו היתה מושתתת על אותם קנינים שהתורה נקנית בהם, מיעוט שינה, מיעוט תענוג, מיעוט ומיעוט...

ככל יכולתו פרש והתבדל מכל אחיזה בזה העולם. כל מאכלו לא היה אלא כדי להעמידו בחיים, ותקופות ממושכות שפרש כליל ממאכלי בשר. סעודתו היתה נערכת אי-שם באמצע היום, אחר עבודתו הקדושה שעות על גבי שעות בהכנה לתפלה כדרכו בקודש.

הפצירו בו פעם שיחוס על מצב בריאותו ויאות לסעוד סעודה הגונה אחת. אחר בקשות חוזרות ונשנות נתרצה לכך. פנו איפוא להכין עבורו בשר יונה רך ומשובח, ולעיתותי ערב, בבואו להתיישב לסעודה אחר סיימו את תפילתו, הגישוהו לפניו.

עודו טועם מן הכזית המוציא, החל מהרהר ונותן את דעתו בקול על מקורות מאכלה של היונה. יונה זו ניזונת ממקומות מטונפים, מפסולת, מדברים בזויים ונרפשים... כך היה הולך וממאיס עליו המאכל עד שתקפוהו בחילות עזות והוא משך את ידיו כליל מן הסעודה...

במוצאי יום כיפור אחד, ניצב בבית המדרש ושוחח עם כמה מן החסידים. בתוך כך נכנס אביו וגער בו: רחם נא עלי, היכנס כבר לנוח! ובפנותו אל החסידים אמר אודותיו: מראש חודש אלול, לא ישן, לא אכל ולא שתה...

על אופי 'שנתו' מסופר, כי כל שעות הלילה היה ניצב בחדרו כשהוא שעון על הארון, אחוז שרעפים ודבוק בעבודתו. קרוב לאור היום, כשהבחינו מקורביו כי הוא כבר מתנמנם, היו נוטלים אותו בזרועותיו ומניחים אותו במיטתו כשראשו מוגבה על גבי ארבעה כרים ורגליו מונחות לארץ. על פי הוראתו הקפדנית, לא כיסוהו מעולם גם בשעה שהכפור הליטאי צרב בבשר והקפיא את העצמות. שנתו זו לא נתארכה זמן רב, שכן תיכף היה מתעורר ומתגבר כארי להמשך עבודת בוראו.

בהקשר לכך מסופר, כי טרם נולד לאמו, הופיעה אמו בשאלה על עניין מה בפני חמיה הרה"ק רבי אשר הזקן. כתשובה הבטיח לה שיוולד לה בן שלא ישן יותר מכדי שינת הסוס...

* * *

זיכוכו המופלג מקנייני החומר, הביאו לצאת מכבלי העולם ולהגיע - כפי הגדרת צדיקים - לבחינת למעלה מן הזמן.

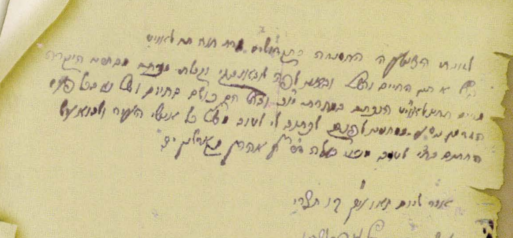

מכתב קודש מאדמו"ר הזקן ובחתי"ק של רבינו

שעות על גבי שעות היה עומד בהכנותיו לתפילתו, ומשום כך היה מתפלל במאוחר, וכשכבר החל להתפלל, לפעמים התפלל במהירות ולא ארכה התפלה זמן רב. כזה היה, מנושא מכל מציאות וזמן, נעלה מכל דמיון.

ופעם אמר בעצמו אודות מהירות תפלתו, שאין זה חידוש כי כל היום הוא חושב על התפלה, וכשהוא מתחיל להתפלל היא פורחת ויוצאת מאליה. ועוד אמר פעם: מי שהוא שומר הברית באמת יכול לומר אלף מילים בנשימה אחת.

כשארע והכנותיו הסתיימו מוקדם מן המשוער, היו מופלגי האברכים המקורבים אליו זוכים לעונג רוחני עילאי בתפלתו עמהם יחד.

בעת הקריאה בתורה ביום חול אחד והיה זה בפרשת יתרו, הורה ל"בעל-קורא" שלא לסיים ב'שני' כנהוג אלא ימשיך עד שיורה לו. קרא הלה וקרא עד אחר "עשרת הדברות" שם נצטווה לעצור. כשסיפר רבה"ק מוהרא"א מעשה זה, הפטיר: וכי פלא הוא אצלו? והלא היה בגדר "למעלה מן הזמן"...

היה פעם ביום שמיני עצרת שאביו הקדוש כבר נטל ידיו לסעודת החג, ועדיין רבינו איננו... "שיהיה בריא" - התאונן אדמו"ר הזקן על איחורו. שהה שם הרה"צ רבי נפתלי צבי מסקווירא נכד הבעש"ט הק' זיע"א ולשמע תרעומתו של אדמו"ר הזקן יצא לחפש אחר רבינו. אחר זמן מה מצאו כשהוא עומד בסוכה עם הכוס בידו, מנשק לכתלי הסוכה ולסכך ודמעות זולגות ונושרות מעיניו הקדושות... שב אל האב ואמר: ומה יעשה ובכל זאת איננו יכול להיפרד מן הסוכה?...

מקווה ישראל ה'

פרק נאדר בקודש במסכת חייו של רבינו, היתה עבודת הקודש אשר היתה לו בטבילה במקוואות. שעות רבות היתה אורכת עבודה זו, ועפ"י המקובל קיבל עבודה זו מהרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א.

בענוותנותו היה שגור על לשונו: סוס, כשהוא נכנס למים, יוצא גם הוא נקי!...

עבודתו זו היתה עשויה להתארך חמש שעות ומעלה, בעומדו במקוואות קרות ביותר, כמו גם במקוה מים מוסק כהוגן שאדם מן השורה אינו מסוגל לסבול את חומו למעלה מדקות ספורות. קור וחום לא הרתיעוהו באותן שעות בהן הפליג ונתעלה לחלוטין ממגבלות החומר.

לפעמים היה הולך לטבול בנהר, אף בימות החורף, והיו אברכים ניצבים על ידו במשמרות לשומרו, כשכל אחד בתורו ממהר להימלט מן המקום טרם יפול בזרועות הקור. ואילו הוא ניצב כדרכו בקודש שעות ארוכות על עמדו בלי ניע משל שמש חמימה שולחת עליו את קרניה. מעשה היה באחד מחסידיו שנודע כגיבור כוח וסבור היה שיוכל לשמשו משך כל זמן טבילתו מבלי שיחליפוהו בינתיים. למעשה לא עמדו לו כוחותיו אלא זמן מועט יותר מן האחרים, לאחר מכן כבר התחיל לצעוק לעזרה, כי עמד על סף עילפון...

עם צאתו מן המקוה היו פניו חיוורות ולבנות כסיד - כעדות תלמידו הרה"ק רבי דויד'ל בידרמן מלעלוב - באופן שכל רואם תאחזנו חלחלה. אך עם אוחזו בשרשרת שעונו כשהוא מסובבה פעם ופעמיים בחלל האויר, נהפכו פניו הק' כפני להבים, ושב מראהו כבראשונה.

מעשה היה שהזמינוהו לשמש כסנדק בברית מילה וטרם עריכת הברית הלך לו לבית הטבילה. עם הגיעו לאחר מכן למקום אשר שם אבי הבן והמוהל, פרצה פנימה אם הילד וצעקה שלא תתן לעשות הברית עד שלא יבטיחה רבינו נאמנה שלא ימות הילד כאשר מתו שני אחיו הקודמים מחמת הברית. נענה רבינו בקדשו: אם היה כאן האבא, היה עושה זאת כך. כעת אני מוכרח לזאת ללכת שוב למקוה... שב רבינו אל המקוה, פעל מה שפעל ובחזרתו הבטיח לאשה שכדברה כן יהיה וילדה יחיה לאורך ימים ושנים טובות, ואכן נתקיימה ברכתו הקדושה.

על מצבת ציון קדשו של בנו הקדוש אור ישראל מסטאלין זיע"א נחרט עפ"י הוראתו, ליד שם האב התואר: "הרב הטהור".

אם חכם בני...

אביו הק' אדמו"ר הזקן היה מעריצו עד למאוד, ומפה קדשו נשמעו ביטויים מפעימים אודות גודל צדקותו וקדושתו, ביניהם ידוע ביטויו הנשגב שהוא קדוש וטהור מסוף העולם ועד סופו, גם היה משגר את גדולי תלמידיו, אבירי לבב שילכו להתבשם מקדושתו ולחסות בצילו. אף הוא, בשעה שהיה מזמר "כל מקדש" בלילי שבת ובא לו אצל התיבות "טהורים יירשוה" היה מורה עליו - על רבינו - באצבע כאומר כזה ראה וקדש... והיה מזהיר את החוסים בצל קדשו: היזהרו מטוב ליבו שלו [כנודע שהיה רבינו מופלג בטוב לבו] יותר מן השארפקייט שלי! גם אני ירא מהקפידא שלו, הקטנה היא, הלא הוא נכדו של הרבי ר' מיכלי (מזלוטשוב).

הוא היה אומר: אם היתה הראיה הראשונה שלי בכל יום בצורת קדשו, כי אז היה כל היום שלי נראה אחרת!...

פעם כבר נתיישב לסעודת צפרא דשבתא, ורבינו שנקרא אותו היום לשמש כמוהל בברית מילה, עדיין לא שב. געזונט זאל ער זיין- התרעם כלשונו - מדוע מאחר הוא כל כך? אדהכי והכי שב רבינו ולשאלת אביו לפשר איחורו, השיב כי במהלך הברית נתעוררה בעיה מסוימת ובגינה התמהמה עד כה. בפרטו את טיב הבעיה, השתמש באצבעו כדי להמחיש עליה את העניין. שמע האב ונחה דעתו.

חלף זמן מה, ושוב פונה אדמו"ר הזקן אל רבינו: אמור נא לי, מדוע נתאחרת כל כך הרבה?! ורבינו כבראשונה, מושיט את אצבעו ומחווה עליה בסימניו איזו בעיה נוצרה וכיצד נאלץ לטפל בה. שמע האב ונחה דעתו.

לא יצאה שעה מרובה, וכמעשהו בראשונה ובשניה, כך מעשהו בשלישית. אותה שאלה ואותה תשובה. בסיים רבינו בפעם הזו את דבריו נתרגש אדמו"ר הזקן וקרא אליו בהערצה: "אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת, אין נבון וחכם כמוך"...

הערצתו זו של אדמו"ר הזקן אותה חשף לעיני כל הקהל, לא היתה אלא ביטוי חיצוני לקשר עמוק ואפוף רזים שקיים היה בינו לבין בנו בעבודת קודשם הייחודית. שיחות ארוכות התנהלו ביניהם, אחורי דלתות חתומות, במליצות נפלאות, בדברי חכמים וחידות סתומות.

פעם הסבו יחדיו לסעודת הערב - עליה הקפיד אדמו"ר הזקן עד למאוד - ונסובה שיחתם אודות בירות העולם, גודלן, יופיין ועיצוביהן משובבי העין. מן הצד ניצבו חסידים ולא ידעו להבין פשר דבר. מה עניין חן העולם אצל שני גדולים אלו? עם סיום הסעודה נגרר חסיד אחד בחשאי אחר רבינו בדרכו לביתו, ויהי מידי חולפם באחת הסמטאות ראהו נגש לחצר אחד הבתים, אוחז במעקה בחוזק ומתחיל להשתפך בהמיה נוקבת כליות: "אזכרה אלוקים ואהמיה, בראותי כל עיר על תילה בנויה, ועיר אלוקים מושפלת עד שאול תחתיה..." או אז ידע כי דברי רבינו דומים לתפוחי זהב במשכיות כסף, עטופים מליצה נאה ותוכם מי ישור...

על ההערכה הרבה שרחש לו אדמו"ר הזקן, מסופר הסיפור הבא:

פעם הופיעו בבית מדרשו של אדמו"ר הזקן שני חסידים נחשבים ואמידים. עם בואם נתקבלו בקודש פנימה כרגיל ואף הניחו פדיון נאה כיאה למעמדם. בצאתם בקשו לקבל גם מרבינו ברכת שלום עליכם, אך למרבה תדהמתם ואף צערם, לא רצה רבינו לקבל את פניהם ולתת להם שלום, הבינו כי טינה לו עליהם, אך בלבם אמרו, מה לנו להתעצב בגין כך ומה לנו בקפידותיו אם אביו הרבי קיבל את פנינו כרגיל מאז.

כאשר סיימו את זמן שהותם בסטאלין, טרם המשיכם לדרכם נכנסו לקבל ברכת פרידה כנהוג. עצר בהם אדמו"ר הזקן ואמר להם, דעו כי 'משפט צבאי' חמור לכם אצל בני. עתה תבואו עמי אליו ואנסה להמתיק לכם את הדין. ומדי דברו אחז בהם בזרועותיו ונטלם אל חדרו של רבינו.

למראה אביו נעמד רבינו ממקומו ביראת הכבוד, אך המשיך להתנכר אל השניים ולא חננם במבט. הנה הם לפניך! - פתח אדמו"ר הזקן - סדר כעת את טענותיך!

נאנח רבינו והחל מרצה את טענותיו: איטשע ארבוז [איש חסד גדול ברוסיה העוסק בפדיון שבויים] יושב לו בלי לחם, ואותם אין זה מעניין כלום..., כשאני שומע שאיטשע הצליח להוציא ממסגר אסיר, הרי אני מזנק ממקומי ב'הודו לה' כי טוב' עד שכובעי נשמט מראשי...

עם הגותו מילים אלו, ניתר רבינו באויר ומגבעתו נשמטה לארץ... אדמו"ר הזקן רכן להרים את המגבעת ותקנה באבהיות על ראש בנו.

רבינו המשיך: ובכן, נותנים הם לו לשבת בביתו בחרפת רעב מאין לחם לאכול... זו היא טענה אחת! טענתי השניה היא, שהמקוה שבעירם אינו מוסק ואך לאחרונה טבל בו אברך אחד ונחלה ונצטנן. גם לזאת אינם שתים את לבם...

שאל אדמו"ר הזקן: ואם יבטיחו לתקן את הדברים תיענה להם? נענע רבינו בראשו והשניים הבטיחו להיטיב את אורחותיהם. בכך פטרם לשלום ושילחם לביתם.

ההנהגה

עם עלות אדמו"ר הזקן לשמי רום, נתקבל רבינו באהבה לעמוד בראש עדת החסידים. למרות היותו מטבעו טוב לב ורחמן מאין כמוהו, התאפיינה הנהגתו ביראת הרוממות ששרתה על כל סביבותיו. מן המפורסמות הוא שכל מי שקינן בלבו צל צילו של ספק על אחת מהנהגותיו, לא יכול היה להסתכל בפניו ונאלץ להדיר את רגליו מהיכל קדשו עדי יתיישרו ההדורים בלבו.

לפרקים היתה משתנית צורתו מרוב דביקות, אם בעת עריכת השולחן או בכל מעמד אחר, פעם אחת בעת עריכת השולחן הטהור בליל ש"ק נמשך הדבר זמן ארוך, כשהבחין רבינו כי הבחינו בדבר, שלף מטפחת מאמתחתו והליט בה פניו. והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו... וישים על פניו מסוה.

כשנכנס לסליחות של שלש עשרה מדות בשנה הראשונה להנהגתו, קרא בלב נשבר: מי יאמר לנו עתה סליחות, כשאבא איננו? ... אלא הרבש"ע בעצמו יאמר לנו

סליחות!... וגעו כל העם בבכיה.

על לב חסידיו היה מדבר להיות בשמחה תמיד, להחזיק עצמם בענוה ולשנוא את השקר.

על מעלת השמחה שלו עצמו מסופר, כי פעם נחלה חותנו הרה"ק רמ"נ ממקארוב בהיותו עוד סמוך על שולחנו, ובעוד כל הבנים, גיסיו הקדושים, פנו איש לשקו ותעניתו, התהלך הוא משל לא ארע דבר... כשהחלים החותן, פנתה אליו חמותו ואף חמיו, מדוע זה לא נגע ללבו דבר החולי המסוכן? השיב: ומי אמר שלא נגע ללבי? אלא שמה שפעלו הם בדרכם, פעלתי בכוח השמחה!

לחסידיו אמר: עבודה שבלב בשמחה, היא עצה כוללת לכל סדר היום. שכן אם העבודה בלב היא בעצבות, יצטרך לבקש עצות פרטיות על כל דבר, והשמחה בלב היא עצה לכל.

אמר: ראו נא, ערבה, כמה היא עולה? כמה גרושים. עם כל זאת, היות שמצוותה נעשית בשמחה, היא כל כך רמה ונישאת. על אחת כמה וכמה, דף גמרא, אם אך לומדים אותו בשמחה...

ואת השקר ריחק מאוד ואמר: לכולם יש לי עצה זולת השקרן!

הוא היה אומר: רצוני שבכל מקום יהיה לי חסיד וחצי. רק שכל חסיד יחשוב לעצמו שהחצי זה הוא!...

מופתים, עיניים צופיות, סיפור עם חובות של האב...

עיניו הטהורות צפו וחזו בכל, דבר לא נעלם ממנו, כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גילה סודו אל עבדיו הנביאים.

פעם ביקר בעיירה טליחאן בה התגורר המלחין הנודע ר' יענק'ל טליחאנער. בבוא ר' יענק'ל הלז לפניו, ביקש ממנו לפצות פיו ולהנעים זמירות. פתח בזמר אחד ולא מצא חן, פתח באחר וגם לא השביע רצון. אמר לו רבינו, זמר נא לנו ר' יענק'ל את אותו זמר שחיברת לפנים בהיותך שמש בית הכנסת, אז כשהלכת שלושה פעמים ליער להביא עצים להסקת בית הכנסת וחיברת בכל דרך בבא אחת...

נתקף ר' יענק'ל השתוממות עזה כי איש לא היה עמו וגם איש לא שמע את דבר המעשה עד היום. ביקש להיזכר בניגון, ונוכח שאינו זוכרו. אמר: אם יודע הרבי המעשה שהיה, יזכירני נא גם איזהו הניגון. חייך רבינו: אתה רק תתחיל ואנו נעלה אותך אל הניגון הלזה, פתח אכן ר' יעקב בניגון כלשהו ואט אט העלהו רבינו לניגון המדובר ותוך כדי הנגינה נזכר בכולו.

לאחר פטירת אדמו"ר הזקן, נענה פעם רבינו לעבר מקורביו: אם הייתם יודעים עד כמה נוגעים לנפשי החובות שאבי השאיר, הייתם מוכרים את הטלית ותפילין שלכם כדי לשלמם!

נתבדרה האמרה בקרב החסידים, והללו החלו לפעול במרץ לתשלום החובות. בתוכם

היה איש אחד שרבינו הרחיקו מאוד ולא היה חפץ לראותו, הלה החזיק בידו שטר חוב על סך אלף רובל, שאדמו"ר הזקן היה חייב לו. עם הגיע לאוזניו דבר השמועה, שיגר להודיע לרבינו כי הינו מוכן לקרוע את שטר החוב שבידו, לו אך יאות לראות את פניו ולהתפייס עמו. לשמע בקשתו השיב רבינו: מיר דארפן אים אויף כפרות מיט זיין טוויזנטער!...

נכח שם החסיד המפורסם רבי ישראל בער מטבריה שהיה נוכח גם בעת ההכרזה הראשונה, והיה מתמיה בלבו, הן אתמול אמר שהחובות נוגעים לנפשו והיום אינו מוכן לקבל אלף רובל ללא סיבה נראית לעין... וכיון שכפי שאמרנו היה אדם שכזה שמסתפק בצדקת דרכיו ירא להביט בפניו, היה גם ר' ישראל בער זה מדיר את רגליו מבית המדרש למשך כמה ימים.

יום אחד נקרא על ידי רבינו שציווהו: צא לעיירה טריביז'און, פנה לבית מזיגתו של מיודעינו ר' אליהו והודע לו כי הנני מתעתד לסעוד אצלו היום את סעודת הערב. כמו כן, להיותך שו"ב, תראה להעמיד שם סכין שחיטה ולשחוט לנו עוף כדת וכראוי.

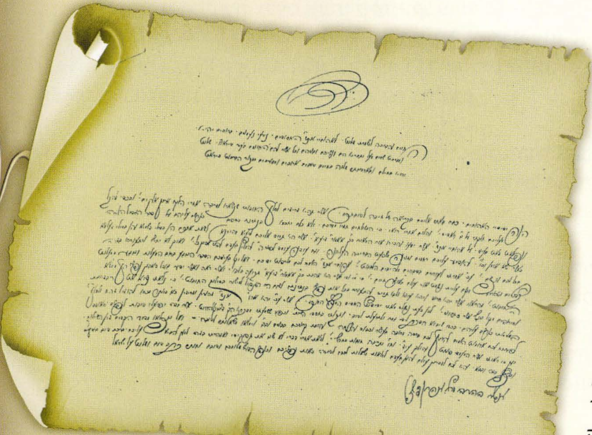
מכתב קודש מרבינו אודות סילוק החובות

מה יום מיומיים ומה גבר מגוברין? - תמה ר' ישראל בער בלבו על הזכות הנדירה שנפלה בחלקו של ר' אליהו בסתם יום של חולין. יצא לטריביז'און ותיכף הביא את הטוב לאוזני בעליו. ר' אליהו! שמח אני לבשרך שהיום בערב יפקוד רבינו את מעונך!...

חיש פרץ ר' אליהו בשמחה לבית המזיגה, אחז בזרועות האיכרים השיכורים ושלחם החוצה, והחל תיכף להכין את הבית ולערוך את השולחן לכבודו של רבינו. לעת ערב נשמעו מבחוץ פעמי מרכבתו של רבינו. נכנס רבינו ומלויו פנימה, התפלל תפילת ערבית ואחר נטל את ידיו לסעודה. בסיימו לאכול את פרוסת ה'המוציא', פתח בסיפורו:

פעם נחרב בית התיפלות של כומר העיירה טריביז'און... נו, ומה שווה כומר בלא בית תיפלות? שיגר הכומר מכתבים וטלגרמים נמרצים לפטרבורג הבירה, בהם הודיע על דבר האסון אשר קרהו ושטח את בקשתו לסייע בידו בדחיפות לבנות מחדש את הריסות מנזרו. תשובת השררה לא איחרה לבוא, ויום אחד קיבל הכומר בשמחה את ההודעה על התקבל בקשתו ועל כך שהינו מוזמן לשגר דו"ח הוצאות בניה מפורט

בכדי שיוכל לקבל את מלוא הסכום הנחוץ. הריח הכומר את ריח הממון וחושיו נתגרו. קול פנימי בלבו לחש לו: לאט! הנה הזדמנות פז להרוויח כמה רובלים... כמה עולה לבנות בית תיפלות? שלשת אלפים רובל? ישלח דו"ח על הוצאות של חמשת אלפים! האלפיים הנותרים, הרי הם רוח נקי... אמנם, לשם כך יש להידרש למעט שנינות ערומה של יהודי פקח...

מיד נפלה מחשבתו על ר' אליהו מיודעינו. יהודי חכם ושנון שלבטח לא יסרב לרווח נקי של אלף רובל בהיסח הדעת. יתרום הלה את כישוריו ויתחלקו שווה בשווה. אך ר' אליהו לא מיהר להתפתות. אכן, אלף רובל אינם ענין של מה בכך, אך סיוע לבנין בית תיפלות גם הוא אינו מעשה שב'לכתחילה'... סבר להתייעץ בזוגתו, אך תיכף התחרט בהבינו כי ריח הכסף שיעלה באפה יסייע בידה לרקוח על אתר כמה סברות נאות להתיר את המעשה. נשים דעתן קלה - קבעו חז"ל. אולי לרבי? - חלפה בקרבו מחשבה. התחיל ללכת לסטאלין ותיכף התחרט. מה זה ארע עמך אליהו? עם שאלות כאלה הולכים לרבי?! אין זאת אלא שהממון כבר הספיק להעבירך על דעתך. מיהר לביתו ותיכף הודיע לכומר כי העסק אינו בא בחשבון.

הכומר לא טמן ידו בצלחת ומהר מאוד מצא יהודי אחר. יהודי שכן הסכים לעסקה הזו... "כעת שואל אני אותך - הגביה רבינו את קולו בפנותו אל החסיד ר' ישראל בער - אלף רובל שאליהו מיודעינו סירב לקחת, אקח אני?! - - -"

מן הצד ניצב ר' אליהו חיוור ונרעש, המום מידיעתו המופלאה של רבינו בכל מה שהתרחש בין כותלי לבו, ומגילוי הסיפור שלא סיפר עד עתה לשום נברא שבעולם, מבטו הנסער אישר בשקט את סיפורו של רבינו מהחל ועד כלה. ר' ישראל בער לעומתו הבין היטב על שום מה סירב רבינו לקחת המעות מאותו חסיד שהרחיקו. ה"ה שותפו היהודי של הכומר... ונוכח לדעת כי עיניו של רבינו צופות מקצה העולם ועד סופו, תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו.
סיפור זה היה כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א מספר כמעט מדי שנה בשנה בשולחנו הטהור שערך לכבוד ההילולא קדישא של מרן רבינו אדמו"ר הצעיר זיע"א

הסתלקות

מקומו המשוער של ציונו הק' בדראהביטש

מעט יותר משנה ארכה הנהגתו של רבינו, ובשלהי שנת תרל"ג, מסר את נפשו עבור אחיו ישראל קדושים ונעלה למרום כקרבן כליל וכאישה. היה זה בהתפרץ מגפה איומה בעיירה דרוהוביץ אשר רבים חללים הפילה ואיימה להרוג עוד כהנה וכהנה מבני עמנו. בעיצומם של המוות והשכול נכנס רבינו לתוך העיירה ועם צאתו ממנה חדלה המגיפה. תיכף נחלה רבינו קשות ותוך זמן קצר יצאה נשמתו בטהרה.

רגעים מספר טרם הסתלקותו בט"ו באב תרל"ג, הורה לסובביו לשורר את הפיוט: "תכנת כל אלה לכבוד אהרן, כלי כפרה לישראל שמתו... תחת אהרן מגזע יעמוד"...
מנוחתו כבוד בדרוהוביץ.

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק
רבי ישראל מסטאלין
זיע"א

נולד לאביו מרן אדמו"ר הצעיר הרה"ק רבי אשר מקארלין בי' בכסליו שנת תרכ"ט ולאמו הרבנית הצדקנית מרת שרה דבורה בת הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק, אחר שנות ציפיה ארוכות ביותר. לידתו נחשבה כתופעה על טבעית, ועם התפרסמה בקרב מקהלות החסידים, לבשו הכל חג.

עם יציאתו לאויר העולם, ניכר היה בחוש כי מהותו שונה ממהות כל בשר ודם, וכי למרות היותו תינוק, הרי הוא מחונן בחכמה בינה ודעת בשיעור כביר ונפלא. התבטאויות נוראות הוד שנהגו מפיו עת לא מלאו לו עדיין שנתיים, העידו כמאה עדים על היות נשמתו ממחצב רם ונישא מאוד.

כשלש שנים ומחצה בלבד חי במחיצת זקינו ה"בית אהרן" וארבע וחצי שנים במחיצת אביו, בהם הרעיפו השניים על ראשו דברי קילוסין והפלגות נוראות וכינוהו בכל כינוי של חיבה וקדושה. זקינו הקדוש היה קורא לו בשם "אליהו הנביא" ואביו היה מתבונן בו ארוכות בהעלותו על נס את דמיונו המופלג לזקנו, רבי אהרן הגדול מקארלין...

עם פטירת אביו בהיותו בן ארבע וחצי שנים בלבד, נתנו בו זקני וחשובי העדה את עינם ושמוהו אלוף לראשם. סיפורי נפלאותיו חצו ארצות וימים והכל שחו בפלא הנורא כמוהו לא נראה שעלם עול ימים ינהיג עדה בת אלפים. למאמר פיו היתה השפעה עצומה וכל ברכותיו לא שבו ריקם.

דרכו הקדושה היתה לוטה במסתורין ואך קדושי עולם הצליחו להציץ אל מאחורי הפרגוד ולהזין עיניהם מהוד קדושתו. מפליאים הם התבטאויות קדושי דורו עליו, בפרט התבטאותו של הרה"ק מראדזין שאמר עליו שלשה דברים: א. שיכול לעמוד בפני עשרת אלפים איש ולדבר אל ה'סטענדערס', ב. שכל דיבור שלו הוא מאמר חז"ל, ג. שאינו עובד שום נברא זולת הבורא ית"ש.

מאנשיו דרש בעיקר: התרחקות משקר עד גבול האחרון, אחדות ואהבת חברים.

ביום ב' דר"ה שנת תרפ"ב השיב את נשמתו הטהורה ליוצרה בעיר נוהיים שבגרמניה. מנו"כ בפראנקפורט דמיין.

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי ישראל מקארלין זיע"א

לידתו

נכנס כ"ק אדמו"ר הצעיר לחדר אביו כ"ק אדמו"ר הזקן ותינה את צערו בדמעות זולגות: אבא, אתה הנך לומד, הנך מתפלל... מה יהיה עמדי? השיב לו אביו: אתה, הרי הנך עוסק בעבודת ה'מקוואות'... אך אדמו"ר הצעיר לא התנחם והדמעות המשיכו לזלוג על פניו. אז אמר לו אביו: לכן יהיה לך בן כזה, שלא יראוהו מתפלל ולא לומד ולא עוסק במקוואות, והוא יהיה גדול משנינו יחד! - - -

חלפה תקופה והברכה התקיימה במלואה. בן זכר נולד בביתו של אדמו"ר הצעיר ועם לידתו נתמלא כל הבית כולו אורה. זיו טוהר וחן שפוכים היו על פניו, וכל רואיו אמרו - ברקאי!

שמע הבשורה המרנינה נפוץ עד מהרה על פני כל מושבות חסידי קארלין והשמחה הרקיעה שחקים. בעיירה זוויהל נכנס, באותו יום אחד מגדולי החסידים, ר' בנימין שמו, לבית המדרש כשטריימל חבוש על ראשו. לפליאת חבריו הגיב כי רואה הוא בעיני רוחו אור גדול זורח בסטאלין... היה זה טרם הגיע עדיין דבר הבשורה לעיירה זו, אך התחושה המרוממת כבר פשטה בלבבות המקושרים...

הגורם לשמחה הגדולה היתה התקופה הארוכה שקדמה לבא הבשורה ואשר בה ייחל וציפה אדמו"ר הצעיר להיפקד בבן זכר, והעובדה שמיטב הרופאים אליהם פנה אדמו"ר הצעיר, הרפו את ידיו ושיננו באוזניו כי סיכוייו לזכות לכך אפסיים. הוא באומץ רוח ובבטחון איתן המשיך לקוות ומעולם לא כבתה בקרבו הציפייה. היה אומר: מכיוון שכל הרופאים נואשו ממני ואין מבטחי אלא על הקב"ה בעצמו, אין ספק שאיוושע, שהלא ממנו הכל יכול דבר לא יפלא...

בהסבו פעם בקהל חסידים ביום מלאות שנה להולדת רבינו, אמר בפני החסידים: אלו חסדים נפלאים עשה עמנו הקדוש ברוך הוא... הרופא אמר לנו שכשיצמחו שערות על גב כף היד, אזי ייוולדו לנו ילדים...

עם היוולדו נשמעו מפי אביו וזקנו הקדוש ביטויים מפליגים על גודל קדושתו ומרום מחצב נשמתו. אביו אמר: יש לו נשמה שאינה מתגלה בעולם אלא פעם אחת במשך

חמש מאות שנה. זו היא נשמת רש"י הקדוש! כמו כן אמר, שגם אם יזכה וייוולדו לו בנים נוספים, בן שכזה כבר לא יהיה לו עוד. זקינו, אדמו"ר הזקן אמר להרה"ק רבי דוד'ל בידרמן מלעלוב: עד לידת הילד היה אליהו הנביא כרוך כל העת על עקבותינו, כיום - משעה שנולד - אליהו הנביא נמצא אצלנו לחלוטין...

כל אלו העידו אודות ההעלם הרב שכרוך בלידת ילד הפלאים, ועל רזים כבושים האדוקים סביב אישיותו.

קודם עריכת הברית נכנס אדמו"ר הצעיר אצל אביו אדמו"ר הזקן ובקשו שיבחר שם עבור הרך הנולד. אדמו"ר הזקן סירב וביקש את אדמו"ר הצעיר שיבחר הוא. עד שנמנו וגמרו לכתוב כל אחד את השם שיבחר על פתק ואחר יראום זה לזה. כתב אדמו"ר הזקן וכתב אדמו"ר הצעיר, קירבו הפתקים זה לזה ונמצא בשניהם 'ישראל'. שאל אדמו"ר הצעיר את אביו, 'ישראל' על שם מי? השיבו אביו: מיום שבאו לידי ספרי הזוהר הקדושים של הבעל שם טוב, גמרתי בלבי לתת השם על שמו. אחר כך הוסיף כי נתכוין גם על שמות המגיד מקוז'ניץ זקינו של הינוקא הק' והרה"ק מרוז'ין... אוי! - בקעה אנחה מלבו - הלא שלשתם נתגדלו יתומים...

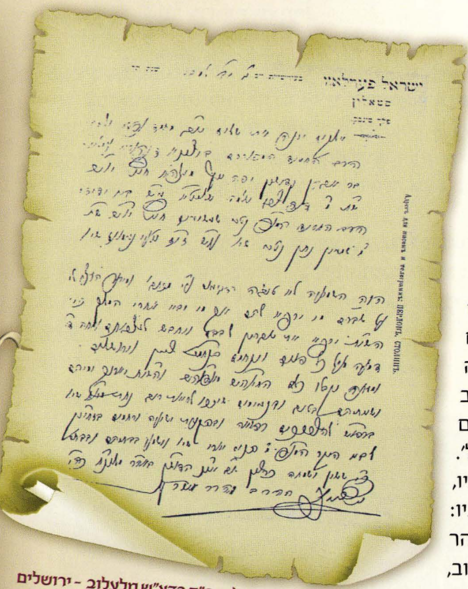

ישראל פערלאוו
סטאלין

Адрес для писем и телеграмм: ПЕРЛОВУ, СТОЛИН.

מכתב קודש מרבינו להרה"ק רדצ"ש מלעלוב - ירושלים

על יום הברית נענה אדמו"ר הזקן שהיה אצלו א שטיק יום כיפור!

* * *

ילד פלאים

בוצין בוצין מקטפיה ידיע, וכאן ידוע היה לכל שאין טיבו של עולל זה שנולד כטיבם של שאר בריות, נזיר אלוקים הוא הנער מן בטן, פרי קודש הילולים. אם דרך כל האדם לגדול טיפין טיפין ולרכוש אט אט שכל ותבונה, היה ילד זה חכם ונבון מראשית הווייתו ועד לא מלאו לו ג' שנים כבר שוחח בשכל ודעת כאב במניין ובחכמה.

ותחל רוח ה' לפעמו ושכינה מדברת מתוך גרונו, היה זה מחזה בל יאמן לראות נער עול ימים ומוח ולב לו כשל גדול בשנים, גופו קטן וזעיר אך פיו ממלל רברבן.

משתוממים הביטו בו אביו וזקנו, נפעמו זקני החסידים, התבדרה השמועה בעולם על ילד פלאים כמוהו אין בנמצא.

טרם החל עוד לדבר, הגישו פעם לפיו חתיכת עוף, ועם אך עלות ריח המאכל באפו קרא בלשון דחיה - פע!... סיפרו לסבא קדישא וזה שלח לברר בבית המבשלות מה היה בגורל העוף טרם בא בפי היניק. אז נודע כי נתעוררה לגביו שאלה אם כי נפסק להיתר. קרב הסב אל הנער ואמר לו: הנה עתה שומרים עליך מלמעלה... כשתגדל, תצטרך להישמר בכוחות עצמך!...

פעמים מספר כינהו זקינו בתואר המופלג... ״אליהו הנביא״. בעת הופיעו פעם אחת יחד עם אביו בפני זקינו, קדמו זקינו בחדוה: ברוך הבא זוטאלע! ברוך הבא אליהו... אחר הוסיף בלשון הפסוק: ״ויקרא לו שם א-ל אלוקי ישראל״... בפעם אחרת עמד מכסאו לכבודו של הינוקא וקרא בפניו ברוך הבא אליהו זוטאלע! הושיבו אצלו בחיבה ודיבר עמו וטרם נפרד ממנו הורה ללחוש לו לעין הרע...

גם היה ממתיק עמו שיח ומשתעשע במענה לשונו המחוכם. שנה אחת, אחר תפילת ראש השנה גולל עמו בשיחה. בסיימו נענה לעבר האב, אדמו״ר הצעיר: לא ידעתי עד עתה איזה בר דעת הוא. לו הייתי יודע גודל שכלו, כי אז הייתי משוחח עמו באופן אחר לחלוטין...

*

תמונה מיוחסת להרה״ק רבי אלימלך מגראדז׳יסק

בתקופת שהות רבינו בפולין בבית זקינו הרה״ק ר׳ אלימלך מגראדז׳יסק בימי הפעוטות, פגש פעם בבוקר יום השבת בדודו זקינו הרה״ק רבי יעקב יצחק מבלענדאוו כשהוא צועד בדרך אל המקוה. פתח פיו בחכמה ואמר לו: מכיוון שהערב הוא זמן ׳קידוש לבנה׳, ע״כ יטבול הרבי מבלענדאוו טבילה אחת נוספת לכבוד המצוה... נרעש הרב מבלענדאוו משיחתו של בן השנתיים ושמר את הדבר בלבו.

רבות היה אביו הקדוש מביע התפעלותו הימנו ומפליג ברום מעלתו. פעם אחז בו ואמר לו: היום הנך ׳ישראל זוטא׳, כתשגדל תהיה ל׳ישראל סבא׳! בפעמים אחרות היה אומר לו: אתה הוא עדות ה׳! אתם עדי נאום ה׳!...

בהיותו כבן ארבע, עצר בו פעם, התבונן בו ארוכות ואחר הפטיר בהתפעלות גלויה: ממש כמו ה״גדול״... (בהתכוונו על רבי אהרן הגדול מקארלין). גם בהכניס הילד בוקר אחד לחדר אביו את כוס התה שלו בעזרת המשמש, נענה אדמו״ר הצעיר אחר התבוננות קצרה בביטוי זה ממש: נעט דער גרויסער!

אחת התופעות המרתקות ביותר באישיותו הפלאית, היתה מדת זכרונו שנעלתה מכל

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע מלעלוב - ירושלים

דמיון. בתקופת שהותו בבית זקינו האדמו"ר מגראדז'יסק והוא פעוט כבן שנתיים, נענה פעם אדמו"ר הזקן אל תלמידו הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידרמאן מלעלוב זי"ע: כשנוסע אתה לפולין, כדאי היה שתכנס אל הינוקא, זהו פרי חדש וניתן לברך עליו "שהחיינו"... ר' דוד'ל מילא אחר דברי אדמו"ר הזקן, נסע במיוחד לגראדז'יסק ונכנס לבית הינוקא, נטלו בזרועותיו ובירך עליו ברכת "שהחיינו" בשם ומלכות. יותר לא ראה רבינו הינוקא את ר' דוד'ל.

חלפו שנים, והרה"ק ר' שמעון נתן נטע בנו של ר' דוד'ל הגיע להסתופף בצל רבינו בסטאלין. נענה לעומתו רבינו: את אביכם הן מכירים אנו היטב... וכאן תיאר את צורת קדשו השמור בזכרונו מאז ראהו בגראדז'יסק עת בקושי מלאו לו שנתיים...

עוד מסופר כי בעת היה בן כמה חדשים החזיקו פעם הרה"צ רבי אברהם אשר מטבריה זצ"ל בזרועותיו, ומבלי משים נשמט ונחבט במצחו. מני אז, כל אימת שהיו מזכירים בסביבתו את שמו של רבי אברהם אשר, היה מראה במצחו כנזכר בכאב המכה... באחד המכתבים ששיגר אביו לרבי אברהם אשר, כתב לו בין היתר: "בני זוכר אותך תמיד, וכשמזכירים שמך, מראה על מצחו..."

ביום פורים אחד נכנס יחד עם אביו אל חדר זקינו הקדוש כשמשלוח המנות נתון בידיו הקטנות. שמח הסב למראהו ונענה לעבר האב: מה נכבד הוא השליח ששלחת עמו המשלוח מנות... אחר פנה אל הינוקא: ולך מה אתן בעבור כך? כסף וזהב? אבנים טובות ומרגליות? הלא כל זאת לא נחשב בעינינו לכלום. רק אתן לך "ארץ ישראל אידן" לחסידים...

בהמתינו פעם להיכנס אל חדר אדמו"ר הצעיר, תפס הרב מטוראוו שהיה מגדולי החסידים ברבינו הינוקא שחלף בסביבתו והחל מגולל עמו בשיחה. לשאלתו מה הינו לומד, השיב רבינו כי הוא לומד מסכת... 'מדות'. מסכת מדות?

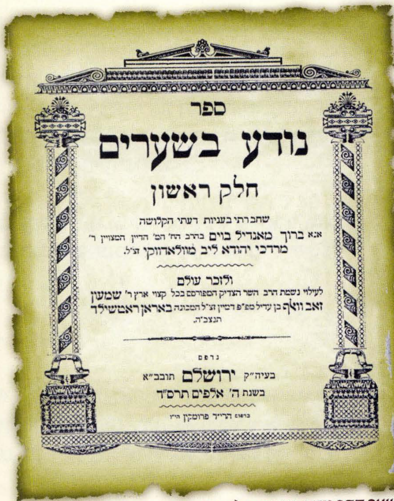

ספר
נודע בשערים
חלק ראשון
שחברתי בעניות דעתי הקלושה
אנ"א ברוך מאנדיל בוים בהרב הח' המ' הדיין המצוין ר' מרדכי יהודא ליב מוולאדווקי ז"ל.

ולזכר עולם
לעילוי נשמת הרב השר הצדיק המפורסם בכל קצוי ארץ ר' שמעון זאב וואָף בן עדיל ספ"פ דמין ז"ל המכונה באראן ראטשילד תנצב"ה.

נדפס
בעיה"ק ירושלם תובב"א
בשנת ה' אלפים תרס"ד
בדפוס הר"ר פרומקין הי"ו

שער ספר נודע בשערים להגה"ח רבי ברוך מנדלבוים זצ"ל
הרב מטוראוו

- התפלא הרב מטוראוו - זו היא מסכת קשה מאוד, כיצד יוכל נער כה רך להבינה?

אגב אומרו מילים אלו התנתק רבינו מאחיזתו, הזיז במאמץ רב את השולחן שבחדר לקרבת הארון, העמיד עליו כסא והחל מטפס עליהם. בקש הרב מטוראוו למונעו מחשש שזכוכיות הארון ישברו ועלול הוא להינזק ח"ו, אך עד שהצליח לעצור בו כבר ניתר הילד בזריזות מן השולחן כשקערת תפוחים גדולים ועסיסיים בידיו הקטנות. רואים הנכם - הרב מטוראוו - תפוחים אלו? - אמר, שאל - כשמתאווים לאוכלם וכובשים התאוה, זה נקרא מסכת 'מדות'! - - -

פעם אחת, טרם יציאתו לדרך ביקש אדמו"ר הצעיר ללחוץ את ידו לברכת פרידה. לנוכחים אמר: קבלה בידי מאבי שידו של הינוקא מסוגלת לשמירה!

* * *

שלשה ימים טרם יום הולדתו השלישי, שמרוהו לבל יראו עיניו שום דבר טמא, וביום ההולדת, עטפו אביו בשמחה בטלית וקפץ בהתרגשות, ובהפטירו: "מיר גייען אים לערנען גאט'ס תורה", הכניסו אל חדר אדמו"ר הזקן למען יאמר עמו את האותיות. אדמו"ר הזקן קרא יחד עמו את אותיות אל"ף, יו"ד, וגרויסער צדיק. בהראותו על אות אל"ף אמר לו: אל"ף איז אמת! אח"כ החזירו לאביו באמרו: הכניסהו תחת כנפי השכינה.

לאחר קריאת האותיות שתו הנוכחים 'לחיים' ואדמו"ר הזקן הפטיר בלשון קדשו: מה נברכהו, שיהיה צדיק מפורסם? פע! רק נברכהו שיהיה נוטר הברית!

במעמד אחר ברך אותו אדמו"ר הזקן בלשון זו: א בריכה עליונה זאלסטו זיין! עשרים אלף עיניים יביטו עליך ואתה תביט בתוכם! ...

* * *

בטו"ב בסיון שנת תרל"ב, נסתלק אדמו"ר הזקן לשמי רום ושרביט ההנהגה עבר לידי אדמו"ר הצעיר. היה זה בליל שמחת תורה הראשון שלאחר ההסתלקות, אדמו"ר הצעיר קרא אליו את בנו - הינוקא - ופנה אליו בשאלה: אמור נא לי, מה עושה כעת זקינך? הינוקא השיב: זקיני רוקד כעת עם ספר תורה! ומנין נטל שם ספר תורה? - הקשה מולו אדמו"ר הצעיר. אה! - השיב רבינו - הן הוא עצמו כתב ספר תורה בחיים חיותו, כעת פרחו האותיות למעלה והצטרפו לספר תורה שלם! הפטיר אדמו"ר הצעיר לעבר הנוכחים: שומעים הנכם מה הילד מדבר?!...

כשהצטרף רבינו לאביו במסעו למאלינוב לפקוד את ציון קדשו של אדמו"ר הזקן, נתרגש פתע וקרא לעבר אביו: טאטאלע! הנה כאן עומד הסבא!... אדמו"ר הצעיר היסה אותו ובקשו שלא לדבר עוד מאומה...

* * *

בקושי חלפה שנה מאז נעלה אדמו"ר הזקן למרומים, ואדמו"ר הצעיר הלך גם הוא בעקבותיו מותיר אחריו אלפי חסידים שבורים ונאנחים. היה זה כזכור כאשר מסר נפשו למען בני ישראל, עת נכנס מדעתו לעיירה דרוהוביץ מוכית המגפה ונעלה

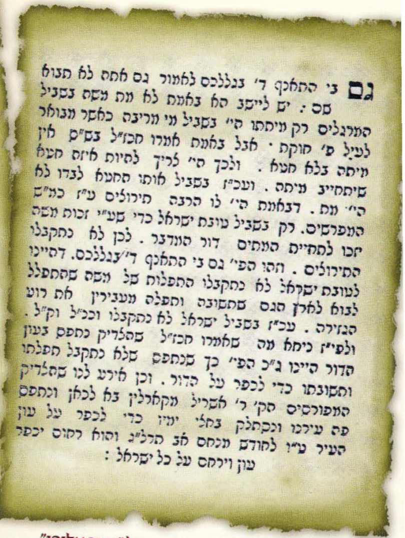

גם בי התאנף ד' בגללכם לאמור גם אתה לא תבוא
שם : יש ליישב הא דאמת לא מת משה בשביל
המרגלים רק מיתתו הי' בשביל מי מריבה כאשר מבואר
לעיל פ' חוקת · אבל דאמת אמרו חכז"ל בש"ס אין
מיתה בלא חטא . ולכך הי' צריך להיות איזה חטא
שיתחייב מיתה . ועכ"ז בשביל אותו החטא לבדו לא
הי' מת . דבאמת הי' לו הרבה תירוצים ע"ז כמ"ש
המפרשים. רק בשביל טובת ישראל כדי שע"י זכות משה
יזכו לתחיית המתים דור המדבר . לכן לא נתקבלו
התירוצים . וזהו הפי' גם בי התאנף ד' בגללכם. דהיינו
לטובת ישראל לא נתקבלו התפלות של משה שהתפלל
לבוא לארץ הגם שתשובה ותפלה מעבירין את רוע
הגזירה . עכ"ז בשביל ישראל לא נתקבלו וכנ"ל וק"ל .
ולפי"ז ניחא מה שאמרו חכז"ל שהצדיק נתפס בעון
הדור היינו ג"כ הפי' כך שנתפס שלא נתקבל תפלתו
ותשובתו כדי לכפר על הדור . וכן אירע לנו שהצדיק
המפורסם הק' ר' אשריל מקארלין בא לכאן ונתפס
פה עירנו ונסתלק בחצי ימיו כדי לכפר על עון
העיר ט"ו לחודש מנחם אב הרל"ג והוא רחום יכפר
עון וירחם על כל ישראל :

הגה"צ ר"א אב"ד דראביטש בעל "אזור אליהו" כותב על מס"נ של אדמוה"צ זי"ע עבור הכלל

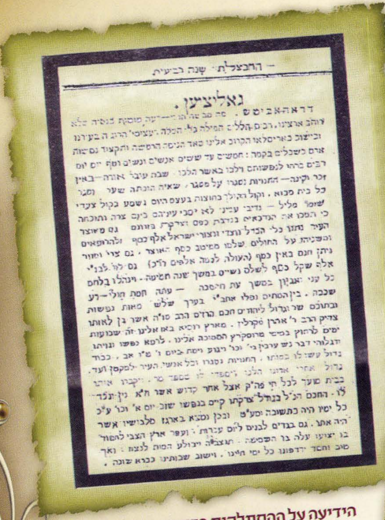

– החבצלת · שנה רביעית

גאליציען .

הידיעה על ההסתלקות בכתב עת 'החבצלת'

כקרבן כליל בכדי להסיר מאנשיה את מר המוות. אל נסיעתו לדרוהוביץ צירף אליו את בנו - רבינו. במהלך המסע הציג את רבינו לפני הרה"ק מוהרי"א מקאמרנא עמו נקשר בקשרי ידידות ואף בקשו להאציל על הינוקא מברכותיו. מוהרי"א בירך את הילד ואחר ביקש להתברך מפיו הוא. רבינו אשר לא רצה להמרות פה קדשו של הצדיק הישיש, החל לקרב את ידיו לעבר ראשו של הרי"א, אך תוך כדי כך משכם בחזרה בהפטירו מילות התנצלות לאות יראת הכבוד שאפפתו.

המסע המשיך כמתוכנן, אדמו"ר הצעיר נכנס לדרוהוביץ, ונתפס במגיפה ונסתלק לעולם שכולו טוב. נר אלוקים טרם יכבה, קרא אליו את נאמניו וציוום בצוואתו האחרונה לשים כל כוחם בשמירה על הילד בזהירות מופלגת ודקדוק רב. כמו כן פתח בקדשו בסיפור מעלותיו הנוראות של הינוקא קדישא ומרום מחצב נשמתו וספיר גזרתו. וכפי שנענה ואמר לאחר מכן החסיד המפורסם רבי אברהם יצחק קוברינער לעבר החסידים, אם הייתם יודעים מה שאני יודע אודותיו הייתם יוצאים מהכלים! - - - "

* * *

נשבה ארון האלוקים

העדה היתומה חגרה עתה בעוז מתניה לקראת העתיד, זקני החסידים האריות שבחבורה ביודעם את דבר הגילויים המפעימים שיצאו מפי אדמו"ר הזקן ואדמו"ר הצעיר בדבר גדולתו הנוראה של הינוקא, מיהרו ליטלו ולענוד לראשו את כתר האדמורו"ת.

בכך החלה חסידות קארלין צועדת את דרכה בנתיב פלאים אפוף רזין ורצוף תעלומה.

רבים ראו כן תמהו, כיצד זה כרוכה עדת חסידים עתירה בדמויות הוד וחסידי קמאי אחר דמותו של ילד שלא מלאו לו חמש. אך לבאים בסוד הפלא הנורא ולעדים להתבטאויות המופלגות שנשמעו בגינו, לא היתה בכך כל תמיהה. אדרבה, הוקסמו עד עמקי נפשם מן הגילוי הנדיר ושאבו מלוא חופניים קדושה וחכמה מהדיבורים הנשגבים והתשובות המחוכמות והשנונות שיצאו מפיו, מלאים זיו ומפיקים נוגה, בוהקים בברק מיוחד של עמקות ושנינות.

במכתב ששיגר הרב מטוראוו לחסידי קארלין די בכל אתר ואתר אודות הכתרת הינוקא, מתאר בהתלהבות את מעלותיו הנפלאות ומגולל בהתרגשות זכרונות קודש השמורים עמו מימי שהייתו לצדו בחצר אדמו"ר הצעיר ואדמו"ר הזקן. בין היתר מספר הוא את אשר ראה במו עיניו כיצד בכל פעם שנכנס הינוקא קדישא אל חדר זקינו, קם הסבא קדישא מלפניו מלא קומתו וקרא לעברו: "ברוך הבא אליהו הנביא!"... כמו כן מעיד כי הציע בפני הינוקא קושיות עמוקות בישוב מיני עניינים בשבילי חכמת הנסתר, וזה הפליא בלשונו ליישב דבר דבור על אופניו בחכמה נפלאה עד אין קץ ושיעור. מלבד זאת, קירב אליו גם שאלות רבות בעניני העולם ועניני שעה, והילד פתר הכל ברוב חכמתו במוחו החרוץ והשנון.

גדולי החסידים דבקו בו בכל נימי נפשם באמונת חכמים איתנה, ובסוד שיח כמה אבירי לב מהיושבים ראשונה בחצר הקודש, נענה אחד מהם בהתרגשות: מאמין אנכי באמונה שלימה, שהילד בתפלותיו מעלה את תפלות כולנו, בתורתו מנשא את תורתנו, ובמוחו הקדוש מרומם את עבודת התפילין שלנו! - - -

* * *

על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א מסופר כי לא ניחן בכתב יד רהוט. היה אומר: מתי לומדים כתיבה תמה? בשנות הילדות. ואני מעולם לא הייתי ילד!...

גם רבינו לא היה ילד מעודו. אמנם השתעשע יחד עם חבריו, לא משך את ידיו ממשובות ילדות, אך בכל זאת היתה עמקות מופלגת שזורה בכל אחת מתנועותיו.

מעשה היה בחסיד מארץ פולין שהשמועה על כהונתו של ילד בן חמש כרבי לאלפי חסידים הביאתו לצרור את צקלונו ולצאת למסע אל חבל ארץ ליטא כדי לחזות בפלא במו עיניו. לחצר הקודש בסטאלין הגיע בערב ראש השנה לפני התפילה, והנה רואה הוא את רבינו, בחצר הבית, משחק עם חבריו בני גילו... אחוז השתוממות קרב בלאט אל מקום המשחקים והדים מקולות הילדים עלו באוזניו. הילדים שחקו ב... "בית משפט".

רבינו ניצב בחברת הילדים וחילק תפקידים. את האחד מינה לשופט, את השני לעד, וכן הלאה. אחר שכל ילד קיבל תפקיד, נענה פתע כממלמל לעצמו: ומה אני אהיה? ... והשיב בבטחה: אני אהיה הסניגור! ותיכף נכנס להתפלל...

פעמים רבות קיבלו הימנו החסידים את התשובות לשאלותיהם הקשות ביותר תוך כדי היותו נתון בעיצומם של 'משחקיו'.

בדרך לסטאלין התגורר פונדקאי יהודי, שהחסידים בדרכם לרבם, נוהגים היו להחם את לבם בצל קורתו. פעם ראו החסידים והנה אין פניו כתמול שלשום. עננה כבדה של דאגה רובצת עליו וניכר כי דבר מה מעיק מאוד על לבו. כמכירים וקרובים חשו לדובבו והצילו מפיו כי פריץ העיירה גמר לנשלו מאחוזתו והינו עומד להיות מושלך בימים הקרובים כלאחר כבוד אל הרחוב.

קופסת הטאבק של רבינו

מה לך יושב בחיבוק ידיים אם כך? - תמהו למולו החסידים עם שומעם את דאגתו. הנה נוסעים אנחנו כעת אל רבינו בסטאלין, מי שנודע כפועל ישועות בקרב הארץ, הצטרף עימנו ותהיה לך הישועה. חייך אליהם הפונדקאי בעגמומיות: אל מי רצונכם שאסע, אל ילד שבקושי מלאו לו חמש?! אך החסידים הפצירו בו והרבו עליו רעים עד שנאות להצטרף למסעם.

בהגיעם לסטאלין נאמר לפונדקאי שאם ירצה לפגוש ברבינו יגש אל המקום בו משחק הוא כעת יחד עם חבריו ויראה לתפוס בו ולהשיח לפניו את לבבו... זה כבר היה יותר מדי עבורו, ביקש לסוב אחרונית ולחזור כלעומת שבא. אך החסידים שליווהו חיננו בפניו שלא ישית ליבו לענינים הצדדיים ולא יחמיץ את הישועה העומדת כפסע הימנו. עשה כאשר נצטוה, ותוך כדי מרוצתו של רבינו אחז בו וגלל בפניו את מרי שיחו. שאלו רבינו: החפץ הוא הפריץ בהעלאת דמי השכירות? לא! - השיב הפונדקאי - כבר העליתי לפניו מדעתי אפשרות זו והוא סירב לה בתוקף. אחת היא עמדו להשליכני מן האחוזה ולשבור את מטה לחמי. אם כן - נענה רבינו - הרי הוא רשע, לכן אקבור אותו! בתוך כך כרה רבינו בידיו גומא קטנה באדמה, הכניס לתוכה כפיס עץ וכיסה בחול. קברתי אותו! - קרא לעבר הפונדקאי...

חיוך עגום נתלה על שפתי הפונדקאי בטוענו לעבר החסידים: וכי לצון חמדתם לי?! לשם מה הטרחתם אותי עד הנה?! במרירות עלה על גבי עגלתו ויצא בדרך חזרה לעיירתו.

עוד בהיותו מרחק ניכר מן העיירה, הגיעו לאוזניו צליל קול פעמוניה של הכנסייה המיילים נוגות כמבשרות על דבר מה עצוב שארע. עם היכנסו אל הרחוב הראשון נודע לו כי פריץ העיירה לקה בלבו באופן פתאומי וחיש מהר שבק את רוחו. כשבירר אצל עוברים ושבים את השעה המדויקת בה קרה הדבר, נודע לו כי באותו רגע ממש נקבר לו כפיס עץ בגומא קטנה שבחצר בית רבינו בסטאלין...

אחד החסידים שבתו הפילה פעם אחר פעם ר"ל, ביקש מחתנו שינסה להשיג את ישועתו אצל רבינו. בא לסטאלין ופגש ברבינו באמצע משחקו. שח לו את אשר עם לבבו ורבינו יעץ לו לעבור דירה, או לחילופין אם הדבר קשה, להחליף את חדר מגוריו. כשסיפר לחותנו את תשובת רבינו, דחק בו לשוב ולשאול עוד איזה שם להעניק לרך שיוולד בשעה טובה ומוצלחת... רבינו הורה לקרוא לילד שיוולד: אשר!

לאחר זמן מה נולד לאברך בן זכר למזל טוב. בהתרגשותו כי רבה שאל את חותנו: כיצד זה היית כל כך סמוך ובטוח בתשובתו של ילד? השיבו חותנו: אני הייתי בין חברי המניין שאסף אדמו"ר הזקן בבקשו לספר את גודל מעלות הינוקא. נוכח זאת לא ייפלא כלל כי אסמוך בעיניים עצומות על כל מילה היוצאת מפיו...

יהודי אחד שבתו חלתה בשיתוק ל"ע, העמיסה על עגלתו ובא יחד עמה לחלות את פני רבינו בסטאלין בבקשה לישועה. זמן ממושך עקב אחר רבינו במרוצתו עד שעלה בידו להסב את תשומת לבו ולספר לו את מצוקתו. לבקשתו שיפעל עבורו ישועה השיב: תראה החולנית לבשל עבורי כוחות (מין ירק)! בסיוע אנשי הבית עמלה אכן החולנית על בישול המאכל והגשתו לרבינו, ועוד בעיצומו של אותו ליל קראה פתע בקול גדול כי החלה לחוש את ידה! לא עברו ימים מועטים עד שנתרפאה לגמרי.

* * *

למרות שעטרוהו בכתר האדמורו"ת היה מסרב בכל פעם מחדש לערוך את השולחן בפני קהל החסידים. לבקשות אחיו רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ שהיה מפציר בו ומסרהב בו על כך, היה נענה בסופו של דבר. פעם אחת, בישבו עם הקהל בעת עריכת השולחן נשמט ממקומו ונמלט החוצה, התאונן אח"כ רבי ירחמיאל משה וטען: והלא כל הקהל באים אליך, כיצד תוכל לברוח מהם?! השיב לו רבינו: וכיצד לא אברח אם בכל עת שאני מתיישב לעריכת השולחן אני רואה כנגדי שם הוי"ה בלהבת אש מרחף לעבר השולחן?!...

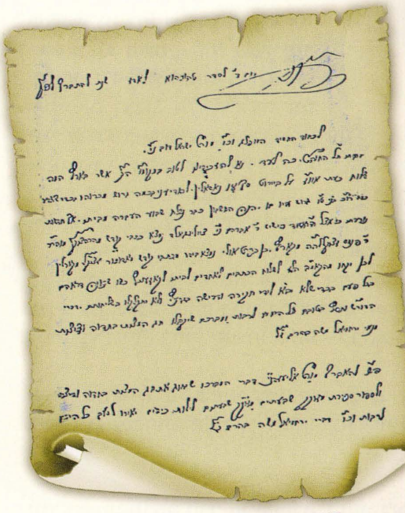

מכתב קודש מהרה"ק רי"מ מקאזניץ

* * *

בשנת תרמ"ג, בהיותו כבן ט"ו שנים, נשא את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת ברכה שיינדיל ע"ה בת דודו הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלע חתן זקינו אדמו"ר הזקן זי"ע.

בית הכנסת בסטאלין בו התפללו רבוה"ק בימים הנוראים

בהקשר לכך מסופר, כי לאחר פטירת אדמו"ר הזקן, בקשה בתו מרת צפורה'לי, אשת הרה"ק מזלאטיפאלע לקבל אף היא דברי חפץ מעזבון אביה הק'. כשהציגה את בקשתה בפני אחיה אדמו"ר הצעיר, נענה לה: והרי הכל שלך הוא!...

והיה אור ישראל לאש

חמישים שנה בקירוב נהתה העדה הגדולה אחר הנהגתו הפלאית של רבינו והתמוססה מנועם אור זיוו. היתה זו הנהגה מיוחדת במינה, ההעלם רב בה על הגלוי, שביליה במים רבים ועקבותיה לא נודעו. ספון אחורי מחיצות של הסתרה, שילח רבינו את קרני אורו לעבר החסידים ונסך בהם חיות וקדושה.

איש בער לא ידע וכסיל לא יבין, איכה הבהיק האור וכל החלונות אטומים, איככה פיכה הפלג והמעין היה חתום. איכה התנשאו אלפי חסידים טפח וטפחיים מעפרם באין איש עומד ומשפיע עליהם בגלוי, איככה דבקו הלבבות באחד בקול דממה דקה.

אך נעלם מעיני כל חי ומעוף השמים נסתר סלל רבינו את דרכו, דרך בנתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין רואה. מבין החרכים הבליח אורו והגיה בנשמות כל המסתופפים בצילו, וירעם כתם לבבו ובתבונות כפיו הנחם.

בנו, כ"ק אדמו"ר רבי אברהם אלימלך זי"ע אמר: למרות שכל כך גבהו דרכיו בהסתרה וכל כך נעלם היה מבינת אנוש, קבלו אצלו חסידיו חיות גדולה.

על אף דרכו בקודש להסתיר עבודתו, ביום שמחת תורה היה פורץ לרגע מחומות מסתורו ויוצא בריקודים עילאיים לכבוד נותן התורה. ברגעים אלו נחשף סודו והוא נראה משחק לפני ה' בכוחות על אנושיים עד שאגב ריקוד נשאו כפות רגליו עד לגובה ספסלי בית המדרש...

אחת התעלומות הגדולות בדרך עבודתו, היה עיסוקו עם הסוסים. יכול היה לעמוד וללטף רעמתו של סוס, ורק נבוני לחש ידעו כי עוסק הוא בתיקון נשמות וכפי שנודעו ונתפרסמו כמה סיפורים מענין נשגב זה. כהנה וכהנה היו מעשיו חתומים בחותם לפנים מחותם עד שרק צדיקי עולם השכילו לעמוד על טיבם.

וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק

"אמר רב גידל אמר רב, כל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר

תכוינה שנאמר שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר, אל תקרי מור עובר אלא מר עובר, אל תקרי שושנים אלא ששונים"... יראה גדולה שרתה בסביבתו של רבינו, והיתה היא כמין תרעא לדרתא לכנוס אל היכלו הרם. דלת חדרו תמיד פתוחה היתה לרווחה ולא היה צורך להעמיד שם שומר או גבאי, איש לא ההין לעבור על ספו... הכל חשו יראת הרוממות.

אם בלב מאן דהוא קינן סרך של פקפוק בדרכיו חש זאת מיד והוכיחו על פניו. פעם סיפר לפניו אחד מחסידיו שבסתר לבו פקפק מעט במעשיו, מעשה באחד מחסידי הרה"ק רבי אשר מסטאלין שהיה גר בעיירה לא הרחק מסטאלין והיה פוקד רבות את חצר הקודש. פעם, טרם צאתו לדרך חזרה לביתו, הורה לו הרה"ק רבי אשר לקחת לו מורה דרך שינחהו הדרך לביתו. הלה לא ציית וצעד לבד, שכן מי כמוהו מכיר את הדרך שמסטאלין לעיירתו כשבילי כף ידו... באמצע הדרך החל להסתבך, ועם אור הבוקר מצא עצמו חזרה בסטאלין... בסיים האיש את סיפור המעשה נם לו רבינו: והן הוא ממש כמוך!...

שוב היה מעשה בסוחר הונגרי שנקלע לסטאלין לרגלי מסחרו. אגב עוברו באחד הרחובות ראה לנגד עיניו יהודי הדור פנים הניצב מעבר לרחוב ו... מלטף סוס. שמעו של רבינו לא הגיע עד לעיירה ההונגרית בה התגורר, והוא שאל את פי העוברים ושבים בתדהמה מי הוא זה ואיזה הוא האיש אציל המראה המלטף סוסים בשוק. כששמע שזהו הרבי מסטאלין שלו אלפי חסידים, התפלא עד מאוד.

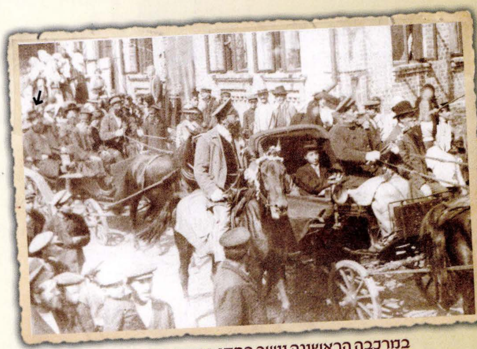

במרכבה הראשונה יושב החתן, ובשניה יושבים רבינו והמחותן הרה"ק רבי יצחק מרדכי מגוואדזי"ץ זצוק"ל

אך עלתה הפליאה במחשבתו, הסב רבינו חדות את פניו וקרא אליו מעבר לרחוב שיקרב אליו. אמור נא לי רבי יהודי - פנה אליו רבינו - בכמה מעריך הנך סוס זה? נעלב ההונגרי והשיב בטינה, וכי 'מבין' בסוסים אני? אה, אה! - השיב לו רבינו - בסוסים אינך 'מבין', באדמורי"ם 'מבין' הנך?!...

פועל ישועות בקרב הארץ

עיניו הזכות כבדולח צפו וידעו את כל הנסתרות, מבטו חבק זרועות עולם, בהם עמד לעזר ואחיסמך לאנ"ש המבקשים להיוושע בדבר ישועה ורחמים.

חסיד אחד הכין פעם 'קוויטל' טרם היכנסו אל הקודש פנימה, ובחלקו את הנייר לשניים, תחב מבלי משים החלק הנכתב לכיסו והנייר החלק הניח על שולחן רבינו. אחר התברכו בכל ענייניו כאשר ציין בקוויטל, יצא לחוץ, ולתדהמתו כי רבה נוכח כי ה'קוויטל' נותר בכיסו. שב נרעש אל החדר והביע את התנצלותו. השיבו רבינו בניחותא: אנו יודעים לקרוא מנייר חלק גם כן...

מעשה היה באחד מאנ"ש ששוגר בשליחות מפקדו בצבא הרוסי, להעביר סכום כסף לגנרל המתגורר בעיירה אלמונית. למסעו הצטרף חייל נוסף שהיה נכרי, וזה, באישון ליל אחד, גנב חצי הסכום ונעלם. כשעמד החסיד עם בוקר על הנעשה, החיש פעמיו לבית רבינו ושטח בפניו את מצוקתו וחששו מכך שעתה יעלילו עליו כי ידו במעל. השיב לו רבינו: אין ברירה אחרת, מוכרח הנך 'לשבת'. יצא האיש מדוכדך כולו וסיפר לחסידים את פשר התשובה העגומה שקיבל. נמו לו החסידים: וכי אמר לך היכן 'לשבת'? שב בבית-המדרש! קיים האיש כעצתם, ולא מש מתוך האוהל במשך ששה שבועות. כל אותם ימים לא התייחס רבינו לנוכחותו, יום אחד פנה אליו במפתיע בחומרה: מה הנך מחפש כאן?! הרי הטילו עליך שליחות מסוימת, מהר סע!

תיכף האיצו בו החסידים למהר לתפוס את הרכבת היוצאת בשעה הקרובה אל מחוז חפצו. עלה האיש על הרכבת ותוך זמן קצר הגיע אל עיירת מגוריו של הגנרל. בביתו של הגנרל נודע לו כי הוא מסב בשעה זו בבית המרזח המקומי, עם עומדו בשערי בית המרזח הבחין בפרצופו המיוגע של הגנרל השקוע ראשו ורובו במשחק קלפים מטורף. כשאך שמע הגנרל שהפסיד במשחק את כספו, כי מאן דהוא ממתין עם סכום כסף בעבורו, חש לעבר הדלת ומבלי לחשוב פעמיים חתם על הפתק שהגיש לו מיודעינו בו הינו מצהיר כי קיבל את מלוא הסכום שנשלח לו מעם מפקדיו בצבא...

לא יצאה שעה ארוכה, ואחר שהפסיד גם את הסכום שקיבל, שלף רובה מכיסו וקיפד את פתיל חייו...

פעם הופיע אחד מעתירי הנכסים שבאנ"ש בפני רבינו, ורבינו ציווה את אחד ממקורביו ל... הכותו. נדהם המקורב מן הציווי ולא עשה כאשר נצטווה. הפטיר רבינו לעבר הגביר: מה אעשה שהוא אינו רוצה להכותך?! לא יצאו ימים מרובים והגביר יצא נקי מכל נכסיו. ורבות היה מביע רבינו תרעומתו על אותו מקורב על שלא פעל כשנצטווה.

הדרכות

תנועה אחת של שקר היתה אצלו סכנת נפשות! - העיד כ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע. עוד אמר, כי כשם שהיה הרה"ק רבי ברוכ'ל ממעז'יבוז מקור האמת בדורו, כן היה רבינו בדורו הוא!

שנא ושיקץ את השקר ורדף אותו עד חורמה. עם סרך אחד של שקר, לא היתה שווה אצלו, לא תורה, לא תפילה ולא כל דבר אחר.

הרבה דיבר גם על עניין האחדות ודיבוק חברים. כ"ק אדמו"ר זיע"א סיפר בשם זקנו הרה"צ ר' יהושע העשיל זצ"ל כי פעם נדחפו אנשים רבים סביב שולחנו ואחד כעס והתקצף. אמר לו רבינו: ראה נא כשדוחק אדם אצבעותיו של יד אחת זו בזו, לעולם לא יצליח להכאיב לעצמו, אך אם ישתף אך אצבע אחת מידו השניה, תיכף יכאב לו. גם חסידים כשהם נדחקים, אם למאן דהוא כואב והוא מתקצף, מוכיח הדבר כי זר הינו.

היה אומר: כל איש ישראל מחויב למסור נפשו על שני דברים: תלמו תורה ומקוה. וחסידים שלנו אף על דבר שלישי: חסידות!

ייקר עבודה הבאה בקושי ויגיעה, דחה עבודה הנעשית בקלות והנאה. אמר: אם זה בא בקלות, סימן הוא כי אין זה עדיין השלימות. השלימות היא כשקשה ובכל זאת עובדים! הראה פעם לאחד מבניו הק' על מנורה שתלתה בחדרו: רואה הנך מנורה זו, כמה שווייה? שני רובלים? אילו היתה 'עבודת יד' כמה וכמה היתה שווה?! התשלום הוא לפי העבודה כי העיקר הוא הזיעה!

קירב כל בר ישראל לה' ולתורתו ושם לבו לבלתי ידח ממני נידח. היה אומר: "עוד מעט" - התבונן עוד מעט, ותראה ש"ואין רשע", שאין הלה רשע כל כך. "והתבוננת על מקומו" - אם תיקח בחשבון את תנאי הסביבה בה נמצא, כי אז "ואיננו" תראה שמעולם לא היה "רשע".

פעם נכנס לבית מדרשו בשבת בבוקר קודם התפילה יהודי פשוט רחוק מדרך החסידים, ויהי כראותו את החסידים שקועים בעבודת ההכנה לתפילה, זה בלימוד גפ"ת זה בלימוד זוהר הקדוש וזה באמירת תהילים, נשבר לבו בקרבו והיה כחרס הנשבר מחמת ריחוקו הרב מעניינים אלו. בקידושא רבא שלאחר התפילה דיבר רבינו בקדשו: יודעים הנכם מהו דף גמרא קודם התפילה? אם יהודי שובר היטב את לבו לריבונו של עולם, זה נקרא דף גמרא קודם התפילה. מהו קאפיטל תהילים קודם התפילה? אם יהודי שובר היטב את לבו לריבונו של עולם, זהו קאפיטל תהילים קודם התפילה!

חש היהודי כי הדברים מכוונים אליו, והתעודד מאוד. כשעבר באמירת לחיים אצל רבינו, שב רבינו ואמר לו את הדברים. (מפי הרה"ח ר' נתן מאיר בוקצין ז"ל שנכח שם)

עוד מעשה היה ביהודי שקראו לו 'אשרק'ע קומוניסט' בשל הצטרפותו בנעוריו לתנועת הקומוניזם. במקום עבודתו, עבד גם הרה"ח ר' יצחק בר"ש לדרמן שליט"א, וזה נדהם לשמוע יום אחד תוך כדי עבודתו את 'אשרק'ע קומוניסט' מפזם לו בדביקות קטעים מתפילות ראש השנה בנוסח קארלין. המום מן הגילוי, קרב אליו ודחק בו לגלות לו מה לתבן את הבר ומנין מכיר קומוניסט שכמוהו את נוסח קארלין רווי הדביקות. בתחילה חמק אשרק'ע ממענה, אך אחר שר' יצחק הציג עצמו בפניו כחסיד קארלין נאות לגלות לו את סודו. דע לך - פתח - שאבי נמנה על גדולי החסידים בסטאלין ואף שימש כבעל תפילה בבית מדרשו של הינוקא. אני הקדחתי את תבשילי ונמשכתי אחר רבים מבני גילי שחברו לתנועת הקומוניזם תוך פריקת עול תורה ומצוות.

ביום ראש השנה אחד ישבתי במסיבת ידידי הפוקרים ובילתי את זמני במשחק קלפים. פתע ניעורו בי רגשי נוחם עצומים והחילותי תוהה על שפל מצבי ועל הגיעי לדיוטא זו להסב במושב לצים בשעה שעומד הרבי הינוקא וכל הקהל בבית הכנסת בתפילת ראש השנה.

ללא אומר תחבתי את חפיסת הקלפים לכיסי, חמקתי ממקום המפגש ושמתי פעמי לבית הכנסת. בחפצי להקשיב להמיית תפילתו של הרבי, פילסתי לי את דרכי בין שורות המתפללים עד שהתייצבתי סמוך ונראה למקום עומדו של הרבי. הרבי עמד ופניו אל הקיר, לפתע הסתובב הרבי וקרב אלי בזריזות ולנגד עיני הנדהמות שלף מכיסי את חפיסת הקלפים... בכך לא היה די, ועודי המום מעצם מודעותו לעובדה

שהקלפים שכנו בכיסי, אף סטר לי על לחיי לעיני כל הקהל...

סטירת לחי זו שהגיעה לי בצדק - בפרט שהנני נושא עלי את שם קדשו של אדמו"ר הצעיר - , נחרטה עמוק בתודעתי וחוללה בי מהפך של ממש. למן אותו רגע שוב לא הייתי 'אשרק'ע קומוניסט' למרות שהכינוי המשיך לדבוק בי. כיום אינני כלל וכלל קומוניסט אלא יהודי כשר - "ערליכער יוד".

שוב היה מעשה כשהתאכסן רבינו בבית אחד מאנ"ש ושאלו לשלום ומקום בנו. עקב כך שהבן יצא לתרבות רעה, חמק האב פעם אחר פעם מתשובה ועשה עצמו כאינו שומע. כשהציג רבינו בפניו בפעם השלישית את שאלתו, לא נותרה בפניו ברירה ובפחי נפש הלך לתור אחר בנו המשוטט במבואות העיירה עם חבריו השקצים במטרה להביאו לפני רבינו. לבקשת האב אשר מצאו מחוץ לעיר ניאות הבן לבוא אחריו, עם היכנסו החדרה החל רבינו מגלגל עמו בשיחה נעימה בפנים שוחקות. תוך כדי כך שלח ידו לתוך כיסו ולנגד עיניהם הנדהמות של הנוכחים שלף חפיסה סגורה אשר בה היו שלושה כדורי רעל... הנער התכוון לאבד את עצמו לדעת! רבינו דיבר הרבה על לבו והציל מפיו הבטחה שלא יעלה זאת שוב על דעתו.

מעניין לצטט שורות מצוואתו הקדושה לאנ"ש:

"למען אחי ורעי אדברה נא זכרון דברים מן הלב לאנ"ש המקושרים בעבותות אהבה, שיהיו הדברים האלה רשומים על לוח לבם, אשר עיקר הרשימה מנקודת אבותינו הקדושים ציס"ע בדרך החסידות נתיסדה על דרך האמת שיהיה כ"א דובר אמת בלבבו, ולא ידברו אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כברו, ולקיים מאמר הכתוב בכל דרכיך דעהו, וכ"א ינצור את לשונו מרע ושפתיו מדבר מרמה ולהרחיק א"ע משקר עד קצה האחרון, ומגדלות, כמאה"כ ותועבת ה' כל גבה לב, ואין אני והוא יכולים לדור כאחת..."

* * *

נוראים עד למאוד התבטאויות גדולי דורו, צדיקים קדושים שרפי מעלה, על גודל רוממות קדושתו ושגב מדרגותיו.

חו"ז הרה"ק רבי יוחנן מראחמסטריווקא זי"ע העיר לו פעם על אחת מהנהגותיו המופלאות שעוררו תמיהה רבה. לאחר מעשה ניחם מאוד על כך ואמר: לו הייתי יודע קודם לכן את דעתו הרמה והאמת הגדולה שלו, כי אז יירא הייתי לדבר עמו...

במכתב שמשגר לאנ"ש כותב הראחמיסטריווקער: "כאשר ראיתיו ותחי נפשי, ונפשי קשורה בנפשו ליהנות מנועם זיו הדרתו המבהיק לנו בכל פינות, אשר ממש הולך בדרכי אבותיו הק'... והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה, פרי צדיק לגאון ולתפארת, יראו עינינו וישמח לבנו..."

וכך התבטא אודותיו הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב: לעת זקנה בקשו לכבד אותנו בדרך חדשה בעבודת ה'. מפאת זקנותי סירבתי, אך הינוקא עושה זאת בשלמות...

הרה"ק רבי בונם מווארקי זי"ע, בהתייחסו לדרכו הרמה וההעלם הגדול שסביבה, הפטיר: הוא צועד על חוד החרב וקשה ללכת אחריו...

הגה"ק מראדזין - בעל התכלת - התבטא עליו: הוא יכול לעמוד בין עשרת אלפים איש ולדבר אל ה'סטענדערס' [שא"א לעמוד על קצה דעתו], כל דיבור שלו הוא מאמר חז"ל ואינו עובד שום נברא זולת את בוראו!

הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש התבטא כי יש לו 'ליכטיגע אויגן'. הרה"ק מגארליץ היה מזהיר תמיד על כבודו, והגה"ק מצישינאוו אמר כי לדעתו הוא 'בחיר שברעבע'ס'...

גם על גדלותו בנגלה נשמעו דיבורים מפליגים למרות שתמיד נעלם מעיני רואים וכמעט לא נמצא לומד. במכתב ששיגר אליו הגאון רבי יצחק אלחן מקובנא, כינהו בין היתר בתואר "הגאון הצדיק". לשאלת מקורביו על פשר התואר 'הגאון' שאינו הולמו לכאורה... השיב: כשאני כותב 'הגאון' אזי הוא באמת גאון! וכאן סיפר שפעם יצא לו לנסוע יחד עמו ברכבת, ועת ניגש רבינו ללחוץ את ידו לשלום אמר לו: שמעתי עליכם שיש לכם כשרונות נפלאים רק שאינכם לומדים... הגיב רבינו: נו, מילא, מה שאומרים...

מפני הכבוד שאלו באיזה מס' הוא לומד, כשענהו: נדרים, הציע הרב בפניו שאלה קלה כזו 'שלא יבוש בה ולא יכשל בה', על אתר החל רבינו פורס לפניו בגאונות את כל צדדי ואופני הסוגיא לרבות שיטות הראשונים ונושאי כליהם. אז - היה מפטיר הרב דקובנא בספרו סיפור זה - ראיתי כי הוא באמת גאון! וכן העיד גאון דורו רבי דוד פרידמן זצ"ל אב"ד קארלין כי רבינו בקי ברמב"ם כיהודי הבקי באשרי!

הסתלקות

אחר חולי ממושך, הועיד רבינו את פניו אל עיירת המרפא נוהיים שבגרמניה, טרם נסיעתו רמז ברורות, כי זו היא דרכו האחרונה. בגרמניה אכן הורע עד מאוד מצב בריאותו, וביום ב' דר"ה שנת תרפ"ב השיב את נשמתו הטהורה ליוצרה. מנוחתו כבוד בפראנקפורט דמיין.

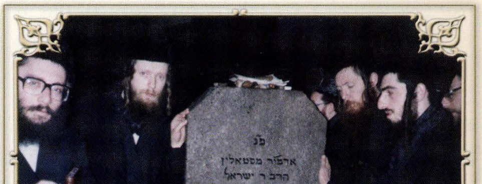

ציונו הקדוש בפרנקפורט

מן הראוי להעתיק את דברי בנו כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך זי"ע שכתב לחסידיו אחר פטירת רבינו: "הנה בעוה"ר נלקח מאתנו ארון הקדש עטרת ראשינו קודש ישראל לה' ויעל בסערה השמימה, אוי ואבוי לנו שחטאנו גרמו שלא תאיר עוד המנורה הטהורה אשר האירה לנו בחשכת ליל גלות המר הזה, ושמענו מפה קדוש שלא יוכל עוד לסבול אויר העולם כי ברע הוא, ומה נעשה עתה, רוח אפינו משיח ה' אשר אמרנו בצלו נחי' בגלות המר הזה, אין, הוא הלך למנוחות ואנחנו נשארנו וכו', ואין לנו במה לחזק א"ע. אתם היושבים במקומות הקדושים אשר הייתם עמודי החסידות של אבותינו הק', לפניכם גילה מעט דמעט דרכיו הק', אשר אפילו מלאכים לא היה להם השגה ומימי הבעש"ט הק' זצ"ל לא היה כמוהו..."

בניו הצדיקים של כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל זיע"א

עד מאד היה רבינו מוהר"י משתבח בששת ילדיו הקדושים והטהורים אותם השאיר אחריו ברכה ומפליג ברום מעלתם. אמר: דיא וועלט האט מרנן גיוועןאויף דעם טשרנאבלער מגיד, הלמאי ער האט גירימט זיינע קינדער בחייו. און מיר זאגין: אויב דיא וועלט ווייסט טאקי ניט ווער מיינע קינדער זיינען, דארף מען זיי גיבין צו וויסין...

כל אחד מאותם בנים אשר מרביתם נהרגו בשואה, העניק חמה בקומתו. פעם קרא עליהם אביהן מוהר"י: אם הייתי יודע על אחד מצאצאי שאינו אוחז באמת, לא הייתי רוצה אותו בעולם!

מפי אדמו"ר הרמ"מ זיע"א נשמעו התבטאויות מפליגות על רוממותם של אותם ששה כנפיים, והיה אומר: ביי דעם הייליקן פראנקפארטער איז גיוועןמיטטתו שלימה, גם היה מציין ברוב התרגשות את מחזה ההוד לו היה עד בעת נישואי בתו של אדמו"ר הרא"א זיע"א, כשפצחו כל הששה בנים בריקוד נשגב ועילאי. אמר: ס' איז גיוועןא הייליקער טאנץ!

כ"ק מרן אדמו"ר
הרה"ק רבי אשר זיע"א הי"ד מסטאלין
בכור הבנים

נולד לאביו הקדוש ביום ד' כסליו תרמ"ו ונקרא שמו בישראל ע"ש זקינו הקדוש אדמו"ר הצעיר.

בח' אלול תרס"ב נחוגו נישואיו עם בת הרה"ק רבי מרדכי משפיקוב בן הרה"ק רבי מנחם נחום בן הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע. שמחת הנישואין התקיימה בשפיקוב. מחתונה זו נשתמרו זיכרונות קודש בקרב החסידים שנוכחו בה, ועוד שנים רבות הייתה נסובה שיחתם בגעגועים על מראות הוד שנחזו שם בהתאסף צדיקי עולם.

בקיץ תרפ"א התלווה לאביו בנסיעתו למרחקים לשם דרישה ברופאים, ונכח גם על ידו בעת הסתלקותו בעיר נוהיים.

לאחר ההסתלקות שב לסטאלין שם התגורר בחצר הקודש לצד אמו הרבנית ע"ה, עד ליום כ"ט אלול תש"ב בו עלה הכורת על חבל ליטא והחריב עד יסוד את העיר סטאלין. יחד עם חורבנה של עיר אבותיו הקדושים, נעלה אף הוא יחד עם בני המשפחה הק' בסערה השמימה, ה' יקום דמם.

במשך השנים קיים קשרים הדוקים עם אנ"ש די בכל אתר ואתר, ובמיוחד עם חבורת החסידים שבארץ ישראל עמם התכתב לעתים תכופות. מבין מכתביו עולה התקשרותו העמוקה באבותיו הק' וכיסופיו לכל דבר תורה שנשתמר מהם והיכולה להערות טללי תחיה על נפשו. הוא מבקש בכל לב מן החסידים בארץ ישראל לשגר לו דברי תורה ואמרות שזכו לשמוע מאבותיו בחיים חיותם.

היה מעורה עמוקות בעדה הקדושה אותה ניהל אחיו אדמו"ר רא"א ונתקבל בקרבה בכבוד וביקר. אדמו"ר העריכו עד לאחת וביניהם שררו קשרי ידידות אדוקים. כאמור הסתלק בכ"ט אלול תש"ב, ועמו נגדע אילן רב פארות מבוסתנה הנאה של שושלת הקודש.

*

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אהרן זיע"א הי"ד מסטאלין - וורשא
הבן השני

נולד לאביו הקדוש ביום י' חשון תרמ"ז. שמו נקרא בישראל ע"ש זקינו אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן"

בשנת תרס"ד נשא את זוגתו הרבנית מרת פייגא עה"ש בת הרה"ק רבי נתן דוד מפארצוב זצ"ל.

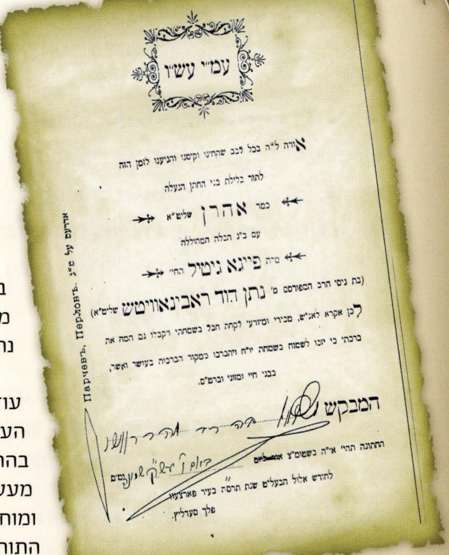

עמ"י עש"ו

אודה לה' בכל לבב שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

להוד כלולת בני החתן הנעלה

כמר אהרן שליט"א

עם ב"ג הכלה המהוללה

מ"ה פייגא גיטיל תחי'

(בת גיסי הרב המפורסם מ' נתן דוד ראבינאוויטש שליט"א)

לכן אקרא לאנ"ש, מכירי ומיודעי לקחת חבל בשמחתי ויקבלו גם המה את ברכתי כי יזכו לשמוח בשמחה יו"ח ויתברכו כמקור הברכה בעושר ואשר, בבני חיי ומזוני ובר"ם.

המבקש [illegible]

החתונה תהי' אי"ה בשטומ"צ [illegible]

לחודש אלול הבעל"ט שנת תרס"ה בעיר פארצעוו

פלך סעדליץ.

אדרעס על מ"ג Парчевъ, Перловъ.

כרטיס ההזמנה לנשואיו

עוד מנעוריו נטל לעצמו את מדת הענוה והשקיע מדה רבה של מחשבה בהחבאות מעיני הבריות והסתרת מעשיו הדגולים. ניחן בשנינות יתירה ומוח חריף, ושיקע את כל כולו בלימוד התוה"ק כהדרכת אביו.

עם הסתלקות אביו הק' לשמי רום, עקר מסטאלין ועבר להתגורר בווארשה שבפולין. בווארשה לא חדל מנוהגו, והמשיך לנוס מן הבריות ולהתחבאות מפניהם. במסתרים פרק מעליו את כבלי עולם הגשם, והיה כל כולו למקשה של רוחניות ודביקות בקב"ה.

אמנם, גם שם בוורשא נמשכו עד מהרה רבים וטובים לאור המופלא שקרן מפניו, והללו החלו מפצירים בו להטות על שכמו את עול האדמורו"ת. אך גם הערצתם

היוקדת לא יכלה לגודל ענוותנותו, ואף בתום שידולים מאומצים לא ניאות אלא לשהות במחיצתם בעת התפילות ולשבת עמם בזמן סעודת רעוא דרעווין. גם זאת ללא כל סממן של אדמורו"ת, כשלמבקשים להגיש לו קוויטלאך משיב בענוה: קוויטל שייך לקארלין!... (שם נהג נשיאותו אחיו הצעיר אדמו"ר רא"א)

יחד עם ענוותנותו, נודע כאיש חסד מאין כמוהו, כשביתו היה כתובת לכל נדכא ומר לב, נזקק ושואל ללחם. עקב היות ווארשה עיר ראשית והומה, לא חסרו מעולם מתדפקים על דלתו, מהם אשר תקוותם לשקם בווארשה את פרנסתם הנפולה, ומהם שהופיעו ממרחקים למצוא מזור לגופם אצל טובי ברופאים. בפני כולם נפרשו זרועותיו הפתוחות כשברוב חמלה וחמימות דואג למילוי מחסורם ומשתדל לסייע בהסדרת עניניהם.

רבות נראה ממהר ברחובות ווארשה, עולה לביתו של פלוני, מטפס לביתו של אלמוני, משקיע את כל כוחותיו בעזרה לאחד הנזקקים שהתנדב לסייעם. בביתו בישל ארוחות עבור חסרי לחם, אם מסיבת עניות משוועת, ואם מסיבת שהייה בסביבה זרה כמו בבית חולים נכרי, למשל.

חרב הדמים הנאצי, לא הצליח להשבית את לבו הער לזולת, וכשהקלגסים הגרמנים הארורים שועטים בחוצות למילוי תאוות רציחתם, לא נמנע מלחמוק ממקום מסתורו כדי לסייע בידי מי שנראה לו זקוק לכך. בעיצומה של פעולה כזו, נפל חלל על משמרתו בידיהם של בני העוולה. הי"ד.

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי יעקב חיים זיע"א - מסטאלין-ארה"ב
הבן השלישי

נולד לאביו הקדוש בשנת תרח"ם. על ברכי אביו הקדוש חונך וגודל, ובהכירו בטוב לבו הנדיר, נענה עליו עוד בצעירותו: זיין גוט הארציגקייט פאסט פאר אמריקא!... בכך צפה את מסכת חייו שתגלם מדת טוב וחסד שאינה בנמצא, יחד עם קירוב לבבות אחים תועים לאבינו שבשמים על אדמת ארה"ב.

בהגיעו לפרקו נשא את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חנה חיה עה"ש בת ש"ב הרה"צ רבי יהושע העשיל טווערסקי זצ"ל מטשודנאוו, נכד הרה"ק רבי אהרן מטשרנאביל זי"ע. חתונתו נערכה בטשודנאוו בי"ג אלול תרס"ז.

אחר פטירת אביו, היגר לארה"ב וכונן שם את בית מדרשו ברובע וויליאמסבורג שבניו יארק. עד מהרה היה ביתו אבן שואבת לכל רעב וצמא, כשהוא חושף את זרועו הגדולה במידת החסד וטורח ללא ליאות לסייע לכל נצרך.

כל כך גדול היה טוב ליבו, עד שפעם כאשר הושיט מקבץ נדבות ברחוב את ידו ונוכח כי אין עמו פרוטה, לא זז משם עד שקיבץ סכום מסוים אצל העוברים ושבים ונתנו לקבצן...

אהבת ישראל המופלגת שלו, עמדה לו בפעמים רבות להשיב לבבות ישראל לאבינו

שבשמים, כשהוא נותן להם כדי מחסורם וחוסך מהם להשתמש באמצעים פסולים לשם קיומם. כמו"כ היה מסובב ביום השבת בחוצות, ומחפש מחללי שבתות להזמינם לביתו ולהעביר שם את זמנם כדי שימנעו מעבירה על איסורי שבת...

חתימת יד קדשו

אחר מלחמת העולם, היה הוא מן העסקנים הבולטים למען ניצולי החרב השוהים במחנות הפליטים על פני אירופה, כשהוא שוקד לציידם בכסף ומזון ולהסדיר עבורם אשרות כניסה לארצות מבטחים.

קשר מכתבים חמים התקיים בינו לבין אנ"ש שבארץ ישראל, בפניהם חשף מפעם לפעם ניצוצות מאישו.

בארה"ב ריכז סביבו את כל חסידי ואוהדי בית קארלין - סטאלין ונסך בהם חיות וקדושה. בתפילותיו הלוהטות המיס את הלבבות, ונגינתו הנעימה הרבתה להשפיע על נפשות החוסים בצילו.

בו' אייר תש"ו, עת שהותו לצד חשובי חסידיו בעיר דיטרויט, נסתלק לבית עולמו באופן פתאומי ושם מנוחתו כבוד.

כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי משה זיע"א הי"ד - מסטאלין
הבן הרביעי

משחר נעוריו נודע כילד חכם ופקח, ובעל חושי חסד מחודדים. פעם הבחינו בבית הוריו כי מלאי העצים שבחצר, אוזל בקצב מהיר מדי. ערכו מעקב, וגילו כי בכל לילה חומק הילד משה בלאט למחסן, מעמיס על כתפיו הצעירות חבילת עצים ונסחב עמם לביתה של אחת המשפחות העניות והאומללות בעיר שאין ידה מספקת לרכישת עצים וילדיה נמים את שנתם בכפור... ספרו זאת לאביו ושאב קורת רוח מרובה.

בכ"ב סיון תרס"ט נשא את זוגתו הרבנית הצדקנית מרת דבורה לאה עה"ש בת הרה"צ רבי פנחס מקאנטקאזיווע זצוק"ל נכד הרה"ק רבי גדליה מליניץ בעל "תשואות חן" מתלמידי מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זיע"א.

ר' משה נודע בגאונותו המופלגת ומוחו הפורה וגם היה מפורסם בחידושיו העמוקים בפלפול ובסברא. דליטא. התפרסם רבות בזכות מידת הצדקה שלו, כשכל אימת שהולך, עמוסים כיסיו בדינרי זהב, מהם מושיט מלוא חופניו לכל פושט יד...

אחר פטירת אביו הק', הקים בסטאלין את ישיבתו ישיבת "בית ישראל" כשבראשה העמיד תלמידי חכמים מופלגים, בהם הגה"צ המפורסם רבי שימע'לי זעליכאווער, מי שברבות הימים נודע כמשפיע הרוחני של ישיבת חכמי לובלין.

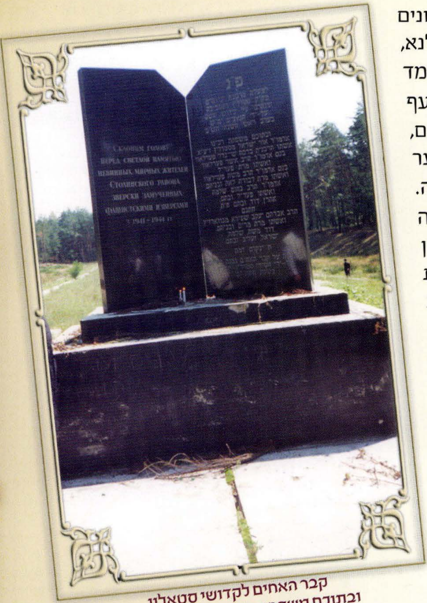

קבר האחים לקדושי סטאלין,
ובתוכם משפחת בית רבוה"ק זי"ע הי"ד

יחד עם גדולי דורו הגאונים המפורסמים רבי חיים עוזר מווילנא, ורבי מאיר קרליץ מלכביץ, עמד כחומה בצורה מול רוחות הזעף האימתניות השוטפות את היקום, וחירף את נפשו להצלת הנוער מידיה המסואבות של ההשכלה. בין שלל פעילויותיו בנידון נודעה תרומתו הרבה להקמת ארגון "תפארת בחורים" שחולל נצורות בשימור גחלת היהדות בקרב בני הנוער ונצירת נשמתם מהשפעות התקופה.

זכה להערצה מופלאה בקרב גדולי דורו, גם אלו שלא נמנו על חוגי החסידים.

בשנות השואה האיומות, לא הרפה מחרדתו ודאגתו לכלל ישראל, ותוך חירוף נפש פעל להיטיב עם כל יהודי ברוח ובגשם. כשאזל הממון שברשותו ושוב לא יכול היה לסייע כבעבר באמצעים כספיים, החל פועל בנועם לשונו לנסוך צרי על הלבבות המעונות ולנשוף בגחלת האמונה שלא תכבה.

ביום כ"ט אלול תש"ב, יום עלות הכורת על העיר סטאלין, נעקדו הוא ובני ביתו עקה"ש.
צאצאיו: הרה"צ ר' נחום שלמה אדמו"ר מקוז'ניץ חתנו ומ"מ של הרה"ק ר' אשר אלימלך מקוז'ניץ. דוד, אהרן, חיה שרה, הי"ד.

חתניו של מרן אדמו"ר רבי ישראל מסטאלין זיע"א הם:
א. הרה"צ ר' שלום סאפרין מקומרנא. זוגתו הרבנית הצ' מרת חוה ע"ה
צאצאיהם: הרה"צ ר' ברוך סאפרין מקומרנא, ר' שלמה, פייגא (צפורה) נס תחי', צפורה, יוחנן, הילד ישראל, יעקב משה.
ב. הרה"צ ר' אברהם יעקב שפירא מגוואדז'יץ. זוגתו הרבנית הצ' מרת מרים ע"ה.
צאצאיהם: הילד אהרן, ר' שלמה, ר' דוד משה, ר' אבי עזרא זליג, חוה, הדסה פייגא.
ג. הרה"צ ר' משה טווערסקי מסטעפין, זוגתו הרבנית הצ' מרת רבקה ע"ה.
ד. הרה"צ ר' שלום רוקח אב"ד אפטא בהרה"ק די"ד מבעלזא. זוגתו הרבנית הצ' מרת חנה ע"ה.
צאצאיהם: ר' ישכר דוב, ר' ישראל, חוה.

ונקיתי דמם לא נקיתי וה' שוכן בציון

כ״ק מרן אדמו״ר

הרה״ק
רבי אברהם אלימלך
מקארלין זיע״א

ביום ד׳ אלול תרנ״ב נולד לאביו מרן אדמו״ר אור ישראל מסטאלין ותיכף ניכרו בו גינוני קדושה מופלגים.

אביו הק׳ רחש לו חיבה עצומה, ובגיל בר מצוה כבר כינהו: הרב הצדיק.

בעל מזג רך היה עד למאוד, ענוות חן חפפה על פניו הק׳. והליכותיו מלאי כניעה וחמלה.

עם הסתלקות אביו הק׳ נתכנסו זקני החסידים ובהיזכרם בהתבטאויות המפליגות שהתבטא אודותיו אביו הק׳ בהן רמז רמזים ברורים להועיד אותו לממשיך דרכו, גמרו בעצה אחת להשימו בראש העדה.

נודע בעיניו הצופות למרחקים ותופעות של תפיסת מחשבה היו במחיצתו חזון נפרץ ביותר. הוא חולל נפלאות במאמר פיו ופעל ישועות בקרב הארץ.

נקשר עמוקות עם אנ״ש בארה״ק ואף ביקר בה ארבעה פעמים.

בביקורים אלו כבש את ליבם של רבים מיושבי ארה״ק ושמו נישא בהערצה בין חכמי וגדולי ירושלים של מעלה.

שנים מספר בטרם פרוץ השואה האיומה, חזה בעני רוחו את כל הבאות, וכנביא ה׳ קרא לצום, למספד ולזעקה. כל זאת בעוד יושבי חלד יושבים שקטים ושאננים ואינם חוזים בחלומם הגרוע מה צופן בחובו העתיד.

גם ערך לשם כך מסע מיוחד לארה״ק בשנת תרצ״ט במהלכו השתטח על קברי צדיקים וזעק על השבר הגדול העומד לפקוד את כרם בית ישראל.

למרות יכולתו להישאר אז בארץ ישראל ולמצוא מפלט לנפשו מפני חרב המלחמה, שב מתוך כוונות נסתרות לאירופה הטובלת בדם ונעקד שם על קידוש ה׳ בשנת תש״ג. יום היא״צ נקבע לי״ד חשון.

צאצאיו: חנה א׳ הרה״צ ר׳ שמואל נחמיה פרנקל, דוד, ישראל, מרדכי יוסף, אהרן, הי״ד.

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זיע"א

בוצין בוצין...

ביום ד' אלול שנת תרנ"ב, זרח אור שמשו של רבינו הקדוש, בבית אביו המאור הגדול אדמו"ר רבי ישראל מסטאלין. ביום הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו, נקרא שמו בישראל אברהם אלימלך, ע"ש דו"ז המגיד מטריסק וזקינו הרה"ק רבי אלימלך מגראדז'יסק.

ענוות חן מיוחדת חפפה על ישותו ושבתה את עין כל רואהו. למרות גילו הצעיר מאוד, נבטה מעיניו חכמה מופלגת, הליכותיו מלאו כניעה וענוה, ומליבו פיכה מעיין של חמלה ללא מיצרים.

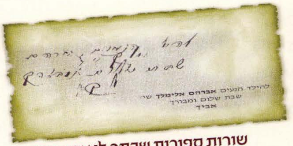

להילד הנעים אברהם אלימלך שי'
שבת שלום ומבורך
אביך

שורות ספורות שכתב לו אביו הק'

פעם התחבא במהלך משחקו תחת מיטתו של אביו ואחד המקורבים ביקש להוציאו משם. נם לעברו אביו: הנח לו, הוא צדיק נסתר!... בהגיעו למצוות כבר כינהו אביו במכתב ההזמנה לשמחת הבר מצוה: "בני הרה"צ".

בחודש אדר תער"ב נישא בעיר זלאטיפולי לרבנית הצדקנית מרת חוה ע"ה בת דודו אחי אמו הרה"ק רבי מרדכי יוסף טווערסקי בן הרה"ק רבי דוד מזלאטיפולי. חיבה מיוחדת נודעה לרבינו בתקופת היותו סמוך על שולחן חותנו, מעם זקינו הרה"ק רבי דוד שהעריצו ללא סייג וראה בו כלי מוכשר לקבל השגות ודרגות רמות בעבודת השי"ת. הערצתו זו באה לידי ביטוי במכתב מענה ששיגר אל אחד מחסידיו באה"ק, בו מציין בראש דבריו: "קבלתי את מכתבו ע"י נכדי הרה"ק רבי אברהם אלימלך שליט"א"...

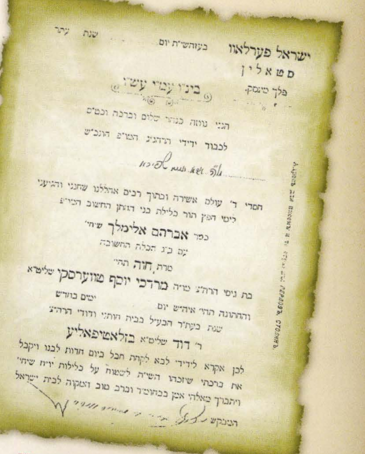

ישראל פערלאוו בעזהשי"ת יום שנת
סטאלין
פלך מינסק.

הנני נותן כנהר שלום וברכה וכט"ס
לכבוד ידידי הרה"ג המו"פ הונכ"ש

חסדי ד' עולם אשירה ובתוך רבים אהללנו שחנני והגיעני
לימי חפץ הוד כלולת בני החתן החשוב הבח"ג
כמר **אברהם אלימלך** שיחי'
עם ב"ג הכלה החשובה
מרת **חוה** תחי'
בת גיסי הרה"צ מו"ה **מרדכי יוסף טווערסקי** שליט"א
ימים בחודש
והחתונה תהי' אי"ה יום
שנת בעת"ר הבע"ל בבית חותני ודודי הרה"צ
ר' **דוד** שליט"א **בזלאטיפאליע**
לכן אקרא לידידי לבא לקחת חבל ביום חדות לבנו ויקבל
את ברכתי שיזכהו השי"ת לשמוח על כלולות יו"ח שיחי'
ויתברך מאלהי אמן בבהומ"ד וברב טוב הצפון לבית ישראל
המבקש

כרטיס ההזמנה לשמחת נישואיו

הרה"ק רבי דוד לא הסתפק בהערצה גרידא ושקד לנשא את רבינו במשעול העבודה בחושפו בפניו צפונות תעלומה. הוא הורה לו ללמוד בספר הזוהר הקדוש למרות שבקארלין נהגו שלא ללמוד בזוהר עד שנת הארבעים. לאחר שרבינו שאל את פי אביו הקדוש ונצטוה לשמוע בקול זקינו מתוקף "מצוה לשמוע דברי חכמים", ציוהו זקנו ללכת למקוה, אח"כ הושיבו בחדר מיוחד ובעצמו פתח לפניו את ספר הזוהר במקום מסויים והורה לו ללמוד בו. אגב כך יצא את החדר ונעמד אחורי הדלת להקשיב לקול לימודו. בתום זמן מה שב אל החדר ואמר לרבינו: מספיק!...

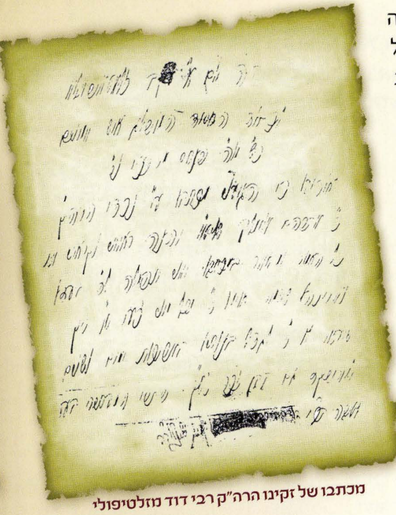
מכתבו של זקינו הרה"ק רבי דוד מזלטיפולי

בשנת תרע"ה נסתלק הרה"ק רבי דוד לשמי רום, ורבינו נותר סמוך על שולחן חותנו שותה מתורתו, מתחמם כנגד אורו ודבק במידותיו המופלאות, במיוחד בצעידתו במשעולי מדת הענוה. לימים הפטיר אדמו"ר הפראנקפורטער על רבינו: את ה"גאר נישט" הוא נטל שמה!

אז החל רבינו יחד עם משפחת חותנו למצות את כוס התרעלה בהינתך על ראשם צרות רבות ורעות מעם פורעי הפרעות השוטפים את היקום בסערת מלחמת העולם. בראשית פרוץ המהומות מילט את נפשו לקייב הבירה משם לא שב עוד לזלאטיפולי. לאחר סיום המלחמה, צרר את מטלטליו ושם פעמיו לבית אביו בסטאלין. ניסים גלויים ליווהו על כל צד ושעל באותה תקופה אותה צלח יחד עם בני משפחתו. פעם אחת כבר העמידוהו לגיונות אויב בין קבוצת יהודים בשורה בסמוך לקיר אותו ואת בנו הפעוט דוד ז"ל שנישא על זרועותיו, בהועידם אותם מטרה לכדורי המוות שברוביהם. באורח מפליא פרצו כמה מבעלות הבית הנכריות המתגוררות בסמוך בבכי נורא והיסטרי, כזה שהצליח לחולל מהומה ולהניע את המרצחים מכוונתם. בהמשך הסתנן לפולין כשהוא מסתתר בקרון של רכבת המיועדת להובלת סחורות. בחסדי שמים לא זיהוהו שומרי הגבולות שהוזהרו למנוע בכל מחיר את מעברם של אישים יהודיים מפורסמים ובעלי השפעה.

לסטאלין הגיע לקראת חג הפסח שנת תרפ"א. באותה שעה שב אביו הקדוש ממסעו הארוך לווארשה לשם דרישה ברופאים עקב מחלתו הקשה. למראה פניו לא היה קץ לשמחת אביו, ובמכתב ששיגר לחסידיו שבירושלים עיה"ק ציין עובדה מרנינה זו. למקורביו הוסיף בעל פה: "ב"ה שהוא כבר כאן. יש לנו

רבינו עם בניו בדראזגניק מימין בנו הק' דוד ז"ל הי"ד

כבר על מי להשאיר את הבית״... והיו למילים אלו משמעות רבה בעתיד...

עקב התלאות הרבות שחלפו על רבינו בכל תקופת נדודיו ומנוסתו מפחד אויב, לא אצר גופו החלוש כוח והוא נפל למשכב. באחד הימים הופיע אביו הקדוש בחדרו ולחש לו ברוב משמעות: מוכרח הנך להתחזק! הרי עומד להופיע אור גדול בעולם שאתה עומד לזכות בו!...

העברת הרביות והשברון לב

ביום ב׳ דר״ה שנת תרפ״ב, השיב אביו כ״ק אדמו״ר רבי ישראל את נשמתו הטהורה ליוצרה אחר תקופת חולי ממושכת, בעיר נוהיים שבגרמניה, והוא כבן ג״ן שנים.

מעתה היו עיני כל העדה נשואות אל המשך ההנהגה, להשית עטרת פז על ראש ממלא מקומו וממשיך דרכו בקודש אשר יהיה להם לראש ולנשיא. נתנו איפוא עיניהם זקני העדה, ראשיה וגדוליה, בבנו הקדוש רבינו אברהם אלימלך זיע״א.

בהתאסף יחד ראשי עם, כמו נמשו מן הזכרון דיבוריו נוראי ההוד של אדמו״ר רבי ישראל, בהם רמז והביע את רצון קדשו כי רבינו ימלא את מקומו, גם מן השורות מעטות הכמות ורבות האיכות אותן רשם עלי גליון בצוואתו הקדושה, השתקפה במלוא יפעתה דמותו רבת האנפין של רבינו כמיועדת להיות ממלא מקומו. וכה הם הדברים שנרשמו שם: ״וזה יהיה להם לאות אמת אשר מי מבני שי׳ שיהיו בו כל המדות הללו ולא יהיה מכת החנפים והצבועים וירחק את עצמו מן השקר ולא יהיה מעורב בין חבורת חוברי חבר, ומה גם להציונים והמזרחים בפרט, כ״א חבר ליראי ה׳ ולא ילמד את בניו ובנותיו בבתי הספר אפילו של עברים, ולא יעשה שום השתדלות לנשיאות, זה יהיה להם לראש ולנשיא.״

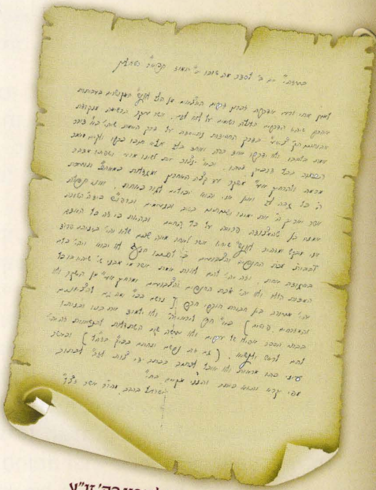

הצוואה של אביו הק׳ זי״ע
העתקתו של הרה״צ ר׳ יהושע העשיל הלטובסקי ז״ל

בשורות שקודם לכן מגולל כמה מדרישותיו המופלגות בענייני עבודת ה׳: ״שיהיו הדברים האלה רשומים על לוח לבם, אשר עיקר הרשימה מנקודת אבותינו הקדושים ציס״ע בדרך החסידות נתיסדה על דרך האמת שיהיה כ״א דובר אמת בלבבו, ולא ידברו אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כברו, ולקיים מאמר הכתוב בכל דרכיך דעהו, וכ״א ינצור את לשונו מרע ושפתיו מדבר מרמה ולהרחיק א״ע משקר עד קצה האחרון, ומגדלות, כמאה״כ ותועבת ה׳ כל גבה לב, ואין אני והוא יכולים לדור כאחת...״ בכל המדות הללו הצטיין רבינו עד לאחת.

מלבד זאת היתה צוואתו בעל פה לנאמן ביתו הגה״ח רבי חיים מנדל קוסטרומצקי זצ״ל שרבינו יהיה ממשיך דרכו וינחה את החסידות במעגלי צדק.

גם סופר כי בעת שאביו הק׳ שכב על ערש דוי ומקורביו למדו לפניו פרקי משניות. התבטא: כשהוא (רבינו) לומד לפנינו פרק משניות, הרי הוא מאיר את עינינו! כמו

הגה"ח רבי חיים מענדל קאסטראמצקי ז"ל הי"ד

כן, טרם נסיעתו האחרונה לפרנקפורט מסר את משקפיו לרבינו באומרו לו: במשקפיים הללו תקרא קוויטלאך! מלבד זאת היה מרבה להתייעץ עם רבינו בענייניו הפרטיים ועניני המשפחה, וחרף התנגדותו של רבינו להשמיע את דעתו מפאת ענוותנותו הרבה, ציווה על בני משפחתו לשאול בעצתו ולנהוג על פיה. כל אלו חשפו את עובדת היות רבינו מיועד בעיני אביו לכהן כממשיכו וממלא מקומו.

בסיכום האסיפה נמנו הזקנים פה אחד להעמיס את עול ההנהגה והנשיאות על כתפי רבינו ולהשימו בראש העדה. וכה הם דבריו של גבאי חצר הקודש החסיד הישיש רבי ישראל בנימין גלייברמאן במכתב שנשלח לאחר מכן אל החסידים שבעיה"ק ירושלים ת"ו: "עתה אודיעם אשר על שבת בראשית נתאספו החסידים מכל עיירות אנ"ש לפה, ופתחו הצוואה של רבינו הק' נ"ע במעמד בניו הק' שיחי' ובמעמד כל העדה, וכולם הבינו הרמז מדבריו הק' שרצונו היה אשר בנו הק' הר' אברהם אלימלך שי' יהיה הממלא מקומו וכן הסכימו כולם פה אחד וכתבו וחתמו כתב מגידות עליו שהוא יהיה לראש ולנשיא על כל אנ"ש שי', וגם כל האחים הקדושים חתמו כן עליו, לקיים רצון צדיק אביהם הק' נ"ע, וכו'."

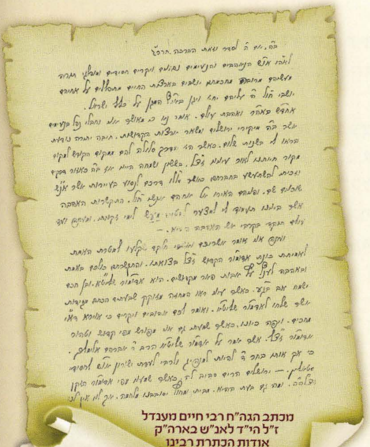

מכתב הגה"ח רבי חיים מענדל ז"ל הי"ד לאנ"ש בארה"ק אודות הכתרת רבינו

רק רבינו עצמו לא הבין כלל וכלל את הרמזים העבים ששיגר אביו. בנחרצות שהדהימה את סובביו השיב ריקם את משלחות החסידים וסירב בכל תוקף לשמוע כל דיבור בענין. ענוותן היה ומאוד מאוד שפל ברך, כל כולו מלא שפלות והכנעה, לא הבין מה מצאו בו לענוד לראשו את כתר הנשיאות. וכך התבטא אז לפני הגה"ח רבי חיים מנדל ז"ל: "כשמדברים עמי בענין זה הרי זה כמו שדוקרים אותי בסכינים!"
כשנוכח רבינו לראות שהקהל אינו מוכן לחזור בו מההחלטה למנותו לראש ומנהיג. קם ועשה מעשה, נעלם מסטולין ונמלט בהתחבאו בבית חותנו.

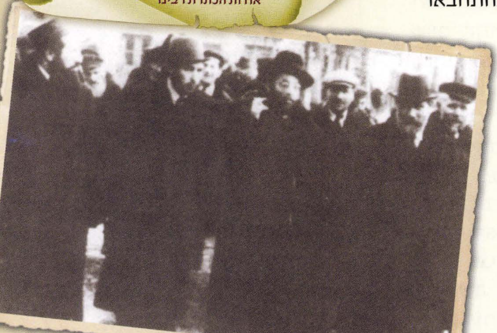

רבינו בעיר סארני

נוכח ההתנגדות החריפה מצדו, נמלכו זקני החסידים ביניהם, וברב יועץ הוחלט לפנות לעזרתו של הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב. אם יאות לצוות את רבינו להיענות להנהגה, כי אז לא תיוותר בפני

רבינו ברירה ולחסידים המשתוקקים תהיה הרווחה.

יצא הגה"ח רבי חיים מנדל ז"ל בציר שלוח מאת הקהל הק' אל עבר לעמבערג שבגאליציה שם שהה אז הרה"ק מטשורטקוב ובידו מכתב המביע באופן נרגש את בקשתם של זקני העדה. יום הגיעו ללעמבערג ערב שבת היה, ומשמשיו של הרה"ק מטשורטקוב כבר לא התירו את כניסתם של אנשים אליו עקב השעה המאוחרת. אך בהסבירו את רוב הדחיפות שבענין, הורשה להיכנס אל החדר ולמסור את המכתב. למקרא השורות נענה הרה"ק מטשורטקוב בחפץ לב לענין ותיכף לאחר השבת ערך מכתב נרגש לרבינו: "כבוד ש"ב הה"צ בנש"ק גזע תרשישים ואראלים וכו' כקש"ת מהו' אברהם אלימלך שליט"א אחדש"ק. כאשר הגיעני מכתב איך שכל אנשי שלומו ואוהבי בית אביו הרה"צ ז"ל שמו עיניהם יחד עם הסכמת אחיו הק' לבחור בו לממלא מקום אביו ז"ל ולהנהיג נשיאותו בכבוד ובחיבה ואהבה, ... ואך כ"ק כנחבא אל הכלים יסרב לקבל עליו את משרת הנשיאות, ובזה ידאיב נפשות כל בית אביו ז"ל וכל אנשי שלומו. וע"כ הנני בזה לבקשו ולפקוד עליו שלמען גודל המצוה הרבה הלזו שלא יתהרס ח"ו בית גדול כזה מקום שאלפי נפשות שאבו חיות... לא יהיה סרבן באותה שעה הנחוצה כ"כ... וע"כ יקבל עליו את הנשיאות לעבודת הק' ותחת אביו יהיו בנים זר"ק ברך ה', וזכות אבותיו הק' בוודאי יסייעו שיוכל לעבוד את ה', ומברכות פיו יברכו ויוושעו כל החוסים בצלו בכל משאלותיהם ובבקשותיהם, ויקויים בו ואברכה מברכיך... ישראל במוהר"ר דוד משה זצ"ל."

למראה המכתב הנחרץ, כפף רבינו את ראשו וכבש את התנגדותו, וקיבל עליו את עול הנשיאות כנכנע לפקודתו של זקן הדור.

אמנם, קבלת הנשיאות לא ריפאה את פצעי לבבו שהמשיכו לשתות דם ולדאוב את כאב ההנהגה שקמה למורת רוחו. לרוב שפלותו בעיני עצמו, ראה עצמו כאינו ראוי בעליל לאותה איצטלה, וכמי שכלל וכלל אינו עונה לדרישות שדרש אביו בצוואתו מעם היורש את כסאו. בכאבו כי רב הפטיר לעבר מקורביו: אם היה לנו כאן את אבא, היינו שואלים אותו מה רצה מעמנו שהטיל עלינו את ההנהגה...

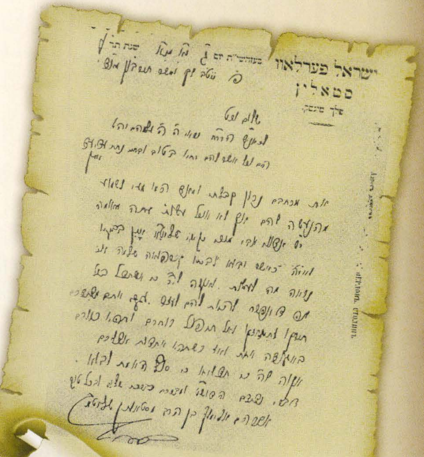

ישראל פערלאוו
סטאלין
פלך מינסק

מכתב תשובה מרבינו בחיים חיותו של אביו הק' זי"ע

יסורי נפשו זועקים מתוך המכתבים שעורך במר לבו לאנשי שלומו ופורש בין שורותיהם את שברו הגדול כים, וכה הם דבריו במכתבו הסוער והנרגש אל הארי שבחבורה הרה"צ ר' אברהם יצחק מהורדוק ז"ל: "לפני מי אשפוך שיח לבבי הפצועה אם לא לפני כ'. מה אומר ומה אדבר, לפצעי לבבי אין שיעור כי נוסף על אסוני בהלקח עטרת ראשינו כ"ק אאמו"ר ז"ל, עוד הייתי למי שהעולם מטעין בו. הלא ממש תסמר שערות ראשי בהביטי במכתב קודש להחסידים מה הוא דורש מהחסידים ומכ"ש מהממלא מקומו. והאם יש ילוד אשה שיוכל להעיז פניו ולאמר הגעתי לקצתו דמקצתו מהמדות הדרושות במכתב קדשו, ולמה עשאוני אנ"ש חסידי כ"ק אבי

מורי ז"ל כמטרה לחץ שאהיה כה"י מנגינתם. ירא אנוכי שלא די שאין לי עוה"ז אך פן אהיה אבוד ח"ו משני עולמות, אירש ח"ו תרתי גיהנום, כי אי אפשר להנהיג עדת ישורון חסידי סטאלין בלא מס"נ על כל פסיעה ופסיעה. ואני איני מוכשר לזה, ורחוק מזה, כי הרבה הרעתי מעשי עד היום, והאם בין לילה אוכל להיות ראש ונשיא לעדה כזו. ולוא הייתי בחשבון כזה, יוכל היות שגם זו מדרגה. אך לא ולא! שעות יש שמדמה אנוכי כי באמת ראוי אנוכי לזה, כי אם לא, איך נתנו ישראל עיניהם בי, ולא די שמתרחק אנוכי מגדלות עד קצה האחרון, אך אדרבה, להיפך, כך אני טובע במצולות ים הגדלות והשקר. שומע אני בכ"פ שבחי ונהנה מזה, וממילא רחוק אני מהאמת, ולקיים "בכל דרכיך דעהו וכו'" בוודאי לא, ומה יהא מזה, לא עוה"ב ולא עוה"ז. על כן החוב לראות לסתור הבנין של הנשיאות שהוא בקו תוהו, ואין בו יסוד, כי מרגיש אנכי שלא אוכל למצוא לנפשי מרגוע בזכרי זאת מהו האחריות שלקחתי על שכמי, ואל ידמה כ' כי הדבר קל הערך, אך בנפשי הוא כי ממש סכנת נפשות הוא, מרוב צערי ויגוני בזכרי הדרוש מאתי."

"על ידידות כ' אסמוך כי כ' יגיד אל אנ"ש כי טעו בדברי כ"ק אבי מורי ז"ל אליהם, ולא כך היתה כוונתו, ובזה יקיים ממש הצלת נפשות, כי נפשי ונפש ב"ב וזרעי אשר הם חולים ואני חולה שהכל בעבור זה"...

במכתבים אחרים מוסיף לפרוק את תוגתו ולשווע בפני החסידים להתעשת מהר מטעותם ולהבחין כי שגו בהבנת דברי אביו ורצונו בדבר מי יכהן אחריו.

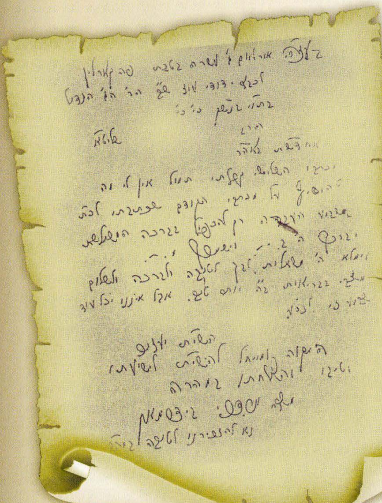

מכתב קודש מאת מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זי"ע בתקופת שהותו בחצה"ק בקארלין

כאבו העז לא דעך גם במרוצת השנים ותדיר היה שב ומתאונן על זה שהיה ר"ל למי שהעולם מטעין בו. בחג הפסח של שנת תרצ"ב, עשר שנים לאחר קבלת הנשיאות, כאשר כ"ק מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א הסתופף בצל קדשו בקארלין, עדיין שמע מפיו את קובלנותיו על ההנהגה. "היה לנו אבא כזה, חותן כזה, למה זה היה חסר לנו?!" בשמעו דבריו אלו ביקש אדמו"ר הרמ"מ לנסוך מעט צרי בדברי עידוד ואמר לו: הן החבורה הקדושה והמרוממת שבארץ הקודש מאוחדת ומקושרת עמו... השיב לו רבינו: מכאן אין ראיה!...

בביקור שקיים בבית דו"ז הרה"ק רבי נחומצ'ע מראחמיסטריווקע בעיה"ק ירושלים, שוב צפה ועלתה חוסר השלמתו עם המצב שנכפה עליו. עם כניסתו, נשתומם רבי נחומצ'ע למראה הוד פניו והפטיר בהתרגשות: טאקע א רבי! בתוך כך קרב אליו ונשקו על מצחו. עקב כך פרצה מרבינו התמרמרותו הישנה על ההנהגה והשיחה החלה נסובה מאליה אודות הענין של "מי שהעולם מטעין בו". הרה"ק מראחמיסטריווקע, ברוב ענוותנותו, החל מכוון את הדברים כלפי עצמו ומעיד כביכול שאין תוכו כברו. נם לו רבינו: בדוד אין טועים. באחרים טועים!... הבין רבי נחומטשע את עומק כוונתו ופתח בסיפורו: פעם בהיותי בבית אבי הקדוש רבי יוחנן, נכנס אדם

והניח קוויטל על שולחנו. נטלתי הקוויטל והחלתי לעיין בו. התמיה לעברי אבי: כלום יודע הנך כבר לקרוא קוויטלאך? השבתיו בשאלה: אכן כיצד קוראים קוויטלאך? אמר לי: כשנכנסים לבית המדרש וקמים מפניכם יהודים זקנים וישישים בהם תלמידי חכמים מופלגים והלב נשבר במחשבה של מה אני ומה חיי, אז, בכוח השברון לב, מאיר הזכות של האבא ושל הסבא, וכך אפשר לקרוא קוויטלאך!...

אך בד בבד עם הכאב, יחד עם חוסר ההשלמה, נישא נזר נשיאותו של רבינו ברוב תפארת והדר, ודוקא מבין בתרי לבבו, פרח מקל הרועים ששבה בנעימותו את כל הקהל הקדוש. המוני חסידי קארלין חשו בכל לבם כיצד נסכת חיות מחודשת בעורקיהם וכיצד מצעידה אותם ההנהגה החדשה בנתיב בו פסעו בנאמנות בצל כנפי האדמורי"ם הקדושים. בסוד שיח שרפי קודש, הפליאו זקני ישישי החסידים וברי ההשגה שבהם, את הדמיון הרב שבין רבינו לבין זקנו הסבא קדישא ה"בית אהרן", בהנהגה המיוחדת, בהליכות ואף בקווי הפנים האציליים.

ביתו של רבינו בקארלין

את יסודותיה של חצר קדשו תקע בעיר קארלין בהעתיקו את מושבו מסטאלין אל העיר קארלין, שם האצילו מהודם אבותיו וזקיניו הקדושים, רועי אבן ישראל מדור דור עד זקינו ראש השושלת הרה"ק רבי אהרן הגדול זיע"א. מקורביו של אביו הק' נזכרו בדבריו הקדושים טרם יצא לעיר נוהיים שבגרמניה, אז בירכוהו החסידים שיזכה במהרה לשוב לביתו שבסטאלין מתוך בריות גופא ונהורא מעליא. להשתוממותם הגדולה השיב: לסטאלין כבר לא, אם כבר, אז לקארלין! הוא עצמו כבר לא שב לקארלין, אך ברא כרעא דאבוה, בנו ממלא מקומו וממשיך דרכו, קיים את מאמר פיו שלא נהגה בכדי, והשיב את תפארת חצר הקודש לעיר קארלין.

תחת שבט הנהגתו של רבינו עלתה חסידות קארלין ונישאה לפסגות רמות מאוד, כשאף זקני וישישי העדה וגם צדיקים נודעים מגלילות רוסיה, פולין וגאליציה, הולכים שבי אחר נועם אורו ונכבשים בידי המתיקות השופעת הימנו. כל אלו מלבד החבורה הקדושה שבארץ ישראל, ורבים שנתווספו לה, נקשרו אליו בעבותות עזים של ביטול ואהבה.

גם אחיו הגדולים הרה"ק ר' אשר

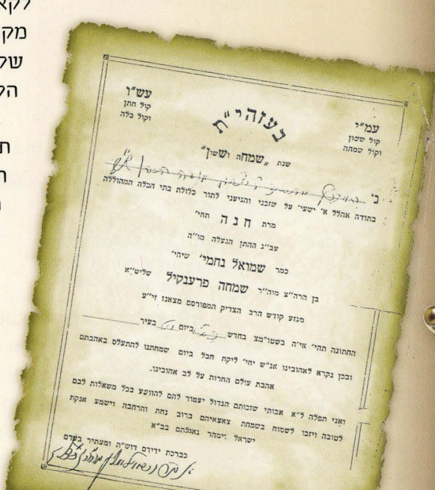

עמ"י
קול ששון
וקול שמחה

בעזהי"ת

עש"ו
קול חתן
וקול כלה

שנת "שמחה וששון"

כ'

בתודה אהלל א' ישעי' על שזכני והגיעני לתור כלולת בתי הכלה המהוללה

מרת חנה תחי'

עב"ג החתן הנעלה מו"ה

כמר שמואל נחמי' שיחי'

בן הרה"צ מוה"ר שמחה פרענקיל שליט"א

מגזע קודש הרב הצדיק המפורסם מצאנז זי"ע

התתונה תהי' אי"ה בשטו"מצ בחדש ביום בעיר

ובכן נקרא לאהובינו אנ"ש יחי' ליקח חבל ביום שמחתנו להתעלס באהבתם

אהבת עולם החרות על לב אהובינו.

ואני תפלה ל"א אבותי שזכותם הגדול יעמוד להם להושע בכל משאלות לבם לטובה ויזכו לשמוח בשמחת צאצאיהם ברוב נחת והרחבה וישמע אנקת ישראל וימהר גאולתם בב"א

כברכת ידידם דוש"ה ומעתיר בעדם

הזמנה לשמחת נישואי בתו הצ' מרת חנה ע"ה

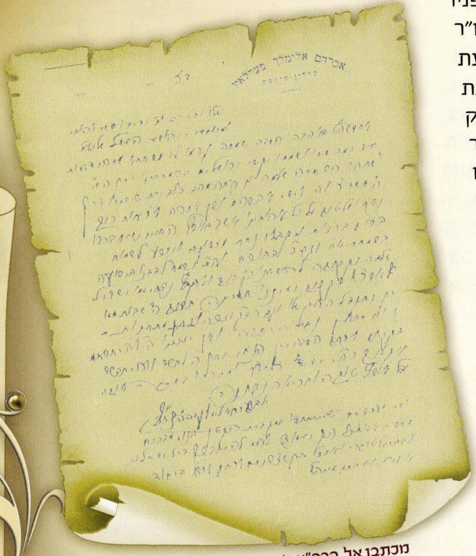

מכתבו אל הרה"צ ר' יהושע העשיל הלטובסקי ז"ל
בו מביע ברכותיו לאנ"ש בירושלים ששמחו איתו בשמחת כלולת בתו

והרה"ק ר' אהרן כופפו את עצמם לפניו בהתבטלות והכנעה. כ"ק מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א היה מספר מעת נסיעתו לקארלין להשתתף בחתונת בתו של רבינו בכסליו תרח"צ, כי הרה"ק ר' אהרן אחיו של רבינו שהתגורר בוורשא נשאר לשהות במחיצת קדשו של רבינו בימי החנוכה ובעת הדלקת הנרות עמד לפני רבינו בהכנעה רבה ויראת הכבוד עד למאוד. ולמקורביו אמר ר' אהרן שהיה נודע כצדיק נשגב: קוויטל שייך לקארלין!

תופעה מרתקת היתה הכנעתו והתבטלותו של הרה"ק רבי אהרן יחיאל מקוז'ניץ שנודע כחריף ושנון מאין כמוהו וכמי שאינו ממהר לקבל את מרותו של מאן דהוא טרם תהה על קנקנו מבית ומבחוץ היטב. ישיבתו של הקוז'ניצער משך כל שעת עריכת השולחן של רבינו בהכנעה ובהשקט מבלי להוציא הגה היה חידוש גדול בקרב כל יודעיו ומכיריו, אשר תהו למראה יראת הכבוד אשר חש כלפי רבינו שהיה בן דודו.

קדושתו

ענוותן כהלל היה רבינו, שקט ומצטנע, מעולם לא מתנענע בחוזקה או מאפשר לאישו הפנימית בכל דרך שהיא למצוא את דרכה חוצה. אמר עליו חד מגדולי החסידים, הארי שבחבורה, הרה"צ המפו' רבי אברהם יצחק מהארדאק זצוק"ל שכונה גם 'ר' אברהם יצחק דער מלאך': כמה שהיה אביו נחבא ונסתר, הרי הוא נחבא אף יותר ממנו!

מעטים היו ההזדמנויות בהם ניתנה לחסידים האפשרות לצפות בו בעת לימודו. היה זה באישון ליל בהצצה מבעד לחור המנעול שבדלת חדרו, או בהטיית אוזן לשיעורו בזוה"ק עם הרב מפידהייץ. אז היה נחשף במעט התמדתו ועמלו בתורה. מלבד זאת היה הכל צפון ונעלם, גלוי וידוע רק בפני מי שאמר והיה העולם.

כן עמדו מתי מעט ממקורביו על העובדה שבכל עיירות מגורי אנ"ש נהג רבינו ליטול מסכת אחת מ'חלוקת הש"ס' השנתית. התחייבויות רבות אלו גם העידו במקצת על התמדתו הגדולה...

דבר אחד לא יכול היה להעלים אחורי חומות ההסתרה בהן התבצר - הרזון בפניו שבא לו ממיעוט אכילתו. דרכו הקדושה היתה שלא ללעוס שום דבר מאכל, אלא לבולעו כשהוא שלם בצורה בה נכנס לפיו. ארע, ולאחר ששבר צום של יום שלם, הקיא את כל מאכלו. להערתם של החסידים על טיב המאכל בו שבר את צומו, השיב: אין אצלי שום נפקותא מה אני אוכל!

רבינו עם קהל אנ"ש בדרכו לכותל המערבי
מימינו הרה"ח ר' נחום מרדכי טואב שו"ב

כל אלו השפיעו על חזותו החיצונית, והרזון ניבט הימנו ביותר. בילדותו צעד פעם לצד אחיו המבוגר ממנו הרה"ק רבי משה מסטאלין, כשמולם הופיע החסיד המפו' רבי יהושע העשיל הלטובסקי. העיר הרי"ה באוזני רבינו על מראהו הכחוש, אך אחיו רבי משה ניצב לצדו בהשיבו כי אמנם אין ראוי לאכול יותר מכפי הנדרש. לרבינו לחש באוזנו: "צדיק אוכל לשובע נפשו"...

בעת אכילתו היה רבינו מייחד יחודים כשעל פניו ארשת קודש מופלאה. פעם הציץ אחד החסידים לחדרו בשעת אכילתו, ונוכח כי תנועותיו לרבות הבעת פניו המהורהרת ומפיקת השיברון, זהות לחלוטין לעת בה עורך את שולחנו הטהור בפני קהל חסידיו.

גם שינתו היתה מועטת ואינו ישן אלא כדי חיותו. סיפר ראש הישיבה הגאון רבי ישראל גרוסמן שליט"א שהשתתף במסעו של רבינו לפקוד את קברי הצדיקים בערי הגליל, שבמהלך המסע עברו עליו כמה יממות תמימות מבלי שינה. בליל השלישי כשעה לאחר חצות, חלף ראש הישיבה על יד חלון חדרו וראה את רבינו מעלה אור בחדרו ומסדר את הספרים על השולחן לצורך לימודו. וכך ישב ולמד עד אור הבוקר. למחרת נתברר לו כי גם בלילה הזה לא נח רבינו כ"א שעה אחת. כי רק בשעת חצות סגר א"ע בחדרו כדי לנוח.

על כל אלו היתה עדינות יוצאת מן הכלל שזורה בהתנהגותו וחופפת עליו בהינומה של חן. מסופר, כי בחזרתו ממסעו לארה"ק בשנת תרפ"ח, נסע ברכבת שעות ארוכות מאוד, במהלכן נתקף בצמא גדול. אחד החסידים הצליח לאתר עבורו בקבוק סודה, אך רבינו נמנע לגמוע ממנו בהעדר כוס שתיה. במשך הזמן גבר צמאנו עד ששפתיו הפכו שחורות. למרות זאת עמד בסירובו לשתות מן הבקבוק והמשיך לשאת את סבלו עד שהרה"צ ר' מנשה רוזנפלד ז"ל שנלוה אליו במסעו, רוקן מלפפון מתוכנו והפך עבורו את קליפתו לכוס...

* * *

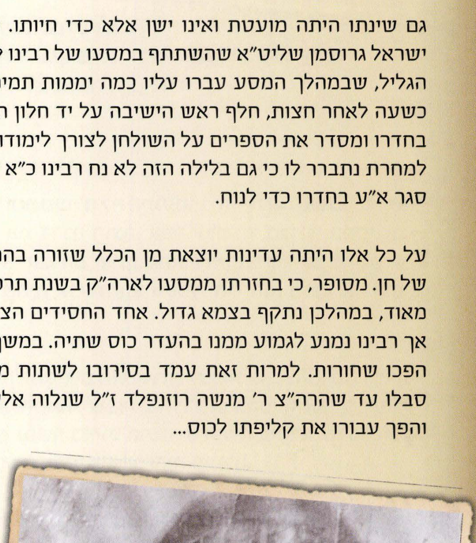

רבינו בשער ציון הרשב"י

מן העובדות הבולטות באישיותו והנהגתו, היא תופעת שינוי הצורה שחלה אצלו לפרקים מזומנות מאוד. למרות ישיבתו כל העת בשלוה ומבלי לבצע תנועות חיצוניות, קיבלו רגשותיו

הפנימיים ביטוי רב במראה פניו שיכול היה לשנות לחלוטין צבע והבעה כמה פעמים בזמן מועט. היתה זו תופעת פלא שלימדה על תעצומות נפשו. לפרקים היתה נסכת על פניו ארשת אימה ורצינות. ובין רגע פשט צורה ולבש צורה חדשה בהעלות על פניו הבעת גיל וחדוה אין קץ.

בית מדרשו בקארלין

שינויי צורה אלו נראו בעיקר בעתות מצוה, כמו במועדי השנה, בעת ריקודים של מצוה כשמחת בית השואבה, וגם בעת הופיעו במערת רשב"י זי"ע נראו מראות אלו. סיפר הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל כי בתקופת שהותו בחצה"ק בקארלין קרא לו פעם ר' דוד'ל בנו הגדול של רבינו והראה לו ממקום מסתור את אביו הקדוש כשהוא מתהלך אנה ואנה בחדרו, פניו להבים, עיניו בולטות כעומדות לצאת מחוריהן וכל מראהו כשל מי שלא מעלמא הדין.

* * *

בביקוריו בארה"ק פקד את קברי הצדיקים והשתטח על ציוניהם בתפילה למען הכלל והפרט. לנסיעותיו אלו קדמה הכנה דרבה, מה שהתבטא לפעמים גם בהימנעות משינה בליל הקודם למסע.

בהיותו פעם בחברון נתבשר על ידי מלוויו כי ניתן להסדיר עבורו אשרת כניסה אל מערת המכפילה, הצר לו על שנמנעו מלהודיעו על כך עד לאותו רגע. איננו יכולים להיכנס כך! - הפטיר בצער.

פעם בשובתו את שבתו בעיה"ק צפת במקהלות חסידיו שבארץ ישראל, נתקפו החסידים שמחה גדולה אחר עריכת השולחן הטהור ופרצו בריקוד שנמשך לערך שעה. כל משך הריקוד עמד רבינו על יד דלת חדרו הק' והתבונן בחסידים בקורת רוח. כשסיימו לרקוד פתח לעומתם: "כשזקיני אדמו"ר הזקן ביקש ללכת על קברי צדיקים, התמיה אל עצמו בענוותנותו, באלו פנים ניגש למקומות קדושים אלו? אמנם - התחזק - הן גם נשים וטף מתקרבים לכאן ומדוע יגרע חלקי. אכן - המשיך רבינו - בחשבון כזה ניתן לגשת לקברי צדיקים. גם שמחה היא הכנה נאותה לכך. והרי צריכים אנו להיות ביום ראשון במירון, תהיה איפוא מדת השמחה ההכנה לכך!..."

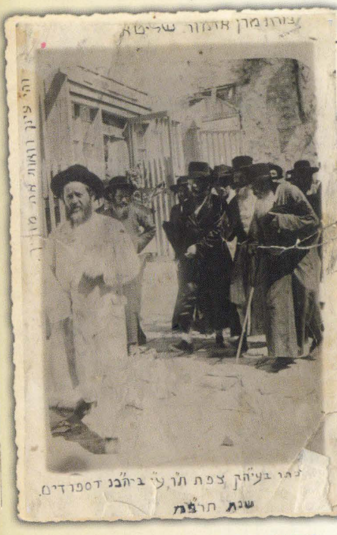
צורת מרן אדמו"ר שליט"א

והי' עיניך רואות את מוריך

כתו בעיה"ק צפת ת"ו ע' ביהכ"נ דספרדים.
שנת תרפ"ח

רבינו בביקורו בעיה"ק צפת ת"ו שנת תרפ"ח

בשהותו פעם בטבריה כשבתוכניתו לפקוד ביום ראשון את ציון רבי שמעון בר יוחאי במירון, מצאוהו החסידים באישון ליל מוצאי שבת קודש כשהוא עסוק בעבודת קודשו, נמנע מלפרוש אל יצועו. לשאלתם מדוע לא יסור לנוח מעט השיב כמצטדק: ומה אעשה שכאשר נזכר אנוכי שמחר עלי להיות במירון, אינני מסוגל עוד לישון?...

גם לחסידיו הנחיל את הסתכלות נעלה זו על פקידת קברי צדיקים, כאשר שמע פעם כיצד מזרז חסיד אחד בחבריו למסע למירון "להכין עצמם למשך כל היום" בכוונתו על הכנה גשמית, פנה אליו בחומרה: כך מדריכים אברכים?! זה נקרא הכנה למירון?! ולא הועילו כל הצטדקויותיו בפני רבינו.

* * *

את כל דרך עבודתו ליוו דבריו הקדושים של אביו הק', אותם ראה כתורה מסיני ונשאל בהם כבאורים ותומים. רבות היה משנן ביחיד וברבים את אמרי פיו המאירים ודורש מעצמו ומחסידיו להתעלות ולהתחזק בהם. גם היה מפליג הרבה בדיבורים על גודל מעלתו כמו מאמרו עליו שהינו "ממיוחדי הקדמונים" ושיש לו את המוח של הרבי ר' העשיל מקראקא. במכתב ששיגר לחסידיו בארה"ק אחר הסתלקות אביו הק', כתב בין היתר: "אתם היושבים במקומות הקדושים אשר הייתם עמודי החסידות של אבותינו הק', לפניכם גילה מעט דמעט דרכיו הק', אשר אפילו מלאכים לא היה להם השגה ומימי הבעש"ט הק' זצ"ל לא היה כמוהו."

הדרכות לחסידים

אב רחום וחנון היה רבינו לצאן מרעיתו, מנחה אותם בהתמסרות אין קץ בנתיבות יושר וקרבת ה'. שבט הנהגתו כלל מיזוג של גוונים נפלאים, בהם נדמה לרגעים כגיבור מלחמה, ורגעים כזקן מלא רחמים. יחד עם הצגת דרישותיו התקיפות בפני חסידיו, השליך עליהם ברוב חמלה את אדרתו הקדושה והטעימם מצוף נועם העליון.

דיבורו היה קצר להפליא, מילים ספורות שקולות בפלס מידה אך נוקבי כליות ולב. מעבר למשמעותן הישירה, ניחנו דבריו בכוח סגולי להשפיע על נפשות ולהטותן למוטב. בעקבות זאת התאפיינה תקופת הנהגתו כתקופת זוהר והתרוממות

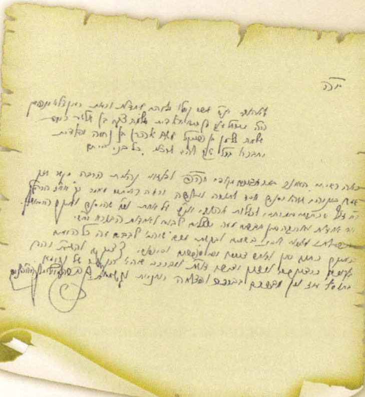

מכתבו לאברכים בעה"ק ירושלים

גדולה מאוד בקרב החסידים.

עם היותו בעל מזג רך להפליא, דיה היתה הבטת עינו בארשת קפדנית בכדי להטיל מורך וחלחלה. היה זה כאשר אחד מגדולי החסידים ההין להציץ אל חדרו בשעת הסתגרותו קודם התפילה ביום ההילולא של זקינו הרה"ק מזלאטיפולי. אך קירב החסיד עינו אל חור המנעול, שילח לעברו רבינו מבט קפדני מתוך החדר והלה עקר ממקומו אחוז חתת אלוקים.

מבטים רבי משמעות אלו יחד עם הדיבורים הקצרים, טווו בדממה ובלא קול את דרך האמת הייחודית שנישאה את החסידים למחוזות טמירים ונעלמים.

למרות הליכותיו הפשטניות כלפי חוץ וההבעה שכולה טוב ששכנה על פניו, חשו מקורביו וגם אלו הגדולים ביותר, כי לאמתו של דבר רחוק הוא מהם אלפי פרסאות. מעיינות האהבה ששפעו מליבו, לא הפיגו בכהוא זה את יראת הרוממות ששררה על כל סביבותיו והבהירה בכל שעה את היותו נעלה מגדר אנוש. נענה פעם החסיד הדגול רבי פיניע ברגמן ז"ל מי ששימש בקודש אצל רבינו שנים רבות: כסבורים הנכם שאחר יושבי זמן רב כל כך במחיצת הרבי כבר יש לי איזו שייכות עימו, לא ולא! כי אכן, בד ובבד עם היות ר' פיניע אדם הקרוב ביותר לרבינו, לא נעלמה מתנועה אחת שלו היראה ההולמת והפחד מהוד קדושתו.

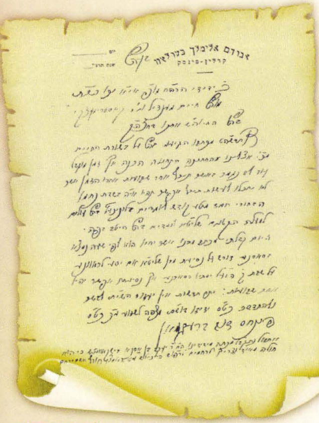
מכתב מהרב החסיד ר' פיניע ברעגמאן להגה"ח רח"מ אודות ההכנות טרם נישואי בת רבינו

לצד צעירי האברכים חסו בצל רבינו גם גדולי ואבירי העדה, שכאמור, הפליאו בהזדמנויות רבות את דמיונו הרב לזקינו אדמו"ר הזקן. אלו ואלו היו כרוכים אחריו באומץ רב, מוצאים את נקודת חיותם בכל הגה היוצא מפיו הטהור.

בשנת תרפ"ט יצק רבינו את יסודותיה של ישיבתו הקדושה בעיירה לונינעץ. לישיבה זו נודעה הצלחה רבה, ומבין כותליה צמחו ברבות השנים אילנות רבי פארות ומפיקי פירות הילולים. סיפר הגה"ח רבי אהרן הלטובסקי ז"ל כי פעם נתלווה אל רבינו

בית הכנסת הישן בלולינץ בו שכנה הישיבה הק' תקופה

בנוסעו לביקור בישיבה, אך עם עלות באוזניו קול התורה האדיר הבוקע מהיכל הלימוד, גמר אומר, שכדי שלא להפריע ללימוד, לא יכנס פנימה רק יעמוד ויתבונן מן הפתח. שלש שעות תמימות ניצב רבינו על עומדו מתמוגג מהמיית הלימוד, בסיומן סב על עקביו טרם הבחין בו תלמיד אחד...

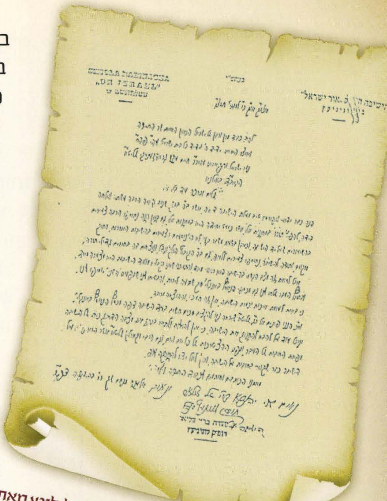
מכתב בקשה לתמיכה בישיבה הק' בלולינץ מאת הרב דלולינץ והרגא"מ ש"ך שכיהן כראש הישיבה

חסידי ארץ ישראל

פרק מיוחד במסכת הנהגתו של רבינו, תופסת התקשרותם האמיצה של חבורת חסידי ארץ-הקודש כשאליהם מסתפחים ברוב תשוקה מפארי דמויותיה של ירושלים עיה"ק. התקשרות זו התנוצצה בשלל גוונים מפעימי לב ואף קיפלה בתוכה תורות שלימות של התבטלות והכנעה, של יראה של אהבה ושל התמסרות. היא היתה פשוטה להפליא, היא היתה עמוקה לאין תכלית, היטיבה היא להציג בבואה אמיתית של רבי וחסידים.

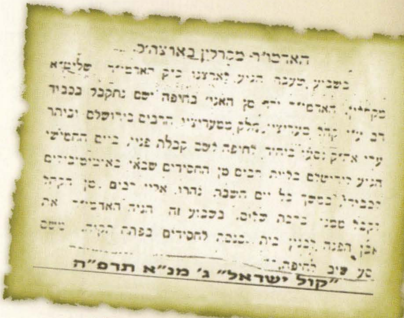
האדמו״ר מקרלין בארצה״ק

״קול ישראל״ ג׳ מנ״א תרפ״ה

קול ישראל ג' מנ"א תרפ"ה

ארבע פעמים הופיע רבינו בשערי ארץ-הקודש, נושא עמו מטעני אורה עבור חסידיו המשתוקקים. הללו השיבו לו אהבה על אהבתו והתלכדו מאחריו לחבורה קדושה שכל מאווייה לעלות בית ה' בכוח ובמסירות נפש כדרך קארלין.

הביקור הראשון של רבינו בארץ הקודש התקיים בשנת תרפ"ה. להפצרת החסידים ניאות רבינו לעזוב לתקופה ממושכת את חצר קדשו בקארלין, ולבא להשפיע מאורו בין חומותיה של ירושלים העתיקה על אנשיה המופלאים ונקיי הדעת שבה. עם הופיעו בשערי ירושלים ביום כ"ב תמוז נערכה לכבודו קבלת פנים מפוארת, בה השתתפו לצד החסידים והציבור הגדול, זקני וחכמי ירושלים של אותם ימים. הכבוד הרב שנחל רבינו במעמד זה היה למורת רוחו והוא אף התמרמר על כך באוזני מקורביו. לשמע טינתו פעם בענין זה נענה לעברו אחד מגדולי ירושלים בהערכה: רואני שאתם בורחים מן הכבוד! השיב לו רבינו: אבותינו לא ידעו כבוד מה הוא!

סיפר הגה"ח ר' חיים אשר לדרמן ז"ל כי במהלך קבלת הפנים שנערכה ליד שער ציון, נטתה השמש לערוב. והמעבר ל'קבלת שלום' כבר נעשה בחסות החשיכה באין יכולת להבחין בתווי פניהם של העוברים. בתוך כך נוצרה גם צפיפות רבה מחמתה נמנע מאנשים רבים ללחוץ את ידו של רבינו במעמד זה. אחד הנוכחים שהצליח

הגה"ח ר' חיים אשר לדרמן ז"ל, בערוב ימיו בעת שבת אחים בפורים בבית מדרשנו "בית ישראל" ירושלים ת"ו נראים עוד: הרה"ח ר' משה מאיר קירשנבוים. הרה"ח ר אשר זלצמן ז"ל ויבלחט"א הרה"צ ר' אשר הכהן שליט"א בן מרן אדמו"ר זיע"א והרה"ח ר' זאב מילר שליט"א.

אחר מאמץ מרובה לגעת בקצות אצבעותיו של רבינו, כמובן מבלי שיראהו כלל, החליט לעבור בשנית בצורה יותר ראויה במעמד קבלת השלום שנמשך לאחר מכן בבית-המדרש. אך נגעו אצבעותיו בידו של רבינו, נם לעברו רבינו: והלא כבר נתת שלום, ומדוע תעבור שוב?!...

תענוג רוחני מופלא היה מנת חלקם של החסידים בתקופת שהותו של רבינו בצל קורתם. באותיות של אש חרט את דרך העבודה הקדושה בלבם, ובדברי הדרכתו פקח את עיניהם לראות בטוב ה' בארץ חיים.

כל מילה שיצאה מפיו, פלשה את חדרי לבבם, וגרמה להם לשרש מתוכם עוד ניצן של שקר מחליא. בעת התפילה, ניצבו אחוריו שורות שורות, שואגים את תיבות התפילה בתמצית הכוחות. בסיום התפילה נמצאו בגדיהם רטובים מרוב זיעה...

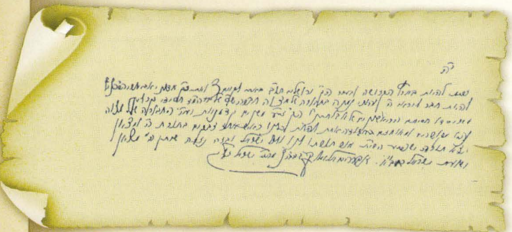

מה שרשם רבינו בפנקס חברת ש"ס של ביהמ"ד "בית אהרן" בעיר העתיקה ירושלים ת"ו.

נפשם של רבים מבני ירושלים חשקה להימנות על בני אותה חבורה ולהתרומם יחד עמם במעופם הרחק ממחוזות החומר והחולין. אמנם, לא כל הרוצה ליטול את השם נתקבל בברכה אצל רבינו. הוא ברר בירור אחר בירור, עמל לברר את הרצונות, לאמת את הכוונות, רק כאשר ידע אל נכון את נקודת האמת של העומד למולו, פתח בפניו את השערים והתיר את כניסתו פנימה, אל כור זיכוך הלבבות.

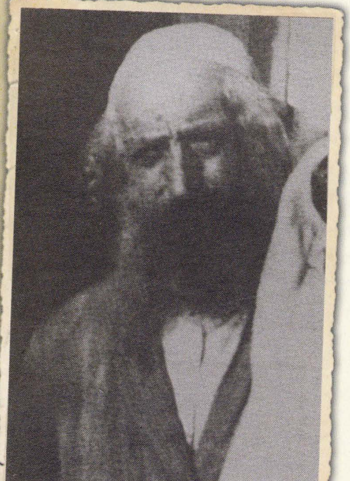

הגה"צ המקובל רבי מאיר שווארץ זצ"ל הרב מפידהייץ

אחד המצטרפים אל החבורה הקדושה ומדמויותיה הבולטות, היה הגה"צ המקובל רבי מאיר שווארץ זצוק"ל, הרב מפידהייץ. ברוב התפעלותו והשתוממותו העמוקה מרבינו, נענה פעם: ראיתי והכרתי הרבה צדיקים, אבל כזו צורה קדושה, כזו צורה מאירה, עדיין לא ראיתי! בכל נימי נפשו נקשר לרבינו ונצמד לדרך עבודתו. כ"ק אדמו"ר הרמ"מ היה מפליא את מדת ההכנעה שהיתה לו בפני רבינו, למרות גילו המבוגר וחכמתו וצדקותו המופלגת. במיוחד

העלה על נס את עובדת הקפדתו שלא לסמוך אפילו את אצבעותיו על השולחן בשעה שערך רבינו את שולחנותיו הטהורים, למרות זקנותו ותשישותו.

הרה"צ ר' מאטיע סופר זצ"ל

חסיד נוסף היה הרה"צ ר' מאטע סופר זצ"ל, איש ירא ה', חסידא ופרישא, ואחד המיוחד שבבני החבורה. ר' מאטע הסתופף תחילה בצל צדיקים קדושים בגאליציה, ואחרי עלייתו לארה"ק התקרב לאדמו"ר הרה"ק רבי ישראל זיע"א מסטאלין, וגם נסע להסתופף בצל קדשו בהיכלו שבסטולין. עם התוודעותו אל בנו - רבינו בביקורו בארה"ק נכרך אחריו בהערצה והכנעה עד אין שיעור. בהלווייתו של הרה"ח ר' יעקב יצחק הלוי טייטלבוים ז"ל, סייע רבינו ביד המתעסקים ואחז בידיו הק' בראש הנפטר שעה שהעבירוהו אל המיטה. למראה מעשהו זה של רבינו נתקף ר' מאטע התרגשות עזה וקרא: הייתי מוכן להתחלף עמו [עם הנפטר] ובלבד שאזכה למעלה שכזאת!

מעבר לכך נודעה לרבינו הערצה רבה במקהלות כל תושבי ירושלים עיה"ק, ובפרט בקרב רבניה ומנהיגיה החשובים. שיחות והתייעצויות היו נוהגים לקיים עמו הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל; הרב מטעפליק; הגרי"ז מינצברג; מקורבו הגרי"פ ברנשטיין, ועוד רבים ונכבדים מגאוני ליטא ושאר העדות.

גם לאחר ששב רבינו לביתו המשיך לאחוז בקשר באמצעות מכתבים, בהם מביע הוא חיבה יתירה לחבורת החסידים שבארה"ק וכלשונו: "האברכים היקרים היושבים בתוונא דליבאי",

* * *

שוב הופיע רבינו באה"ק בתחילת חודש סיון שנת תרפ"ח, חושף את כוחותיו הנעלמים ומנשא לגבהים את עדת מקושריו. במהלך ביקור זה, התרחבו שורותיה של החבורה הקדושה, ובקרבה נתווספו בעלי תריסין ועובדי ה' מסלתה ושמנה של קרתא דשופריא.

בימי החנוכה תרצ"ג הופיע רבינו לביקורו השלישי, אחר געגועים מצד החסידים במשך כארבע וחצי שנים. והיה כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א מספר כי הנתק הארוך כמו גם השתרגות

הגה"צ ר' פישל (דיין) ברנשטיין זצ"ל ראב"ד עדת החסידים בעיה"ק ירושלים ת"ו

עול הפרנסה על צוואריהם של רבים מן החבורה, הטילו מטבע הדברים את אותותיהם, ורבינו, בהביטו בפני חסידיו, עמד תיכף בכאב על היחלשות עבודתם.

נכנס הגה"ח רבי שלמה אטיק ז"ל, מבחירי האברכים אל הקודש פנימה בבקשו מרבינו שיואיל לדבר בפני האברכים כמעשהו בביקור הקודם עת חוללו הדברים בלבם נפלאות. אמנם, רבינו השיבו ריקם ואמר לו בכאב: לא בכל פעם נותנים אנו מתנת חנם! טען ר' שלמה: והלא נתווספו אלינו אברכים חדשים, והם הלא ודאי זכאים לקבל מרבינו. ידבר נא רבינו בפניהם ומיגו דזכי לחבריה זכי נמי לנפשיה... השיבו רבינו: מי זה אומר לכם שאין אנו נותנים להם ?!... (בכוונתו על השפע הרוחני שנוסך בהם גם מריחוק מקום ביושבו בביתו בקארלין) ואכן העידו חסידים, כי אותה תקופה שררה התעלות יוצאת מגדר הרגיל בקרב האברכים החדשים שנוספו זה מקרוב.

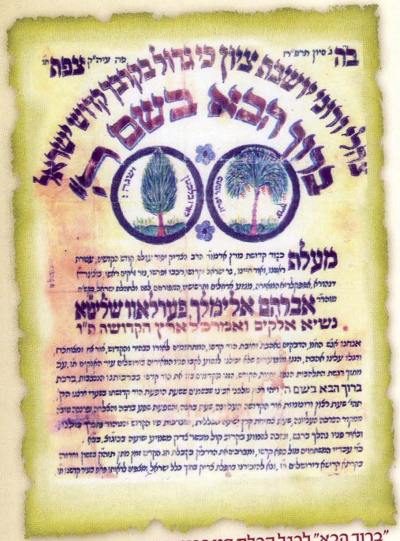
ב"ה ג' סיון תרפ"ח פה עיה"ק צפת ת"ו

צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל

ברוך הבא בשם ה'!

מעלת

אברהם אלימלך פערלאוו שליט"א

נשיא אלקים ואדמו"ר בארץ הקדושה ת"ו

"ברוך הבא" לרגל קבלת פני רבינו בביקורו בארה"ק בשנת תרפ"ח מאת אנ"ש בצפת ת"ו

אחר החנוכה, שוב נכנסו האברכים אל רבינו בבקשה שיואות לדבר בפניהם. הפעם יצא לבית המדרש ובפנים מאויימות ומביעות כאב אמר: סבור הייתי שלאחר החנוכה לא אצטרך לדבר יותר!... וכאן התמרמר רבינו וקונן על עבודת הקודש שנחלשה, באומרו כי טרדות ודאגות אינם תירוץ לרפיון בעבודת ה'. בהקשר לזה סיפר איך נכנס פעם הרה"ק רבי יצחק מוואורקא לבית חרושת, וראה פועל שמעסיקו עומד מעליו ומכהו והוא ממשיך לעבוד למרות זאת. פנה אליו בפליאה: הן מכה הוא אותך, ומדוע תמשיך לעבוד תוך כדי ההכאה? השיב לו הפועל: וכלום מדוע מכה הוא אותי, עקב החלשותי בעבודה. אם אפסיק לחלוטין, הלא אקבל מנה אחת אפיים! גם טרדות ודאגות - סיים רבינו - באים משמים לאות על מיעוט העבודה. אם מחמתן חדלים לגמרי, הלא יתרבו לאין שיעור רח"ל.

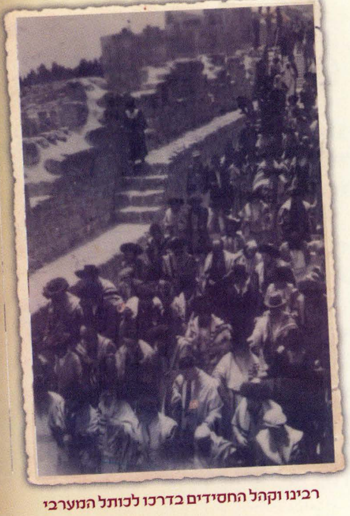

ביקורו זה של רבינו נמשך עד אחר פורים, אז שב לביתו שבקארלין. הביקור הרביעי והאחרון התקיים בקיץ דשנת תרצ"ט בצל שמועות בדבר התקרבותה של מלחמת העולם השניה ובמטרה לשפוך שיח על קברי הצדיקים שבארץ ישראל בנסיון להעביר

רבינו וקהל החסידים בדרכו לכותל המערבי

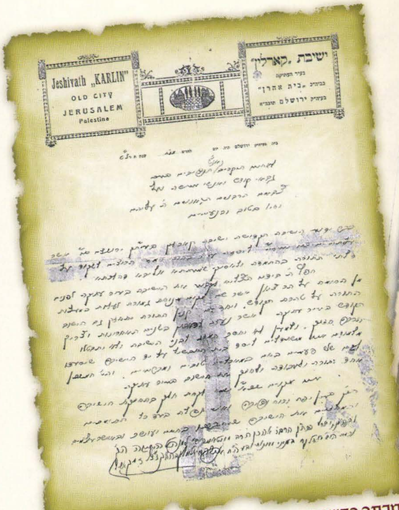
ישיבת „קארלין"
בעיר העתיקה
בביהמ"ד „בית אהרן"
בעיה"ק ירושלם תובב"א

Jeshivath „KARLIN"
OLD CITY
JERUSALEM
Palestine

מכתב בקשה מרבינו עבור הישיבה הק' "בית אהרן" בעיה"ק ירושלים ת"ו

בצאתו מאכסניתו בתל אביב, אלול תרצ"ט

את רוע הגזירה.

סמוך לאותו זמן נוסדה בהוראתו ובברכת קדשו הישיבה הק' "בית אהרן" בין חומותיה של ירושלים העתיקה ת"ו. שם עלו ונתעלו צורבים מופלגים בתורה ויר"ש טהורה עפ"י דרך חסידות קארלין. רבינו ראה בענין זה דבר גדול. ובביקורו זה האחרון באה"ק ביקר בישיבה ועמד מקרוב על ידיעות הבחורים בלימודים ואופן אמירת השיעורים ורווה רוב נחת ועונג ממראה עיניו בהתגשמות תוכניתו לגדל ולהעמיד בחורים מופלגים בתורה הצרופה עם חסידות ויר"ש.

ביקור זה הסתיים ימים מספר קודם פרוץ המלחמה, כאשר מתוך מודעות מוחלטת למה שעומד לקרות עלה רבינו על סיפון האוניה שהובילה אותו אל תוך נהר הדמים והלהבות.

צופה באספקלריה המאירה

בעיני הבדולח אשר לו צפה רבינו בכל תעלומה. ופעמים רבות נראו אצלו ענינים של תפיסת מחשבות. פעם סיפר לחסידיו שבארץ ישראל מה שאמר לו אביו שתפיסת מחשבה הוא דבר קטן ושאם ירצה לדעת זאת ילמדהו.

מעשה פלא שחשף לעיני כל את רוח הקודש המפעמת בקרבו, התרחש בעת ששבת בעיה"ק צפת. היה זה כאשר נכנס ביום שבת בבוקר לקידושא רבא בבית המדרש של ה'בת עין' ואחר צעידה בינות לשולחנות, לאורך קיר בית המדרש, נעצר לו בצידו השמאלי של ארון הקודש והפליג בהרהוריו. קרב לעברו אחר הנוכחים והעירו שמקומו של הרה"ק מאווריטש היה בצדו הימני של ארון הקודש. לשמע זאת עקר ממקומו ופנה לו לימין ארון הקודש אך תיכף פנה וישב על יד השולחן שערכו לפניו. בתוך כך הגיע למקום אחד מישישי צפת, ר' הרש'ל שמש שמו ושח לרבינו לפי תומו, כי מקובל בידו מפי זקני הדור הקודם שמקום מושבו של האוורטשער היה בצדו השמאלי של ארון הקודש... אזי קם רבינו וחזר למקום בו התייצב בראשונה והפטיר

בלחישה: אנחנו אמרנו!...

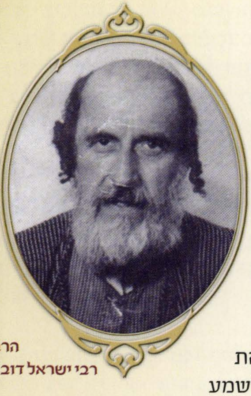
הרב החסיד
רבי ישראל דוב שיפמן ז"ל

החסיד המפ' רבי ישראל דוב שיפמן ז"ל סיפר גם, סיפור כעין זה. אשר גם הוא היה במהלך ביקורו של רבינו בארה"ק, עת עמד רבינו בליל שבת אחד לקדש על היין, נפלו פתע עיניו על צלחת הכסף שבתחתית הגביע והרהר קמעא, אח"כ שאל לבעליה של הצלחת. כשנענה שהיא של הרי"ד, ביקש לברר מפיו אם ידועים לו פרטים כלשהם הקשורים לצלחת, אך הוא השיב כי קיבלה מחותנו בתקופת נישואיו ומעבר לכך לא ידוע לו דבר. כשפגש הרי"ד מאוחר יותר בחמיו שאלו אודות טיבה של הצלחת, לתמיהת חותנו על שאלתו שח לו את שאירע בליל שבת. לשמע הדברים נרעש החותן וסיפר בהתרגשות כי בעת שרכש את הגביע ואת הצלחת מידיה של מוכרת כלי כסף, שחה לו הלזו כי הגביע אין בו מעלה מיוחדת אך הצלחת נעשתה ממטבעות שמירה של צדיקים שהותכו לצורך כך.

אחר השבת נכנסו החותן והחתן לרבינו ושחו לו את הידיעה המעניינת. ביקש רבינו לקבל לידיו שוב את הצלחת, הריח בה והפטיר בלשון קודשו: אה!...

רבות מסופר על כוח תפיסת המחשבה שלו שהיה נחשף מפעם לפעם וגורם להשתוממות עזה. עובדה מאלפת זכורה היתה לזקני החסידים היטב. כאשר הרב דחברון רבי שלמה לייב אליעזרוב זצ"ל שהיה נוהג לפקוד מדי פעם את שולחנותיו של רבינו בביקוריו בירושלים, איחר פעם לבוא לשולחן, ונאלץ מפאת הדוחק לשבת מאחורי רבינו, שם סודר לו מקום מפני כבודו. עקב הצפיפות הרבה ששררה במקום, נמנע ממנו כל העת לחזות ברבינו וגם דברי התורה שנאמרו בשקט ובנחת לא הצליחו להגיע לאוזניו. בראותו כי כך, חלפה בקרבו תהייה שמא כבר עדיף היה לו להישאר בביתו, להעביר את הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום וגם לא להפסיד את שיעוריו הקבועים. אך הרהר בדבר זה, הסתובב אליו רבינו ונם לו: מן היושר היה ללכת הביתה, אז יתאפשר להעביר את הסדרה או ללמוד משהו...

למשמע דברי רוח הקודש הגלויים, גנז כמובן את תוכניתו והוסיף לשבת בהכנעה כל עת עריכת השולחן. אח"כ סיפר לפני החסידים מה פשר האמרה ששיגר אליו רבינו בעיצומו של השולחן הטהור...

מעשה כעין זה מסופר גם עם החסיד רבי אהרן אויערבאך ז"ל שליווה את רבינו במסירות משך כל מסעו בחזרה מארה"ק לביתו בביקורו בשנת תרפ"ח. בנסיעה האחרונה ברכבת מפינסק לקארלין אחר ימי מסע ארוכים

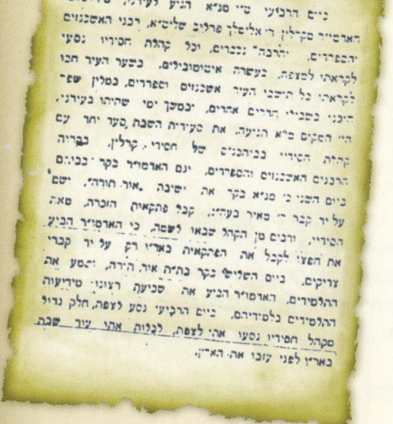
האדמו"ר מקרלין בטבריא

ביום הרביעי ט"ו מנ"א הגיע לעירנו, מירושלים
האדמו"ר מקרלין ר' אלימלך פרלוב שליט"א, ורבני האשכנזים
והספרדים, ו"הרבה" נכבדים, וכל קהלת חסידיו נסעו
לקראתו למצפה, בעשרה אוטומובילים. בשער העיר חכו
לקראתו כל תושבי העיר אשכנזים וספרדים, במלון שם־
הוכנו בשבילו חדרים אחרים, ובמקום יפה שהיתה בעירנו.
הי' המקום כ"א הגיעה. את סעודת השבת, סעד יחד עם
קהלת חסידיו בביהכנ"ס של חסידי קרלין, בטבריה
הרבנים האשכנזים והספרדים, וגם האדמו"ר בקר בבתיהם
ביום השני כ' מנ"א בקר את ישיבה "אור תורה", ושם
על יד קבר ר' מאיר בעה"נ, קבל פתקאות הזכרה, מאת
החסידים, ורבים מן הקהל שבאו לשמה, כי האדמו"ר הביע
את המצוי לקבל את הפתקאות בארץ רק על יד קברי
צדיקים. ביום השלישי בקר בת"ת אור תורה, ונסע את
התלמידים, האדמו"ר הביע את שביעת רצונו מידיעות
התלמידים בלמודיהם. ביום הרביעי נסע לצפת, חלק גדול
מקהל חסידיו נסעו אתו לצפת, ללוות אתו עוד שבת
בארץ לפני עזבו את הארץ.

קול ישראל" ח' אלול תרפ"ה

ומתישים, נעצמו לרגע שמורות עיניו של רבינו, ורבי אהרן שעמל משך כל הנסיעה לשמש את רבינו בכל כוחו ובמסירות, הרשה לעצמו להשתעשע במחשבתו אודות קיצו המתקרב של המסע. עוד כשעתיים - חשב - נגיע למחוז חפצינו, אלווה את רבינו עד לביתו, אחר אפנה לאכסנייתי אצל ר' משה ברגמן, אבקש למזוג לי כוס חמין ולהציע לי מיטה ואמצא מנוחה נכונה אחר כל הטלטול הממושך.

סיים לטוות את פתיל מחשבותיו, פקח רבינו את עיניו ונענה לעברו: אה, ר' אהרן! עוד מעט נגיע לקארלין, ממני תתפטר, תפנה לך לאכסניה אצל ר' משה, תתרווח על הכורסא, תצווה להעמיד לך קומקום תה, ותיכף תוכל לנוח... כאן נשתנה צורתו של רבינו והוא המשיך בחומרה: אונז האט מען אנדערש גילערנט. מיא טאהר נישט וועלין איבער קומען!...

עוד מעשה התרחש עם החסיד המופלג רבי ישראל בער שיפמן ז"ל שהיה כרוך אחר רבינו בכל תקופות שהותו בארה"ק וממש לא מש מתוך אהלו. במסירותו המופלאה אף עמל ר' ישראל בער רבות לרווחת קהל אנ"ש הבאים להסתופף בצל הקודש. ויהי בשובתו בצל רבינו אחר נסיעה בראשות רבינו למירון בה השקיע רבי ישראל בער את מיטב כוחותיו, הביע ר' ישראל בער בתוככי לבו את משאלתו הכמוסה, כי לאחר כל היגיעה המרובה שיגע, לפחות תישאר אצלו איזה רשימה מהעבודה הקדושה שזכו לה במירון. בתוך כך נענה רבינו לעבר הקהל: על ישראל בער ניכר כי היה במירון...

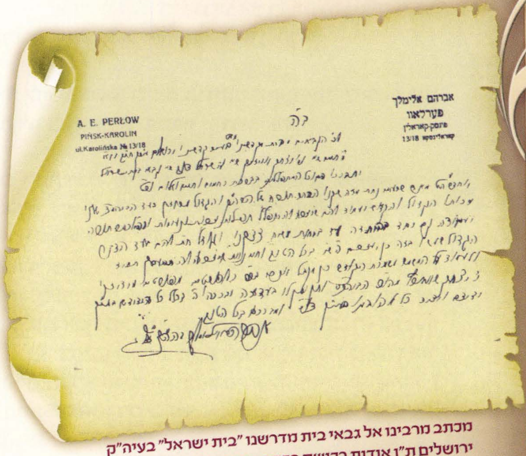

אברהם אלימלך
פערלאוו
פינסק-קארלין
קארלינסקא 13/18

ב"ה

A. E. PERŁOW
PIŃSK-KAROLIN
ul.Karolińska № 13/18

מכתב מרבינו אל גבאי בית מדרשנו "בית ישראל" בעיה"ק ירושלים ת"ו אודות רכישת הכתר תורה של הרה"ק מרוז'ין זיע"א עבור ביהמ"ד

פועל ישועות בקרב הארץ

כאב רב הסבו לרבינו צרות ישראל ופעמים שלשמע סבלותיו של יהודי אף חש שלא בטוב מחמת כן. פעם נכנסה לחדרו אשה קשת יום וגוללה באוזניו את מר לבה. עם סיימה דבריה הנוגעים ללב, קרב רבינו אל הכיור שבפינת חדרו והקיא לתוכו את כל מאכלו...

גם היה מעשה עת ביקר בבית אחד מאנ"ש שהיה חשוך ילדים שנים רבות, וזה ברוחו כי מרה עליו, נענה לרבינו: רבי, שמעו נא, אם אינכם יכולים לעזור לי, יהא כן. אמנם, אם יכולים הנכם לעזור לי רק שאינכם רוצים, אזי אינני מוחל לכם לא בזה ולא בבא! נגע הדבר עד מאוד ללבו של רבינו ועיניו הקדושות החלו זולגות דמעות. בהתרגשותו כי רבה ברך את היהודי שיזכה בפרי בטן, מה שהתקיים לתקופת השנה.

סיפר מקורבו הגה"ח ר' אהרן הלטובסקי ז"ל: בתו של אחד מאנ"ש נתקשתה

בלדתה, ואמרו לה טובי הרופאים כי ילדה כבר לא יזכה לחיות, אם כי גם לחייה עצמה נשקפת סכנה מרובה. פנתה אם האשה בצר לה אל רבינו, ואף הביאה עמה בהזדמנות זו פתקאות עבור ארבעת בנותיה האחרות.

רבינו עם בנו הק' ישראל וחתנו הרה"צ ר' שמואל נחמיה פרנקל ז"ל הי"ד

בבהלתה הגדולה לא טרחה לסדר הפתקאות, ועם כניסתה אל הקודש, השליכה אותן על השולחן והחלה מגוללת נסערות את מצבה של בתה המתנודדת בין חיים למות כשעוברה כבר אינו נחשב בעיני הרופאים לבר קיימא. בעודה פורקת את מטען לבה, נטל רבינו לידיו את הפתקאות וסדרם באופן מפליא כפי סדר גילן של הבנות. אחר כך נטל פיסת נייר, מוללה באצבעותיו, וכשסיימה האשה את דבריה, הורה לה לקחת הנייר ולהניחו תחת הכר של היולדת. כשהופיע הרופא למחרת בבוקר לעמוד על מצבה של היולדת, נוכח להפתעתו העצומה כי היא יצאה כליל מסכנת חיים וגם עוברה נועד לחיים בריאים ומאושרים...

בראות אם היולדת את הפלא שהתרחש באמצעות פיסת הנייר המגולגלת, גמלה בלבה לנסות ולהשתמש בה גם כדי לפוטרה מכאבי הראש שהיו מנת חלקה תקופות ממושכות. תפרה את הנייר במטפחתה, וכאבי ראשה היו כלא היו... חלפו ימים רבים והמקרה נשתכח כליל מלבה. כשנזכרה בו יום אחד ובקשה לאחוז שוב בנייר הפלאים, גילתה כי מטפחתה נעלמה. כל חיפושיה אחריה העלו חרס...

הרה"צ ר' זלמן בריזל ז"ל סיפר כי בתו הקטנה חלתה פעם קשות, והרופאה קבעה כי הינה חולה במחלת הטיפוס ר"ל. הפעוטה קדחה מחום וסבלה משך כל שעות היממה ועל ר' זלמן ובני ביתו הוטל להתייצב כל העת על ידה ולהקל מעליה את יסוריה.

אותם ימים הופיע רבינו לביקור בארה"ק, ור' זלמן נכנס אליו לתנות את צרתו. שאלו רבינו לשם הרופאה שקבעה את טיב מחלתה, ומשנענה בשמה, השיב: אליה לא תלכו, היא משוגעת! היתה זו רופאה שבמקרים רבים היה רבינו ממליץ לפנות אליה ואף סמך על חוות דעתה. עתה הצהיר באוזני ר' זלמן כי היא 'משוגעת' ואף הודיע לו מפורשות

ה"עטרה" של הטלית של רבינו

ש'זה לא זה'... כששב ר' זלמן לביתו חלה תפנית משמעותית במצבה של בתו ועד מהרה החלימה כליל.

בכלל היה רבינו 'מבין' עצום בענייני רפואה, ופעמים רבות נעמדו רופאים בעלי שם מפורסמים משתוממים מהיקף ידיעותיו בתחום. בענוותנותו כי רבה היה מסביר זאת בניסיון הרב שרכש עקב הפניות הרבות אליו. לפרקים גם חלק נחרצות על מסקנותיהם של רופאים דגולים ביותר, כשבסופו של דבר הוכחה תמיד צדקת דעתו.

בבקרו פעם בצפת, הובא לפניו לבקשת ישועה, עלם מאחינו בני הספרדים שסבל משיתוק בכל חלקי גופו. רבינו שאל את בני משפחתו אם בסביבות ביתו גדל צמח מסוים, ומשנענה שכן, ציווה לעוקרו לחלוטין. אחר רשם רבינו בכתב ידו מרשם לתרופה, ומסרו להרה"ח ר' חיים שפר ז"ל בצוותו עליו לרכוש הרפואה בבית מרקחת פלוני דייקא.

בביקורו הבא של רבינו בארה"ק, כששהה בהר הכרמל בחיפה, הופיע לפניו הבחור כשהוא צועד על רגליו בריא אולם כאחד האדם. כאות הכרת הטוב הביא בידו תשורה קנקן גדול של יין. אך כשאמר לרבינו שהוא זה אותו בחור שנושע על ידו, לא אבה רבינו לשמוע מזה והתנער כליל מן העניין.

סוד ה' ליראיו

פרשיה אפופת רז הינה התנבאותו הגלויה של רבינו על התפרצותה של מלחמת העולם השניה, ודיבורו שנים רבות קודם לכן בפחד ובחרדה אודות העננים השחורים המרחפים על כרם בית ישראל. "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גילה סודו אל עבדיו הנביאים".

מרגע עלות הצורר הנאצי ימ"ש על כס השלטון בגרמניה בשנת תרצ"ג, החל רבינו משמיע בכאב את חששותיו הכבדים מפני מחשבות הזדון של הצורר והתוכנית השטנית ההולכת ונרקמת במדעיו. בעוד שהכל לא ייחסו חשיבות יתירה לדברי ההרס של הצורר, הציג רבינו בפני מקורביו את התמונה הקודרת ההולכת ומצטיירת לנגד עיניו וצובעת את האופק בתמרות העשן ונהרות דמים.

במכתבים שערך מאותו זמן ואילך הריהו מבקש בתחנונים מאת קהל אנ"ש להבקיע רקיעים בתפילה לביטול מחשבת הצורר והפרת מזימתו הנוראית. במיוחד ניצבה בקשתו בפני חסידיו שבארה"ק להשתטח על קברי הצדיקים ולעורר זכות תורה ומעשים טובים של שוכני עפר. מכתביו מאותן שנים, מאופיינים בהזכרה חוזרת ונשנית של עניין הרחמים וישועת הכלל.

סיפר הרה"ח ר' אברהם (ב"ר משה) בורשטיין ז"ל מעין שמר (זכה לשמש בקודש רבות בשנים בחצה"ק של כ"ק מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א) שהיה נוכח בעת ששבת רבינו בביהמ"ד דחסידי קארלין בעיר לאדז' בשנת תרח"צ כשנה ומחצה טרם פרוץ המלחמה. לאחר סעודת מלוה מלכה פתח רבינו ואמר אל הקהל הרב שנכח במקום:

פעם היה לנו קוז'ניצער מגיד שהיה מבטל כל הגזירות טרם באו לכלל גילוי, היום אנחנו הפקר, הפקר... שיבוא על ראשם מה שהם מתכוונים לעשות עמנו...

בראש השנה של שנת תרצ"ט כשנה לפני פרוץ המלחמה, כאשר העולם נרגע קצת עקב הכניעה של ראש ממשלת בריטניה צ'מברלין לאותו השטן בענין צ'כסלובקיה, הגיעו התבטאויותיו של רבינו לשיאים לא נודעים, עת קודם התקיעות נעמד מתוך בכיות נוראיות לעשות פילולים עם קונו על המשך הגלות וקושי השעבוד. וכך אמר: תקיף במלוכה! תן לנו לראות בעיני בשר את כח תקפך... ובלשון קדשו: ווייז ארויס... והמשיך בשאגה שביטאה את המיית לבו הטהור: אילו היה בכוחי הייתי אומר שלא ילכו היום לבתי הכנסת להתפלל ושלא יתקעו בשופר, בבחינת ויעבור מרדכי. שעם ישראל ניצל אז ע"י הצום שהכריז מרדכי ג' ימים ועי"ז נתבטל מצוות אכילת מצה. דבר שעורר רעש גדול בשמים. - נמצאים אנו כאז במצב של כי נמכרנו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים... כך בביטויים ממיסי לב הרצה את חזונו המר והנמהר בפני קהל החסידים וכשעיניו יורדות פלגי מים על שבר בת עמו קראם לאזור חלציהם במאמץ עילאי לשטום פי מקטרג ולקלקל את מחשבתו הרעה.

בהשתדלות של הרגע האחרון להכריע בכל זאת את הכף לטובה, קיים רבינו בשנת תרצ"ט מסע מיוחד לארה"ק על מנת להשתטח על ציוני הצדיקים הטמונים בה ולהרעיש עולמות בדמעין סגיאין. כדרכם, הופיעו החסידים על חוף ימה של יפו לקבל את פניו בשירה ובמחול ברדתו מסיפון האוניה. אך רק הגיעו לאוזניו צלילי הנגינה, הורה למשוררים לחדול לאלתר משירתם כשהוא אף מתרעם למולם בנימה מיוסרת: אינני מבין כיצד ניתן לשורר עת עננים שחורים מרחפים על ראשם של שלומי אמוני ישראל!...

למרות בשורות האיוב שכבר החלו להישמע מאירופה, נראתה דאגתו של רבינו וחרדתו המופלגת כמרחיקת לכת קמעה ובלב רבים קיננה השאלה אם לא הפריז על המידה בחזותו את הגרוע מכל. אמנם, לא יצאו ימים מרובים עד שנוכחו לדאבון לב בצדקת דבריו הקדושים, וידעו כי יש נביא בישראל.

הביקור בארה"ק הוקדש כולו אך ורק למטרה אחת ויחידה לתפילה וזעקה על שלום אחינו בית ישראל הנמצאים בצרה ובשביה. עקב כך סירב כמעט לקבל עניני בקשות פרטיות בשעה זו מידי חסידיו, ותחת זאת עוררם לצאת משאננותם ולזעוק לה' מקירות לבם.

מפלחי כליות ולב היו תפילותיו ותחינותיו בבוקעו רקיעים בהשתטחותו על קברי הצדיקים. בקרב זקני אנ"ש זכורה היטב נסיעתו באותו פרק לציון רשב"י במירון, אליה

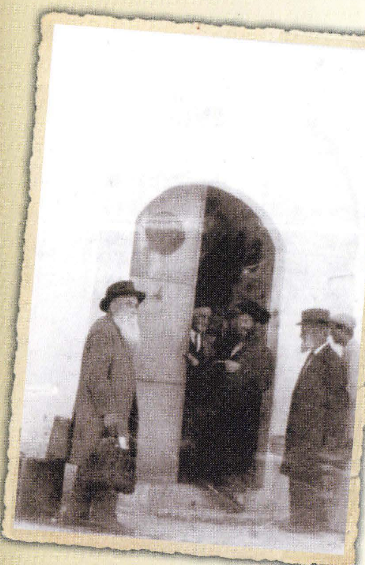

רבינו בשער הציון במירון עם שטריימל לכבודו דרשב"י

נתלוו קהל אנ"ש, תוך שהינו מעמיס על צוואריו את האחריות מפני כנופיות הערבים הפורעים ששרצו אז ביותר בנתיבי הגליל וארבו לנוסעים בהם. קודם הנסיעה הדריך את המשתתפים לבל יתפללו על דבר זולת על ענין גלות השכינה המחוללת מפשעינו. בהגיעו למירון, הורה לציבור הגדול להמתין על פתח המערה, והוא נכנס להתייחד בפנים משך כרבע שעה. כשנכנס הציבור לאחר מכן, הבחינו הכול בגוון פניו החיוור כסיד... בעת התפילה נראתה עליו חולשה גדולה וכשהעיר לו אחד ממקורביו בדאגה כי עוד קט לא יוכל לסבול יותר. השיב הוא: אז לא אסבול... וכלשון קדשו: האלט מען נישט אויס...

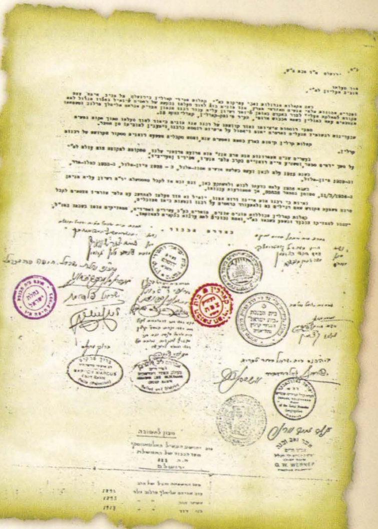
בקשה מאת כל קהילות ובתי המדרש דאנ"ש בארה"ק להצלתו של רבינו - בתקופת השואה מופנית אל הנציב העליון (פרסים במטה אהרן ח"ב גליון מ"ס)

אחר השתפכות הנפש על הציון הקדוש במירון, הועיד את פניו אל צפת. בהגיעו אל ציוני קברות הצדיקים אשר בבית החיים אמר: צריכים להודיע להם... והזכיר את מאמר המדרש בירמיהו הנביא שהלך בעת החורבן על קברי אבות לספר להם מה נעשה אותו זמן בצאצאיהם... בחזרתו מציון מרן ה"בית יוסף", נאנח בשברון: חשבנו שנפעל!... מיר האבין גימיינט אז מיר וועלין עפעס פועלין...

גם באישון ליל שלאחר מכן נראה משוטט בחדרו אנה ואנה כשהוא תפוס בשרעפיו וקול נהימה נשמע מפה קדשו ובאנחה ממלמל: חשבנו שנפעל משהו... כמו כן נשמע מתאונן: מה יהיה עם הקראקאווער

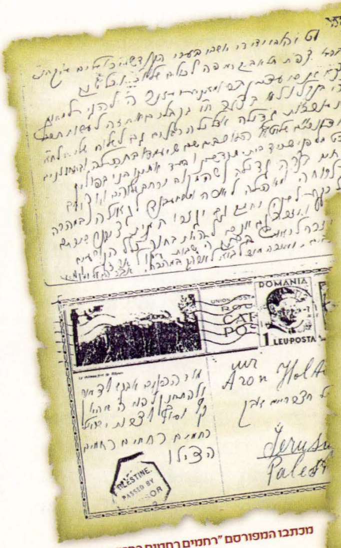
מכתבו המפורסם "רחמים רחמים רחמים הצילו" עם פרוץ המלחמה

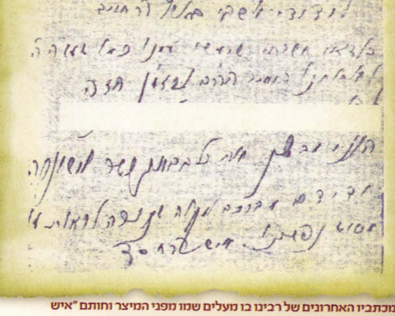
ממכתביו האחרונים של רבינו בו מעלים שמו מפני המיצר וחותם "איש החסד" (מרומז שמו ושם אביו ומדתו של אאע"ה)

יודן? (יהודי קראקא), כזו קראקא!... עוד אמר לאנשיו: אם תוך חצי שנה משיח לא יבא, מי יודע מה יהיה עם יהודי פולין...

באחד הימים הריץ שליח אל אחד מצדיקי הדור לשאול לדעתו אם תהיה מלחמה. כשנענה אותו צדיק שלא תהיה מלחמה, הגיב: חידוש שנעלם ממנו!...

למרות מחאותיהם ותחנוניהם הנרגשות של חסידיו, עמד רבינו בתוקף על דבר שובו לביתו שבקארלין. וכך עלה רבינו ביום י"ד אלול תרצ"ט, שלושה ימים קודם פרוץ המלחמה, על האוניה האחרונה שיצאה מארץ-ישראל לאירופה טרם פרוץ המלחמה, אז הושבתו כליל הנסיעות בכיוון זה. לפני גדולי וראשי אנ"ש שניסו להניאו מכך, בפרט לאור דיבוריו הנוראים, גילה מקצת מטעמיו בדבר נסיעתו חזרה לביתו.

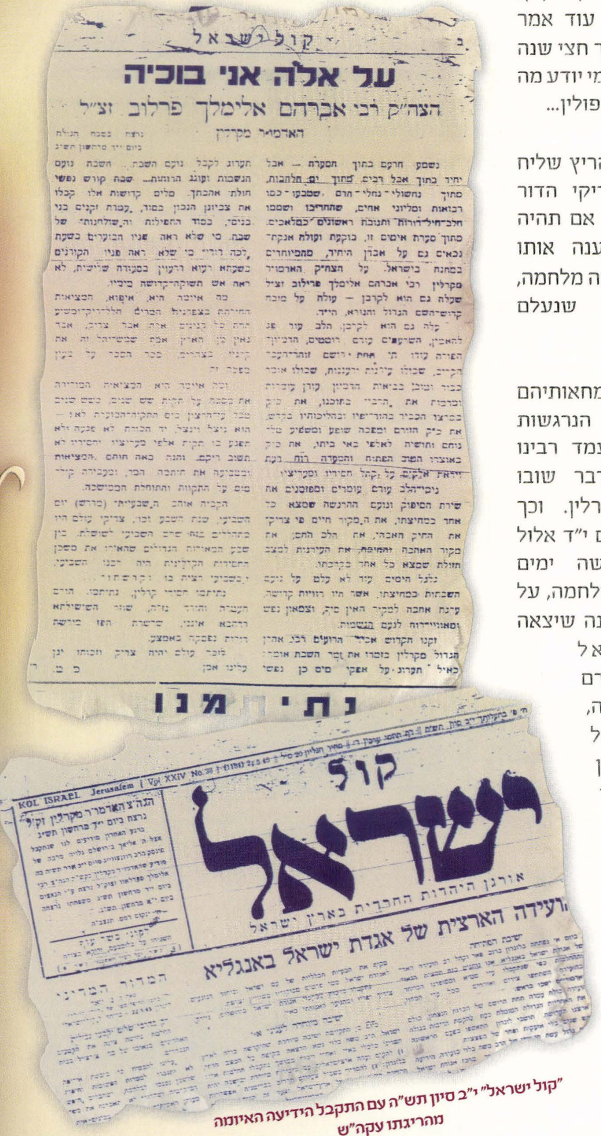
קול ישראל

על אלה אני בוכיה

הצה"ק רבי אברהם אלימלך פרלוב זצ"ל

האדמו"ר מקרלין

נרצח בשבח הגולה

ביום י"ד מרחשון תש"ג

נתיתמנו

KOL ISRAEL Jerusalem Vol XXIV No. 38

קול ישראל

אורגן היהדות החרדית בארץ ישראל

הועידה הארצית של אגדת ישראל באנגליא

"קול ישראל" י"ב סיון תש"ה עם התקבל הידיעה האיומה מהריגתו עקה"ש

תקופה ממושכת עוד נשמר הקשר בין רבינו לבין החסידים בארץ- ישראל, אם כי באופן מקוטע מאוד. מספר מכתבים שהספיקו למצוא את דרכם מידיו אל האנשים בארץ, מספרים על המצב הקשה הפוקד את חבל ארץ פולין ומתחננים להבקיע שערי שמים בתפילה בפרט מול שריד בית מקדשינו, וכן לשחר לפתחם של הצדיקים היושבים בארה"ק שיעמדו גם הם בתפילה ובתחנונים. בסיום אחד מאלו המכתבים כותב: "עוד הפעם אבקש לצעוק ולהתחנן לפני ה' שיהיה קץ

וסוף לצרות ישראל, רחמים רחמים רחמים, הצילו..."

במשך כל אותה תקופה העתירו הקהל בתפלה ותחנונים, במיוחד שיסעו את לבם של החסידים, קריאות ההצלה של רבינו במכתביו, והללו התקבצו בקול נהי לזעוק נוראות לפני ה' להצלתו המהירה בתוך כל עם בני ישראל השקועים בגיא ההריגה. ביום י"א סיון שנת תש"ה, השיגה אותם הידיעה המרה והנמהרה על עלותו על מזבח קידוש ה'. עפ"י הידיעות שהגיעו נקבע יום היא"צ ליום י"ד חשוון, אמנם בעלות אחיו כ"ק מרן אדמו"ר רבי יוחנן זי"ע בשנת תש"ו לארץ-ישראל חיווה את דעתו כי התאריך שנקבע איננו מדוייק כ"כ. למרות זאת הורה לשמור היא"צ ביום האמור, כיוון דאיקבע איקבע.

"הרנינו גויים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו"

כ"ק מרן אדמו"ר
הרה"ק
רבי יוחנן זיע"א
מקארלין סטאלין

נולד ביום ז' אב תר"ס כבן השישי והצעיר לאביו הרה"ק רבי ישראל מסטאלין זיע"א. שמו נקרא בישראל ע"ש זקינו הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זיע"א.

כבר בצעירותו נודע כחריף ושנון מאין כמוהו, חותר אל האמת ואינו מרפה. התחקה בעקביות אחר דרכי אביו, ודבק בו בכל לבו ונפשו. דרך עבודתו הטיבה לשקף את הדרך הייחודית שנראתה אצל אביו.

ביטויים מפליגים אודות גדולתו נשמעו מאביו בהזדמנויות שונות, ועת בכתה לפניו הרבנית טרם נסיעתו האחרונה לגרמניה, נענה לה כי להביא נשמתו לעולם בלבד, גם זה היה מספיק.

נישואיו עם בת הרה"ק רבי שמעון שלמה מאליק זצוק"ל, נערכו בחצר הקודש באליק אחר פטירתו של אביו, ותיכף לאחר נישואיו נענה להפצרות חסידי קארלין ־ סטאלין תושבי חבל וואהלין, וייסד את בית מדרשו בלוצק.

התאפיין במנהיגות יוצאת מן הכלל, וכן בסיפורי מופת שכמעט לא נשמע דוגמתם.

עם היותו מנהיג דגול ונערץ, היה נסתר מאין כמוהו ומעשיו היוו בפעמים רבות חידה סתומה.

שנים מספר טרם פרוץ השואה התנבא מפורשות על בואה ואף עשה כל טצדקי שבעולם למונעה. אחר ששערי שמים ננעלו והשואה הגיעה למרות הכל, נמלט לעמקי רוסיה בנתיב פלאי רצוף ניסים בלתי נתפסים בעליל.

בתום שהות במחנה עקורים בגרמניה לאחר המלחמה, הצליח במאמצי חסידיו לקבל אשרת כניסה לארץ ישראל, כאן נתקבל בשמחה רבה ע"י חסידי בית קארלין ־ סטאלין שהתקשרו אליו בעוז ותעצומות. במסירות נפש וכוחות על טבעיים ייסד את חבורת הבחורים. אותה טיפח ורומם עד למאוד. במטרה להקים ולגדל דור של עובדי ה' מופלגים המתנהגים בחסידות.

גם בארה"ב, שם התגורר לאחר מכן. פעל רבות לכונן ישיבה ולהנחיל לתלמידיה דרכי התורה והיראה.

אחר הסתלקותו בכ"א כסליו תשט"ז, נטמן תחילה בארה"ב, אך לאחר מכן הובא לבקשת חסידיו ארצה. במהלך ההעברה נוכחו הכול כי גופו הקדוש נותר שלם ורענן כביום פטירתו למרות שחלף למעלה משנה.

מנוחתו כבוד בחלקת קדושי עולם בבית החיים הישן של טבריה.

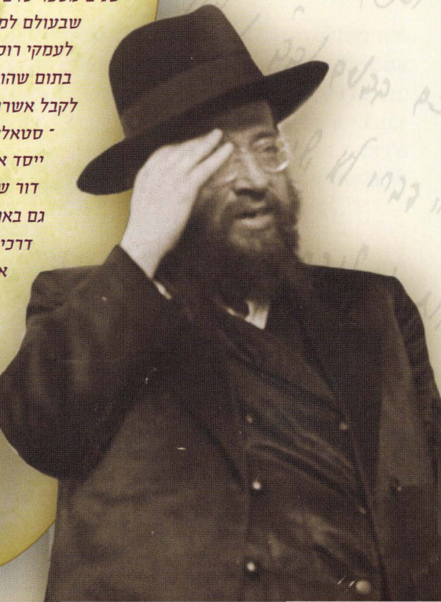

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי יוחנן זיע"א

מקארלין סטאלין

ביום ז' אב שנת תר"ס, נשתלשלה מרום שחקים נשמתו הקדושה של רבינו, כבן השישי לאביו כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל זי"ע. בי"ד אב הוכנס בבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל - יוחנן, ע"ש זקינו הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריוועקא זי"ע.

אביו מוהר"י נענה עליו: "שופריה דר' יוחנן בני הוא כעין שופריה דפני זקינו הרה"ק מראחמיסטריוועקא אשר שמו עליו, ואצילות פניו הם של הרה"ק רבי יצחק מנעסכיז זי"ע."

כ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א פתח לה פתחא להאי פרשתא בהזכרת מאמרו של צדיק אחד אודות בניו של אחד הקדושים לאחר הסתלקות אביהם: הצעירים ינהגו בדרך ארץ כלפי המבוגרים על שהם גדולים מהם בשנים, והמבוגרים יהיה להם דרך ארץ לפני הצעירים, על שנולדו לעת זקנה... גם רבינו, צעיר בניו של אדמו"ר מוהר"י נולד לו לעת זקנותו וניחן בקדושה יתירה כפי שבא לידי ביטוי במסכת חייו ספוגת הטהרה.

על רום נשמתו נשמעה פעם התבטאות מופלאה מפי אביו הקדוש. היה זה טרם יציאתו לעיירת המרפא נוהיים שבגרמניה ברמזו מפורשות כי זו היא דרכו האחרונה. למשמע רמזיו נלפתה הרבנית פחד וחרדה ופרצה לעומתו בבכי מר. עבר שם אותו רגע בנם הצעיר - רבינו. למראהו נענה אדמו"ר מוהר"י לעבר הרבנית: זה שהורדנו נשמה כזו לעולם, זה גם מספיק!...

בתקופת היותו עולל יונק, נחלשה אמו ולא היתה מסוגלת להאכילו. הלכו לבקש לו אשה מינקת, אך למרבה הפלא סירב הילד ופתח פיו בבכיות ויללות ולא נתן למסור עצמו לחיק המניקות.

רבינו בשולחנו הטהור בתל אביב.
בצד ימין מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א

כשסיפרו זאת לאביו, הגיב בהשתוממות: אויף אזוי וייט...

בעקבות אביו

בהתמדה ועקביות התחקה אחר צעדיו של אביו, והתמסר על הבנת דרכו המיוחדת הנעלמת מעיני כל חי. בשקיקה בלע כל מאמר פיו, שקד על הבנת תנועותיו, למד בעומק ובעיון כל ניד עפעף שלו. ברבות הימים אכן הטיבה דרכו הקדושה לשקף את המקור הקדוש ממנו חוצבה והיא הזכירה לרבים את תקופת הזוהר הבלתי נשכחת במחיצתו של אביו. כרוך היה מאוד אחר אביו וכפי שנם אודותיו אדמו"ר הרמ"מ זי"ע: "הבעל שם טוב שלו, היה האבא!".

העיר פעם מאן דהוא באוזניו על אוחזו במנהג מסוים של אביו שהיה תמוה. השיב לו רבינו בנחישות: אין לנו אלא דברי בן עמרם!...

גם זיו איקוניו דומה היה לשל אביו בצורה מפליאה, וסיפר כ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ שאביו הרה"ק רשנ"ן בידרמן מלעלוב זיע"א שהיה דבוק מאוד באדמו"ר מהר"י זיע"א היה תמיד מדגיש בקורת רוח את דמיון תואר פניו של רבינו לאביו הק' כי קלסתר פניו של רבינו הזכיר לו מאוד את אביו הק'. כשנחלה פעם רבינו וזיו איקוניו הועם, הצר הרשנ"ן מאוד עד שהחלים רבינו ותואר פניו שב לו.

הגאון המפורסם רבי שאול ביק ז"ל מי שהיה מבאי ביתו של אדמו"ר מוהר"י, נענה פעם לעבר רבינו: אתם נראים בדיוק כמו האבא רק שהאבא היה מעט יותר גבוה... השיב לו רבינו בשנינות: הרבה יותר גבוה...

בעת המתנה לכניסת רבינו לעריכת השולחן הטהור של יום שמחת תורה בבית מדרשו שבחיפה, טיפס פעם על השולחן החסיד המפו' ר' יהושע העשיל הלטובסקי שהיה מבוסם קמעא כנהוג בשעת שמחה זו, ובהתלהבותו כי רבה החל מונה את פרטי הדמיון הרב שבין תוארו החיצוני של רבינו לתוארו של אביו הקדוש. הצורה היא בדיוק כמו האבא; העיניים בדיוק כמו האבא; ועוד ועוד היה הולך וקורא עד שפעמיו של רבינו נשמעו מתקרבים, אז אפף אותו הפחד הגדול מיראת כבודו של רבינו, וחיש קל פילס לו כעלם צעיר את דרכו למקומו הקבוע בשולחן, בכולאו את רגשי חדוותו כלא היו כלל.

רבינו בצעירותו

לוצק

בהגיע רבינו לפרקו, שוב לא היה אביו בריא כמקדם, ואת השאלות הנוגעות להצעות השידוכים שיגר - עקב חולשתו - לפתחו של רבינו עצמו. כשנשאל רבינו לדעתו על

שידוכו זה שאכן יצא לפועל בסופו של דבר, נענה בתשובה שאביו קרא עליו בגינה: הוא ענה כמו חכם וכמו חסיד.

לאור תשובתו נגמר הענין בכי טוב, ורבינו בא בקשרי שידוכין עם הרבנית הצדקנית מרת מרגלית עה"ש בת הרה"ק רבי שמעון שלמה מאליק ונכדת הרה"ק רבי יוחנן מראמיסטריווקא זי"ע מצד אמה. בעת גמר השידוך לא שהה אביו הק' בביתו, וממקום שבתו בווארשה, שם שהה לצרכי רפואתו, שיגר אליו מכתב נלבב עם איחולים לרגל אירוסיו בשעטומ"צ, ובו כתב בין השאר בזה הלשון: לכבוד בני הרה"צ כו' אשריך שבחרת בדרכי אבותינו הקדושים. אלפי ברכות יחולו על ראשך...

ביתו נאוה קודש ובית מדרשו מלוצק

חלפו מספר ירחים וביום ב' דר"ה תרפ"ב השיב אדמו"ר מוהר"י את נשמתו הקדושה ליוצרה. טרם הסתלקותו, קרא אליו את מקורבו הרה"ח המפו' ר' אלעזר צייליגאלד ז"ל, ולהיותו תושב אליק - מקומה של החתונה המיועדת, ציווהו לדאוג להסדרת כל ענייני החתונה על הצד היותר טוב.

בכ' כסליו, נחוגה החתונה בחצר הקודש באליק, בהשתפותם של כל אחי רבינו שבאו לשמוח עמו משך כל ימי המשתה. אחר החתונה נותר רבינו לגור באליק תקופת מה, עד שלהפצרות חסידי קארלין - סטאלין שהתגוררו בחבל וואהלין, ניאות לכונן את חצירו ובית מדרשו בעיר לוצק הסמוכה.

החלת נשיאותו הפיחה רוח חיים בחסידים הרבים שהתגוררו בחבל ארץ זו, ביניהם ישישים שעוד זכו להרוות את נפשם ממעיינותיהם השופעים של אבותיו הקדושים. עד מהרה הפך בית מדרשו לתל תלפיות, כשבין כתליו מוצאים את מקומם פארי דמויות ההוד החסידיות אשר נפשם כמהה לנועם אור ה'.

באשמורות אהגה בך

בחדר מיוחד נעול בדלתיים ובריח, עשה רבינו את מרבית שעות יומו בצניעות ובהסתגרות, דבוק בתורה הקדושה משאת חייו ושוגה באהבתה. בחדרו המיוחד לא הותרה כניסת אנשים. אמנם מבין חרכי חלונו, דלף מעט מזעיר מסודו הכמוס, כאשר באישון ליל הוסיפו ניצוצות אור להבליח מבעדן ופעמים אף נשמע לבאי ביתו קול לימודו בחדרו.

לא אחת הפליאו רופאיו את העובדה כי עיניו מחזיקות מעמד למרות המאמץ העילאי הנדרש מהן עקב עיונו בספרים במשך שעות רבות כל כך.

עיקר לימודו היה בש"ס ופוסקים, כשהוא מהדר ללמוד דווקא בש"ס של דפוס זיטאמיר או סלאוויטה שבעליהם נודעו כיראי שמים ומלאכתם מלאכת קודש.

מפעם לפעם היה מופיע למשך יומיים בקרב חסידיו המתגוררים בווארשה. למרות התור הארוך שהיה משתרך בהזדמנויות אלו על פתחו עקב התקבצות החסידים

מקרוב ומרחוק לשהות במחיצתו, אחת היתה עמו להקדיש אחת משתי הלילות לשיחה תורנית מעמיקה עם ידידו הקרוב הגאון רבי מנחם זעמבה זצ"ל מפראגא, שהיה מופיע במיוחד לשם כך. ובמשך כל שעות הלילה היו משתעשעים בחידודי דאורייתא בעומק העיון.

זמנו היה הדבר היקר ביותר בעיניו והוא הוקדש כל כולו ללימוד התורה הקדושה. כששוחח פעם עם גדול אחד אודות ענין מסוים ונוכח כי לא הופק מכך שום תועלת, הצר מאוד ואמר: זאת אומרת שדיברנו דברים בטלים...

גם בקרב חסידיו השריש בחוזק ובאומץ את ענין לימוד התורה ואת החובה לחוס על זמנם היקר. הוא דרש מהם יגיעה נמרצת בכוח ובעיון מבלי להחמיץ רגע כמימרא. בסיימו פעם לערוך את שולחנו בליל שבת, הבחין באברך המתיישב תיכף ללמוד בחשק רב למרות השעה המאוחרת. למחרת היום נענה לחסידיו: זה נקרא חסיד, שתיכף לאחר השולחן כבר ניכרת השפעתה על נפשו!

כמו כן דרש תדיר מחברי החבורה שייסד בארה"ק להקפיד על לימוד ד' שעות רצופות בערב שבת כהכנה נאותה לשבת מלכתא. התבטא: אינני מבין כיצד ניתן לגשת אל המילים "נפשי חולת אהבתך" מבלי לימוד ד' שעות רצופות קודם לכן... והיו אכן החסידים לנים בעומקה של תורה והלכה, ומקפידים להעלות את חידושיהם על גבי הכתב כרצון קדשו. חידושי התורה היו מובאים בפני רבינו והוא שאב קורת רוח מרובה מן העיון בהם.

הוא היה אמר: קארלינער מנהג זה השולחן ערוך!...

ודבר ה' בפיך אמת

כפי שאומן על ברכי אבותיו הקדושים, אחז רבינו במסירות נפש בפלך האמת ולא זע ממנה כחוט השערה. האמת שבקרבו מחודדת היתה, משוייפת היטב ולא מהססת לחתוך עדי כדי כאב. פעמים הזדקרה במלוא חריפותה ועוצמתה, בכורתה עשבים שוטים של סילוף שפשו מבלי משים בלב מי מחסידיו. הפחד היה ממנו והלאה, ושבט לשונו עשוי היה ללא חת, קולע אל השערה ולא יחטיא.

אמר עליו אדמור מוהרמ"מ: בקרלין הקפידו על נקודת האמת. הוא אחז באמת!

ולחנן .בהבה"ג זצ"ל

חתימות יד קדשו

מחלצות לשון היו שנואות עליו, ועוד בגיל רך בדל מהן בכל מאודו. בהיותו ילד בבית אביו שאלו פעם אחד החסידים על מעשיו של אביו באותה שעה. בהכירו בו שאין תוכו כברו השיבו בבוטות: אגאנצן טאג דרייט מען זיך ארום פוסט און פאסט און צום טיש איז מען אויפן פלאץ!...

כשהופיע על נישואי בן אחותו הרה"צ רבי ברוך סאפרין זצוק"ל שכיהן לימים כאדמו"ר מקומרנא, העניק לחתן דורון גביע עשוי זהב טהור בצירוף טס. מדי מוסרו לחתן את הדורון אמר לו: כשם שהכוס הוא עגול, כן צריכים לדעת, שהאי עלמא - העגול גם הוא - כבי הילולא דמיא! ושנית עליך לדעת, כי כשם שהכוס שוה בפנימיותו

ובחיצוניותו, כן צריך האדם להיות תוכו כברו. בסיימו הוסיף: זכור שהנך נכד של סטאלין. המקור של סטאלין זה אמת!...

גם מחסידיו ביקש לראות אמת מכוונת והתרחקות בלתי מתפשרת מכל סיג של שקר. בשיחה לפני חברי החבורה בארה"ק בשנת תש"ח אמר: "תשתדלו שכל דבר שהנכם עושים שיהיה עם אמת. מי שמרמה, מרמה את עצמו, לא אותנו! אפילו פועל כשהוא מרמה בעבודתו, מרמה את עצמו, כי פעם שניה לא נותנים לו עבודה". כמו כן אמר: "העיקר הוא שכל עשי' יש לעשותה על דרך האמת, האמת הוא גבוה יותר מכל דבר, יתכן ויהודי פשוט שאינו יודע אפילו פירוש המלות, כשהוא אומר פרק תהילים עם אמת, זה יותר יפה ממי שלומד דף גמרא עם תוספות, אע"פ שדף גמרא מאוד מאוד חשוב. אין חשוב מזה, אך אמת מאיר!"

בעת שהותו בחיפה שאל פעם יהודי מתרחק במקצת שעבר אצלו לקבל שלום, אם מקפיד הוא על שמירת מצוה מסוימת. משענה בבושת פנים: לא, סטר לו על לחיו ספק בחיבה ספק בתוכחה ואמר לו: התדע מדוע אוהב אני אותך? רק מחמת האמת שבך!

פועל ישועות בקרב הארץ

כאותה ששלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל (תענית כ"ג.) "ותגזר אומר ויקם... אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרך מלמעלה", כן היה בו ברבינו, הוא גוזר גזירה למטה והקב"ה מקיימה מלמעלה.

מופתים נפלאים התרחשו במחיצתו, כאלו שגררו השתוממות נרחבה. לא היו אלו ברכות שהתקיימו גרידא - כאלו נראו לאלפים, היתה זו התגלות נבואית מפעימה שהזכירה במידה רבה את סיפורי הפלא שהתרחשו בבית מדרשו של הבעל שם טוב... המיוחד בכל סיפורים אלו היתה הנחרצות הרבה שבדבוריו, ובטחונו שכאשר אמר כן יהיה מבלתי הפל דבר ארצה.

תיכף אחר עלותו על כס ההנהגה בלוצק, הובא בפניו מקרה רפואי קשה בנוגע לאחד מאנשיו, כששאלת בני המשפחה בפיהם האם להורות על ניתוחו של יקירם העלול לסכן את חייו, או לחדול מכך. רבינו הרהר בדבר ואחר הורה לבצע את הניתוח.

עם צאת הרופא מחדר הניתוחים וציפייתם הדרוכה של בני המשפחה למוצא פיו, נענה: זה כבר אחרי הכל...

אנחה קורעת לב פרצה מלבות בני המשפחה, ועד מהרה פשטה השמועה גם בבית-המדרש שם הסבו החסידים באותה שעה לסעודת מלוה מלכה בשולחנו הטהור של רבינו,

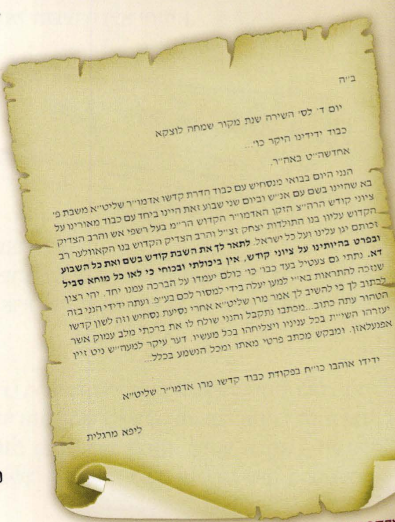

ב"ה

יום ד' לס' השירה שנת מקור שמחה לוצקא

כבוד ידידינו היקר כו'...

אחדשה"ט באה"ר.

הנני היום בבואי מנסחיש עם כבוד הדרת קדשו אדמו"ר שליט"א משבת פ' בא שהיינו בשם עם אנ"ש וביום שני שבוע זאת היינו ביחד עם כבוד מאורינו על ציוני קודש הרה"צ הזקן האדמו"ר הקדוש הר"מ בעל רשפי אש והרב הצדיק הקדוש עליון בנו התולדות יצחק זצ"ל והרב הצדיק הקדוש בנו הקאוולער רב זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל. **לתאר לך את השבת קודש בשם ואת כל השבוע ובפרט בהיותינו על ציוני קודש, אין ביכולתי ובכוחי כי לאו כל מוחא סביל דא.** נתתי גם צעטיל בעד כבו' כו' כולם יעמדו על הברכה עמנו יחד. יהי רצון שנזכה להתראות באי"י למען יעלה בידי למסור לכם בע"פ. ועתה ידידי הנני בזה לכתוב לך כי להשיב לך אמר מרן שליט"א אחרי נסיעת נסחיש וזה לשון קדשו הטהור עתה כתוב...מכתבו נתקבל והנני שולח לו את ברכתי מלב עמוק אשר יעזרהו השי"ת בכל עניניו ויצליחהו בכל מעשיו. דער עיקר למעה"ש ניט זיין אפגעלאזן. ומבקש מכתב פרטי מאתו ומכל הנשמע בכלל...

ידידו אוהבו כו"ח בפקודת כבוד קדשו מרן אדמו"ר שליט"א

ליפא מרגלית

מכתב מנאמן ביתו הרה"ח ר' ליפא מרגליות ז"ל

בלחש החלה נרקמת שיחה ערה אודות השגגה שיצאה כביכול מתחת ידיו של הרבי החדש..., הבחין רבינו בהתלחשויות ושאל במה המדובר, משמשמע הדברים נענה נחרצות: זה לא יתכן!

לשמע נימת דיבורו הבוטחת והנחרצת אחזה בחסידים תדהמה, אך לא יכלו להסביר לעצמם כיצד מתיישבים דבריו עם הדיווחים שהגיעו מבית החולים. לא יצאה שעה מרובה ואחד מבני המשפחה פרץ לבית המדרש והעמיד את הנוכחים על העובדות. הוא חי! לתמיהת הכל שח כי חלה טעות בהבנת דברי הרופא שבסך הכל התכוון לומר שהניתוח מאחוריו ושהוא הסתיים בהצלחה מרובה...

משך שנים רבות היה החסיד המפו' ר' ליפא מרגליות ז"ל משמש בקודש אצל רבינו, וזכה בשל כך להיות עד לאינספור סיפורי נפלאות שהתרחשו בקודש פנימה ושהעמידו את רבינו כאיש אלוקים קדוש ונורא. בשכבו על ערש דווי, שאלה נפשו להנחיל לדורות הבאים מקצת מן אותה תחושה נעלה ששררה בקודש פנימה, והורה לזמן אליו את אחד ממקורביו. משהופיע פתח בסיפורו:

היה זה אחר סיום מלחמת העולם הראשונה, כאשר מדינת פולין החלה משתקמת מן התוהו ובוהו שהושלט בה ונערכה לקראת הקמת מנהיגות חדשה ומסודרת. מפלגות רבות נאבקו בדרכן להגיע לכס ההנהגה, ביניהן בלטו כאלו שאנשיהן אופיינו בשנאת ישראל עמוקה, והצלחתן בבחירות עלולה היתה להוות אסון טראגי עבור שלומי אמוני ישראל.

יום אחד, קרא רבינו את ר' ליפא, וציווהו לזמן אליו את בנו שנחשב לעו"ד מצליח במיוחד, אם כי רחוק מדרך החסידות. עקב לחץ העבודה בו היה שרוי, סירב הבן בתחילה לבקשה, אך משרבו ההפצרות, ניאות להופיע. בשעה שש בערב הופיע ונכנס לחדרו של רבינו.

אם סבור היה ר' ליפא שניצב מבחוץ כי חיש קל תסתיים לה הפגישה, נוכח לתדהמתו כי חולפת שעה ועוד שעה והדלת נותרת חתומה. ככל שנקפו השעות הלכה פליאתו וגברה, ומשיצא בנו סוף סוף בשעה ארבע לפנות בוקר בתום פגישה בת עשר שעות, עט עליו בסקרנות מייחל למוצא פיו.

נרעש כולו החל בנו מגולל את הקורות אותו בקודש פנימה:

תיכף עם כניסתי פנה אלי הרבי בשאלות על התנהלות עסקי והצלחותיי האחרונות. אמנם, דיבורים אלו לא היו אלא מפני הנימוס. תיכף הגיע למטרה לשמה קרא לי. הנה עומדים אנו בפני בחירות בפולין - פתח - ורצוני שתאמר לי מי הם המועמדים

שסיכוייהם לזכות בראשות הממשלה. נקבתי בשמות שני המועמדים המרכזיים, ואז ביקש ממני לחוות דעתי מי מהם טוב יותר ליהודים. אם כי לא ירדתי לסוף דעתו, נקבתי בשמו של המועמד העדיף לדעתי ליהודי המדינה. הוא לא הסתפק בכך וביקש לשמוע ראיות לעמדתי. העליתי בפניו עובדות המוכיחות על יחסו הטוב ליהודים של המועמד המומלץ. משהשתכנע בנכונות מסקנתי, ציוה עלי לרשום בראש דף נייר: ראש הממשלה - שמו של המועמד שהצעתי.

אחר עבר אל השרים וחברי הממשלה. כמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, שאל לשמות המועמדים בעלי הסיכויים, בירר את מידת האהדה ליהודים של כל אחד מהם, ומשחיוויתי את דעתי, ציווני להוסיף לרשימה: שר פלוני - מועמד פלוני.

כך נמשכו הדיונים עד לפנות בוקר, אז סיימנו לערוך את הרשימה הארוכה, והוא הורה לי לחתום עליה כדת וכדין בחותמתי הרשמית...

לא חלפו אלא שבועיים ימים עד שנתפרסמו תוצאות הבחירות, שלמותר לציין, תאמו באופן מפליא את המפורט ברשימותיו של רבינו בחתימתו של עורך הדין מרגליות... ממשלה זו שהוקמה אז נודעה אכן ביחסה האוהד ביותר כלפי יהודים.

מעשה דומה התרחש גם בעת הבחירות לנשיאות בארה"ב וכפי שסיפר כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שפעם קרא רבינו לאיש אמונו הרה"ח ר' בערל פרידמן וביקש לשמוע ממנו מי הם המועמדים לנשיאות ארצות הברית. מנה ר' בערל את שמות שני המועמדים ודעותיהם בעניינים השונים. על אחד מהם נענה בין היתר שהינו גרוש. הרהר רבינו בדבר זמן מה ואחר אמר: אמריקה היא מדינה עולמית, אין זה מתאים שנשיאה של מדינה כזו יהיה גרוש... הנשיא הנבחר היה השני.

סיפור נוסף החושף את כוח ראייתו של רבינו ועיניו הצופיות, התרחש בעת נישואי הרה"ק רבי שלום רוקח, בן הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, עם אחותו הצעירה של רבינו מרת חנה ע"ה, בחצר הקודש בסטאלין. באחד מימי השמחה, הלך רבינו לביקור אצל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא, ותיכף עם שובו הורה לבני ביתו להכין כיבוד לכבודו של הרבי מבעלזא שיגיע עתה לביקור גומלין. התמיהו לעברו מקורביו: והן כל אחי רבינו כאן, אצלם לא ביקר עדיין הרבי מבעלזא, ולבטח יבקר מקודם אצל האחים הגדולים ממנו בשנים? לא השיב להם רבינו.

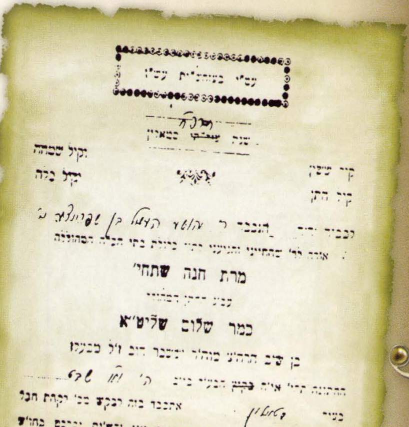
קול ששון קול שמחה
קול חתן קול כלה

מרת חנה שתחי'

כמר שלום שליט"א

כרטיס ההזמנה לשמחת כלולות אחותו הצעירה של רבינו מרת חנה ע"ה עם הרה"צ ר' שלום רוקח בן מהרי"ד מבעלזא זיע"א

לא חלפה שעה מרובה, והרבי מבעלזא הגיע לביקור גומלין... עם כניסתו נם לעבר רבינו, ביקשתי לבקר קודם אצל אחיכם, אך עברתי על מעונות כולם ואיש מהם לא היה בביתו...

בענייני רפואה בכלל נודע כמומחה מאין כמוהו, ולא אחת חלק על דעת רופאים בהוכיחו תמיד את צדקתו. פעם הורה לאחד מאנשיו שבנו

חלה, להסיעו בדחופות לווארשה ולטפל בו שם בבית החולים. לשמע תוכניתו של אבי הילד נדהמו רופאי בית החולים המקומי, וביקשו להניאו מכך בהעמידם אותו מול הסכנה המרובה שבטלטול החולה בדרך ארוכה שכזו. אך רבינו ביטל באוזני האב את מחאת הרופאים, והורה לו למהר לפעול כעצתו.

החולה הגיע בשלום לווארשה ועד מהרה החלים כליל מחוליו.

כמו כן סיפר מקורבו הרה"ח ר' מרדכי צייטלגולד ז"ל על פעוטה אחת בת שלושה חדשים מהעיר אליק שחלתה מאד, ורבינו הורה לאביו הרה"ח ר' מנדל צייטלינגאלד למסור למשפחה שיפנו אותה אך ורק לטיפולה של רופאה פלונית וידועת שם שהתגוררה בלוצק. אותה תקופה כבר כבשו הרוסים את השלטון בלוצק ומפאת שיבושי המלחמה נמנע מן הרופאה להשיג אמצעי ריפוי שנדרשו לה לשם הטיפול בפעוטה. לאור זאת המליצה למהר להכניס את החולנית לבית החולים המקומי, שהיה תחת השלטון הרוסי והביאו שם אמצעי רפואה משלהם. היה זה בפניא דמעלי שבתא.

רבינו בעת קציר חיטים

טרם קבלת שבת, ביקש רבינו לדעת מה עלה בסופו של דבר בפעוטה. מששמע מה השיבה הרופאה ואיך שהכניסוה טרם כניסת השבת לבית החולים המקומי. הורה רבינו לר' מרדכי לסור מיד לבית החולים ולעמוד על מצבה של הפעוטה ואופן הטיפול בה. הגיע ר"מ לבית החולים והזדעזע מן העזובה הנוראה אליה הושלכה הפעוטה בלא השגחה ובלא התייחסות מינימאלית. שב לרבינו ושח לו גופם של דברים. השיב רבינו נחרצות שלא יסמכו כי אם על הרופאה הלזו, ושרק היא תטפל בפעוטה. הלכו אל הרופאה ובקשו ממנה שתואיל בטובה לסור בעצמה לבית החולים לטפל בפעוטה. הקשיבה הרופאה לבקשה, אך נמנעה מלהיענות לה בחששה מהסתבכות עם החוק הרוסי שאסר כניסה לבית החולים על מי שאינו מצוות העובדים. אחר שידולים מרובים, גברה על פחדה ונכנסה לבית החולים לטפל בתינוק.

הדבר היה כאמור בשבת. במוצאי שבת, קיבל מנהל בית החולים שמונה ע"י הרוסים התקף לב והטיסוהו תיכף ללמברג. עוד באותו לילה פנו הרוסים אל הרופאה וקראו לה למלא את מקומו...
באמצעות טיפולה החל אכן הילד להתאושש וכעבור מספר ימים החלים כליל.

רועה אבן ישראל

פן מיוחד באישיותו של רבינו, היה כוח מנהיגותו והתייצבותו בראש חסידיו כמצביא לוחם העשוי ללא חת. את החבורה הקדושה עיצב כפלוגת חיילים, שסטייה קלה של אחד מהם עלולה לסכן את שלומם של כולם. היה משנן רבות בשם זקינו אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן": יש אזרחים ויש צבא. אנחנו צבא! עוד היה אומר: אנו רואים שאצל שוטרים, לא נורא אם חסר דבר מה, זה איננו משנה הרבה. בצבא לעומת זאת,

חייבת להיות הקפדה אפילו על חוט השערה. אם חסר דבר מה קט, הכל אבוד...

מבעו היה חד ונחרץ, ומבט עיניו שנון, מפוקח וחודרני. בהתבוננו בעומד מולו, חש הלה כאילו מוסר הלוט מעם מצפוניו, וחביוניו נפרשים לעין השמש...

היה חכם בכל עניין, 'מבין' נפלא ברפואה ובכלכלה, ומתמצא בכל רזי נפש האדם ומערכות גופו השונות.
עקבי היה עד מאוד ופועל עד מיצוי. מעולם לא נכנע ולא אמר נואש, לחם בגבורה בלי פשרות, תירוצים או ויתורים.

לרבים זכורה היטב התבטאותו במהלך ביקורו בארה"ק בשנת תשי"ד, אז נענה באמצע קריאת התורה של פרשת שופטים בסיום קריאת הפסוק "ופקרו שרי צבאות בראש העם": שרי צבאות בראש העם, חייב להיות תמיד!

בהמריצו בבני טיפוחיו - חברי החבורה להתקשר כאגודה אחת בכוחות משותפים, אמר להם פעם: אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס. כוונת המאמר שמשיח לא יופיע טרם תכלה הפרטיות ויהיו כולם אגודה אחת!

על כל עניין שביקש לעורר עליו, נשמעה אמרתו הגנראלית שנסכה רוח קרב בלבבות. פעם אמר: דגלה של סטאלין שרויה בדם. אנא לא לזלזל בה!...

בבקשו לעורר את בני החבורה על ענין התפלה, היה שואלם: איך היתה התפילה היום? האכן תואמת היא תפלתו של סטאלינער חסיד?...

גם היה מעורר מאד בענין ההכנה ולימוד התורה קודם התפלה. והרעיש עולמות על זה שמאחרים לבא לתפלה. וכפי שתלמידו הגדול ויד ימינו בהנהגת החבורה כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א היה אומר בשמו רבות שהנכנסים באמצע התפלה מכניסים את הסטרא אחרא ר"ל לביהמ"ד.

שמע פעם חסידים שחים, "כשנרד למטה וכו'"... אמר להם: יש לאחוז ראש. לא יורדים רק עולים! אחר עריכת שולחנו בחיפה, שמע פעם חסיד דוחק בחבריו: "לכו לישון"... נענה לעברו: לא הולכים לישון, הולכים לנוח!

רבינו בנתינת שלום

הוא לא ידע פשרות וחרץ לכאן או לכאן. מלחמה ממש הכריז על אודות הדיבור בשעת התפילה, ואמר פעם: את הדיבור בשעת התפילה לא נוכל לשאת. מי שרוצה לדבר שימחול בטובתו ולא יגיע!

כאלה היו התבטאויותיו, שופעות מנהיגות

ונחרצות עד לאחת. וכמוהם גם מעשיו והתנהגותו. פעם הופיע בבית האכסניא של החסידים בחיפה וביקש להגיש לפניו מה שהכינו לארוחת הצהריים. לפליאת הכל נענה: מצביא בא למחנה לראות מה נותנים לחיילים לאכול!

גם בעת שבאו פעם החסידים להסתופף בצל קדשו בטבריה, הורה להסדיר עבורם חדרים בבית מלון דייקא. אמר: כמו שנהיה אנחנו יהיו גם הם! בזאת לא אמר די, ובמהלך השהות אף הטריח עצמו במיוחד למלון כדי לעמוד על שביעות רצונם מן האירוח.

מנהיגותו חרטה תלמים עמוקים בלבבות מקושריו, ודגלו זה שהניף בגאון, המשיך לעוררם לקראת מלחמת היצר בכוח וגבורה כחיילים בשדה המערכה.

ואנכי הסתר אסתיר פני

...חדשות אני מגיד בטרם תצמחנה אשמיע אתכם. (ישעיה מב ט)

שנים לפני פרוץ מלחמת העולם השניה, צפה רבינו כנביא וחוזה את השבר הגדול אשר יפקוד את בית ישראל בעת המלחמה, וחרב הדמים שתכרית ממנה רוב מנין ובנין. אמר: מה שאמרו חז"ל במס' מגילה על גרממיא של אדום שאילולי יוצאין מחריבין את כל העולם, הכוונה על גרמניה של היום!

בנהמת נפשו התריע מפני הבאות, זעק לבו אל ה', אולי יחונן שארית ישראל. לא חסך כל מאמץ להרבות תורה וגמילות חסדים, נסע בשנת תרח"צ לארץ ישראל לזעוק על קברי אבות, אך הגזירה כבר נגזרה ואת הנעשה לא היה להשיב.

בי"ז אלול תרצ"ט, פרצה המלחמה האיומה. בשבת הראשונה קודם קידוש, קרא בסערת נפשו: אנו רואים נהרות של אידישע טרערין, אנו רואים נהרות של אידישע בלוט, או ווי, מה נעשה? הן כבר ראינו זאת מזמן, הקרבנו עבור כן את טובי החסידים שלנו ודחינו הגזירה. (וכאן מנה רבינו את שמותיהם של חמשה חסידים משופרא דשופרא של אנשיו שנסתלקו באופן פתאומי...) אחר כך פתחנו ישיבה וייסדנו חדרים בכל עיר ועיירה, ומשגם זאת לא הועיל, קראנו לעם לחזור בתשובה... כעת הגיעה הגזירה האיומה... אוי ווי!

בערב ר"ה, עת כבר ניצבו הגרמנים במרחק של שבעים קילומטר מלוצק, השמיע רבינו את הוראתו: לברוח!

מרן אדמו"רק זיע"א בטבריא במוצש"ק פ' וישב תשנ"ד
ליל ההילולא קדישא, עומד בצד הרה"צ ר' זלמן בריזל ז"ל

הלחץ היה עצום, לא ניתן היה להשיג עגלות, אך רבינו דחק במשמשו ר' משה מלמד ז"ל להשיג עגלה בכל מחיר. אחר ששוטט בכל העיר וכן בעיירה הסמוכה קראסנע, שב מבלי כלום. בליל ב' דראש השנה גילה רכב בו נסעו שני חיילים פולנים נמלטים. שש עליהם כמוצא שלל רב וביקש להצטרף אליהם, אך הללו ניאותו לקחת רק שני אנשים. רבינו סירב ועמד על כך שגם הרבנית

ושתי הבנות יסעו עמו. התנצח המשמש עם הפולנים כל הלילה, ולפנות בוקר הביעו את הסכמתם לכך בתנאי שישלם להם סכום אדיר ומפולפל. כששמע זאת רבינו אמר: עם רכב זה איננו נוסעים בשום אופן!

בשעה ארבע לפנות בוקר שוב הורה רבינו למשמשו לצאת ולחפש עגלה, והוסיף: אם ירצו חמישים זלאטעס, שיהיה חמשים זלאטעס, ואם ירצו עשרים וחמש ק"מ, שיהיה עשרים וחמש ק"מ. אז יכלו לנסוע בחמישים זלאטעס מרחק של 250 ק"מ, אבל כך אמר רבינו. יצא המשמש לחפש ולמרבה הפתעתו גילה שורה של עגלות העומדות על יד בנין בית המשפט המחוזי. פנה אל עגלון אחד והלה ניאות להסיעו רק עשרים וחמש ק"מ תמורת חמישים זלאטעס בדיוק כפי שאמר רבינו. עלו רבינו ובני משפחתו על העגלה וזו פתחה במנוסה מנתיב התקרבות הגרמנים. עם צאתם מן העיר הבחינו ברכב של החיילים הפולניים מושלך בצדי הדרך כשמן הצד שרועות גופותיהם המרוטשות. פגז גרמני פגע בהם בדרכם.

אחר 25 קילומטרים, ביקש המשמש לשלם לעגלון את החמישים זלאטעס שדרש, אך הוא הציע להם להחזיק הממון אצלם ולשלם לו בסוף הדרך כפי סך הקילומטרים שיסעו...

הם המשיכו בנסיעה עדי הגיעם לעיר סטעפין כשבשלב מסוים האדים הרקיע מעליהם ופגזים התעופפו מימינם ומשמאלם. יד ה' שמרה את נפשם והם יצאו מכך בחיים. בסטעפין העמיד לרשותם אחד החסידים שהתגורר במקום את ביתו, ואילו העגלון - סטאניסלאב שמו, מצא מגורים בבית אחר, במרחק מאתיים מטר. יום יום היה סטאניסלאב מופיע לסעוד באכסניא בה שהה רבינו, אך יום אחד לא הופיע. הלך המשמש לביתו ולא מצאו. שב אל רבינו וסיפר לו שסטאניסלאב נעלם. נענה לעברו רבינו: מי סטאניסלאב, מה סטאניסלאב? מעולם לא היה סטאניסלאב... מי שהבין הבין!... (- ווער סטאניסלאוו, וואס סטאניסלאוו ס' גאר קיין סטאניסלאוו ניט גיווען, ווער ס' האט פארשטאנען האט פארשטאנען...)

בחול המועד סוכות השיגה אותם הידיעה שהרוסים כבשו את לוצק. אז סבו על עקבם וחזרו הביתה.

בחודש סיון תש"א שבו הגרמנים ותקפו את לוצק בפגזים. היתה זו הפצצה כבדה במיוחד שהרסה חצי עיר והפכה אותו לתל חרבות. בשעת ההפצצה יצא רבינו לסוכת ביתו שהיתה עשויה חלונות שקופים, וצפה במטוסי הקרב המפציצים את העיר. כששככה האש, שלח את משמשו לחוץ לראות מה נשאר... המשמש שב עד מהרה ובפיו עדות מצמררת על המוני פצועים והרוגים השרועים ברחובות, ומגדלים נישאים שהיו לאיי אפר. צריכים לרוץ! - נענה לעברו רבינו.

תיקים מיוחדים הוכנו מראש, לשם הכניסו את הנצרך להם, ועד מהרה יצאה המשפחה רגלית בריצה חפוזה אל מחוץ לעיר. הריצה נמשכה ימים מספר עם הפוגות קצרצרות להחלפת כוח. באישון ליל אחד הגיעו לאזור הררי בו היה עליהם לחלוף בינות לשתי הרים גבוהים. הפחד הלם בלבם, שכן מטבע הדברים, שביל החולף בין שני הרים הינו מקום מועד לפורענות... החליטו להמתין ולא להיכנס. פתאום הגיעה קבוצת אזרחים רוסיים, שביקשה גם היא לעבור בגיא. הללו היו מצוידים בנשק, והמשמש שאל אם יוכלו להצטרף אליהם במעבר בין הגבעות. להפתעתו נענה בסירוב עיקש. הרוסיים ציוו על אנשי רבינו שימתינו עד שיעברו הם, ורק אז יעברו.

נכנסה הקבוצה הרוסית ועד מהרה החלו להישמע הדי יריות. מאוחר יותר התברר שהקבוצה הרוסית כולה נורתה למוות מאשם של הצנחנים הנאצים שארבו על הגבעות... יד ההשגחה היתה גלויה. רבינו הורה לסוב בזריזות לאחור ולחזור לאליק - נקודת המוצא.

השעה היתה אחת בלילה, הכל שכבו לישון. אולם רבינו בכה מאוד משך כל אותו לילה, והיה נשמע כאילו מדבר למישהו שלא נראה בחדר באמרו: אנו אומרים לכם... אנו אומרים לכם... הוא העלה טענות ודיבר דיבורים נוראים, כך במשך כל הלילה.

למחרת שוב המשיכו במנוסה. רבינו צפה וידע הכל. למרות השמועות שהפיצו הרוסים שכביכול פלשו לעמקי פולין וכי המשך המנוסה מיותר לחלוטין, דחק רבינו בבני משפחתו לרוץ ולא להרפות. קדימה, קדימה, אל עמקי רוסיה. באורח פלא, הספיקו להימלט מכל מקום, זמן קצר טרם הפציצו בו הגרמנים. רבינו ידע שכל מטרת הרוסים בחרושת השמועות היא למנוע חדירת זרם פליטים לרוסיה. אשר על כן דחק כל הזמן להגיע כמה שיותר מהר לרוסיה.

בהגיעם לסביבות הגבול הרוסי הישן, נענו על ידי אנשי המקום כי הגבול הרוסי נסגר זה מכבר בפני תושבי חוץ, וכי המעבר מותר רק בפני מי שמציג דרכון רוסי. רבינו אמר למשמש לספר במעבר הגבול כי רצונם להיכנס לרוסיה בחיפושם אחר קורת גג, לאחר שביתם עלה בלהבות... למרבה הפלא, קיבלו שומרי הגבול את התשובה, והם הורשו להיכנס לרוסיה.

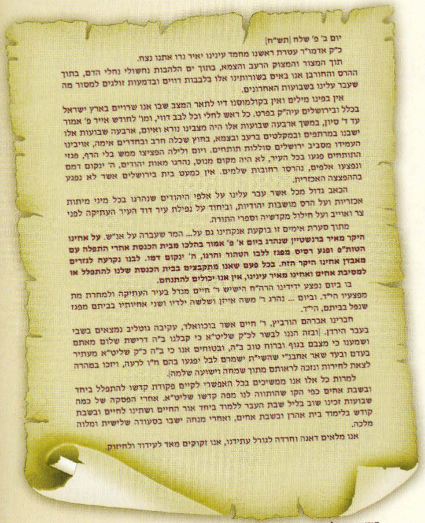

יום ב' פ' שלח [תש"ח]

כ"ק אדמו"ר עטרת ראשנו מחמד עינינו יאיר נרו אתנו נצח.

תוך המצור והמצוק הרעב והצמא, בתוך ים הלהבות נחשולי נחלי הדם, בתוך ההרס והחורבן אנו באים בשורותינו אלו בלבבות דווים ובדמעות זולגים למסור מה שעבר עלינו בשבועות האחרונים.

אין בפינו מילים ואין בקולמוסנו דיו לתאר המצב שבו אנו שרויים בארץ ישראל בכלל ובירושלים עיה"ק בפרט. כל ראש לחלי וכל לבב דווי, ומו' לחודש אייר פ' אמור עד ד' סיון, במשך ארבעה שבועות אלו היה מצבינו נורא ואיום, ארבעה שבועות אלו ישבנו במרתפים ובמקלטים ברעב ובצמא, בחוץ שכלה חרב ובחדרים אימה, אויבינו העמידו מסביב ירושלים סוללות תותחים. ויום ולילה הפציצו ממש בלי הרף, פגזי התותחים פגעו בכל העיר, לא היה מקום מנוס, נהרגו מאות יהודים, ה' ינקום דמם ונפצעו אלפים, נהרסו רחובות שלמים. אין כמעט בית בירושלים אשר לא נפגע בההפצצה האכזרית.

הכאב גדול מכל אשר עבר עלינו על אלפי היהודים שנהרגו בכל מיני מיתות אכזריות ועל הרס מושבות יהודיות, וביחוד על נפילת עיר דוד העיר העתיקה לפני צר ואוייב ועל חילול מקדשיה וספרי התורה.

מתוך סערת אימים זו בוקעת אנקתינו גם על... המר שעברה על אנ"ש. **על אחינו היקר מאיר ברנשטיין שנהרג ביום א' פ' אמור בהלכו מבית הכנסת אחרי התפלה עם הטות"פ ופגע רסיס מפגז ללבו הטהור והרגו, ה' ינקום דמו. לבנו נקרעה לגזרים מאבדן אחינו היקר הזה. בכל פעם שאנו מתקבצים בבית הכנסת שלנו להתפלל או למסיבת אחים ואחינו מאיר עינינו, אין אנו יכולים להתנחם.**

בו ביום נפצע ידידינו הרה"ח הישיש ר' חיים מגדל בעיר העתיקה ולמחרת מת מפצעיו הי"ד. וביום ... נהרג ר' משה אייזן ושלשה ילדיו ושני אחיותיו בביתם מפגז שנפל בביתם, הי"ד.

חברינו אברהם הורביץ, ר' חיים אשר בוכוואלד, עקיבה גוטליב נמצאים בשבי בעבר הירדן. [ובזה הננו לבשר לכ"ק שליט"א כי קבלנו ב"ה דרישת שלום מאתם ושמענו כי מצבם בגוף וברוח טוב ב"ה, ובטוחים אנו כי ב"ה כ"ק שליט"א מעתיר בעדם ובעד שאר אחבנ"י שהשי"ת ישמרם לבל יפגעו בהם ח"ו לרעה, ויזכו במהרה לצאת לחירות ונזכה לראותם מתוך שמחה וישועה שלמה.]

למרות כל אלו אנו ממשיכים בכל האפשרי לקיים פקודת קדשו להתפלל ביחד ובשבת אחים כפי הקו שהותווה לנו מפה קדשו שליט"א. אחרי הפסקה של כמה שבועות זכינו שוב בליל שבת העבר ללמוד ביחד אור החיים ושתינו לחיים ובשבת קודש בלימוד בית אהרן ובשבת אחים, ואחרי מנחה ישבו בסעודה שלישית ומלוה מלכה.

אנו מלאים דאגה וחרדה לגורל עתידנו, אנו זקוקים מאד לעידוד ולחיזוק.

מכתב אל רבינו ממרן אדמו"ר זיע"א בעת עמדו בראשות החבורה

בהיותם ברוסיה, זינק רבינו בוקר אחד ממקומו, וללא אומר ודברים רץ מהבית. מן החלון הבחינו כי נכנס לשירותים שהיה במרחק כמאה מטרים מהבית. חשבו, בוודאי תיכף ישוב. לפתע נשמעו נקישות בדלת. בפתח עמדו שני אנשים שביקשו לראות את הרב פערלאוו... הרב פערלאוו - אינו בבית - השיב המשמש - אך תיכף הוא עשוי לשוב... השניים הציגו עצמם כאנשי הק.ג.ב. ונעמדו להמתין, אך משחלפה כמעט שעה שלימה ורבינו לא הופיע,

הותירו את הוראתם בכתב כי על רבינו להתייצב במשרדיהם בשעה 12 בדיוק. והם הלכו לדרכם.

עם צאתם מן הבית, הופיע רבינו ממקום מסתורו ושאל מי היה כאן. משמשע את אשר קרה, הורה להתכונן להמשך המסע. ולמשמש ציווה לצאת לתחנת הרכבת ולרכוש כרטיסים. בהגיעו לתחנת הרכבת נכונה למשמש אכזבה עמוקה. תור בן מאה וחמישים איש השתרך לפני האשנב, שם מכרו את הכרטיסים. מדו שיח עם הממתינים נודע לו כי כדי לזכות בכרטיס, נרשמו כל האנשים שלפניו ששה שבועות קודם לכן...

מן הצד הבחין באשנב אחר מיוחד לנכי הצבא, לפניו נדחפו כעשר חיילים. באין ברירה החליט גם הוא להידחף שם. פתע פנתה אליו שוטרת: אברך, מה אתה דוחף?! אני זקוק לכרטיסים! - השיב לה. ומדוע דוחף הנך - המשיכה להקשות, יש לך כסף? בוודאי - השיב המשמש. בא נא אחרי! - הורתה לו. תוך רגעים ספורים היו בידיו כרטיסים לכל משפחת רבינו...

בשעה 12 בדיוק, השעה שקבעו אנשי הק.ג.ב., השמיעה הרכבת את צפירתה ורבינו החל מתרחק במהירות מהעיר...

ימים ושבועות נמשך המסע, שחלף בחבלי ארץ נידחים ומיושבים בצורה עתיקת יומין. מזג האויר הלך ונעשה קר כל העת, עד שיום אחד הגיע לעיר פרונזע בערבות סיביר...

כארבע שנים ישב רבינו בפרונזע, במהלכן שיכל את זוגתו הצדקנית ואת בתו הבכירה הצ' שרה'לה ע"ה. לאחר שהסתיימה המלחמה החל רבינו נותן את דעתו על שיבה הביתה. בתמוז תש"ה יצא רבינו לדרכו ואחר מסע ארוך הגיע ללוצק, שם פגש במימדי השבר הענק. חרב והרג ואבדן. ריח עשן ונהרות דם. הוא המשיך לזרום עם הפליטים והגיע לפעלדפינג - מחנה עקורים שהקימו כוחות השחרור על אדמת גרמניה.

בפלעדפינג שררו תנאים איומים, בהינתן לניצולים לחם ומים במידה ובמשורה. גם היו שם תחת פחד מתמיד

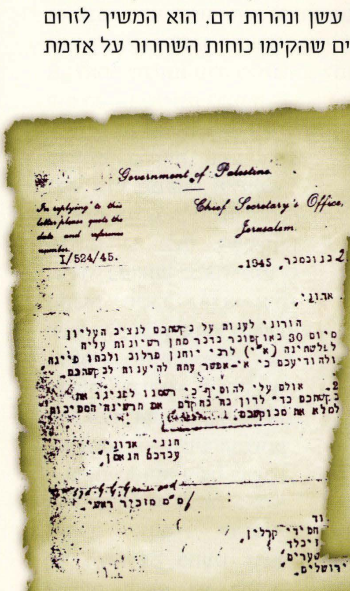

Government of Palestine

Chief Secretary's Office,
Jerusalem.

In replying to this letter please quote the date and reference number.
I/524/45.

2 בנובמבר, 1945.

אדוני,

הורוני לענות על מכתבכם לנציב העליון מיום 30 באוקטובר בדבר מתן רשיונות עליה לפלשתינה (א"י) לרבי יוחנן פרלוב ולבתו פיינה ולהודיעכם כי אי-אפשר עתה להיענות לבקשתכם.

2. אולם עלי להוסיף כי רשמנו לפנינו את בקשתכם כדי לדון בה בהקדם אם תרשינה הנסיבות למלא את בקשתכם.

הנני, אדוני,
עבדכם הנאמן,

ע/ס מזכיר ראשי.

...וד
חסידי קרלין,
...כולל
...שערים,
ירושלים.

תשובתו השלילית של הנציב העליון

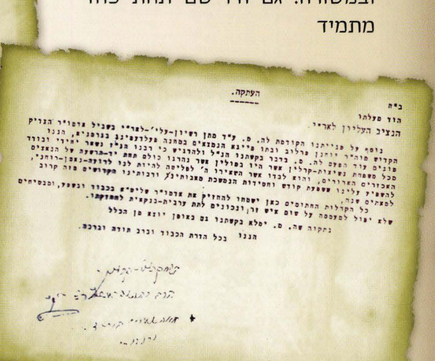

העתקה.

ב"ה

הוד מעלתו
הנציב העליון לא"י.

נוסף על פנייתנו הקודמת לה. מ. ע"ד מתן רשיון-עלי'-לא"י בשביל אדמו"ר הגה"ק הקדוש מוהר"ר יוחנן פרלוב ובתו פייגא הנמצאים במחנה פעלדעפינג בגרמניא, הננו פונים עוד הפעם לה. מ. בדבר בקשתנו הנ"ל ולהדגיש כי רבנו הנ"ל נשאר יחידי ובודד מכל משפחת נשיאות-קרלין אשר היו בפולין אשר נהרגו כולם תחת יד-הרשעה של הנאצים האכזרים הארורים, והוא לבדו אשר השאירו ה' לפליטה להיות לנו לדוגמא-נאמן-רוחני, להשפיע עלינו השפעת קודש וחסידות הנמשכת מאבותינו ורבותינו הקדושים פה קרוב למאתים שנה,

כל הקהלות החתומים כאן ישמחו להחזיק את אדמו"ר שליט"א בכבוד ובשפע, ומבטיחים שלא יפול למעמסה על שום איש זר, ונכונים לתת ערבות-בנקאית להחזקתו.

נתקוה שה. מ. ימלא בקשתנו גם באופן יוצא מן הכלל.

הננו בכל הדרת הכבוד וברב תודה וברכה.

אחד ממכתבי הבקשה של הרה"צ רבי יהושע העשיל הלטובסקי זצ"ל אל הנציב העליון אודות מתן רשיון לרבינו לעלות לארה"ק

מהגרמנים שהמשיכו גם לאחר המלחמה לרצוח פה ושם. כאן נחשפה גדלות נפשו של רבינו, כאשר למרות יכולתו לזכות בתנאים משופרים משמעותית מתוקף היותו אדמו"ר, העלים מסובביו את מעמדו, וניצב כמו כולם בתורות הארוכים לקבל את מנת המים הקצובה. ממנה זעומה זו היה חוסך מים לנטילת ידים כדת וכדין. שמירת ההלכה חשובה היתה לו מהרוויית צמאונו. כשהבחין בכך אחד הניצולים, שכאמור לא ידע מי האיש, התרגז מאוד על ה'בזבוז המשווע', ויום אחד שפך לרבינו את כל מנת המים. רבינו הבליג וקיבל את הדבר באהבה.

את דירת מגוריו קיבל רבינו בקונכייה מתחת לאדמה, לשם כניסה אליה נדרש היה לרדת שבע מדרגות. ברגע אחד היה יכול להמיר דירה פחותה זו בחדר טוב ביותר במחנה, לו אך היה פוצה את פיו וחושף מילה אחת על מוצאו. אך הוא ביקש לסבול עם כולם. בתוך עמי אנוכי יושבת...

פה ושם החלו אנשים מבינים כי אין המדובר באדם מן השורה, וכי תחת מסווה פשטותו, מסתתר לו סוד כמוס. היו ששמו לבם לכך שמידי ערב שבת מופיעה בתו של רבינו במאפיה ומבקשת ללוות שתים עשרה חלות על מנת להחזירן ביום ראשון... המאחרים לישון הבחינו כי בכל לילה הוא נעלם במעבה היער למשך שעות ארוכות... הענין אמר דרשני. שבת אחת נמנו האנשים וקראו לו לעלות למפטיר. בסרבו לכל חלוקת כבוד ועקב אי רצונו לגלות את זהותו נענה כי אינו נוהג לעלות למפטיר... עקב אמירתו זו הקפיד כל חייו לא לעלות עוד למפטיר, זאת למרות מנהגם של אבותיו הקדושים לעלות לתורה למפטיר בארבע פרשיות!

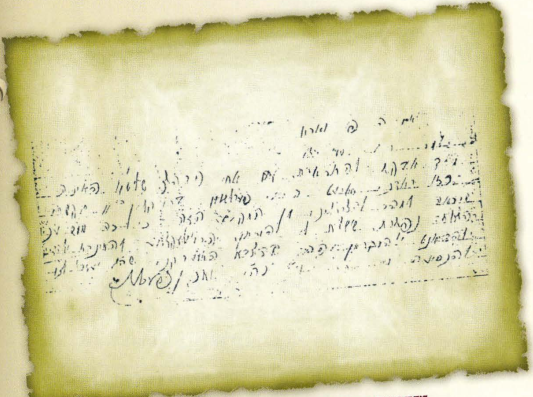
מכתב בקשה מרבינו "למהר להצילני מן המקום הזה כי זה ממש ענין הצלת נפשות" (נכתב בעופרת על ניר מחוק)

יום אחד הגיע מכתב עבורו, על גביו התנוסס השם 'פערלאוו'. תיכף החלו האנשים לחשוד ומי מהם אף פנה אליו במפגיע בשאלה האם הוא משתייך למשפחת אדמו"רי סטאלין. רבינו השיבו כמתחמק: מאי נפקא מינה?...

בינתיים החל רבינו משגר מכתבים בקריאה נואשת להצלתו וחילוצו מעמק הבכא. המכתבים יועדו לאנשיו בארה"ק ולאחיו היחיד שנותר לפליטה, הרה"ק רבי יעקב חיים שהתגורר בארה"ב. אין לשער את השמחה העצומה שאחזה בחסידי בית קארלין יושבי ארץ הקודש עם קבלתם לידם את מכתבו של רבינו שבישר על הצלתו מיד הנאצים. ידיעה זו כי נותר שם ושארית לשושלת קארלין סטאלין המעטירה, באה להם כטיפת נוחם בתוך ים שברם על הריגתו של צדיק כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם אלימלך זיע"א, שעלה על קידוש ה'. ידיעה שהשיגה אותם מספר חודשים לפני כן.

במאמצים משותפים פתחו אנ"ש בראשות הרה"צ רבי יהושע העשיל הלטובסקי בפעילות למען אישור עלייתו ארצה של רבינו.

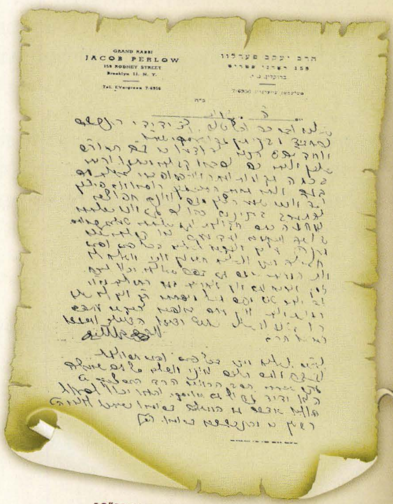
GRAND RABBI
JACOB PERLOW
158 RODNEY STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6956

הרב יעקב פערלאוו
158 ראדני סטריט
ברוקלין, נ. י.
טעלעפאן עווערגרין 7-6956

ב"ה

מכתב הרה"ק רבי יעקב חיים מארה"ב - השתדלות בעד רבינו

במקביל החל אחיו הרה"ק ר' יעקב חיים לפעול ממקום מושבו הוא בארה"ב על אותה מטרה עצמה, ובעת פגישתו עם העסקן האמריקאי הנודע רבי אלימלך טרעס טרם יציאתו לעבר מחנות העקורים בגרמניה, בקשו ליצור קשר עם אחיו ולמסור לו דרישת שלום ממנו בתוספת דבר מה שישלח עבורו. לשאלת ר' אלימלך כיצד יצליח לזהות את רבינו, נענה רבי יעקב חיים כי קולו של רבינו הדומה לקולו שלו יסגירו מיד.

ר' אלימלך הגיע כמתוכנן למחנה העקורים בפלעדפינג ופתח בעסקנותו למען העלאתם של שארית הפליטה מבין איי האפר שבאירופה לארצות מבטחים כארה"ב וארץ ישראל. הכניסה לשניהם הייתה כרוכה בשתדלנות מרובה באשר הממשלות אטמו את הגבולות והשתדלו ככל יכולתן למנוע את חדירת זרם הניצולים. יום אחד נגש רבינו אל ר' אלימלך, ומבלי להציג את שמו, שאל אם הוא הביא דבר מה עבורו. לשמע קולו נתרגש ר' אלימלך, ולאוזני קהל הנוכחים קרא בהתרגשות: סטאלינער רבי, איהר זיינט דאס! רחש לחש עבר בקהל ותיכף פשטה הרינה במחנה. האיש המסתורי הינו הרבי מסטאלין! בתחנונים שיווע רבינו מר' אלימלך שלא יעניק פומבי לענין וישתדל לנצור את הסוד. אך ר' אלימלך לא שעה לבקשתו, וחיש מהר החל מפרסם את דבר נוכחותו של הרבי מסטאלין והצורך הדחוף שבשחרורו. ר' אלימלך אף רצה לתת פדיון לרבינו, אך הוא סירב ליטול את הפדיון באומרו: הן לא היית בטוח שתמצא אותי. אם כן, חושש אני אפוא שהכסף יועד למאן דהוא אחר...

בכ"ג אייר תש"ו, עלה רבינו על אדמת ארץ הקודש, כשאת פניו מקבלים בשירת "קול רנה וישועה" אדירה, כל קהל

קהל אנ"ש בקבלת פני רבינו בנמל חיפה כ"ג אייר תש"ו.
במרכז התמונה נראה: הרה"צ ר' יהושע העשיל הלטובסקי ז"ל

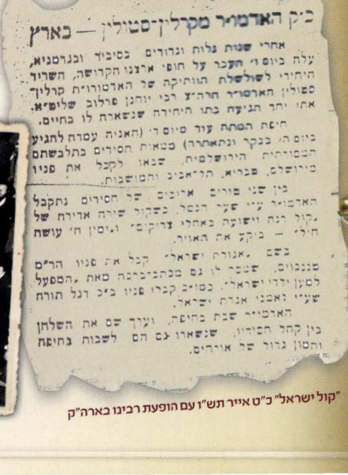

כ"ק האדמו"ר מקרלין-סטולין — בארץ

אחרי שנות גלות ונדודים בסיביר ובגרמניא, עלה ביום ו' העבר על חופי ארצנו הקדושה, השריד היחידי לשלשלת הותיקה של האדמורו"ת קרלין־סטולין האדמו"ר הרה"צ רבי יוחנן פרלוב שליט"א. אתו יחד הגיעה בתו היחידה שנשארה לו בחיים.

חיפה הפתה עוד ביום ו' (האניה עמדה להגיע ביום ה' בבקר ונתאחרה) מאות חסידים בתלבשתם המסורתית הירושלמית, שבאו לקבל את פניו מירושלים, טבריא, תל־אביב והמושבות.

בין שני טורים ארוכים של חסידים נתקבל האדמו"ר ע"י שער הנמל, בשקול שירה אדירת של „קול רנה וישועה באהלי צדיקים" ו„ימין ה' עושה חיל" — בוקע את האויר.

בשם „אגודת ישראל" קבל את פניו הר"מ מנגבוים, שמסר לו גם מכתב־ברכה מאת „המפעל למען ילדי ישראל". כמו־כן קבלו פניו ב"כ דגל תורה שע"י נאמני אגדת ישראל.

האדמו"ר שבת בחיפה, וערך שם את השלחן בין קהל חסידיו, שנשארו גם הם לשבות בחיפה והמון גדול של אורחים.

"קול ישראל" כ"ט אייר תש"ו עם הופעת רבינו בארה"ק

ההתרגשות הרבה ניכרת על פני אנ"ש השמחים ורוקדים לקראת רבינו

אנ"ש מערי ארה"ק שנתקבצו בהתרגשות ובחדוה עילאית. יחד עם דמעות ההתרגשות שזלגו, עלו דברי קדשו של אביו כ"ק אדמו"ר מוהר"י שקרא על רבינו עשרים וחמש שנים קודם לכן: "וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה... המה יבאו שמה ולהם אתננה והם ירשוה"...

את דירתו קבע רבינו בחיפה. שם כונן את חצר קדשו, ומשם הזריח אורה והלהיב נפשות החסידים שנהרו בהמוניהם להתחמם לאור עבודתו וקדושתו.

ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה

בינתיים נסתלק בארה"ב אחיו של רבינו, הרה"ק רבי יעקב חיים ביום ו' אייר תש"ו ורבינו נותר לבדו אוד מוצל מאש ושריד אחרון לבית אבותיו הק' בהגיעו לארה"ק. נקל איפוא לשער את שמחתם הגדולה של יושבי ארץ הקודש בקבלתם את פני רבינו, הנצר האחרון לבית דוד, ממשיך תפארת אבותיו בעוז ובגאון. בלב אחד אמרו לקבלו עליהם לרבי ולנהות לאורו.

אמנם, רבינו, אלוף ההצנעה ואמן ההיחבאות, לא היה שלם עם המינוי. ביום הראשון להגיעו ארצה נענה לאחר רדתו מן

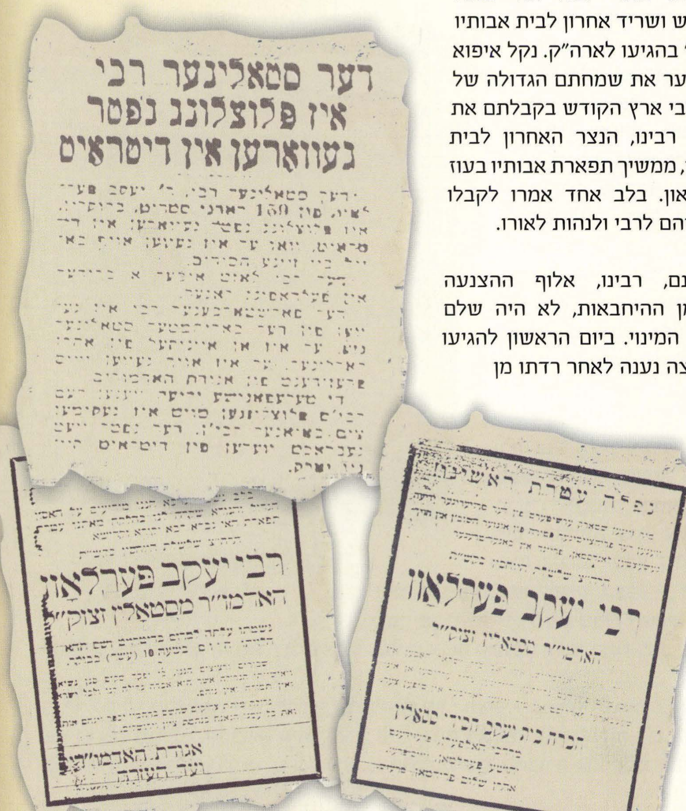

דער סטאָלינער רבי
איז פלוצלונג נפטר
געוואָרען אין דיטראָיט

רבי יעקב פערלאָוו
האדמו"ר מסטאָלין זצוק"ל

אגודת האדמו"רים
ועד העזרה

נפלה עטרת ראשינו!

רבי יעקב פערלאָוו
האדמו"ר מסטאָלין זצוק"ל

חברה בית יעקב חסידי סטאָלין

הידיעה על הסתלקותו של אחיו הרה"ק רבי יעקב חיים זיע"א והאבל בארה"ב

האוניה: תוכניתנו היתה לבוא לחיפה ולהתיישב בה כיהודי פשוט, אך מדי הסתכלותנו בקהל עברה עלינו חרדה להמשכיותה של דרך סטולין. לכן קבלנו על עצמנו את ניהול הקרב. משקבלנו זאת עלינו, ננהל זאת במסירות נפש...

מאוחר יותר נשמע פעם מתאונן: איננו יודעים מדוע מגיע לנו עונש כזה שכל הציבור נפל על הראש שלנו... הוא המשיך בסיפור העובדה שהתרחשה אצל אביו אדמו"ר מוהר"י כאשר שליחים מקרב עדת חסידים שרבם הסתלק פנו אליו בבקשה שיאות לקבלם לחסידים, סירב להם באמרו שדי לו העול הכבד מציבור אנ"ש שהנחילו לו אבותיו הק', להוסיף עליהם אין חפצו כלל.

אך רבינו נענה למינוי, מתוך מסירות נפש לדרך אבותיו הק'. כי אכן, רוחות זרות החלו נושבות אותה תקופה במחנה. הימים, ימי הקמת המדינה, קבוצות נוער לוחמניות צירפו אליהן כל צעיר וכל טוב, בשולחם פיתויים של ממש לעבר כרם בית ישראל בדמותם של מבצעי גבורה המגרים את הדמיון.

מלבד זאת פשטה תופעת ההתרחקות מדרך ישראל סבא גם בקרב המבוגרים ששרדו את אימי השואה, ולא עמד להם הכוח להגן כראוי על נקודת אמונתם. רבינו התבונן בשברי הכלים, וברוח ה'מצביא' שלא עזבה אותו, החליט לשקם את ההריסות ולחדש את ימי זוהרה של החסידות.

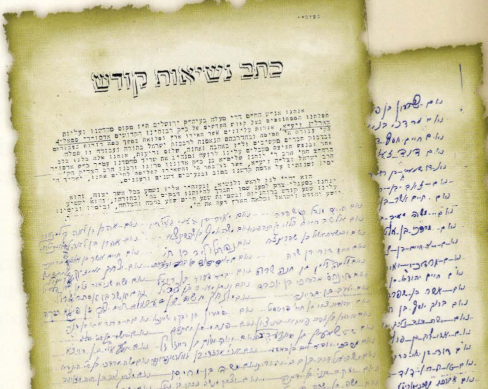

כתב נשיאות קודש

כתב הנשיאות שהוגש לפני רבינו מאת אנ"ש בעיה"ק ירושלים ת"ו

שמחה עד אין קץ והתרגשות רבה היתה מנת חלקם של החסידים מהזכות שנפלה בחלקם לקבל עליהם לנשיא וראש את רבינו זיע"א, ותיכף הגישו לפניו "כתב התקשרות" מכל אנ"ש שבארה"ק, אשר קיבלו עליהם את מרותו. רבינו פרש עליהם את חסותו, והחל מדריכם ומנהיגם בדרך הקודש הסלולה מאבותיו הק'.

בד בבד החל חובש את פצעי העם, מאחה את קרעי הלבבות, אוסף את שיירי האמונה, כרועה עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים. עיניו הבוחנות צפו לעמקי הנפשות, ידעו לומר מבלי להזיק, לתקן מבלי להרוס. אט אט בנה עתיד חדש, העמיד דור שצועד בדרכי אבות ומתענג לאור החסידות.

בדרך למילוי משימתו, ייסד חבורה קדושה לצעירי הצאן - חבורת הבחורים, אותה שם בראש מעייניו. החבורה היתה בבת עינו ובניה לא סרו לרגע מלוח לבו. סיפר תלמידו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א כי קודם לייסוד החבורה שהוקמה במיוחד

להצלת הנוער, התייעץ רבינו עם זקני החסידים, באשר הנחלת החסידות לצעירים מה גם לבחורים לא היה נהוג כל כך באותם ימים, גם מראה של בחור הנכנס עם 'קוויטל' לרבו היה נחשב כחוסר דרך ארץ - דער רבי איז עפעס א חבר? היו תמהים הזקנים. אולם מתוך חרדה לעתיד הצעירים סבר רבינו כי הצלה גדולה יש בה.

בחבורה זו נחרטו יסודות בעבודת ה', בדיבוק חברים ובהתקשרות. רבינו דרש מהם יגיעה עצומה בכל כוחות הנפש, פילח את כליותיהם במאמרים חוצבי להבות אש, העמיד מול תבערת הרחוב, מדורה רוחנית שכל רוחות שבעולם לא יכלו לה. על ענין האחדות המשיל להם משל למה הדבר דומה, ספינה השטה בלב ים, כמה אנשים נדרשים לשם בנייתה? כמה מהנדסים מחוכמים ומומחי בניה? ואילו עשרה כלונסאות פשוטות מחוברות היטב זו בזו, שטות גם הן בלב הים מבלי ששום גל יצליח להטביען...

את ענין ההתקשרות המשיל לכבל מוליך חשמל. אם הכבל תקין, אז הוא מוליך חשמל גם למרחק גדול. אך אם עלתה בו אך מעט חלודה, אזי לא יצלח להבעיר חשמל אף לא במרחק קצר... גם ההתקשרות היא כך. אם כלי ההתקשרות מתוקנים, ההכנעה, הענוה, הרצון לקבל, אזי גם במרחקים עצומים ניתן לקבל ולהשפיע, ממש כמו בסמוך. אך אם ההתקשרות שבורה קצת, אז גם כשנמצאים בקרבת מקום, לא זוכים לקבל כלום...

חבורה זו היוותה ברבות הימים הצלה רבתית למצב הרוחני בארץ ישראל כולה. היא פתחה במגמה חדשה של התעלות והתקרבות באופן נועז בקרב הצעירים. רבים מיושבי ארץ ישראל ההולכים בדרך ישראל סבא, חבים לה את אמונתם ויהדותם.

מלבד מנהיג, היה רבינו גם אבא. הוא התמסר באופן שאינו ניתן לתיאור. חש בצרכים טרם נאמרו, ידע ברוח קודשו מה מתרחש אצל פלוני ומיהר לפעול עבורו ישועה. משהופיע בפניו אי מי בבקשה, לא פטרו הימנו בברכה בלבד או בעצה טובה. המשיך לעקוב אחר ישועתו וללוותו בנועם וחמלה עדי היוושעותו. החסידים נכבלו אליו בעבותות אהבה, וזכרו לא סר מהם לרגע.

כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א בביקור בביהמ"ד של רבינו בארה"ב

החסידים הרבים שהתגוררו בעיקר בירושלים עיה"ק, כמו החסידים בשאר ערי ארה"ק, היו עושים את דרכם תכופות לחיפה. בעיקר היתה נסיעה גדולה על ימי הושענא רבא ושמחת תורה וכן בחוה"מ פסח לרגל יום ההילולא של רבי אהרן הגדול עד מוצאי אחרון של פסח. על ימי ראש השנה ושבועות לעומת זאת, היה רבינו מופיע בהדרתו בירושלים. מועדים אלו היו עתות התרוממות רוח והינשאות לאישה של החסידות שלא שקעה באירופה. קולות התפילה בקעו ברעם אדירים כמימים ימימה, ועבודת ה' נעשתה בכוח ובגבורה. עם אמת...

אמנם, גם כאן לא הפשיט רבינו את מעטה המסתורין שסביבו, ועדיין היו מעשיו בבחינת "עצה עמוקה" שאיש לא השכיל לרדת לפנימיותה.

אני במזרח ולבי בירושלים

בשנת תש"ח עבר לגור בארה"ב שם החל לנהל העדה הק' בחצר קדשו ובית מדרשו של אחיו הרה"ק ר' יעקב חיים. ברבות הימים גם הקים שם ישיבה, בה עשו חיל צורבים צעירים בתורה ועבודה זו תפלה ברוח רבוה"ק. למרות זאת, לא הרשה לחסידיו מארץ ישראל לבוא אחריו לארצות הברית. אמריקה אינה מקום לחסידות! - אמר.

במכתביו מאותם ימים לאנ"ש בארה"ק, משתקפת המייתו לארץ ישראל וגעגועיו העזים לחסידים המפוארים שבה. בשפת העט המשיך לשדר את מעיינות לבבו ולהלהיב את החסידים בעבודת קדשם.

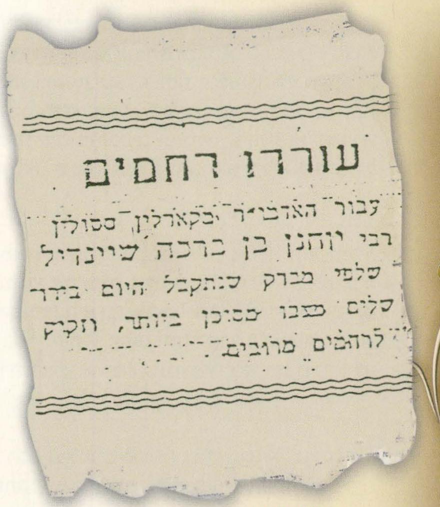

עורדו רחמים

עבור האדמו"ר מקארלין סטולין

רבי יוחנן בן ברכה שיינדיל

שלפי מברק שנתקבל היום בידי

שלים מצבו מסוכן ביותר, וזקוק

לרחמים מרובים.

קריאה לעורר רחמים לרפואתו

בשלהי שנת תשי"ד הגיע לארה"ק על הימים הנוראים, וגרם בכך שמחה עצומה לחסידים. רגשי ההתקשרות לא כהו במהלך השנים, ובהזדמנות זו באו לידי התגלות מפעימה בהתלכדות נלהבת סביבו והתעלות עצומה במחיצתו. למרות היותו כבר חלוש וחולני, עמד במשך שעות ארוכות על רגליו וקיבל קוויטלאך. כשהעיר לו אחד ממקורביו על הסבל שנגרם לו בשל כך, נענה לו: מדארף האבין מסירות נפש פאר אידנ'ס וועגן"...

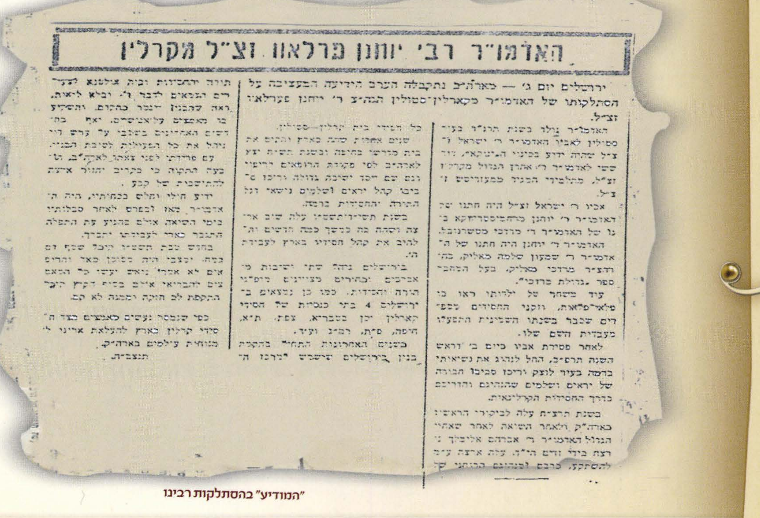

האדמו"ר רבי יוחנן פרלאוו זצ"ל מקרלין

ירושלים יום ג' — מארה"ב נתקבלה הערב הידיעה המעציבה על הסתלקותו של האדמו"ר מקארלין-סטולין הגה"צ ר' יוחנן פערלאוו זצ"ל.

האדמו"ר נולד בשנת תרנ"ד בעיר סטולין לאביו האדמו"ר ר' ישראל ז"צ"ל שהיה ידוע בכינוי ה"ינוקא", נכד ישיר לאדמו"ר ר' אהרן הגדול מקרלין זצ"ל, מתלמידי המגיד ממעזריטש ז"צ"ל.

אביו ר' ישראל זצ"ל היה חתנו של האדמו"ר ר' יוחנן מהורנוסטייפולקא בנו של האדמו"ר ר' מרדכי מטשרנוביל.

האדמו"ר ר' יוחנן היה חתנו של ה' אדמו"ר ר' שמעון שלמה מאליק, בהה"צ ר' מרדכי מאליק, בעל המחבר ספר "גדולת מרדכי".

עוד משחר של ילדותו ראו בו פלאי-פלאות, וזקני החסידים מספרים שכבר בשנתו השמינית התפעלו מעבודת השם שלו.

לאחר פטירת אביו ביום ב' דראש השנה תרפ"ב, החל לנהוג את נשיאותו ברמה בעיר לוצק וריכז סביבו חבורה של יראים ושלמים שהנהיגם והדריכם בדרך החסידות הקרלינאית.

בשנת תרצ"ח עלה לביקורו הראשון בארה"ק ולאחר השואה לאחר שאחיו הגדול האדמו"ר ר' אברהם אלימלך נרצח בידי זדים הי"ד, עלה ארצה ע"מ להשתקע, כרבם ומנהיגם הרוחני של כל חסידי בית קרלין-סטולין.

שנים אחדות שהה בארץ והקים את בית מדרשו בחיפה ובשנת תש"ח יצא לארה"ב לפי פקודת הרופאים ויסד גם שם ישיבה גדולה וריכז סביבו קהל יראים ושלמים נושאי דגל התורה והחסידות ברמה.

בשנת תשי"ד-תשט"ו עלה שוב ארצה ושהה בה במשך כמה חדשים והלהיב את קהל חסידיו בארץ לעבודת ה'.

בירושלים נוהל שתי ישיבות מאברכים ובחורים מצויינים מופלגי תורה וחסידות. כמו כן נמצאים בירושלים 4 בתי כנסיות של חסידי קארלין וכן בטבריא, צפת, ת"א, חיפה, פ"ת, רמה"ג ועוד.

בשנים האחרונות התחיל בהקמת בנין בירושלים שישמש "מרכז ה' תורה והחסידות ובית צלותא לחסידים הנמצאים לדבר ה', ויבא לראות, ראה להבנין יגמר כתקונו. והשקיע בו מאמצים עלאנושיים. ואף בחדשים האחרונים במצבו על ערש דוי ניהל את כל הפעולות לטובת הבנין.

עם פרידתו לפני צאתו לארה"ב הובעה התקוה כי בקרוב יחזור ארצה להתישבות של קבע.

ידוע חולי ומכאוביו, היה ה' אדמו"ר כאז ובפרט לאחר סבלותיו בימי השואה אולם בהגיע עת התפלה התגבר כארי לעבודת יתברך.

בחדש טבת תשט"ו קיבל שבץ דם במח, ומצבו היה מסוכן מאד והרופאים לא אמרו נואש ועשו כל המאמצים להבריאו אולם בסוף הקיץ קיבל התקפת לב חזקה וממנה לא קם.

כפי שנמסר נעשים מאמצים מצד חסידי קרלין בארץ להעלאת ארונו למנוחות עולמים בארה"ק.

תנצב"ה.

"המודיע" בהסתלקות רבינו

כשביקשו לשאתו על כסא עקב חולשתו, אמר בענוותנותו: איננו שווים שיהודים ישאו אותנו...

זמן מה לאחר שובו לארה"ב בתחילת שנת תשט"ו, חלה ונפל למשכב. יותר משנה סבל בחוליו, ובכ"א כסליו תשט"ז השיב את נשמתו הטהורה ליוצרו.

קדושים וטהורים ביכו את הסתלקותו וקוננו על האבדה העצומה שאין לה תמורה.

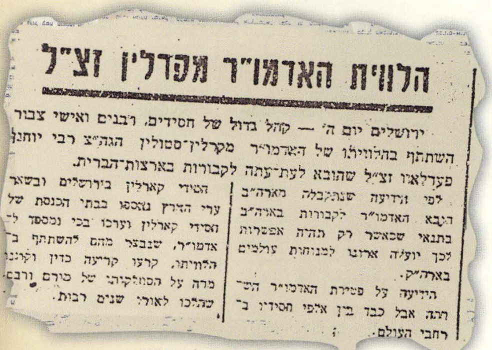

הלוית האדמו"ר מפדלין זצ"ל

ירושלים יום ה' — קהל גדול של חסידים, רבנים ואישי צבור השתתף בהלויתו של האדמו"ר מקרלין־סטולין הגה"צ רבי יוחנן פערלאוו זצ"ל שהובא לעת־עתה לקבורות בארצות־הברית.

לפי הידיעה שנתקבלה מארה"ב הובא האדמו"ר לקבורות בארה"ב בתנאי שכאשר רק תהיה אפשרות לכך יועלה ארונו למנוחת עולמים בארה"ק.

הידיעה על פטירת האדמו"ר הנ"ל הכתה אבל כבד בין אלפי חסידיו ברחבי העולם.

חסידי קארלין בירושלים ובשאר ערי הארץ נאספו בבתי הכנסת של חסידי קארלין וערכו בכי ומספד לאדמו"ר, שנבצר מהם להשתתף בהלויתו. קרעו קריעה כדין וקוננו מרה על הסתלקותו של מורם ורבם שהלכו לאורו שנים רבות.

"המודיע" אחר הלויית רבינו

אם כי בתחילה נטמן בארה"ב, הרי שבתום פעילות נמרצת של החסידים בארה"ק, ניאותו החסידים בארה"ב לאפשר את הבאת ארונו ארצה וקבורתו בטבריה. במהלך זה אירעו שלשה ניסים מופלאים. הראשון היה בעת שביקשו להכניס את ארונו לתא המיועד לכך במטוס של חברת אל-על, ולמרבה הפלא נתגלה שהארון אינו מסוגל להיכנס. ניסו בכל האפשרויות והמאמצים עלו בתוהו. בלית ברירה נאלצו להטיס את הארון במטוס של חברה אחרת בבעלות נוכרית, שם, למרות היות תא הארונות קטן יותר מבמטוס אל-על, נכנס הארון בלי כל בעיה...

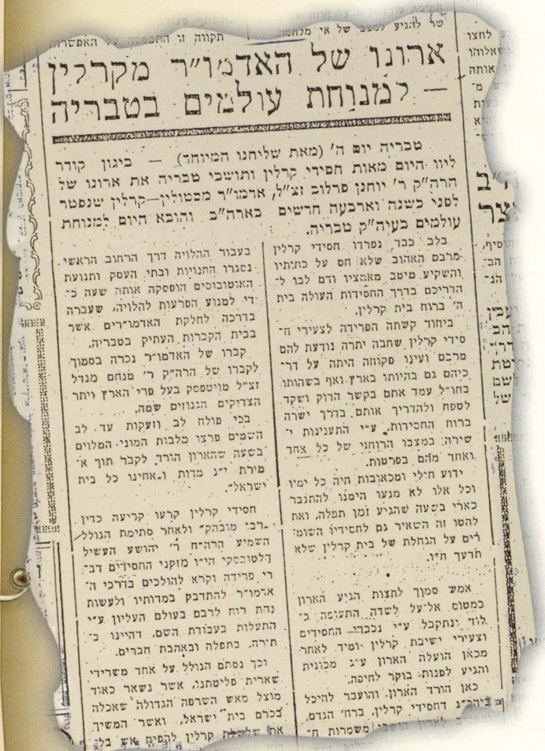

ארונו של האדמו"ר מקרלין — למנוחת עולמים בטבריה

טבריה יום ה' (מאת שליחנו המיוחד) — ביגון קודר ליוו היום מאות חסידי קרלין ותושבי טבריה את ארונו של הרה"ק ר' יוחנן פרלוב זצ"ל, אדמו"ר מסטולין—קרלין שנפטר לפני כשנה וארבעה חדשים בארה"ב והובא היום למנוחת עולמים בעיה"ק טבריה.

בלב כבד נפרדו חסידי קרלין מרבם האהוב שלא חס על כחותיו והשקיע מיטב מאמציו ודם לבו להדריכם בדרך החסידות העולה בית ה' ברוח בית קרלין.

ביחוד קשתה הפרידה לצעירי חסידי קרלין שחבה יתרה נודעת להם מרבם ועינו פקוחה היתה על דרכיהם גם בהיותו בארץ ואף בשהותו בחו"ל עמד אתם בקשר הדוק ושקד לטפח ולהדריך אותם בדרך ישרה ברוח החסידות, ע"י התענינות ישירה במצבו הרוחני של כל אחד ואחד מהם בפרטות.

ידוע חולי ומכאובות היה כל ימיו וכל אלו לא מנעו הימנו להתגבר כארי בשעה שהגיע זמן תפלה, ואת להט זה השאיר גם לחסידיו השומרים על הגחלת של בית קרלין שלא תדעך חיו.

•

אמש סמוך לחצות הגיע הארון במטוס אל־על לשדה התעופה בלוד ונתקבל ע"י נכבדי החסידים וצעירי ישיבת קרלין ומיד לאחר מכאן הועלה הארון ע"ג מכונית והגיע לפנות בוקר לחיפה.

כאן הורד הארון והועבר להיכל ביהכ"נ דחסידי קרלין, ברח' הגדס, [illegible] משמרות ח־

בעבור ההלויה דרך הרחוב הראשי נסגרו החנויות ובתי העסק ותנועת האוטובוסים הופסקה אותה שעה כדי למנוע הפרעות להלויה, שעברה בדרכה לחלקת האדמו"רים אשר בבית הקברות העתיק בטבריה.

קברו של האדמו"ר נכרה בסמוך לקברו של הרה"ק ר' מנחם מנדל זצ"ל מויטפסק בעל פרי הארץ ויתר הצדיקים הגנוזים שמה.

בכי פולח לב וזעקות עד לב השמים פרצו מלבות המוני המלוים בשעה שהארון הורד לקבר תוך אמירת י"ג מדות ו"אחינו כל בית ישראל".

חסידי קרלין קרעו קריעה כדין "רבי מובהק" ולאחר סתימת הגולל השמיע הרה"ח ר' יהושע העשיל ולטובסקי הי"ו מזקני החסידים דברי פרידה וקרא להולכים בדרכי האדמו"ר להתדבק במדותיו ולעשות נחת רוח לרבם בעולם העליון ע"י התעלות בעבודת השם, דהיינו בזמירה, בתפלה ובאהבת חברים.

וכך נסתם הגולל על אחד משרידי שארית פליטתנו, אשר נשאר כאוד מוצל מאש השרפה הגדולה שאכלה בכרם בית ישראל, ואשר המשיך את שלשלת קרלין להפיח אש בל־

"המודיע" אחר הבאת ארונו של רבינו לארה"ק

הרה"ק רבי יעקב יוסף טווערסקי זי"ע האדמו"ר מסקווירא, ראה בכך אות ברור על סירובו של רבינו לנסוע בחברה מחללת שבת...

הנס השני התרחש

קהל אנ"ש משתטחים בתפלה על הציון הק' ביום ההילולא - כ"א כסליו

שולחנו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א בטבריא לכבוד ההילולא קדישא - כ"א כסלו

בבית החיים הישן בטבריה, כאשר באורח פלא נתגלה מקום קבורה פנוי בין קדושי עולם תלמידי הבעש"ט הק' הטמונים שם, ובסמיכות לציונו הק' של הרה"ק רבי מענדל'י מוויטעבסק זיע"א.

הפלא השלישי היה, כאשר בהוראת גדולים פתחו את ארון הקבורה עם הגיעו ארצה, וגופו נתגלה רענן ושלם לחלוטין משל נקבר לפני רגעים ספורים! למרות שעברו מקבורתו כששה עשר חודשים. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

* * *

כ"ק מרן אדמו"ר
הרה"ק
רבי משה מרדכי
מקארלין לעלוב זיע"א

בירח טבת שנת תרס"ג, נולד רבינו לאביו הרה"ק רבי שמעון נתן נטע בידרמאן מלעלוב ירושלים ולאמו הרבנית הצדקנית מרת חנה רייצא.

בליל הוואכט נאכט, ישנה אמו, והנה בחלומה הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש נגלה במלא הדרו, ותיקץ ותפעם רוחה. חשה אל חמיה הגדול הרה"ק רבי דוד צבי שלמה וסיפרה לו את דבר חלומה. נענה הרדצ"ש: על חלומותיה אפשר לסמוך! והורה לקרוא לרך הנולד משה מרדכי. משה ע"ש הרה"ק רבי משה מלעלוב, ומרדכי, ע"ש הרה"ק מלעכעוויטש.

וירא אותו כי טוב, נטלו זקינו הרדצ"ש תחת חסותו והיה לו כאב. פרש עליו כנפיו ושקד על חינוכו בהתמסרות אין קץ. תקופה מסוימת, אף הדחיק כמה מענייניו הנעלים, ושיקע את כל כולו בהרעפת קדושה וטהרה על לב הנער, כי ראה, כי אין כמוהו כלי מחזיק ברכה לתורה, לקדושה ולהשראת השכינה.

ורבינו, בצילו ישב וחמד ופריו מתוק לחיקו. מה נעמו עליו דברי זקינו, לבו יצא להשביע את רצונו כדי שיוסיף עוד להשקותו מן הבאר אשר מימיו אינם כלים לעולמים.

במשך הזמן, למד לזהות כל רמז קל של זקינו, להבין על נקלה את רצונו בניד עפעף ובהבזק עין. הוא נקשר אליו בכל נפשו ומאודו והיה לבן טיפוחיו.

פעם אף יצא לו לישון בתוך מיטתו. קרא עליו הסב: מיט איהם איז גיט צו שלאפן! ורבינו בהיזכרו באותה 'שינה' מציין כי בקושי הצליח לעצום לרוב פחדו שמא מבלי משים יפריע לזקינו.

אכן, כמה יפה אמר אותו חסיד שראה בקשר הנפלא ההולך והנרקם בין הסב הגדול לנכדו המיועד לגדולות: ער שניידט זיך פאר א אפרטיגער רבי! - אמר ולא פירש.

כשהבחין הגאון הגדול רבי אברהם משה קצנלבויגן זצ"ל, מדמיותיה הנערצות של ירושלים, בזכות נפשו של רבינו ובכישרונותיו העילאיים והמזהירים, הפציר בזקינו רדצ"ש שיאות להפקידו בידיו למען ינחהו במשעולי התורה הקדושה וישביע את נפשו ממנעמיה. ניאות לו הסב הגדול ותקופת מה הגו השניים בצוותא בלימוד התורה הקדושה. אחר כך עבר רבינו ללמוד אצל הגאון רבי ירוחם פישל ברנשטיין זצ"ל, ראב"ד לעדת החסידים וראש ישיבת חיי עולם, ממנו קנה הרבה גופי תורה ואף כינהו כל ימיו: רבי ומורי.

בהגיעו לבר מצווה, נטלו עמו זקינו עם שחר לטבילה במקוה טהרה, כשעיניו של רבינו עצומות לאורך כל הדרך וידו אוחזת באומץ ביד זקינו. בבית המדרש הניח לו זקינו את התפילין הקדושות, כשהוא כורך את הרצועות בחוזק רב הדק היטב הדק... מפאת הקשירה החזקה נפל רבינו תיכף אחר ברכת ההנחה כמתעלף. הנוכחים מיהרו לזרזף מים על פניו ולהקימו, אך אז הובחן, כי המים פגעו בתפילין וכי הן אינן כשרות עוד כל עוד לא יבדקו הפרשיות... בראותו כי כך העניק לו זקינו את התפילין שלו במתנה. תפילין אלו הניח רבינו כל ימי חייו.

בגיל בר מצוה שאל אותו פעם מאן דהוא: אמור נא לי, מה תעשה לכשתגדל? השיב לו רבינו: כל בר אומנות מלמד את בנו את אומנותו. זקיני הקדוש ואבי, ילמדוני גם כן את אומנותם...

עבודות מופלגות סיגל לעצמו בימי נעוריו, כשבגיל חמש עשרה לערך, כבר משכים קום ממיטתו בחצות הליל ונפנה לערוך תיקון חצות בבכיות גדולות. לאורך היממה למד לא פחות משמונה עשרה שעות! דבר שהינו למעלה מגדרו וכוחותיו של עלם שלא מלאו לו שבע עשרה...

בגיל שבע עשרה לערך אף הוסמך להוראה, אך הוא הצניע עובדה זו כל חייו, כדרכו הקדושה בהעלם והצנעה רחוק מעיני הבריות.

צורת שינה כשל קדושי עליון סיגל לו, כשגופו מונח לאורך המיטה ורגליו נוגעות ברצפה, בימות החמה כבימות הגשמים... חלף פעם על פניו זקינו הגדול בעת שנתו והפטיר: מיט איהם האלט איך שוין אויפן וועג!...

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי משה מרדכי זיע"א

מקארלין לעלוב

בצוק העתים

בהיות רבינו ילד כבן עשר, יצא אביו הרשנ"ן לתקופת מה חוץ לארץ להסתופף בצל רבו מרן אדמו"ר מהר"י מסטאלין זיע"א, אך אז פרצה מלחמת העולם הראשונה, ובעל כורחו נותר שם בחו"ל בארץ שהותו.

בעיצומה של המלחמה, נפטרה האם הצדקנית, ורבינו נותר יתום מאם, שעה שאביו גם הוא שוהה בארץ נכר. הכניסו זקינו תחת חסותו ודאג לכל מחסורו. אך שוב נתרגשה הרעה, ובח' אלול תרע"ח, עדיין באמצע המלחמה, נפטר גם זקינו הגדול בהותירו אותו בדד. היתה זו יתמות כפולה ומכופלת, שכן זקינו רדצ"ש סיפק לו את כל מחסורו הרוחני, ומאז פטירת אמו, גם את זה הגשמי.

רבינו עם הרה"ק מקופישניץ והרה"ק מסדיגורא

בחורף תר"פ, צרר רבינו את חבילותיו, ויחד עם אחיו ואחותו, יצא לפגוש באביו שכבר נישא בינתיים והתגורר בקראקא שבגאליציה. עיר מלאה חכמים וסופרים היתה קראקא, ורבינו השתלב חיש במחיצתם, צולל בעמקי התורה הקדושה משאת נפשו, אוחז ואינו מרפה.

את ישיבתו קבע בבית מדרשו של האדמו"ר מראדאמסק, שם רווה מימי דעת ותבונה והתעלה במעלות התורה.

ביודעו אל נכון את רוב הכוחות והיגיעה שהשקיע רדצ"ש בחינוכו של רבינו, נמע

אביו הרשנ"ן מלהוסיף על חינוך זה אפילו כמלא נימה בבחינת איסור "בל תוסיף". כשהתרעם מולו רבינו על כך שאינו מוכן להדריכו בנתיבות העבודה ולהמשיך בטיפוחו וחינוכו, ביטא באוזניו את שאיפתו הכנה שחינוכו של הסב ישאר אצלו זך וטהור כנתינתו.

אותה תקופה החל רבינו לנשוא את נפשו להיכלותיהם של קדושי חבל פולין וגאליציה, ואף ערך מסע ארוך במהלכו חלף על מפתנם של חצרות קודש רבים וזכה בהם לגילויי קירבה וחיבה עצומים. האדמורי"ם אצלם ביקר, הבחינו תיכף בקדושתו וטהרתו, וחמדו לקחתו כחתן לבנותיהן, אך הקדימה אותם אותה חכמת לב, אשתו של הרשנ"ן בזיווג שני, אשר הביעה בפניו את בקשתה לתת את בנו כחתן לבתה המשכלת. הרשנ"ן העלה הצעה זו בפני רבו אדמו"ר מוהר"י, ואדמו"ר המליץ עליה מאוד באומרו על המדוברת כי הינה "אשה משכלת על דבר ה'". כך נישא רבינו בשנת תרפ"ג לרבנית הצדקנית מרת עטל ע"ה, בתו של הגאון החסיד רבי אברהם שווארץ זצ"ל, מגדולי גאליציה.

רבינו עם זקן החסידים הרה"צ רבי יהושע העשיל הלטובסקי זצ"ל

בשנת תרפ"ו חזר הרשנ"ן לירושלים עיה"ק וקיבל על עצמו את ההנהגה על חסידי אביו שנסתלק כאמור בתרע"ח. בעקבותיו שב אף רבינו לעיר הולדתו, בשנת תרפ"ח. קרבה עצומה שררה בין רבינו לאביו, בשלה אף קשתה על רבינו הפרידה ממנו ובא בעקבותיו לארה"ק. הרשנ"ן מצדו העריצו מאוד מאוד, ובעת התגלגל פעם השיחה אודות הירושות שהשאיר אביו רדצ"ש, התבטא: הוא השאיר לי אותו (רבינו)!... הוא יקר אצלי מכל הירושות... כמו כן אמר: איבער הינדערט יאר - (היינו לאחר אריכות ימיו) - וועהט ער מיר גיט ציניץ קומען!...

בינתיים חלה הרשנ"ן, ורבינו יחד עם אחיו יצאו עמו שוב לחו"ל כדי לדרשו ברופאים ולמצוא מזור למחלתו. מאמציהם הועילו אך במקצת למעט את יסוריו, אך עם שובו לארה"ק נצחו אראלים את המצוקים ונשמתו הקדושה נעלתה השמימה למגינת כל לב.

אותה שעה היה רבינו צעיר לימים עדיין, בקושי מלאו לו ז"ך שנים, למרות זאת צבאו חסידי אביו על דלתו בבקשם למנותו לרבי. בשלוות נפש אך בתקיפות, דחה אותם מלפניו והמליץ להם ללכת לבקש להם רבי ומורה דרך במקום אחר. במכתבו באותם ימים לאחד מחסידיו מתגלה שפלותו הגדולה בעיני עצמו, כשבין יתר הדברים בהם ממליץ להלה ללכת לבקש לו מורה דרך, כותב לו: והרעב מאמין לרעב, כי יודע אני מיעוט ערכי שנחוץ לי מאוד מלמד!...

חמש שנים חלפו, במהלכן לא רק שלא הניחו לו החסידים לרבינו, אלא שהרבו עליו בסרהובים והטרידו את מנוחתו עד שבשנת תרצ"ה, נכנע לבקשתם והיה להם לראש.

באותו רגע החלה ראשיתה של מסכת הנהגה נסוכת חן, אך באותה מידה גם אפופת רז. רבינו לא הרבה לומר תורה, אך במעט דיבוריו שנהגו בשלווה והמון מחשבה, הצליח להחדיר באנשיו מעט מאותן מידות נפלאות שעיטרוהו: אמונה וביטחון בחוזק גדול, מדת ההשתוות להיות כל הרגעים שווים לטובה, ענווה, שפלות ושמחה בפנימיות ואהבת ישראל בלי מיצרים.

נסיעותיו להסתופף בצל רבו אדמו"ר רבי אברהם אלימלך בקארלין שהחלו עוד כמה שנים קודם לכן - כפי שנעמוד על כך בהמשך - לא פסקו גם אחר היותו לרבי, ובשנת תרח"ץ, נסע יחד עם הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל לשהות על חתונת בת אדמו"ר בקארלין. סיפר שותפו למסע ר' זלמן זצ"ל, כי עם עלותו על גבי האוניה בדרכם לחתונה, תפס לו רבינו את מקומו עד מהרה בירכתי הספינה לצד חדרי האפסון ושקע בעומק עיונו. מקום זה נבחר על ידו בשל ההזנחה הרבה ששררה שם, מפאתה לא חלף איש במקום ולא הופרע מעיונו...

בהגיעו לקארלין כובד לשבת לצד אדמו"ר רא"א כשהוא זוכה לכבוד גדול ואדמו"ר אף משגר אליו את בתו הכלה עם 'קוויטעל' להתברך על ידו.

והוא פלאי

מופשט היה רבינו ממושגי חומר, כמעט לא אכל, שעות שינתו לא נודעו לאיש, היה כל כולו צורה, החומר כמעט ולא נראה. הוא עבד את בוראו בדקות, מלא שמחה וענוה, נסוך שלוה ואצילות, שופע חמלה ואהבת ישראל.

חכם חרשים ונבון לחש, עיצב לעצמו סדר יום שנשגב מבינת החכמים, קרוב היה לבורא כגמול עלי אמו. חוקים וסדרים לא תפסו שם במקום בו

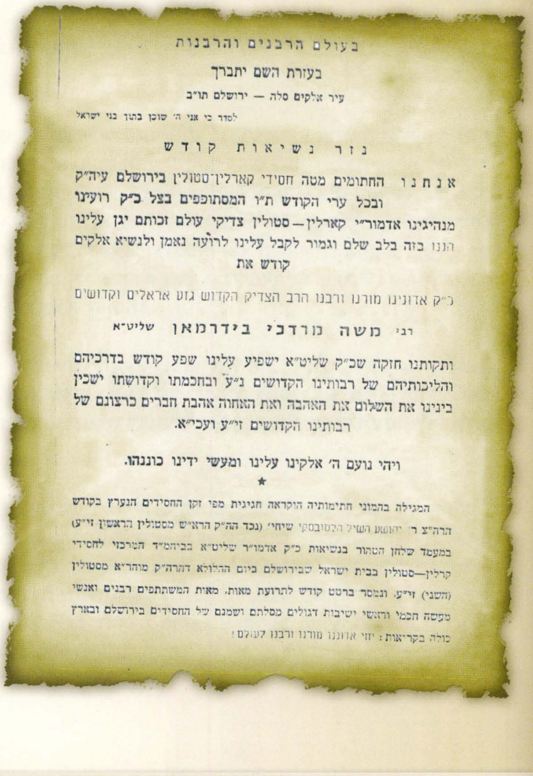

בעולם הרבנים והרבנות

בעזרת השם יתברך

עיר אלקים סלה — ירושלם תו"ב

לסדר כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל

נזר נשיאות קודש

אנחנו החתומים מטה חסידי קארלין־סטולין בירושלם עיה"ק ובכל ערי הקודש ת"ו המסתופפים בצל כ"ק רועינו מנהיגינו אדמור"י קארלין—סטולין צדיקי עולם זכותם יגן עלינו הננו בזה בלב שלם וגמור לקבל עלינו לרוֹעה נאמן ולנשיא אלקים קודש את

כ"ק אדונינו מורנו ורבנו הרב הצדיק הקדוש גזע אראלים וקדושים

רבי **משה מרדכי בידרמאן** שליט"א

ותקותנו חזקה שכ"ק שליט"א ישפיע עָלינו שפע קודש בדרכיהם והליכותיהם של רבותינו הקדושים נ"ע ובחכמתו וקדושתו ישכין בינינו את השלום את האהבה ואת האחוה אהבת חברים כרצונם של רבותינו הקדושים זי"ע ועכי"א.

ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשי ידינו כוננהו.

★

המגילה בהמוני חתימותיה הוקראה חגיגית מפי זקן החסידים הנערץ בקודש הרה"צ ר' יהושע השיל הלטובסקי שיחי' (נכד הה"ק הרא"ש מסטולין הראשון זי"ע) במעמד שלחן הטהור בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א בביהמ"ד המרכזי לחסידי קרלין—סטולין בבית ישראל שבירושלם ביום ההלולא דהרה"ק מוהר"א מסטולין (השני) זי"ע, ונמסר ברטט קודש לתרועת מאות, מאות המשתתפים רבנים ואנשי מעשה חכמי וראשי ישיבות דגולים מסלתם ושמנם של החסידים בירושלם ובארץ כולה בקריאות: יחי אדוננו מורנו ורבנו לעולם!

ניצב, שם פתחו את שעריהם היכלות טוהר, בעדן נכנס רבינו ויצא כבקי ורגיל.

שולחן הטהור בפורים בביהמ"ד בית ישראל

לשם קיום סדר יומו, נדרשו כוחות שאינם בגדר אנושי, אך בטהרתו המופלגת וזכות חומריותו, שרד הסדר הזה תקופות קשות, כשמדת ההשתוות שלו הופכת כל עקוב למישור.

פרטי סדר יומו נותרו עלומים כאשר עמל להצניעם, אך כללם נודע מפי הראיה ומפי השמועה. בבוקר השכם מתייצב היה בחיל וברתת לעבודתו, מתעכב שעות על גבי שעות בעמל הכנתו לתפילה. עוד בימי שבתו בישיבה, מופיע היה עם בוקר עם גמרתו, ותוך שאינו מחליף מילה עם איש התיישב במקומו כמה שעות, משקע עצמו בעומק הלימוד. קרוב לחצות היום, קם ממקומו ופנה לביתו להמשך הכנותיו...

רק כשעה לפני השקיעה נסתיימה עבודת התפילה, ואז התיישב בדחילו ורחימו אל השולחן אשר לפני ה', לאכול כצדיק אוכל לשובע נפשו בפרישות יתירה ובכוונות גדולות. תפריט ארוחתו היה כמעט זהה בכל יום כשהוא מקפיד לאכול אך תבשיל חם אחד ומסיים, ומתנזר מרשימה ארוכה של מאכלים מטעמים כמוסים. סעודה זו, היתה מזונו היחיד ממנו התקיים לאורך כל היממה.

השעות הקטנות של הליל, הוא סגור ומסוגר בחדרו, איש אינו יודע מה מעשיו, אך מבעד לדלת הוא נשמע משוטט אנה ואנה כשמפעם לפעם ניגש לכיור ליטול את ידו... אגב יושבו והתהלכו בחדרו, הוא נשמע ממלמל לעצמו, ממלמל, ופונה ליטול את ידיו... המלמולים נמשכים, הפסיעות ממשיכות להדהד, אישון ליל, לפנות בוקר, הפציע השחר, נץ החמה... מתי ישן?...

בעת שהותו במקום מרפא, בקעו ללא הרף קולות מחדרו, הוא נשמע מנהם כיונה, ממלמל ונוטל את ידיו, ופתאום נשמע קולו ברורות פונה לעצמו בנזיפה: חכם! שלאפסט דאך שוין גאנצע צוויי שעה...

כשנראה היה לו שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית, היה פונה לקרוא קריאת שמע בדחילו ורחימו. אחר כך קרא שוב כמה פעמים כדי לצאת מידי ספק שמא הקדים את השעה.

כזה היה, פלאי ונעלם, איש אלוקים קדוש.

את מכשיר הטלפון בביתו לא הרשה לנתק עשרים וארבע שעות. כדי להרגיע את

הרבנית הבטיח לה, כי ברגע שיצלצל הטלפון יחוש הוא להשיב טרם תתעורר...

ענוה עד קצה הגבול מילאה את כל ישותו וחפפה עליו בהינומה של חן וחסד. היה דורש: מדוע נדרש לכפות הר כגיגית קודם אמירת נעשה ונשמע? כי על ידי כפיית ההר נהיו כולם בעלי קומה שוה, רק כך יכלה להישמע קריאת נעשה ונשמע.

מסירות נפשו לעם ישראל היתה מן המפורסמות, ובעת מלחמת העולם השניה, הסתגר משך ארבעים יום על קבר רבי מאיר בעל הנס בטבריה בתפילותיו למניעת כניסת הגרמנים לארה"ק.

בשבת קודש נראה במחיצתו שמחה גדולה ויתירה והוא אף נענה במאמר הזוה"ק כי השבת היא החיות שלו לכל ששת ימי המעשה. אמר שיש לו שבתות ארוכות, כי מתפלל מנחה של ע"ש מוקדם, ומעריב של מוצ"ש מאוחר ובשבת הלא אין בחינת לילה, נמצא שבתותיו ארוכות מאוד.

ומה נאה היה מראהו בעת ששורר זמירות שבת קודש בנפש הומה לקל חי, אז נראתה אצלו התפשטות הגשמיות בחוש, בהתדבקו בתיבות "בכן נפשי לך ערגה", ונפשו יצאה בדברו. "השבת נועם הנשמות", הלבבות יצאו בשירה, לא אצרו כוח אל מול הנועם המתפשט... "לפניו נעבוד ביראה ופחד"... בשפלות והכנעה, ביקד יקוד אש, שוב "לפניו נעבוד"... ביראה ופחד.

על פני מועדי השנה נראו במחיצתו גילויים נשגבים. בעבודת הדלקת נר חנוכה, עבודה שובה לבבות, ובליל הסדר, עת הפכו פניו להבים, וכשאיבריו דא לדא נקשן הגה את המילים "ובמורא גדול זה גילוי שכינה", ולא יכלו לענות אותו כי נבהלו מפניו.

והצער על גלות השכינה, כמה השתקפה בתואר קודשו. בשבתות בין המצרים בעת זמירות שבת, "שמחם בבנין שלם, נו, רבש"ע, שמחם בבנין שלם..." בכי פשוט, בקשה מפשטות הלב כבן המתחטא, אם אבן הוא הלב, הוא נימוח.

פעמים נקרא לעלות למפטיר, כשהגיע בברכת הפטרה למילים "ולעלובת נפש תושיע ותשמח

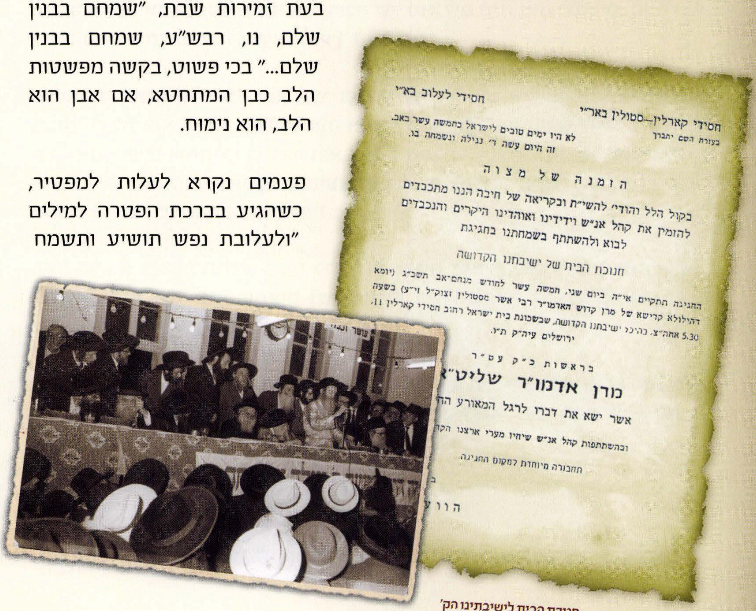
חסידי לעלוב בא"י

חסידי קארלין—סטולין באר"י
בעזרת השם יתברך

לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב.
זה היום עשה ד' נגילה ונשמחה בו.

הזמנה של מצוה

בקול הלל והודי' להשי"ת ובקריאה של חיבה הננו מתכבדים
להזמין את קהל אנ"ש וידידינו ואוהדינו היקרים והנכבדים
לבוא ולהשתתף בשמחתנו בחגיגת

חנוכת הבית של ישיבתנו הקדושה

החגיגה תתקיים אי"ה ביום שני, חמשה עשר לחודש מנחם־אב תשכ"ג (יומא דהילולא קדישא של מרן קדוש האדמו"ר רבי אשר מסטולין זצוק"ל זי"ע) בשעה 5.30 אחה"צ. בהיכל ישיבתנו הקדושה, שבשכונת בית ישראל רחוב חסידי קארלין 11.
ירושלים עיה"ק ת"ו.

בראשות כ"ק עט"ר

מרן אדמו"ר שליט"א

אשר ישא את דברו לרגל המאורע הה

ובהשתתפות קהל אנ"ש שיחיו מערי ארצנו הק

תחבורה מיוחדת למקום החגיגה.

ב

הוע

חנוכת הבית לישיבתינו הק'

במהרה בימינו" פרץ בבכי מרטיט שהסעיר את כל הלבבות.

הרבה ללכת לכותל המערבי ולהתפלל לאוקמי שכינתא מעפרא. פעם נשמע הוגה בכאב על יד הכותל: אחותי רעייתי, למה אינך גואל את עמך ישראל? למה?

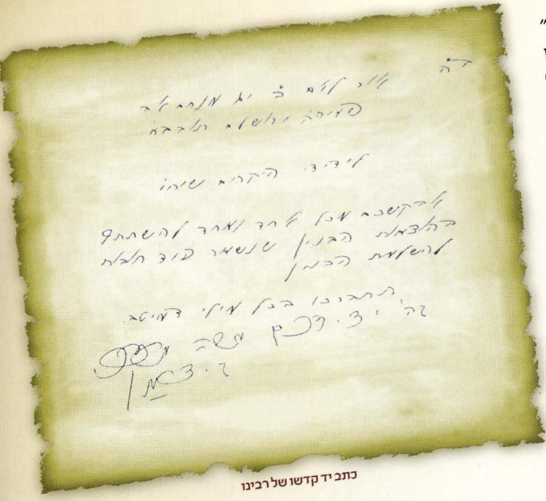

ב"ה
ליל יום ב' יג מנחם אב
עיה"ק ירושלים תובב"א

לידידי הרה"ח שיחי'

[illegible] מאד [illegible] להשתתף
[illegible] הבנין שנשאר [illegible]
להשלמת הבנין

המברכו בכל מילי דמיטב
[illegible]

כתב יד קדשו של רבינו

בין השנים תש"ח תשכ"ו, כשלא התאפשרה גישה לכותל המערבי, צעד בליל תשעה באב עד למעבר הגבול, שם התיישב על הרצפה והחל בוכה ומקונן מרות עד כדי עילפון.

והיו עיני ולבי שם כל הימים.

האהבת ישראל שלו הבקיעה את כל המיצרים. בעת שבתו כבר בתל אביב, נקרא פעם להשתתף בסעודת פדיון הבן שערך אחד מחסידיו בירושלים. למרבה הפלא התאחר שלש שעות תמימות. כשהגיע נכנס בחיוך ותיכף נתיישב לסעודת הפדיון. אחר הפדיון מיהר להיבדק אצל הרופא שקבע כי צלעותיו שבורות וכי אינו מבין כיצד מצליח להחזיק מעמד מבלי להתפתל מכאבים... בדרך לירושלים נתהפך האוטובוס בו נסע לתהום, ורבינו ספג מכות חזקות מאוד ואף ניזוק קשות מכך. כל זאת לא עמד בפני רצונו שלא להפריע לשמחה של היהודי שהזמינו ואף לכבדו בהופעתו בשמחה מושלמת.

בקרב קדושים

חיבה יתירה נודעה לו לרבינו בביקוריו בצל גדולי עולם, כשהכל מפליאים את יראת השמים המופלגת שלו וטהרתו שאינו בנמצא.

בעת שהותו בחו"ל לצד אביו הרשנ"ן נסע כאמור לבקר בהיכלם של קדושים וטהורים. שבת אחת שהה בחצר קודשו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא, ועם הופיעו בעת עריכת השולחן בליל שבת קודש, הושיבו רי"ד בתוך כסאו ממש ונתן לו שיריים מכל מה שאכל. היה זה קירוב שלא נראה כדוגמתו בבעלז. בסעודת רעוא דרעווין, שאל עליו הרה"ק רבי ישכר דוב ואמר: ווי איז ער דער ארץ ישראל בחור, איך האב נאך נישט גיזען אזא ריינעם בחור!

קשר הערצה זה נמשך עם בנו הרה"ק מהר"א מבעלזא, שבעת שבתו בתל אביב קרבו לרבינו מאוד והושיבו על ידו בעת עריכת השולחן. רבינו רחש כלפיו יראת הכבוד מופלגת וראה בו את צדיק הדור.

בקראקא, פגש רבינו בהרה"ק מהוסיאטין ותהה רבות על קנקנו בעמדו לצידו משך שעה ארוכה, גם בעת קריאת ה'קוויטלך', והרה"ק מהוסיאטין אינו מעיר לו דבר... בארץ ישראל, טווה רבינו קשרים עמוקים עם ההוסיאטינער, ורבינו היה היחיד שההוסיאטנער ניאות להביט בפניו בעת שיחתו עמו. גם בעת יציאתו הימנו היו עיניו של ההוסיאטינער עוקבות אחר דמותו המתרחקת עד היעלמו. לשאלת מקורביו מדוע ישנה אצלו ממנהגו ויביט בפניו, השיב ההוסיאטינער: נעים להסתכל עליו, הוא ירא שמים! היתה זו הגדרה נדירה בחצר פלאים זו.

במירון נראה משמאל האדמו"ר מלעלוב זי"ע והרה"ח ר' אהרן הלטובסקי

קשרים אמיצים שררו גם בין רבינו לבין הצדיק המופלא רבי אהרן יחיאל מקטז'ניץ. בימי שהותו של רבינו בסטאלין, היו מסתגרים לילות שלמים לשיחה בעניינים נעלים ונעלמים. רבי אהרל'ה אף הגיש לרבינו 'קוויטל'.

אצל רבי שמעון שלום מאמשינאוו זכה רבינו לקירוב והערכה רבה, וכל אימת שנזדמן לו, היה האמשינאווער משגר לרבינו פרישת שלום ממנו. לפרקים היה משגר אליו כל מיני שליחויות, ואז היה משנן עם השליח פעם ופעמיים כיצד בדיוק ימסור את הדברים לרבינו מבלי להוסיף ומבלי לגרוע. כשהגיעה תשובתו של רבינו על ידי שליח, היה נוטל תחילה את ידיו ורק אז שומע מה בפי השליח. ידידות זו נמשכה גם עם בנו רבי ירחמיאל מאיר יהודא מירושלים, שהופיע אצל רבינו כמה פעמים בביתו וגם בשולחנותיו.

בפולין התקרב רבינו להרה"ק רבי שלמה חנוך מראדאמסק זי"ע, ובא עמו בסוד שיח שרפי קודש. אחר השואה שכלתה את בית ראדאמסק, הגיעו אודים מוצלים מאש מחסידיו להתקשר ברבינו.

יחסים מיוחדים נרקמו גם עם הרה"ק רבי שלמה מזוויעהל שציווה להיזהר בכבודו של רבינו, ואף הקפיד ללבוד בגד מיוחד לכבוד הופעתו אצלו. בדיונים שקדמו להעתקת משכנו של רבינו לתל אביב, נועץ עם רבי שלמה שאישר לו את הדבר בכמה תנאים. רבינו שמר במאוד על קיומם של תנאים אלו.

כשהופיע הבבא סאלי לביקור בארה"ק בשנת תרצ"ג, הפטיר אחר שראה את רבינו: "על האברך הזה רואים את זיו השכינה! כשביקרו רבינו בשנים מאוחרות יותר וביטא כלפיו כבוד והערצה רבה, נענה אליו הבבא סאלי: האדמו"ר גדול באלפי אלפים ממני!

כמו כן קיים רבינו קשרים ענפים עם אדמור"י בית רוז'ין.

תל אביב

אחר ישיבה ארוכת שנים בעיה"ק ירושלים, החליט רבינו להעתיק את דירתו לתל אביב. בשבט תש"ב עבר אכן לתל אביב, אך עם כל זאת נותר "ירושליימער", כפי שנענה בעצמו באחד הדיונים שקדמו להחלטה: איך בין א ירושליימער, און וועל בליבען א ירושליימער! מדי שנה עלה לעשות את יום פורים דמוקפין בירושלים כשהוא מבהיר נחרצות: איך בין א ירושליימער!...

ביתו בתל אביב הפך עד מהרה לתל תלפיות, כשכל רבני העיר, גדוליה וחכמיה והמון העם, צובאים על פתחו בבקשה לשמוע ממנו עצה ותושיה ולהתברך מפי קדשו. בבית מדרשו מצאה את מקומה גולת פולין הדוויה מחסידי קאז'ניץ וראדאמסק - אלה שעוד זכרוהו מימי התקרבותו אצל רבותיהם - והתרפקה על לבבו בפורקם באוזניו את מטעני סבלם והני הרפתקאי דעדי עליהו מאז נתראו עד נתראו שוב...

נוכח רוחות הזעף שאיימו אז לקעקע את ביצתן של ישראל, פתח את שערי בית מדרשו, וזימן כל נכא לבב לפרוק בפניו את תוגתו ולספר לו על רוב סבלו... בכך אחז בגחלת האמונה של אותם אומללים מעונים וריפא אט אט את פצעי נפשם.

אותה שעה חשף גם את עוז ידו בהבנה בענייני השעה כמו רזי הרפואה ונבכי המסחר, כשהוא מייעץ את שואליו נכוחה ומדריכם בדרך ילכו בה ולא יכשלו. כמו כן חולל מופתים נפלאים בהמציאו ישועות למעלה מדרך הטבע לשוחרי פיו ובעמדו למענם בתפילה וזעקה.

נשיא לבית אהרן...

שמחת נישואי בנו האדמו"ר מניקלשבורג לצד זקני החסידים הרה"צ ר' יהושע העשיל הלטובסקי הגה"ח ר' אהרן אייזנברג הרב מזיטומיר הרה"ח ר' יעקב ברנטשטיין והרה"ח ר' אהרן הלטובסקי

אחר כשבע שנים בהן נהתה חסידות קארלין ללא אב ומורה דרך מאז הסתלקותו של כ"ק מרן אדמו"ר רבי יוחנן בשנת תשט"ז, נתעוררה רוחם של ראשי וזקני אנ"ש לתור ולחפש אחר מורה ומנהיג נאמן לעדה הקדושה אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה.

רבות ישבו זקני החסידים על מדוכה זו, במטרה להמשיך את דרך רבוה"ק אשר נטעו נטיעה אמתית בלבות המקושרים והדריכום באמת ובאמונה בנתיבי דרך האמת, עד

שאחר התאמצות מרובה, נתנו עינם ברבינו הקוה"ט, אשר היה מקושר באמנה בכ"ק אדמו"ר רא"א וידע את הדרך אשר המציא לחסידיו, לדבוק בה ולצעוד בה במסירות נפש.

בשנת תשכ"ב, נתיישבו זקני החסידים לערוך כתב הכתרה לרבינו, בו שמים אותו אלוף לראשם ומביעים את נכונותם לחסות תחת כנפי קודשו. בחמשה עשר באב, התקיימה ההכתרה בבית מדרשנו "בית ישראל" בירושלים, והשמחה בקרב החסידים גאתה עד למאוד.

מעשי אבות סימן לבנים

רבינו לצידו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וכ"ק אדמו"ר מאמשינוב

קשר אמיץ חיבר מקדמת דנא בין אדמו"י בית לעלוב, לבין היכלם הקדוש של רבינו הקוה"ט זיע"א. תחילת הדבר בהתקשרותו האיתנה של הרה"ק רבי דוד צבי שלמה בידרמאן זי"ע מלעלוב בכ"ק אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן" זי"ע ובנו אדמו"ר הצעיר, המשכו בהתקשרותו של הרה"ק רבי שמעון נתן נטע זי"ע באדמו"ר מוהר"י, והתגלותו ביתר עוז, בהתקשרותו של כ"ק אדמו"ר הרמ"מ זי"ע בכ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע.

בגיל עשרים ושלש, יצא הרה"ק רדצ"ש את עיר מגוריו - ירושלים עיה"ק, והפליג אל מעבר לים בחיפושיו אחר השרידים אשר קרא ה', ליטול לעצמו רבי ומורה דרך בעבודת ה'.

יד ההשגחה העליונה, כיוונה את רגליו לווינה בדיוק בזמן שכ"ק אדמוה"ז ה"בית אהרן", שהה שם למטרות מרפא. בשומעו כי שר וגדול בישראל מתאכסן בקרבת מקום, פנה חיש מיד לתהות על קנקנו. עוד טרם לחצו על ידית החדר, חש בכל לבו כי הגיע לקץ חיפושיו. יראה גדולה נפלה עליו בפתע פתאום, והוא בחושיו המחודדים, ידע כי זו היא יראה של 'מורא רבך כמורא שמים'. שהייתו בקודש פנימה חיזקה את השערתו, ועם יציאתו, גמל בלבו: פה אשב כי אוותיה.

אדמוה"ז ה"בית אהרן" הבחין תיכף בסגולת נפשו וקידמו בחיבה ואהבה. בעת ביקורו בהיכל רבו, פנה תיכף עם הגיעו למנוחה קצרה אחר הדרך המייגעת. ראה אותו אדמו"ר הצעיר בשנתו והתפעל עד עמקי לבבו. קרא לאביו ואמר לו: בא תראה איך יושן ה'ארץ-ישראל יונגערמאן'! קרב אדמוה"ז, התבונן ארוכות והפטיר: אוי שלאפט ער ווי א יוד!...

לרוב יראת הרוממות שחש כלפי רבו, נזהר היה משך כל עריכת השולחן הטהור לבלתי לגרוע עין מרבו אף לרגע. פעם עלתה לו זהירות מופלגת זו בחתיכת אצבעו תוך כדי ביצעת החלה בסכין מחוסר הבחנה...

מנהגו של אדמוה"ז היה לחלק מדי לילה לחם לשמירה. פעם אחת בא גם ר' דוד'ל בין האברכים, אך אדמוה"ז לא אבה לתת לו. "אתה אינך צריך!"... - אמר לו.

כשבא להיפרד מרבו אחר נסיעתו האחרונה, אמר לו אדמוה"ז: דויד'ל אתה כבר נוסע? כשאנו נזכרים שאתה נוסע, גייט אונז אויס אונזער הארץ. רק מה נאמר לך? איך מיט דיר און דו מיט מיר בזה ובבא!

בשובו לירושלים, שקד יחד עם אחרים מחסידי אדמוה"ז על ייסוד ביהמ"ד קארלין בעיר העתיקה אשר קהל מתפלליו גדל מאוד ברבות השנים, במידה רבה לאור פעילותו של ר' דוד'ל ששיגר כל אברך מבקש ה' לבית רבינו שבסטאלין.

בטו"ב בסיוון תרל"ג הסתלק אדמוה"ז לשמי מרומים. באבלו אחר מורו ורבו, נמנע כמה שנים מלעלות על גבי יצועו, עד שהעיר לו על כך אביו הרה"ק רבי אלעזר מענדיל, וציווה עליו לחדול מכך. ביום ההילולא היה נכנס לרקוד ולשמוח בבית המדרש קארלין בעיר העתיקה, וכפי שהתבטא נכדו אדמו"ר הרמ"מ, היה יום זה אצלו "פון דו העכסטע זמנים".

עם העברת ההנהגה בסטאלין לידי אדמוה"צ, נכנס תיכף לחסות בצל קדושתו, וכעדות נכדו כ"ק אדמו"ר הרמ"מ, היה חסיד אצל אדמוה"צ לא פחות מאשר אצל אדמו"ר הזקן!

בעת בין בית המדרש קארלין בצפת, נכח שם ר' דוד'ל, ולפתע הבחין בפקיעת אחת הקורות שסודרו לשם בניית הגג. תיכף נענה בשברון: שמע מינה קא נח נפשיה דאדמו"ר. היה זה יום ט"ו מנ"א תרל"ד.

לאחר פטירת אדמוה"צ, הביע בפה מלא את הערצתו לכ"ק אדמו"ר מוהר"י ואף שיגר לפתחו אברכים בני עליה, בהם את בנו הרה"ק הרשנ"ן זי"ע.

בפקודת אביו הקדוש, צרר הרה"ק הרשנ"ן בידרמאן את צקלונו, ויצא לחסות בצלו של כ"ק אדמו"ר מוהר"י. עם הגיעו גילה לו אדמו"ר רחשי חיבה מופלאים וקרבו בכל

רבינו ליד מערת המכפילה ולצידו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

צפת

מיני קרבה. לנסותו לדעת את אשר בלבבו, הורה אדמו"ר להשקותו ביין, עד שנתבשם כהלכה וטיפס על גבי השולחן בפצחו בריקודים עילאיים. בהתפקח יינו, נענה לעברו אדמו"ר מוהר"י:חז"ל אומרים, בשלשה דברים אדם ניכר, בכיסו בכוסו ובכעסו. 'בכיסו' אין כאן, 'בכעסו' הרי אסור, נשאר 'בכוסו'. וסיים באומרו: איהר זיינט שיין גישטאנען!

שבע מסעות ערך אל אדמו"ר מוהר"י מתוך מסירות נפש. מוראו מרבו בעת ביקורים אלו לא ניתן לשיעור, ומסופר כי באחת מהופעותיו בקודש פנימה, כל כך רטטו איבריו, עד שנתקשה להוציא את מעות הפדיון מכיסו והוכרח לפתוח כיסו בפני אדמו"ר שיוציאן בעצמו.

במסעו האחרון לאדמו"ר על חג השבועות תרפ"ב בעת שהותו בווארשה לצורכי רפואה, נענה אדמו"ר עם הופיעו: חז"ל אומרים או חברותא... מיר זייען אייך ותחי נפשי!

כשנכנס אחד מחסידי אדמו"ר מוהר"י שהתגורר בווארשה אל מוהר"י טרם עזיבתו את העיר בשאלה האיך יסתדר אחר עזיבתו בכל מיני שאלות הצצות בדרכו, השיב לו אדמו"ר: אתה יכול להיכנס לר' שמעון שלנו,יהיה זה כמו שאתה נכנס אלינו".

שמע הסתלקותו של רבו אדמו"ר מהר"י הסבה לרשנ"ן צער רב, ויתאבל עליו ימים רבים.

בשוה"ט חול המועד סוכות בשנתו האחרונה

הרב והתלמיד

בנסיעתו בשנת תרפ"א לאדמו"ר מוהר"י על חג השבועות, נתן הרשנ"ן לאדמו"ר 'פיתקא' בה שמות כל בני משפחתו. כשהגיע אדמו"ר לשמו של רבינו, התעכב ופנה לרשנ"ן: אוואו איז ער? ער איז דך אונזערער!...

בהוראת אביו הרשנ"ן שהיה מבין מקבלי ההחלטה על מסירת הנהגה לאדמו"ר רא"א אחר פטירת אביו הק' מוהר"י, נסע רבינו לחסות בצל כנפי אדמו"ר רבי אברהם אלימלך ולהתבשם מנועם אורו.

חיבה יתירה נודעה לרבינו תיכף עם הופיעו אצל אדמו"ר רא"א, וכמים פנים אל פנים, נקשר אף הוא בעבותות חיבה והערצה בראותו בו את מורו ורבו. לשם התקשרותו זו, הסכים רבינו - כפי שהתבטא ברבות הימים - אף לוותר על כמה מנהגים שהיו שמורים עמדו ולא עלו בקנה אחת עם הנהגתו של אדמו"ר.

בשוה"ט

בביקורו של רבינו בקארלין בשנת תרצ"ב זכה לגילויי קירבה נדירים מעם אדמו"ר, ואדמו"ר אף פתח בפניו את לבבו בהתאוננו על עול ההנהגה שנפלה על צוואריו למרות התנגדותו המפורשת.

שוב ביקר רבינו בקארלין בשנת תרח"צ לרלג חתונת בתו של אדמו"ר. בעת ישיבתו של רבינו בשולחנו הטהור של אדמו"ר התעכב עליו אדמו"ר דקות ארכות במבטו לבלתי הסר ממנו עין. ביום החופה, שיגר את בתו הכלה להגיש 'קוויטל' לרבינו באכסנייתו ולהתברך מפיו.

אותם ימים ביקש אדמו"ר את רבינו ללמוד בחברותא עם בנו ר' דוד, כשמאוחר יותר נשמעה התבטאותו, שכל יום שלמד בנו ר' דוד עם רבינו ניכר היה הדבר בהתרוממות מיוחדת ששרתה עליו בגין כך. ר' דוד זה שלימים התבטא רבינו שלו היה נשאר בחיים היה יכול להיות ממשיך נאה לגזע בית קארלין, הוא זה שניצב על יד רבינו בכל משך תפילותיו הארוכות בעת שהותו בקארלין, ודאג לכך שישמר השקט במקום. עת עבר פעם אדמו"ר על יד רבינו בהיותו דבוק בתפילתו, טפח בחוזקה על שכמו בקוראו: דאוונט, דאוונט פאר יודן וועגן!

שנה לאחר מכן, כשהופיע אדמו"ר הרא"א בשערי ארץ הקודש להשתטח בתפילה טרם פרוץ המלחמה, גילה הערצה עצומה לרבינו בהושיבו אותו לצדו ממש בקהל עם. בשיחות ארוכות שקיים עמו, אף פתח בפניו את סגור ליבו ודן עמו במניעיו לחזור לאירופה למרות הסכנה הנוראה המרחפת שם.

לאדם שפנה לאדמו״ר טרם הפלגתו חזרה לאירופה בשאלה אל מי יפנה בשאלותיו בעת היעדרותו, הורה להציע את כל שאלותיו וספקותיו בפני רבינו.

אחר השואה האיומה ועלותו ארצה של הנצר האחרון לבית דוד, כ״ק אדמו״ר רבי יוחנן זי״ע, נקשר עמו רבינו בקשרי ידידות אמיצים ולא זז ידו מחבבו.

בימי ראש השנה בהם שהה אדמו״ר רבי יוחנן בירושלים עיה״ק, היה רבינו מופיע בקביעות בליל ראש השנה כשהוא מוקף באנשי שלומו לברך ולהתברך בברכת לשנה טובה. עם צאתו מן הקודש, היה אדמו״ר ר״י פותח בקביעות בדיבורי שבח אודות עבודת קדשו של רבינו.

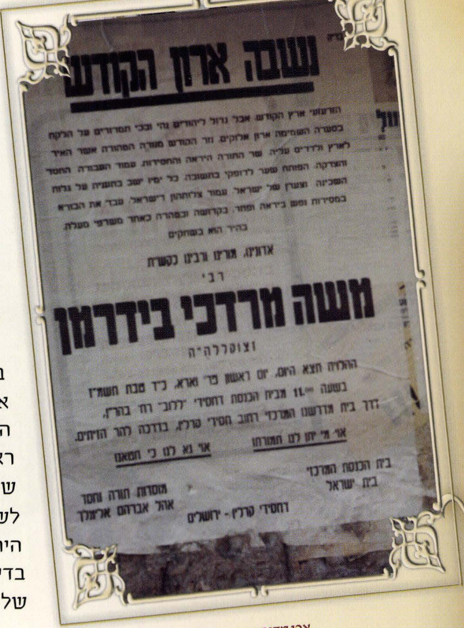
נשבה ארון הקודש

רבי

משה מרדכי בידרמן

זצוקללה״ה

הלויה תצא היום, יום ראשון פ׳ וארא, כ״ד טבת תשמ״ז

אוי מי יתן לנו תמורתו

אוי נא לנו כי חטאנו

בית הכנסת המרכזי
בית ישראל

מוסדות תורה וחסד
אהל אברהם ארלנגן

חסידי קרלין - ירושלים

אבן מקיר תזעק

בעת ביקורו של אדמו״ר רבי יוחנן בארה״ק בשנת תשט״ו אחר הגירתו לארה״ב, הסתגר עם רבינו זמן ממושך והמתיק עמו שיח בעניינים שלא נודעו עד היום. גרגיר אחד מאותה שיחה חשף רבינו באומרו כי אדמו״ר חשף בפניו אז את הסיבות שהכריחוהו לעקור לארה״ב.

בהזדמנויות שונות הזכיר רבינו את ההנאה הרבה ששאב אביו הרשנ״ן מן ההתבוננות בהוד פניו של אדמו״ר שדמו עד מאוד לפני אביו מוהר״י אליו היה הרשנ״ן מקושר בלו״נ.

בהגיע ארונו של אדמו״ר ארצה כשנה לאחר פטירתו בכ״א כסליו, היה זה רבינו שיחד עם עוד צדיקים צידד בפתיחת הארון ללא חשש, מה שגרם לאחר מכן לקידוש שם שמים גדול מאוד, בהיגלות גופתו של אדמו״ר שלימה ורעננה כברגע קבורתה.

בחרדת קודש היה רבינו נוסע להשתטח על ציונו הקדוש של אדמו״ר בבית החיים בטבריה, כשהוא מייחד את כל ביאתו למקום רק לכך ואינו פונה לציונים האחרים של הקדושים הטמונים שם.

בני-ברק

בשנת תשכ״ד העתיק רבינו שוב את משכנו, הפעם לבני ברק עיר התורה והחסידות, שהושפעה אותה תקופה מחסידים ואנשי מעשה שעלו מפולין להתיישב בה ולכונן הווי חסידי מחודש, פרוש ומובדל מן הרחוב והשפעותיו.

הופעתו של רבינו בעיר, הסב עונג רוח מרובה לכל יושביה, וזרם חסידים גדול החל

צובא על שולחנותיו ומתענג על הנהגתו המשובבת.

הערצה מיוחדת רחש לרבינו הגר"י לנדא, רבה הישיש של בני ברק, דמות רבנית שנשתמרה מדורות עברו. הגר"י כיבד את רבינו בכל עת מצוא, ופעם אף מחא באוזניו על השתדלותו בעסקנות שאינה לפי כבודו. "והלא אתה נושא את דגל החסידות?!" - נענה לעברו.

קשרים עמוקים כונן אז רבינו גם עם ה"אמרי חיים" מויזניץ זי"ע שהזהיר מאוד על כבודו של רבינו ואמר עליו שהוא "צדיק אמת".

הגאון בעל "קהילות יעקב"גם הוא רחש הערצה לרבינו, ואדם שבא לשאול את פיו בעניין מסוים אחר שכבר שאל לדעתו של רבינו, נענה בתמיהה: אם הייתם אצל הצדיק מלעלוב אתם מגיעים אלי?

בשנת תשל"ח חזר רבינו לירושלים עיה"ק, בה שאף להתגורר כל ימיו. עם שובו לירושלים, כבר לא היתה בריאותו במיטבה, ועקב כך נערכו שולחנותיו לפעמים בשעות מאוחרות ביותר. למרות זאת, היה קהל אדיר נדחק לעמוד בשולחנותיו ולחזות בנועם קדשו.

בחג השבועות תשמ"א, נענה: קיבלתי עלי יותר מדי! למחרת חלה בפתע פתאום והובהל לבית החולים הדסה, שם הביעו הרופאים את פליאתם מכך שרבינו אמר להם את טיב החולי בו חלה, עוד טרם ערכו בו כל בדיקה... רבינו לקה אז בשיתוק.

אחר שכל עם ישראל נזעק בתפילות נרגשות לרפואתו, השתפר מצבו, אך המשיך להתפתל במכאוביו משך חמש שנים. בשנים אלו, לא הועם זוהרו, וכבשנים קדמוניות, המשיך לעמוד בתפילה ובכיות עבור ישועת ישראל, והשיבו לשואליו תשובות ברורות וקולעות אל השערה. הרופאים שטיפלו בו לא הצליחו לכלוא פעם אחר פעם את תדהמתם מכוחות נפשו הבלתי מצויים, כשהוא מתמודד בגבורה עם כאביו ועל פניו ארשת מעונגת המבטאת את כל הטוב שבעולם.

במעמד קהל חסידיו ומעריציו עלה בסערה השמימה ביום א' כ"ד טבת תשמ"ז. וכבוד גדול עשו לו במותו, כשאלפי אלפים נוטלים חלק בהלוויה הענקית שנערכה תחילה בבני-ברק ומאוחר יותר בירושלים, והגיעה עד למרומי הר הזיתים שם נטמן לצד זקינו ר' אלעזר מנדל, זקינו רדצ"ש ואביו הרשנ"ן.

* * *

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק
רבי אהרן הכהן
מפינסק קארלין זיע"א

אורייתא קודשא בריך הוא וישראל

מידות רבות אפשר למנות בהם בצדיקים ולבטא בהם את גודלם, אך כאן לא יועילו התיאורים, ורבוי הדברים, כי לא סיפורי דברים היו כאן, לא התכנסות של ענינים נאים וגבוהים, אלא התגלותה של נקודה אחת קטנה וטהורה, נקודה שלא נפגמה!

אין בכוח מילים כתובות לתאר נקודה טהורה ומופשטת, כולה יופי, כולה זיו, כולה חן, כל כולה פירכא גדולה על עולם הגשם.

בכדי לדעת מי היה רבינו, אין צורך לשקוד על מסכת חייו ולאסוף הימנה נקודות אור. די לנו באם נצייר חלל חף וטהור, קרוב ביותר לנקודת הראשית, ממנו נובעים מעיינות של מתיקות, מפכים נהרות של רוך, מבהיקים זיקי אש והקדושה פורצת במלוא עוצמתה.

בנקודה זו השלמות איננה נקודתית, היא שלימה ומושלמת מכל עבריה, זו היא נקודת אמת. תשאל לדעת איך היתה התנהגותו של רבינו במידה או ענין מסוימים, של נעליך מעל רגליך וקרב בכל לבך אל האמת. אז תפקח את עיניך, והנה רבינו!

ידועה אמרתו של אדמו"ר הזקן ה"בית אהרן": "על אחת כמה וכמה שבכדי להגיע לאחדות הבורא ית"ש, נצרך מקודם להגיע לאחדות עם עצמו, שלא יהיה חלוק קצתו על קצתו"...

"שלא יהיה קצתו חלוק על קצתו". זו היא הנקודה החפה מפירוד. נקודה בה הכול נהיר ומחוור, מאיר, זוהר ומתנוצץ ביפעת חן. בנקודה זו בדיוק נוצר הקשר המשולש שאפיין את רבינו בכל אחת מעשיותיו - אורייתא קודשא בריך הוא וישראל חד!

אהבת ה', אהבת תורה ואהבת ישראל! - - -

כ"ק מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי אהרן הכהן זיע"א

מפינסק קארלין

תולדות

ביום ב' דר"ה שנת תרפ"ז נולד רבינו בין חומותיה של ירושלים לאביו הרה"צ רבי יצחק מנשה הכהן ולאמו מרת הדס, בת הרה"צ רבי יהושע העשיל הלטובסקי נצר לרבותינו הקדושים רבי אהרן הגדול מקארלין ורבי אשר הזקן מסטאלין. בהכנסו בבריתו של אברהם אבינו, נקרא שמו בישראל אהרן, על שם זקינו הקדוש.

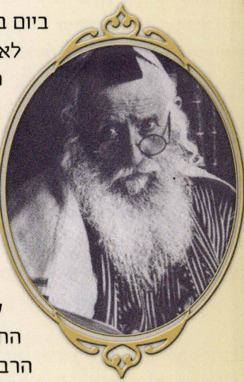

הרה"צ רבי יהושע העשיל הלטובסקי זצ"ל

איש חסיד ומתמיד עצום היה אביו, מנקיי הדעת שבירושלים וממשפחת כהנים מיוחסת, נו"נ לקדושים ומצוקי ארץ בתוכם הבית שמואל אחרון והרה"ק ר' שמואל פשעדנאוויק צדיק מופלא בדורו, תלמידו של החוזה מלובלין זיע"א. שו"ב מפורסם היה ר' מנשה אשר הרבה צדיקים וחסידים הידרו לאכול משחיטתו. בהיותו נער עלה עם אביו החסיד המופלא רבי שמואל צבי זצ"ל מפארי דמויותיה של לודז' החסידית להתיישב בארץ ישראל, ותיכף נמשך אל הווייתו של ביהמ"ד דחסידי קארלין ששכן סמוך לביתו והצטרף לחבורת עובדי ה' שבו. עת ביקר אדמו"ר רבי אברהם אלימלך בארץ הקודש בשנת תרפ"ה, דבק בו בכל נימי נפשו והיה לחסידו הנלהב. מאז והלאה, היה מעלה על גבי הכתב אמרותיו הטהורות ושיחות קדשו, ותהלוכותיו בקודש הן ממה שחזו עיניו בארה"ק והן מתקופת שהותו בחצה"ק בקארלין בשנת תרפ"ט. רשימותיו וכתביו הן המה המקור הראשי לרוב רובם של אמרות הקודש וסיפורי הצדיקים מרבוה"ק זיע"א, אשר הוא הגבר שהצילם מתהום הנשיה.

בנו, רבינו נולד לתוך אווירת קודש ספוגה בערכים נאצלים מכבשונה של חסידות קארלין. עודו על ערש הולדתו התנגנה באוזניו אותה נעימה חסידית שאין לה מילים וכל כולה המיה של געגועים. הפעימו את נפשו דמויותיהם שופעות ההוד של אביו החסיד וזקינו הצדיק

הרה"צ ר' יצחק מנשה הכהן רוזנפלד זצ"ל

רבי יהושע העשיל שכל כולם לא היתה אלא מקשה אחת של דביקות בבורא ית"ש.

גדל מעט, יצא לבו לבית המדרש של חסידי קארלין, שם ניצבו ברתת ובזיע החסידים הותיקים וחבר האברכים המופלגים שזנחו תבל ומלואה והתכנפו בד' אמות של תורה ועבודה לעשות נחת רוח לבורא ית"ש. מתבונן היה בהם רבות בחכמה יתירה, ובנפשו הזכה נחרט הנתיב בו יוצאים את עולם הגשם ומגיעים לידי דביקות בחי העולמים.

שולחן הטהור ביומא דהילולא של מרן הרה"ק מקארלין
י"ט ניסן תשנ"א - מעמד הכתרה

עוד בגיל קטנות היתה האהבה לתורה הקדושה קבועה במורשי לבבו, והתמדתו המופלאה היתה לשם דבר. טרם האיר היום, בשעה שלוש וחצי, היה משכים בזריזות ממיטתו, דבר יום ביומו ומתיישב בביהמ"ד ללימוד עם אביו שפתח בפניו את שערי הלימוד והשכילו מחמודות התורה הקדושה. בתלמוד תורה "חיי עולם" בה למד לצד חבריו שכמה מהם נתעלו והיו לימים מצדיקי הדור, התבלט בכשרונותיו הברוכים, בתפיסתו החדה ושכלו הישר. טרם הגיעו לגיל בר מצוה כבר היו שגורות על לשונו כל שלושת הבבות ב"ק ב"מ וב"ב וביחוד מסכת שבת, אותו שינן פעמים רבות מאוד.

דוגמה ומופת היה לחבריו לספסל הלימודים, באהבת התורה, בהקפדה על ניצול הזמן ושמירתו מכל משמר ובהתנהגות מופתית בדברים שבין אדם לחברו.

מעשה היה, ובהידברות של כל בני כיתתו, נוכחו כי בתום 'זמן' לימוד שלם, אינם זוכרים כמעט מאומה מהחומר הנלמד. שמא היתה האשמה תלויה במלמד שכשל בתפקידו, שמא נוספו לכך סיבות אחרות. רבינו הלך לו לבית הכנסת, פרש לקרן זווית ופרץ בבכי נסער. רבונו של עולם! - התחנן - עזרני נא ללמוד ולזכור את תלמודי! אחר ששפך את לבבו, התיישב מחדש על החומר הנלמד, חיש עמד על שורשי העניינים ועד מהרה שינן לעצמו את כל הנלמד.

גם במצות כיבוד הורים התעלה עד מאוד, כשבכל מאוד משתדל להיות אך מבשר טוב להוריו ולהנחילם אך נחת ושמחה. פעם התיישנו נעליו ולא היו ראויות עוד. ביודעו אל נכון את מצוקתם הכלכלית של הוריו, נמנע מלספר להם דבר, וזמן רב המשיך ללכת בנעליו הבלות הפוצעות את רגליו. התאמצותו זו בכיבוד הוריו עלתה בפגיעה בלתי הפיכה ברגליו ממנה סבל כל ימי חייו.

קרוב לגיל בר מצוה, הגיע לביקור בארה"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם אלימלך זיע"א מקארלין, והניח לו לראשונה בחייו את התפילין הקדושות. צו קדוש הנחיל בידו אדמו"ר הרא"א אותה שעה עליה הקפיד כל חייו. שלא לשוח שיחת חולין והתפילין הקדושות על ראשו!

ודמעות שליש היו יורדות עיניו שעה שהיה מתעטר באהבה באות התפילין, על היד כנגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות הלב, ועל הראש כנגד המוח שהנשמה

שבמוח עם שאר החושים יהיו משעובדים לעבודתו יתברך שמו.

הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל שראהו, נענה: הבחור הזה יש לו חן! והרה"ק רבי אהרן ראטה, בעל "שומר אמונים" אמר עליו: הוא ירא שמים! יש לו עיניים טהורות!

קבלת פנים בשמחת נישואי נכדו בבית מדרשנו בירושלים

כשכונן אדמו"ר מוהרא"א את ישיבתו הקדושה בירושלים עיה"ק, היה רבינו בין תלמידיה הראשונים של הישיבה, כשבהשראת אדמו"ר מהרא"א החופפת על הישיבה, מוסיף הוא להתעלות בעבודת ה' כשאיפת לבבו הטהורה.

עם הגיע כ"ק אדמו"ר רבי יוחנן ארצה בשנת תש"ו וזירוזו הרב לסגל החבורה שייסד להרבות בלימוד התורה הקדושה בעיון בהתמדה רבה ומבלי להפסיד לימוד ד' שעות רצופות ביום, הגביר חיילים בלימוד תורתו והוסיף שקידה על שקידתו. אדמו"ר צפה בו בעינו הבוחנת, והחל מקרבו אליו בחבה ואהבה.

בשנת תש"ז נישא לרבנית הצדקנית מרת יוכבד מונטשע בת דודו החסיד המפואר רבי חיים ישראל הלטובסקי ז"ל, מתמיד עצום, בנן של קדושים ועובד ה' משכמו ומעלה.

טרם החתונה, נכנס לכ"ק אדמו"ר רבי יוחנן כשבידו 'קוויטל' עם שמו ושם אמו וכן שם הכלה ואמה. ברגעים אלו נראה חזיון קודש כמותו לא נראה בצל אדמו"ר. אדמו"ר נטל ה'קוויטל', הניחו על השולחן, הרכין עליו ראשו והחל מגיר נטפי דמע... חיל ורעדה אחזו ברבינו, רטט חלף בגופו הטהור, שרעפיו החלו נושאים אותו בכוח ואומץ עדי כי לא יכול היה לשאת עוד. כלות הנפש ממש. אם לא ירפה ממנו אדמו"ר עוד רגע אחד... ואז נשא אדמו"ר את ראשו כשהוא מישיר אליו את עיניו האדומות אחר העניק לו דורון דרשה גביע כסף וברכו בברכות לרוב.

אחר חתונתו נכנס רבינו לשקוד על דלתות התורה בכולל הנודע בית זבול, בצילו חמדו וישבו טובי בניה של ירושלים עיה"ק, אלה שנודעו ברבות הימים כיושבי על מדין ומורי הוראה בישראל. בתוך חבורה נעלה זו ישב והגה בתורה הקדושה משאת חייו, כשהוא מפליא פלאות בהבנתו המעמיקה ושכלו החריף.

פעם כובד לשאת שעור בפני בני הכולל החשובים. פלפולו המעמיק נישא בצורה הזו: צריכים אם כן לברר מה היה רצון ה' כשהורה לקיים מצווה זו בפרטים אלו ואלו דווקא... ויש לתרץ שרצון ה' בכך היה... עם סיום השיעור נענה ראש הכולל שנודע כגאון מופלג בהתרגשות: שיעורים רבים שמעו אוזני, אמנם, נוסח שכזה עדיין לא שמעתי...

דרגותיו הרמות בעבודת ה' כמו גם זכות נפשו המאירה כבדולח, הביאו את רבו

הקדוש אדמו״ר רבי יוחנן להעמידו כראש החבורה והמשפיע המרכזי על בני החבורה הקדושה אותה הקים. ואחריות כבירה הטיל בכך על צוואריו. אותם ימים, ימי בלבול ותימהון, ימי מימוש חזון העצמאות הנמהר בדמיון תעתועים של כוחי ועוצם ידי, כשרבים חללים מבני הנעורים נסחפים בגליון העכורים ונוטשים אחרי גוום את תפארת יהדותם. מנגד לתבערה זו, נדרש היה להצית כבשן חדש, כזה שישלהב בכוח את לבבות צעירי הצאן, ובסערת געגועים ליוצרם, ינתק מהם את רתוקות ההבל והשפעת הרחוב. לצורך כך הוקמה החבורה הקדושה, בקרבה חשף אדמו״ר את גאון עוזו וירה גיצי אש מנשמתו הרושפת. בראש חבורה זו בחר להעמיד את רבינו. הוא ינחה את הצאן בנתיבות יושר, יבשמם מנעימותו המשובבת, אז ילכו לבטח דרכם ורגלם לא תגוף.

רבינו נכנס במלוא הרצינות בעולה של מלאכה זו, והחל מלטש את נפש הצאן בנועם ורוב כישרון. פעמים רבות פגש בו עין השחר כשהוא ניצב אחר ליל אורך ומתיש לצד בחור צעיר, ומדבר אל נשמתו דיבורים היוצאים מן הלב. לא היו אלו דיבורים בעלמא, ׳מגידים׳ יש רבים. לא לשם כך בחר בו אדמו״ר רבי יוחנן. היו אלו פיסות נפש, חתיכות של טהרה שהנשמה אינה יכולה לעמוד בפניהם. אחר שיחה שכזו חזקה היתה עליו על הבחור שיפרוץ לבית המדרש, יסתער על הספר, ויאזין נרעש להגיגי נשמתו, שפתע החל להבין את שפתה...

הבחורים אהבהו אהבת נפש, והיו כרוכים אחריו בכמיהה. משפתח את פיו הוארו העיניים, כל הלבבות נפתחו.

בהתפרסם שמו כמפליא פלאות וכיודע את נפש הנער, באו ונתקבצו על דלתו הורים מעונים, אבות ואמהות לנערים שהתעופפו ברוח. דמעתם על לחיים ובקשתם בפיהם: אנא, יפרוס כפיו על נפשות ילדיהם ויחזירם למוטב. הוא לא מנע טובתו מאיש, ובנועם לשונו השיב רבים מעוון. בכך אחז באומנות אבותיו ה״ה זקינו רבי אהרן הגדול מקארלין, שחלק נכבד מחייו הקדיש למען השבת אחים תועים אל כור מחצבתם.

שולחן הטהור בכ״א כסלו בטבריה

משך כל עת אוחזו במלאכת קודש זו, היה אדמו״ר רבי יוחנן מקיים עמו קשר רצוף, מכתבים רבים מאותה תקופה נשתמרו אצל רבינו, בהם נחשפת מדת הערכתו של אדמו״ר אל רבינו.

באישון ליל כ״א כסליו תשט״ז, ניעור רבינו בפתע משנתו, ולבו הקדוש חש בשבר אשר הושבר כרם בית ישראל. אותן עיניים שהתבוננו במלוא היראה במורו ורבו אדמו״ר רבי יוחנן, צפו פתע ענן שחור משחור, ענן של אבל ויתמות. כדרכו ברצותו לעמוד על אמיתותם של דברים, חש לבית הכנסת שסמוך לביתו, שלף חומש מן

הארון ופתח היכן שנפתח. לנגד עיניו הזדקרו המילים: "וידום אהרן". הוא ידע כי נשבה ארון הקודש...

וימאן להתנחם.

את אשר יאהב ה' יוכיח

כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה, כך אומר הכתוב.

אהוב היה רבינו אצל אביו שבשמים. הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו, הוכיחו כאב את בן, התרחק אך קמעה, לראות איך ירוץ אליו בזרועות פרושות. בכ"ג טבת תשי"ט, נלקחה מרבינו בחטף זוגתו הצדקנית מרת יוכבד מונטשע ע"ה בהותירה אותו לבדו עם חמשת יתומיו הרכים.

לבדו? לא יצדק לומר כן, כי רבינו מעולם לא היה לבדו. הוא היה אחוד ודבוק בחי העולמים, אינו מאמין בדבר זולתו וכל רגעיו שווים לטובה. היה משנן תמיד: "ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני". בהלוויה לא הוזיל דמעה אחת. הן מחמת שיודע היה לקבל יסורים באהבה, והן מכיוון שאמון היה על מצוות כיבוד הורים, ובכיו באותם רגעים - ידע - יגביר את צערם של הוריו.

שב לביתו, התגלתה מדת טובו ושפע רחמנותו. במסירות מופלאה היה לילדיו אב ואם יחד. בישל את ארוחותיהם, שטף הכלים ו.. שטף הרצפות. ראה בו פעם איש אחד מטאטא הבית, אמר לו: האם אין בכך משום זלזול כבוד התורה?! השיבו: רחמנות על יתומי, אמא אין להם, האתן להם לחוש זאת טוב יותר? הן גם אני מצווה במצוות "יתום ואלמנה לא תענון"...

בעידן דחדוותא בחופת נכדו

כדי שלא לצער את הוריו הרואים אותו מתייסר באלמנותו, קם ונסע לאנטווערפן שבבלגיה. שם לא ידעו הוריו את מכאוביו, ובמכתבים שישגר להם, יבשר להם אך טוב. גם שם המשיך במלאכתו מלאכת הקודש. להרביץ תורה ולשקוד על עיצוב נפשות רכות בדרך החסידות הטהורה.

יציאת צדיק מן העיר עושה רושם, על אחת כמה וכמה, ביאתו. כמו תוספת זיו וחן ירדו עליה על אנטווערפן עם בואו

של רבינו לשכון כבוד בתוכה. עד מהרה נוכחו כל תושבי העיר ברום מעלתו, ורבים מהם החלו פוקדים את מעונו, כדי לקבל עצה ותושיה וברכה לישועה. התמדתו המופלאה ויגיעתו על ניצול כל רגע ורגע מיומו היו לשם דבר, ובכל מקום בואו נרחשה כלפיו הערכה עצומה. אפילו הגויים נפעמו מזיו תוארו והשתדלו לחלוק לו כבוד. פעם הגיע למכולת השכונתית ולפניו השתרך לו תור ארוך, רובו מערלים תושבי המקום. פתע עבר רחש לחש בין הנוכחים: הראבינר היהודי בא! פנו לו מקום. בל נא נבזבז את זמנו היקר...

בימי ערש"ק, היה מוסר שיעור חומש רש"י בפני תלמידיו, כפי שהביע בפעמים רבות את החשיבות הרבה שרואה בלימוד זה. השיעור היה סמוך למקווה, והיו הרבה מזקני וחשובי העיר, תופסים להם פינה בהיכל בית תלמודו, ומטים אוזנם כאפרכסת לשיעורו המשובב.

באנטוורפן הסתופף רבות בצל קדשו של הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק שקירבו וחיבבו מאד. גם חתנו הרה"ק רבי יענקל'ע מפשעווארסק זי"ע הפליג עד מאוד בשבחו, ובפרט בעת מקרה מיוחד שארע. היה זה בתקופה שסמוך לבואו של רבינו להתיישב בבלגיה, בא רבינו לשולחנו של רבי איציקל וזכה לקרבה עצומה. לסעודה שלישית הביא עמו לשולחן בקבוק שמן מארץ ישראל, כשרבי איציקל מפליג בשבח הדבר. ניעורה בו חמתו של אחד ה'קנאים' וקרא לעומת רבינו תיגר. רבינו ישב שליו משל דבר לא ארע. החל ההוא מצליף בשבט לשונו, מכה ולא חומל, אך רבינו מתעטף שתיקה. פניו מפיקות זוך כמו תמיד ובעיניו כל השלווה שבעולם. ראה זאת רבי יענקל'ע ולא כבש את התרגשותו. בהשתוממות רוח הביע את הערצתו העצומה לרבינו נוכח אשר ראו עיניו.

במסע לטובת המוסדות באירופה

במוצאי שבת קרא רבינו לבנו, ואמר לו נלך! לאן? לביתו של המגדף. דפק רבינו על הדלת, והלה החוויר כסיד. בדיבור רך ומלא שפלות החל רבינו מבקש את סליחתו בהביעו את דעתו שאם כעס עליו כל כך, כנראה שיש בלבו עליו, יואיל נא על כן ויסלח כי לא במרד ולא במעל חלילה... בן רגע נהפך לבו של הלה והיה למעריצו הנלהב. וכל אימת שהיה רבינו מופיע בבלגיה שנים רבות לאחר מכן, היה כרוך על עקביו, לא חוסך כל מאמץ לסייע במה שניתן.

מבלגיה שיגר מכתבים מלאי תקווה להוריו שבארץ הקודש. הצניע את הקושי והבליט רק את הטוב והמרנין. "ותולי"ת זכיתי לשבת פה בשבת תחכמוני וללמד תורה לתלמידים מהוגנים, ובתי הגדולה והיקרה תחי' עומדת לימיני לסומכני, מטפלת בנאמנות בילדים ומסייעת בעדי שאוכל לשבת עם תלמידי חביבי ללמדם מתוך נחת. גם הבנים נכדיכם היקרים נ"י, עולים ומתעלים בתורתם, וממש מתענג אני כאן ברוב חדווה ונחת, כה יעזרני א-ל אף להבא..."

השתדלותו המרובה במצוות כיבוד הורים, הביאה את רבינו להמציא המצאות ורעיונות כיצד לשמח את לב הוריו להסיח דעתם מסבלותיו. היה מקליט עצמו משנן עם בניו את תלמודם, ושולח להוריו, שישמעו וירוו נחת. כמו שיגר את מבחניהם בעלי הציונים הגבוהים שביטאו את גודל השקידה.

מרביץ תורה לעדרים

נושא דברים במעמד חלוקת פרסים בת"ת

עם שובו לירושלים עיה"ק, התייצב שוב לתפקיד שהועיד לו הקב"ה. כאן פרצה מדת אהבת ישראל שהיתה דבוקה בעמקי לבבו, כשהוא משקיע את מיטב כוחותיו בחינוך ומקדיש לכך את כל עיתותיו.

מלאכת החינוך לא הסתיימה אצלו בשעת סיום הלימוד עם תלמידיו. הוא אהב כל בר ישראל כבנו. ראה תלמיד שלימודו קשה עליו, הזמינו ללמוד עמו בביתו, שעה, שעה וחצי, ככל שנדרש. אף כי מטופל ביתומים היה, אם ואב גם יחד, ראש חבורה לבחורים ולכאלו שנעשו כבר אברכים... חסך משעות מנוחתו. אהבתו קלקלה את השורה...

ולא זרע רבינו לרוח, ולא יגע לריק. יודע היה בטיבן של נפשות, 'מבין' נפלא בנשמות, תלמיד שיצא תחת ידיו, פנים אחרות היו לו. אחד מאותם תלמידים שעקב התקשותם זכו ללמוד עם רבינו מחוץ לשעות הישיבה, עומד כיום בראש ישיבה המונה מאות בחורים...

וכמים פנים אל פנים, רחשו לו התלמידים לרבינו חיבה תחת חיבה, היו כרוכים אחריו בלב ונפש. כך היכן שחלף, הצטדדו ביראת הכבוד. ומורא רבך כמורא שמים!

ראה בישיבה תלמיד שמאחר לבא. שאלו, ולמה בני תאחר לתלמודך? השיב: עסוק הייתי. אמר לו: וכלום עסוק היית יותר ממני? הבה ואפרט באוזניך מה הספקתי עשות מאז האיר היום. אותו היום ערב שבת היה ורבינו החל מונה את השתלשלות עשיותיו מאז העיר את השחר בלימודו כמה שעות קודם התפילה, המשך בתפילה עצמה, וכלה בהכנת הבית לשבת קודש, הכנת צורכי שבת, הלבשת הילדים והבאתם ל'חיידר'... למרות הכל הגעתי כמה רגעים קודם הזמן - הפטיר רבינו - ואתה בני, במה היית עסוק?! שמע התלמיד והוסיף לקח. אמר: מאותו היום שוב לא הייתי מסוגל לאחר שנים רבות...

ועת פרשו להם הרמי"ם לנוח בשעת בין הסדרים, שלף רבינו את ספר התהילים שלו והחל מתמוגג בדמעותיו בתפילות נעים זמירות ישראל. מעולם לא הופיע בחדר הרמי"ם לשם מנוחה והחלפת כוח. כשהתעורר צורך, היה מקדיש שעה זו לשיחת נפש עם מי מתלמידיו.

אם חלה ונאלץ לשכב, לא הרפה ממלאכתו. ידע במי מתלמידיו שזקוק לו, הזמינו לבוא לביתו, ולפעמים עם כולם, שם למד עמהם תורה מתוך צער... כי כך דרכה של תורה... וחיי צער תחיה... אשריך וטוב לך!

את המושג 'בין הזמנים' לא גרס. כלום יש זמן שאינו זמן? לתלמידיו אמר: בניי, מטעם מה, נצטרך להעתיק את מקום הלימודים בתקופה הקרובה לבית הכנסת פלוני ופלוני... כל התלמידים יבואו ללמוד שם... והתלמידים באו! יום שלם היו יושבים במחיצתו ונפשם שואבת את חיותה מכל רגע ורגע.

מעבר להשתדלותו המעשית עבור תלמידיו, ניכרה השתדלותו השמימית עבורם. כשדמעות זולגות מעיניו, היה שופך את צקון לחשו בפני ריבון העולמים, א-ל אלוקי הרוחות לכל בשר שליט בעליונים ובתחתונים, חנני ברחמיך הרבים... ותסייעני ללמוד וללמד את בני ישראל את דברי תורתך הקדושה. חנני בחוש הביאור וההסברה, ותשמרני ממכשול ותקלה ומשגיאות ומרפיון... חנני נא ליטע בלב תלמידי אהבת התורה ויראת שמים ומידות טובות. תסייעני להביא את כל תלמידי לתכלית הנרצה בקנין התורה לפי כשרונותיו ותכונותיו.

בעריכת השולחן בטו"ב סיון תשנ"א - נראים מימין הרה"ח ר' חיים אשר לדרמן זצ"ל והרה"ח ר' משה מאיר קירשנבוים זצ"ל

אף תפילה מיוחדת תיקן, תפילה למלמד, למגיד השיעור ולראש ישיבה, בה ישפוך שיח לפני ריבונו לברכו במעשי ידיו ולהצליח במלאכת הקודש עליה הופקד.

אחר התעטרו בנזר האדמורו"ת, נכנס לפניו פעם אחד ממרביצי התורה ובפיו שאלה מה לעשות בתלמיד שאינו הגון. שאלו רבינו לשמו ושם אמו של התלמיד ולא ידע להשיב. אינני זוכר את שם אמו. נזדעזע רבינו: שמלמד לא יחזיק אצלו רשימה של שמות כל תלמידיו ושם אמם? שלחו לברר השם ולהשיב לו תשובה. חזר והביא את שם התלמיד ושם אמו.

חלפו מספר שבועות, ורבינו מטלפן אל אותו המחנך. שלום עליכם! - אומר רבינו - רציתי לדעת מה עלה בגורלו של התלמיד. החל הלה מתנצל על טרחתו של רבינו כי לא ידע עד כמה נוגעים הדברים לנפשו. קטע אותו רבינו באמצע שטף דיבורו: מה עם התלמיד? משהו אחר לגמרי! - השיב הלה נרעש, ורבינו ידע כי תפילתו פעלה את פעולתה.

מדי יום בשעות אחה"צ, היה רבינו מוציא מכיסו רשימה ובה שמות תלמידיו ושם אמותיהם, ומעתיר בעדם אצל שוכן מרומים שיגדלו ויפרחו בדרך ישראל סבא ויפתח לבם לעבודת השי"ת.

תקופה מסויימת שימש רבינו כראש הישיבה, פעם נתכנס צוות הרמי"ם בישיבה באשר להתנהגותו החמורה של אחד הבחורים. מוכרחים להשליכו! - נענו יחדיו כל הנוכחים. נזדעק לעומתם רבינו: ואם היה זה בנכם, כלום גם אז הייתם זורקים אותו?! שתקו הכול אך ידעו כי אין מנוס מלזרוק את הבחור המשפיע לרעה על כל סביבתו. אמר להם רבינו: אני ערב בעד הבחור, מידי תבקשוהו! אטפל בו אישית, אחנך אותו, אקבל עליו אחריות! פניו של אותו נער שונו מבלי הכר וכיום הינו אברך כמדרשו היושב על התורה ועל העבודה בדרך החסידות.

ארעה צאנך אשמור

"...ה' צדיק יבחן, ובמה הוא בוחנו? במרעה צאן! בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה, שנא' (תהלים עח) "ויקחהו ממכלאות צאן"... היה מונע הגדולים מפני הקטנים, והיה מוציא הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית, ואח"כ מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה. אמר הקב"ה: מי שהוא יודע לרעות הצאן איש לפי כחו, יבא וירעה בעמי!... ואף משה לא בחנו הקב"ה אלא בצאן. אמרו רבותינו, כשהיה מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסות. כיון שהגיע לחסות, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע משה אצלו, אמר: אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני שצמא ועייף אתה! הרכיבו על כתיפו והיה מהלך. אמר הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חייך אתה תרעה צאני ישראל!" (רבה ב' ב')

רועה נאמן היה רבינו, שנים רבות קודם נתעטר בכתר האדמורו"ת. בעשרות נסיונות הוכיח את נאמנותו, גילה מסירות שאינה בנמצא, חשף את רוחב לבו שכל כולו מקשה אחת של אהבת ישראל. ואם כתב אדמו"ר מוהר"י בצוואתו כי מי מבניו שלא יעשה שום השתדלות לנשיאות, הוא יהיה לרבי, הנה רבינו, האי עניו, האי חסיד, תלמידו של הלל הזקן, שפל ברך שאינו בנמצא, אותו הועיד ה' לרעות את עמו ולצאת ולבוא לפניהם!

וישא אהרן את כפיו ויברכם

רק רבינו עצמו, חף היה מידיעה זו, נפלאה גם נעלמה ממנו הלמאי שמוהו החסידים לראש, למה חלפו על כולם ולא באו אלא אצלו. מסיבה אחת ויחידה קיבל ההנהגה. כי אלוף הביטחון היה, וידע שאם סיבב הקב"ה כך, מן הנראה שטובת החסידים היא שהוא יהיה להם לראש. אמנם, תמה היה כיצד יועיל להם הוא ה'שפל' וה'קטן', אך מה לו תוחב ראשו בחשבונותיו של מקום?...

התקשר אל רבינו אחד הגדולים לברכו על התמנותו. לא הבין בטיבה של הברכה. אמר לו: מעודי תמה הייתי מה מקום ליטול הדשן שהוא אפר ולעורמו בראש המזבח... אלא שכך הוא רצון ה'!

בהיותו כאמור אלוף ההשתוות, סיפר בסמוך להכתרתו את המעשה הבא שסיפרו מרן אדמו״ר הצעיר זיע״א: בעת שהרוסים שלטו בפולין, הוכתר לעמוד בראש מדינת פולין מטעם הצבא הרוסי, הגנרל פשקביץ. לאותו פשקביץ היה בן שנמנה על מפקדי הצבא הרוסי בפולין. יום אחד שלח הצאר ניקולאי להודיע לפיקודיו בפולין כי עומד הוא לערוך אצלם ביקור, ושיראו להיערך לקראתו בהתאם. נענה פשקביץ הצעיר: אצלי הכל כראוי. אין לי מה להתכונן... שמע הצאר וחרה אפו. הורה להזמינו למשפט...

באו ליטלו לפשקביץ הצעיר לפטרבורג למשפט, הודיעו לו על כך בחצי פה מחשש פן יתקצף. נענה פשקביץ: מה לי אם משרת אני את הצאר בעמדי בראש גדוד לוחמים, או בצייתי להוראתו לבוא על משפט בפטרבורג... עלה מרצונו על העגלה והתייצב במשפטו. נחרץ דינו להישלח לעבודות פרך בסיביר. לא היה מי שיחפוץ להתנדב להודיע לו על גזר דינו. על כן מסרו בידו מכתב חתום, גם לא היה מי שיעיז להוציאו מביתו לנסוע לסיביר. אלא הוא בעצמו עזב את ביתו ועלה על העגלה ונסע לסיביר. גם שם לא ההין מאן דהו לצוותו על עבודת הפרך, קשר הוא את עצמו לעגלת החול והחל לעבוד באמרו שוב: מה לי אם משרת אני את הצאר בכך שאני עומד בראש גדוד לוחמים או שאני סוחב עבורו שקי חול...

בהדלקה בל״ג בעומר

הנה כי כן שאין משנה מהותה של העבודה, העיקר לעבוד את ה׳.

ונקודה נוספת בהקשר להכתרה, נעוצה בהמשך הסיפור אותו סיפר רבינו באותה הזדמנות:

...ובכן, נשלח כאמור פשקביץ הצעיר לסיביר, ועיניו של אביו, פשקביץ הגדול, רואות וכלות. יום אחד הופיע ניקולאי בווארשה ונתארח בביתו. התחננה אליו אשתו שיעתור בפני ניקולאי לשחרר את בנה ממאסרו. אך פשקביץ רעד ממלכו וסירב לבקשתה. בתום הביקור לא אצרה האם כוח, ונגשה בעצמה אל הצאר בהפילה עצמה לרגליו: אנא, מלכי הרם והנישא, שחרר מכלאו את בני היקר שנשלח בהוראתך לסיביר...

קם הצאר על רגליו ואמר: הכי פגם בכבודי ? הרי ב״כתר״ הוא פגם, לא אוכל למחול!

סיים רבינו: כאשר נוגע הדבר ל״כבוד הכתר״, כבוד שמים, אזי אין פשרות!

בכך יישב את הסתירה שבין צו התורה ״שום תשים עליך מלך״ ודרש חז״ל: שתהיה אימתו עליך, לבין הצו השני ״לבלתי רום לבבו מאחיו״. כיצד מתיישבים הדברים יחדיו? אלא חילוק יש בין כבוד עצמו עליו ניתן ואף חייבים למחול, לבין ״כבוד הכתר״ עליו אסור למחול!

למרות הסכמתו - בלית ברירה - למינוי, בדל רבינו בכל נפשו מכל גינוני הכבוד הכרוכים בכך והמשיך לנהוג באותו אורח חיים פשטני אליו היה מסוגל.

לבקשת מקורביו תיכף עם המינוי ללבוש קאפטן חדש, נענה בסירוב מוחלט. אינני מסוגל להיות שונה! - ביטא בפשטות.

שאלו אחד ממקורביו בימים שקודם למינוי מנין יהיה לו הכוח להשיב דבר, פעמים בשאלות העוסקות בדיני נפשות? השיב בפשטות: "ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני, בעצתך תנחני". אם קשורים ברבש"ע ויודעים שכל הכוח הוא ממנו, אזי אנו סמוכים ובטוחים שלא נכשל ח"ו ולא נייעץ עצה שאינה הוגנת.

הנהגתו התאפיינה כתקופת זוהר בקרב קהל אנ"ש. הוא היה כל כולו קודש, כל מילה שיצאה מפיו פילחה כליות ולב, עיניו בחנו את כל הלבבות, נפשו ידעה בכל הנעשה בקרב כל אחד. עבודתו את בוראו בהתרגשות ומסירות נפש כל דקה ביממה, הזיעה נימים בלבבות. מסירותו למען קהלו, הוכיחו עצמה פעם אחר פעם בפועלו ישועות למעלה מדרך הטבע ובנושאו את שמות כל חסידיו על לוח לבו לזכרון.

פזר נתן לאביונים וצדקתו עומדת לעד

אמר רבינו: הנה מצוה זו (צדקה) קשה מאוד לקיימה בכל פרטיה ודקדוקיה. ובאמת, העצה לזה שישים האדם לעיניו דברי המדרש (ויק"ר ל"ד ה') דיותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם הבעל הבית. שכן רות אומרת לנעמי, האיש אשר עשיתי עמו היום, בועז. אשר עשה עמי אין כתיב כאן, אלא אשר עשיתי עמו, אמרה לה, הרבה פעולות טובות עשיתי עמו היום בשביל פרוטה שנתן לי. (ע"כ לשון המדרש). ... מעשה זה הוא לימוד נורא עבורנו, שלפעמים נמצא אדם בצרה, והקב"ה שולח לו עני כדי שיהיה לו זכות וינצל על ידו מהצרה...

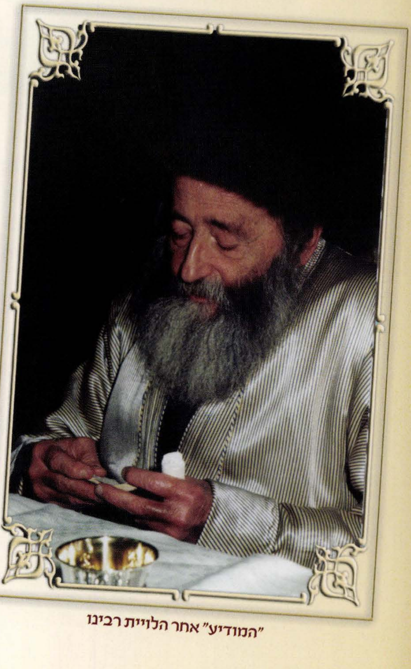
"המודיע" אחר הלויית רבינו

כה לימד רבינו, ויותר ממה שהיה דורש היה עושה. אלוף החסד היה, אך חסד בתוך חסד, כזה שיחוש הנצרך שהוא עשה חסד עמו...

אמנם רבינו עצמו לא היה מסתפק בדרגת חסד זו אלא גילה רובד עמוק יותר בעבודת החסד. בהיות רבינו אלמן אחר פטירת זוגתו הצדקנית שימש גם כאם לילדיו בבשלו להם ארוחת צהרים מדי יום, חברו לו אז על שולחנו ארחי פרחי, כאלה שלא מצאו היכן להשביע את נפשם ונטפלו אל לבו הרחום. היה עומד עליהם רבינו ומשמשם, כשבסופו של דבר נותרה בקושי ארוחת צהרים לצאצאיו, שלא לדבר עליו עצמו... הוא כבר שבע

ממשהו אחר. שאלוהו פעם ילדיו: אבא! מדוע תתן לאורחים את כל האוכל ולנו בקושי תשאיר, שלא לדבר עליך... נענה להם: "אני מקווה שמהחסד שעשיתם עם זולתכם, השבעתם את רעבונו והחייתם את נפשו, תשבעו גם אתם ולא תחושו ברעב כלל..."

זו היא כבר דרגה גבוהה יותר. לא שיחוש העני שעושה הוא חסד עמו, אלא שיחוש 'הוא' באמת ובתמים שעושה עמו העני חסד...

דרגות מופלאות בחסד גילה רבינו במשך מסכת חייו. לצד זה, היה עמל גם כן להצניע את מעשיו שלא יוודעו לבריות... מה שנספר כאן, אינו אלא מה שפרץ את חומות ההסתרה ודלף החוצה.

באישון ליל שבת בבלגיה, הקיץ פעם רבינו משנתו לשמע נקישות על הדלת. חש לפתח, ניצב יהודי נסער שסיפר על מחלוקת נוראה וחילופי דברים קשים המתרחשים בבית פלוני. הן ידוע הוא מר בכוח השפעתו על הבריות, שמא יואיל לסור שמה ולהרגיע הרוחות?

בצאתו מבית מדרשנו בהושענה רבה

עקב היות היהודי נסער למשמע הקולות שעלו מבית שכנו, לא שם לבו איך מקיץ הוא יהודי באישון ליל ומטריחו עבור ענין שיכול לסבול דיחוי... כשראה את רבינו יוצא מולו מביתו נכון לצעוד יחד עמו, עמד באחת על פשר מעשיו והחל להתנצל ולגלגל בלשונו במבוכה נוראה. הרגיעו רבינו ובקשו להראות הדרך אל בית המדנים. נכנס רבינו לבית, ולא יצא משם עד אור הבוקר, אז פנה לו לבית התפילה ונגש לעבודת בוראו.

נכנס פעם לבית רבינו יהודי מר נפש והחל פורק בפניו את מועקתו. הבחין רבינו כי הלה רעב הוא, הורה לבתו להגיש דברי מאפה ומשקה. אכל האיש ולגם, מקשיב בשקיקה לדיבורי הנוחם היוצאים מפי רבינו ומרפאים את סדקי לבו. סיים רבינו את דיבורו, פתח האיש בהרצאת מסכת נוספת של תלאות, סיפור מאורעותיו העגומים וסבלו הרב הבל יתואר... גמר לדבר, נתן עינו במגדנות ושוב הקשיב לדיבורים המרגיעים, שהתמזגו באופן נפלא באדים המתנשאים מן התה המהביל... זה כמו זה היטיבו עד מאוד עם נפשו המעונה.

רק לפנות בוקר ניאות האיש לפנות את מקומו, ובתו של רבינו פנתה אליו בשאלה: אבא! מדוע לא אכלת אתה כלום וגם לא שתית משך כל הזמן שישב היהודי? השיב לה רבינו: בתי, שתיתי גם שתיתי! כשהוא דיבר, שתיתי צרות ישראל, וכשדיברתי אני, כיצד יכולתי לשתות?!...

מעשה היה במירון, עת נסע רבינו לשבות שם בימי חורפו. ערב שבת בא בסביבתם

זקן חולה ומוזנח שהפיץ סביבו צחנה נוראה שלא ניתן היה לעמוד בפניה. בעוד הכל נפנין הימנו לצדדין, קרב אליו רבינו הניח יד אוהבת על כתיפו, והחל מגלגל עמו בשיחה. ארשת עונג התפשטה על פניו המעוונות של הקשיש, והוא החל מספר לרבינו מהרהורי ליבו העגומים... לא היה קץ לאושרו. יש לך היכן לישון? - שאלו רבינו בסיום השיחה. לא השיב האיש! אה! נזדרחו פניו של רבינו. מובא בהלכה שאל לו לאדם לישון יחידי בחדר. הנה אני נמצא כאן ואיש אינו ישן עמי בחדרי. אין זאת אלא כי נשלחת כדי להיות לי לשותף בחדרי...

למרות היות רבינו חולה אסטמה הזקוק לאויר זך ונקי, סידר לו רבינו לקשיש החולני מיטה בחדרו שלו...

פעם נכנס רבינו לאחד מבתי הכנסת בבני ברק, ולעיניו נגלה בחור תועה ואובד עצות המשלח מבטים נבהלים לכל עבר. לשאלתו מה ארע, השיב הבחור כי הוא חושש שתפיליו נגנבו. שלחו רבינו לבחור להירגע, הורה לו לתרום לקופת רמבעה"ן ולומר פרקי תהילים, והודיע לו כי הוא אישית הולך להשתדל להשבת תפיליו...

יצא רבינו מבית הכנסת, ו... נסע לרמת גן. לתחנת המשטרה. ברכות אמריו הצליח לשדל את השוטרים לסייע בידו בחיפושיו אחר התפילין ואף הובילם לביתו של טיפוס שלילי מסוים שכבר נתפס כמה וכמה פעמים בגניבות. אחר חיפוש קצר בביתו, נמצאו באופן מפתיע התפילין האבודות של הבחור! ביקש רבינו את השוטרים לראות את התלונה כמבוטלת וחש לבית הכנסת להשיב לבחור את אבידתו...

בתפילה על ציון רמבע"נ בטבריה
נראה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בהשיאו את אחד מצאצאיו, הזמין את כל סעודת הנישואין אצל אלמנה שהתפרנסה מבישול. להערת מקורביו שהלא אין זה מכובד, ומדוע לא יזמין בקייטרינג כפי הנאה, השיב: מכובד??? איזהו מכובד המכבד את הבריות. והלא אלמנה זו תקבל הרבה כבוד מכך שכל המשתתפים בחתונה יהללו את בישוליה...

התקשרה לביתו אלמנה וגוללה את מר ליבה כי מאז פטירת בעלה נע ביתה כספינה בלב ים, והנה זה בנה הגדול עליו תלתה תקוותיה, החל מגלה סימני רפיון בלימודיו וחוששת היא מאוד לעתידו. אמר לה רבינו: אמרי לבנך שיבוא אצלי מחר!

למחרת בא הבחור לבית רבינו ורבינו אומר לו: שמע בני, זה זמן רב אין לי חברותא כלבבי בשעות הערב. שמא תואיל להיות לי חברותא? ניצב הבחור כלא מאמין ובניע ראש הביע את הסכמתו. למאז החל רבינו לומד עמו בחברותא דבר יום ביומו, כשעד מהרה חודרת השפעת הלימוד אל אושיות נפשו ועל פניו נראים ניצנים של שינוי. לעת שבת בא לבית אמו, וראה זה פלא, ברוב חן ניהל את סעודות השבת, הטה אוזניו בסבלנות

שאו ידיכם קודש

לסיפוריהם של אחיו הצעירים ולרחשי לבם, ואף ניחם וחיזק, ממש כמו אב... ראתה האם, הזילה דמעת גיל. החלה לדובבו בעקיפין ברצונה לדעת מה ארע, שח לה כמשיח לפי תומו שבחר בו הרבי לחברותא אחר שזמן רב עמל על חיפוש חברותא לשעות הערב...

אחר השבת באה לבית רבינו, נקשה על הדלת ואמרה: חשבתי שפניתי לאדמו"ר, גילתי שפניתי למלאך! הרבי העניק לי בן חדש.

הלימודים עם בחור זה נמשכו זמן רב, ורבינו הקפיד מאוד על שעת לימוד זו. בנשואי אחד מנכדיו, עזב את אולם השמחות תיכף אחר החופה והתיישב ללימודו הקבוע עם הבחור... פעם אחת שהה יום שלם בירושלים, וגם למחרת הוצרך לשהות בה. הציעו לו, למען חסוך טורח, ללון בירושלים. אמר: כיצד אשאר פה ויש לי חברותא בבני-ברק?!...

פעם גולל לפני רבינו את מר ליבו בחור שבקש להתקבל לישיבה פלונית, ואין מי שיקדיש עבורו זמן כדי להכינו למבחן כניסה לישיבה. בחור זה לא היה ברוך כשרונות, ומלבד זאת היה מוקף חבילין דמעיקין מצד משפחתו שידעה מאורעות קשים. לא חס רבינו על זמנו וישב שעות ארוכות לצד הבחור ופתח בפניו את שבילי הסוגיא, באופן שנער קטון יבינו. בסיום, בקש ממנו להרצות הוא את מהלך הסוגיא בכדי שיוכל לעמוד על מדת הבנתו. פרץ הבחור בבכי נסער, וגילה לרבינו כי כל זמן הלימוד היה לבו בל עמו עקב לחציו האדירים, ואשר על כן לא נכנס לראשו כלום... לא נורא! - הרגיעו רבינו, תיכף נתחיל ללמוד שוב, מהתחלה.

קרא לו רבינו לביתו, התקשר להוריו וביקשם, עקב התענוג הגדול שחש מן הלימוד עם בנם החכים, לאשר לו ללמוד עמו במשך הלילה כשלאחר מכן ילון בביתו. משנתנו את הסכמתם, הכין לו ארוחת ערב, הורה לו לסעוד את לבו היטב, ואחר נתיישב ללמוד עמו עד אישון ליל. אז קלט הבחור יפה והדברים התיישבו בלבו. פרש לשינה, ואחר תפילה ופת שחרית, שוב נתיישב לצדו רבינו, הפעם להאזין כיצד מרצה הוא את הסוגיה בשטף מבלי לטעות כלל. רק כשהיה בטוח שהדברים אצלו כמאן דמנח בקופסא, שילחו בשמחה לביתו.

עוד שנים המשיך רבינו לשמור על קשר עם אותו בחור ולעקוב אחד הישגיו, ולאחר שבע עשרה שנה מאותו אירוע, עומד הבחור בראש ישיבה למאות תלמידים. בספרו בהתרגשות סיפור זה, מפטיר לעבר תלמידיו: "שלי ושלכם שלו הוא!".

מכתבי ההתרמה שמילאו את תיבת הדואר בביתו היו פולחים את חדרי ליבו הטהור של רבינו והוא היה משגר עבור כל נמען סכומים הגונים ביותר. נוכחו בכך אנשי הבית, ובקשו לעצור את זרם הבקשות. החלו מצניעים מכתבי בקשה ומקשים על הגעתם לידי רבינו. הבחין רבינו כי קצב הבקשות קטן, התפלא מאוד. ירד לשורשם

של דברים, ולא נח עד שאיתר את חבילת מכתבי הבקשה שהוצנעו באופן מכוון... כשהחלו להגיע הקבלות ומכתבי התודה על הסכומים שנשלחו, הבינו המשמשים שהנסיון לא עלה יפה.

ואיזה נדכא לב רואה בית שמחלקים בו כסף ואינו מגיע כל עוד רוחו בו. החלו קבצנים ואוספי נדבות צובאים על דלתות ביתו ונושאים עיניהם לידו הפתוחה. ראו המשמשים כי הדבר משבש כליל את אורחות הבית, ביקשו להקשות על הבאים ולהציב שעות מסויימות לקבלם, אך רבינו התנגד. לא אסגור את דלתי מפני איש!

בסוד שיח עם כש"ת הגאון ראש הישיבה שליט"א

פעם נראה רבינו במנעלים חדשים לרגליו בעוד הקודמים לא היו במצב גרוע כל כך. התפלאו בני המשפחה, כי נודע כמסתפק במועט וכאינו ממהר לרכוש דברים חדשים... הרצו בפניו את התמיהה ורבינו נענה בפשטות: אברך אחד פתח חנות נעליים למחייתו והבחנתי כי אינו רואה סימן ברכה. הלכתי לחנות כדי לחזקו, ולכך רכשתי זוג נעליים לשמחו...

פעם חתם רבינו כערב קבלן על התחייבותו של אב לשלם דירה לחתנו. משנוכח שהאב אינו מסוגל לעמוד בהתחייבותו, פתח במסע של איסוף צדקה עד שהעמיד את כל הסכום המדובר. כשדיבר עמו מאן דהוא על מקרה זה, נענה: אינני זוכר שהדבר התרחש אי פעם...

ועוד מעשה אחד, שלולא התרחש, לא היה אדם מעלהו על דעתו לעולמים... תקופה מסויימת שכרו עבורו החסידים דירה בירושלים. בד בבד, החלה נשלמת בניית דירתו בבנין בית המדרש ונראה היה כי לעת ראש השנה כבר יוכל להתגורר בדירה החדשה. פנה אליו שכן מן הבנין בדירה השכורה ושאל אם יוכל לקבל את הדירה לראש השנה. השיב לו רבינו כי ישאל על כך את הנוגעים בדבר, ואם יתאפשר הדבר, בודאי יעשה

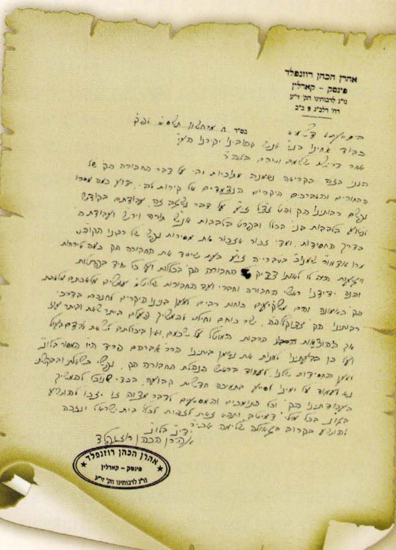
אהרן הכהן רוזנפלד
פינסק - קארלין
נו"נ לרבותינו הק' זי"ע
רח' רלב"ג 9 ב"ב

בס"ד ח' מרחשון תשס"ו לפ"ק

בכבוד אחינו בני אנ"ש שלומינו יקירנו הי"ו

אהרן הכהן רוזנפלד
★ פינסק - קארלין ★
נו"נ לרבותינו הק' זי"ע

מכתב קודש לטובת ועד החבורות

זאת בשמחה רבה...

ערב ר"ה קיבל רבינו התקף חזק, איבד את הכרתו וכפסע היה בינו ובין... ובמהירות הובהל לבית החולים. תיכף עם התעוררו והכרתו שב אליו, ביקש דף ועט ורשם ביד רוטטת: "מה בקשר לדירה בשביל השכן"...

חסיד היה לו לרבינו שהיה מכניס לבית רבינו ממון רב יותר מכפי יכולתו. שיגר אליו רבינו כמה פעמים שיחדל מכך כי הדבר נבצר ממנו. אך הוא באחת ומי ישיבנו. ראה רבינו בעקשנותו, התחכם עליו. מני אז היה צובר את הכספים שהכניס הלה לביתו על מנת לתתם לו בעת חתונת צאצאיו.
עמוד צלותהון דישראל

אהבה ללא מיצרים שפעה מלבו הגדול של רבינו לכל אשר בשם ישראל יכונה. כמה גדלה אהבתו, כמה שפעה חמלתו, כמה נמסו מפניו הנפשות ונמוגו במתיקות המשובבת והעילאית.

אהבתו השתלבה במסירות יוצאת מן הכלל, עד כדי השלכת נפשו מנגד כדי להועיל, ולו במעט ליהודי הנמצא במצוקה. כשנתעטר בנזר האדמורו"ת נענה בשם צדיקים: מה הכוונה אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם? ער זאל אויס גיין פאר זיי! פשוטו כמשמעו. שנפשו תצא לסייע ליהודי!

פעם חלה רבינו במאוד, והיה זה בתקופת בין המצרים. נענה אל רבינו אחד ממקורביו: הנה נופל רבינו למשכב זו הפעם השלישית בימי בין המצרים, שמא מוסר הוא את נפשו יותר מדי עבור הגאולה?... עטו פניו הקדושות ארשת נוראה נתרומם ממיטת חוליו בשארית כוחותיו והזדעק בנהמת נשמתו: בכדי שיהודים יזכו להיגאל מצרותיהם, הנני מוכן ומזומן להישרף בכל רגע! והנני מוכן להיות כפרה בשביל כלל ישראל.

שופך צקון לחשו - ע"י ארון הקודש בבית מדרשינו בבני ברק

את כל שעותיו העמיד רבינו לרשות הפונים אליו בדבר ישועה ורחמים. פעם בקשו משמשיו לקבוע שעות קבלת קהל, התנגד בחריפות. "אני עבד לעבדי ה'!".

מצאוהו לרבינו לפנות בוקר כשהוא רכון על גבי המקרר שבביתו, ספר תהילים בידו והוא מתמוגג בדמע. שאלו מה ארע? נענו שחסיד אחד קיבל התקף לב באמצע הלילה...

פעמים שהיה שומע רבינו צרות רבות בעת קבלת קהל, לא היה מסוגל לשכב אותו ליל על מיטתו ונמנם אך מעט על כסאו. כל כך גדול היה צערו בצערן של ישראל. בכה לפניו פעם אברך על סבלו הקשה מנשוא, נמס לבו והצטרף לבכיו. מיין טייער

קינד! - נענה לו - איך בין נישט מסיח דעת פון דיר אפילו א מינוט...

אחר שאיבד רבינו הק' פעם את ההכרה למשך ארבעים ושמונה שעות, שמעוהו מקורביו ברגע התעוררותו מנסה למלמל משהו מבין שפתיו. היטו אוזנם כאפרכסת ונדהמו. מה עושה אשר אלטער? - שואל הרבי... אשר אלטער נפל למשכב זמן מה קודם לכן ושמו הוזכר לרבינו רגעים טרם איבד את הכרתו. השם לא נשמט מזיכרונו אך התעורר, היה זה הדבר הראשון שהטרידו.

מדי ערב ראש השנה נהוג היה להגיש לפני רבינו "כוללות קוויטל" שכלל את שמות כל אנ"ש המסתופפים בצל קדשו. רשימה זו היתה מתעדכנת מדי שנה בשמות האברכים החדשים שנישאו, בילדים שנולדו וכן בצרכים מיוחדים. עת לקה רבינו בערב ראש השנה בהתקפת אסטמה חריפה ושכב חלוש ורפה על מיטת בית החולים, הגישו לו את הרשימה כך, כשהיא אינה מעודכנת. בין כה וכה יקשה עליו לעיין בה... נטל רבינו לידיו את הרשימה, רפרף עליה בעיניו, בקש דף ועט וביד רוטטת החל מוסיף הערותיו ליד השמות. פלוני ופלוני, "נפקד ויש לו בן...", וכן הלאה השמות שניתווספו, המשאלות שרבו. כשבא לפניו האברך האחראי על עדכון הרשימה, נענה אליו בחומרה: דע לך שעלה לי הדבר במסירות נפש.

בכל יום היה מעתיר רבינו בעד מקושריו בדמעות שליש, ובפרט בהתרפקו על שריד בית מקדשינו, אז היה זה מרגש עד לאחת לראותו מוריד כנחל דמעות על צורכי עמך ישראל.

גם מן החסידים דרש רבינו מסירות לזולת והשתדלות להעתיר שיח אחד בעבור צרכיו של השני. פעם חיבר תפילה מיוחדת לישועתו של אברך פלוני, אותה ציוה לחלק בין האברכים לאומרה בברכת שמע קולנו. עת נחלה, כאשר נסעה קבוצת חסידים לציון הרשב"י לשאת תפילה עבורו הסכים לכך, אך באופן שהתפילה תהיה עבור כל חולי ישראל ובתוכם, אהרן בן הדס...

אהבת ישראל

בשמחת בית השואבה בהיכל בית מדרשינו בירושלים

השגות גדולות באהבת ישראל היו לו לרבינו הקדוש, בהם הכללת כל עם ישראל בעשיותיו הקדושות. התקשר אליו פעם חייל ושח במר נפשו: את ליל הסדר הקרוב אאלץ לדאבוני לעשות במחנה, והמצב עם האוייב מתוח מאד, אינני יודע אם אזכה לקיים מצוות הלילה הק'. אמר לו רבינו לך לשלום ואני אכוון בכל עשיותיי בליל זה גם עבורך.

בהזדמנות הזכיר רבינו את מאמרו של ה"אוהב ישראל" מאפטא כי בעת הגיעו לשמים לאחר מאה ועשרים, יוכל לומר שהיה אוהב ישראל. ישאלוהו מה עשית עבור כך?

יאמר, כללתי את כל עם ישראל בתורה ומצוות שלי. הוסיף רבינו: אני מזכה את עם ישראל גם בזכות יסוריי...

הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. (אבות א')

כחלק מאהבת ישראל שלו, נלחם רבינו בכל ניצן של מחלוקת, עמל היה לכבות כל זיק של אש. לילדיו הדריך: כל אימת שמישהו פוגע בכם, חושו לבקש את סליחתו! פעם חזר אחד מילדיו נסער מן התלמוד תורה. לשאלתו מה ארע, סיפר כי ילד אחד עלב בו קשות. נו, - שאל רבינו - וכבר פייסת אותו? לא! - השיב. אם כן נצטרך ליישב ביניכם עוד הערב... לאחר שכל בני הבית עלו על יצועם, נטל רבינו את בנו ויחדיו צעדו לביתו של הנער שהתגורר בשכונה מרוחקת כדי ליישב את הסכסוך.

בריקוד "מצוה טאנץ"
לצדו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פעם נגש אדם אל רבינו ושפך את מר לבו. בילדותי פגע בי מי שהוא, וכהדרכת רבינו, פניתי אני לבקש את סליחתו. חלפו שנים, והלה החל מתנכל לילדים שלי... לזאת אינני מוכן לסלוח! נשא אליו רבינו את עיניו ונתן בו מבט חודר. היתכן שכל כך הרבה שנים שומר הנך טינה לאיש ישראל?!...

היה שגור על לשונו: אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, היינו שתלך לביתו ותדון עמו פנים בפנים על הנעשה. אז מאליו יפרח הכעס ותשכון השלוה והאחוה.

נוכח מידות תרומיות אלו, לא ייפלא בכיים הנסער של רופאיו - ששהו במחיצתו בתקופת חייו האחרונה - בעת מסע ההלויה...

עבודה

מזבח היה לו לרבינו הקדוש בלבו, עליו יקדה להבה, על גביו נשחטו קרבנות והוקרבו חלבים ודמים. מזבח קטן, מזבח פנימי. ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן.

כמלאך מיכאל העומד ומקריב קרבנות במזבח של מעלה, היה רבינו מעלה קרבנות על גבי מזבחו של מטה. אוי, כמה מזבחות ערך, כמה קרבנות שחט. מיצה את דמו אל קיר המזבח ונתעלה כל כולו באש העולה.

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה, זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו עד כאן! אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי, מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו?! היה

מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד! (ברכות ס"א:)

מי ראה את רבינו בזמן קריאת שמע, מייחד שמיא וארעא במסירות נפש במילים "בכל נפשך ובכל מאודך" ולא יצאה נפשו באחד... שינוי צורה באופן מבהיל נראה אז, הוחש בעליל כי מקיים הוא בכל לבו את צוואת הרבי ר' אלימלך בצעטיל קטן: בפסוק א' של ק"ש וברכה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנ"ל ועוד יכוון אם יענו אותו כל אומות העולם בכל עינוים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש ח"ו ביחודו יסבול כל היסורים ולא יודה להם ח"ו, ויצייר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנ"ל ובזה יצא ידי חיוב קריאת שמע ותפלה כדין...

כמו כן בעת סעודת שבת, כשהגה המילים, "לכן בכל לב ובכל נפש ובכל מאוד...", נשנו המראות וחזר החיזיון, ייחוד כל העולמות בצאת נפשו באחד.

מה הכוונה מסירות נפש? - היה רבינו אומר - מסירת הרצון! לשחוט את חמדת הלב. וכמאה"כ "אם יש את נפשכם", אם יש את רצונכם. רצונות כאלו שחט רבינו לאלפים. מובא ממרן הס"ק הרא"ש מסטאלין שהעיד בעצמו שעל כל מידה ומידה שלו עבד אלף ושלוש מאות פעמים במסירות נפש! רבינו כתב על סידורו בשם ספר חסידים: "ומקבל שכר טוב מה שאדם כופף את יצרו, יותר ממאה ממה שאין יצרו מסיתו ודוחקו עליה..."

בעריכות שולחנו הטהור במוצאי ר"ה תש"ס באיכילוב

בעת חוליו הקשה, למד לפניו המשב"ק מתוך הספר כדי להקל עליו את לימודו. היה הלה הולך וקורא ודומה בעיניו כי רבינו, לרוב חולשתו, אינו מסוגל להוציא הגה מפיו. פתע נתיישב רבינו וביקש לקרוא לבד... שיעול חריף פרץ מריאותיו וכמעט מנע ממנו את נשימתו. אך הוא רק סיים להשתעל, פנה אל התיבה השניה. השיעול לא הרפה. שאב את תמצית כוחותיו והפיל את כל גופו. אך רבינו בשלו ומנסה מחדש לקרא בעצמו, שאלו המשב"ק הרי הקריאה מזיקה לרבי ולמה כל כך יאמץ עצמו? השיב לו רבינו, בקושי רב: לכל היותר תצא נפשי... אני מוכן לזה! הרי אמרו ז"ל זאת התורה אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקימת אלא במי שממית עצמו עליה.

על הקושיא שמקשים העולם לכאורה האיך לא נתקיימה הבטחתו של ה'מגיד' לבית יוסף שימות על קידוש ה'. היה רבינו מתרץ פשוט ביותר. ה'בית יוסף' זכה למסור את נפשו רגע רגע שעה שעה, עת זבח את רצונותיו ומנע מעצמו את תאוותיו...

ליל שישי פר' ואתחנן תשנ"ד בירושלים, נראה רבינו מסתובב אנה ואנה בחדרו וממלמל בסערת נפש: עס קומט אזא שבת... קריאת שמע מיט מסירות נפש... אותה

שבת נורו ממנו גיצי אש במעמד השולחן הטהור, כשהוא מאריך בענין זה ומלמד את תלמידיו כמה וכמה גופי תורה במצוות מסירות נפש! דבריו נורו כחץ משוח, פילחו כליות ולב, הם היו כל כולם מסירות נפש.

ולאורך פרשיות השנה, לא סיים ללבן את הענין. בפרשת ויגש, כשיעקב אבינו מוצא את יוסף אחרי נתק של עשרים ושתים שנה, ולא, אינו נופל על צוואריו אלא קורא קריאת שמע. היש לך מסירת רצון גדולה מזו?! זה הכוונה אמותה הפעם, אוי, מסירות נפש! שוב בפרשת העקדה, מדי שנה בפרשת וירא, אותו ברק, אותו לב המתנשא כארי, לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה... הוי, כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה!

בהבדלה בחצר ציון הרשב"י במירון
במוצש"ק פרשת פנחס - שבת התאחדות קהל אנ"ש

והאמת כמה נוקבת היתה. כמה מדוקדקת ומכוונת. כי אמר אדמו"ר הזקן: אדם בל יחשוב כי ניתן להשיג השגת מה באלוקות בלי מסירות נפש, אבל א אמת'ע מסירות נפש! האמת היתה נר לרגליו, מבלעדיה לא היה שווה בעיניו כלום. ואמת גופא מה היא? אהבה ויראה. אלה שפעו מרבנו ומילאו את כל חדרי לבבו הטהור.

ראשית חכמה יראת ה'.

היה רבינו משנן בשם מרן אדמו"ר הפראנקפורטער: דער גאנצער יוד, איז דער אפ האלט! היראה, כוח המעצור. טרם גשתו אל כל מצוה ומצוה, בלטו אצל רבינו ההכנעה ושפלות הברך, היראה וכובד הראש. ובידוע שיראה מולידה שלוה. מכאן סוד השלוה האצילית שנסוכה היתה תדיר על פניו הקדושות...

לא יסור מלבם של בני היכלא, אותה שבת בצל רשב"י, עת טרם עריכת השולחן הטהור בליל שבת, פתח רבינו את ספר הזוהר והחל קורא ממנו בחדוה מהולה בפחד: יראה אתפרש לתלת סטרין, תרין מנייהו לית בהו עיקרא כדקא יאות, וחד עיקרא דיראה. [היראה נחלקת לשלשה, שניים

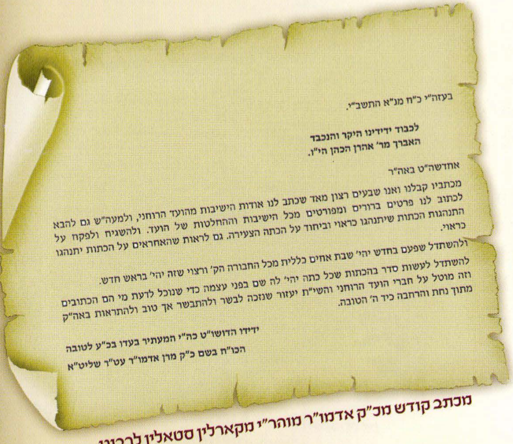

בעזה"י כ"ח מנ"א התשב"י.

לכבוד ידידינו היקר והנכבד
האברך מר' אהרן הכהן הי"ו.

אחדשה"ט באה"ר

מכתביו קבלנו ואנו שבעים רצון מאד שכתב לנו אודות הישיבות מהועד הרוחני, ולמעה"ש גם להבא לכתוב לנו פרטים ברורים ומפורטים מכל הישיבות וההחלטות של הועד. ולהשגיח ולפקח על התנהגות הכתות שיתנהגו כראוי וביחוד על הכתה הצעירה. גם לראות שהאחראים על הכתות יתנהגו כראוי.

ולהשתדל שפעם בחדש יהי' שבת אחים כללית מכל החבורה הק' ורצוי שזה יהי' בראש חדש.

להשתדל לעשות סדר בהכתות שכל כתה יהי' לה שם בפני עצמה כדי שנוכל לדעת מי הם הכתובים וזה מוטל על חברי הועד הרוחני והשי"ת יעזור שנזכה לבשר ולהתבשר אך טוב ולהתראות באה"ק מתוך נחת והרחבה כיד ה' הטובה.

ידידו הדושו"ט כה"י המעתיר בעדו בכ"ע לטובה
הכו"ח בשם כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מכתב קודש מכ"ק אדמו"ר מוהר"י מקארלין סטאלין לרבינו

מהם אינם עיקריים והשלישית עיקרית]. אית בר נש דדחיל מקב"ה בגין דייחון בנוהי ולא ימותון, או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה, ועל דא דחיל ליה תדיר, אשתכח יראה דאיהו דחיל לקב"ה לא שוי לעיקרא. [יש אדם שמפחד מה' כדי שיחיו בניו ולא ימותו, או שירא מעונש גופו או ממונו, ומכך מתפחד תמיד. נמצא יראה של אותו אדם אינה היראה העיקרית] אית בר נש דדחיל מן קב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם, תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינון ושרשא דיליה. [יש אדם שמפחד מהקב"ה בשל פחדו מעונשי עולם הבא ועונשי הגהינום. שני יראות אלו אינן עיקר היראה ושרשה] וכאן החלו פניו של רבינו בוערות וקולו נישא ברעם: יראה דאיהי עיקרא, [היראה שהיא כן העיקרית...] למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושורשא דכל עלמין, וכלא קמיה כלא חשיבין, כמה דאתמר (דניאל ד לב) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין... שוב חזר בלהט שאינו בנמצא: בגין דאיהו רב ושליט, עיקרא ושורשא דכל עלמין... אוקיניו לוהטים, פיו יורה גיצים, הבריאה נעה כבכברה... וכלא קמיה כלא חשיבין!...

כך התפרצה ממנו היראה.

ובעת שמחת תורה, לעומת צעירי הצאן השמחים בשמחת התורה, אז נזעקה האהבה. היא המתה כנהרות מים, סערה כמשברי ים, "אני מאמין באמונה שלימה..." היה זועק וגרונו ניחר, "שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים..." "הוא יחיד, ואין יחידות כמוהו בשום פנים..."

רבינו זעק אני מאמין, אבל החסידים ראו בחוש.

שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול... (שו"ע א"ח סי' א')

בן בית היה רבינו בהיכל המלך, כל היכן שהולך, הרי הוא עומד לפני המלך ומייחד לו את כל תנועותיו. פחד כפשוטו היה תוקף אותו כל אימת שהעלה שם שמים בפיו. היה אומר: ראשית כל, כאשר מזכירים שם ה', דארף מען דאך חאפן א ציטער... מדארף זיך צוטרייסלען..."

פעמים, שכל כך נאחז דביקות בהזכירו את ה', עד שנאלצו להזכיר לו לאחר מכן איזו ברכה התחיל לברך...

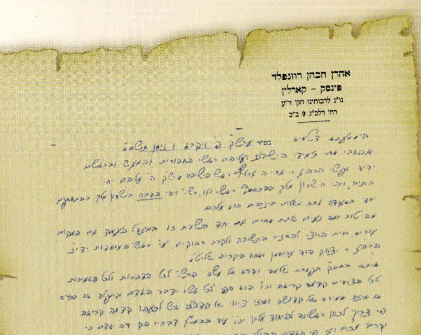

אהרן הכהן רוזנפלד
פינסק - קארלין
נו"נ לרבותינו הק' זי"ע
רח' רלב"ג 9 ב"ב

אהרן הכהן רוזנפלד
פינסק - קארלין
נו"נ לרבותינו הק' זי"ע

מכתבו האחרון של רבינו - לרגל שבת התאחדות הבחורים במגדל העמק פרשת ויקרא תשס"א

לולי תורתך שעשועי

כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. (אבות ו')

לולי תורתך שעשועי

באמת אמרו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבינו את התורה בוז יבוזו לו. הרבה תורה למד רבינו, הרבה תורה מתוך הדחק, הרבה הלך בדרכה של תורה. וגם מארבעים ושמונה קניינים היו רבים טבועים עמוק בדמו, צא וראה כי את רובם כבר שנינו: בישיבה, במקרא... במיעוט שינה, במיעוט שיחה, במיעוט סחורה, במיעוט שחוק, במיעוט תענוג... בארך אפים, ולב טוב, באמונת חכמים, ובקבלת היסורין, בתלמוד... בבינת הלב, בשכלות הלב, בקימה, ביראה, בחכמה, בענוה... בדקדוק חברים ובפלפול התלמידים... המכיר את מקומו, השמח בחלקו, העושה סיג לדבריו ואין מחזיק טובה לעצמו, ואוהב את המקום, אוהב את התוכחות, אוהב את הצדקות, אוהב את המישרים, מתרחק מן הכבוד ולא רודף אחר הכבוד ולא מגיס לבו בתלמודו, ולא שמח בהוראה, הנושא בעול עם חברו והמכריעו לכף זכות, מעמידו על האמת, מעמידו על השלום...

בתור בחור צעיר, כבר היה בקי רבינו כאמור במסכתות הרבה, בתנ"ך ובמפרשים וגם עסק רבות במדרש. במסירות ודביקות, התעלה במעלות הלימוד עד שנפק שמיה כתלמיד חכם עצום הזוכה ללמוד תורה לשמה!

אחר נישואיו הוסיף רבינו להגביר חיילים בלימודו, ומדי יום, טרם יפקח השחר את עפעפיו, התפשטה לה בביתו נעימה של כיסופין, בברכו ברוב תשוקה את ברכות התורה. תיכף היה פותח את ספרו, וכשהוא עומד על רגליו, צלל בעומק לימודו משך כמה שעות. זו היתה הכנתו לתפילה. כששאלוהו פעם מדוע מקפיד הוא לעמוד בשעת לימוד זו, השיב בפשטות: כדי שלא אירדם...

נכנס רבינו לכולל "בית זבול", שם ישבו תלמיד חכמים מסלתה ושמנה של ירושלים עיה"ק, ועשה חיל בלימודו. אחר נתעטר בעטרת ההנהגה, נענה ראש הכולל דאז: לפי גודל ההתמדה שלו, כבר היה ראוי שיתנו לו 'קוויטלך' לפני ארבעים שנה!

פעם חלף רבינו בין יושבי ה'כולל' וביקש לשמוע מהם מה מוכנים הם להקריב עבור ישיבתם בכולל. אותה תקופה שגשג ענף היהלומים, ורבים השיבו כי ויתורם הוא מה שלא הלכו להתעשר בסחר היהלומים... ביטל רבינו את דבריהם. זה איננו וויתור, הן דוד המלך כבר אומר, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף... תשובה אחת כן מצאה חן בעיניו ופייסה את רוחו. שני לומדים השיבוה לו: הויתור שלנו וההקרבה הוא מה

שאנו מוכנים ליטול כסף עבור תלמודנו...

גם בלכתו בדרך, לא פסק רבינו פומיה מגירסא וכל מחשבתו שקועה היתה בלימוד. אמר: כשהולכים בדרך ומהרהרים בדברי תורה, מקדשים את האוויר! נשים צדקניות היו מגביהות ילדיהם לגובה החלון, לראות כיצד צועד לו ספר תורה חי ברחוב...

רבינו נודע בשערים בחריפות מוחו ורוחב לבבו הנדירה, וחידושיו היו נשמעים ברוב קשב. תקופה ששימש כראש כולל בבני ברק, הפליא לחקור ולפלפל בשיעוריו ולהסיק חידושים נפלאים שאף באו בכתובים. בתקופה שלפניה, בימי מגוריו בירושלים, נהג לומר מדי יום שיעור ביורה דעה בחדר שליד בית המדרש, כשקולות הלימוד מהדהדים בכל היכל בית המדרש. וזאת בזמן שמטופל ביתומים היה, עסוק עד למעלה ראש. את אותם שיעורים מעמיקים מכין היה אגב בישול ארוחת הצהריים לילדיו כשבידו האחת שולחן ערוך בפורמט קטן, ובידו השניה מגיס את התבשיל.

גם כשנחלה רבינו בערוב ימיו, לא חדל לרגע לנשום את סם חייו, התורה. מקורביו היו מביאים עמם את ספריו וקוראים לפניו באשר יבקש. כך דבק בתורה והיה לחלק ממנה.

אף מאנשיו דרש רבינו דביקות בתורה הקדושה, וגם תיקן להם שיהיו לומדים בחירוף נפש לכל הפחות דף גמרא אחד ליום. ועיניו הזכות היו בוחנות ויודעות היטב במי שקיים את מאמרו. הזכיר מה שהיה אצל אדמו"ר ז"ל שלא רצה להתבונן בפניו של מי שלא למד דף גמרא אחד לפחות באותו היום. פעמים פנה למאן דהוא במפגיע: מה עם הדף?!... מי שלא למד את הדף, התבושש לבא לשולחנו הטהור. חסיד אחד שלא למד הדף, חפץ מאוד להופיע בעת עריכת השולחן, אך עייף היה ולא היה בכוחו להתיישב ללמוד. בכל זאת גבר חשקו לראות את פני רבינו, ועם שמורות עיניו הנעצמות התיישב ללמוד הדף. במהלך הלימוד נרדם שלש פעמים, אך בסופו של דבר סיים. כשהגיע לשולחן נענה לעברו רבינו: היום היה לך מסירות נפש על הדף...

ואני תפילה

תפילה, מלשון חיבור, 'נפתולי אלוקים נפתלתי'. התפילה ביטאה את הקשר העמוק שלו עם הקב"ה. היה אומר בשם צדיקים: על הכל צריך אדם להתפלל, אפילו על השחלת חוט במחט... התנהגות זו מביאה לדביקות באמונה ובהשגחה פרטית.

בערש"ק מברכים החודש ניסן - מאנסי
בבית ידידנו הרה"ג ר' חיים אוברלנדר שליט"א

כרבותינו הק' שקראו על עצמם "ואני תפלה", גם רבינו היה בבחינת "ואני תפלה"... על כל דבר שארע עמו או שנקרה לפניו פרש כפיו לבוראו בתפילה: הוריני ה' דרכך אהלך באמתך, יחד לבבי ליראה את שמך... את פרק התהלים "תפלה לדוד" השתדל לומר

בכל יום. ביום בו לא אמרו תחנון, אמר את הפרק לאחר התפילה.

לבית הכנסת מגיע היה רבינו לפני כולם. ועורך את לבו לפני בוראו. משך כל התפילה ניצב על רגליו. גם לעת זקנותו עת רפו כוחותיו ורגליו החולות בלאו הכי חלו יותר, לא משך ידו ממנהגו והמשיך לעמוד על עומדו כעבדא קמי מאריה. היה חוזר על מאמר רבו כ"ק אדמו"ר רבי יוחנן, שאם היה בכוחו היה מורה להוציא הספסלים מבית המדרש...

וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמות ולהתגברות כח השכלי עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה. (שו"ע או"ח סי' צ"ח)

כמו כל הליכותיו שהתנהלו בדיוק כפי הנכתב בשולחן ערוך, לא נגרעה אף תפלתו של רבינו במאומה מן הנכתב. היה מתבודד ומכוון בתפילתו עד שהיה מגיע להתפשטות הגשמיות, קרוב למעלת הנבואה.

טהורה וזכה נישאה מליבו התפלה, משתפכת כהמייתו של בן הכמה לחיקו של אביו. בקטעים מסוימים היה פורץ בבכי, מתחנן בדמעות על דביקות ה'. כזה היה מתרחש בקביעות עת הגיעו לתיבות "שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך", התמוגג בדמע בהתבטאו שבמקום זה ניתן להתפלל על נשמותיהם של אחים טועים שישובו מהר לכור מחצבתם... "וכל בני בשר יקראו בשמך", החל מונה בלחש שמות של אנשים הזקוקים להתקרב יותר לקב"ה... שנמצאים אי שם רחוק ואפילו אינם מודעים לכך... והיה ה' למלך על כל הארץ, געש רעש, המליך את הקב"ה בכל העולמות. קדיש! קולות אדירים. כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו... הוא פירש את המאמר כפשוטו וכמדרשו...

מאוד הצר לליבו של רבינו, ענין השיחה בשעת התפילה. והיה זועק מנהמת לבבו הטהור: אנא אהוביי, אחיי, אל נא תדברו בעת התפלה כי העוון חמור עד מאוד וכל הסבל נגרר אך מזה. הבה נהיה אנו הכנישתא חדא שתביא את משיח בן דוד... הזכיר את המ"ב שמביא בשם אליה רבה: "אוי להאנשים שמשיחים בעת התפילה, כי ראינו כמה בית הכנסת נחרבו בשביל עוון זה".

בית אהרן

את דרך עבודתו הקדושה של רבינו ליוותה הדרכתו הצמודה של מרן אדמו"ר הזקן, בתורתו דבק ובין דפי ספרו מצא תשובות לכל שאלותיו. כל אימת שהיה מתעורר אצל רבינו ספק בענין מה, היה משקיע עיונו בספה"ק בית אהרן ויודע את המעשה אשר יעשה.

כשחלו רגליו הק', הזהירו הרופא למען שלומו, לבל יהין לטבול במקווה. אמנם, מי כמוהו יוותר על נקלה על טבילה במקווה. חכך רבות האם להישמע לדברי הרופא או להשליך יהבו על הקב"ה ולטבול למרות הכל. בהתלבטותו, פתח את ספה"ק בית אהרן ולעיניו צפה הוראתו הברורה של אדמוה"ז: צריך ללכת למקוה עד שלש מיל ברגליו...

עד מאוד הקפיד לנהוג על פי "סדר היום ואזהרות הקודש" לרבוה"ק. בו קבע שיעור יומי ואף עודד את אנ"ש לעשות כן. קרא עליו החסיד הרה"צ רבי זלמן בריזל: מי

שרוצה לראות עובד ה' אמיתי לפי כל סעיפי "סדר היום ואזהרות הקודש" לרבוה"ק, יתבונן ברבינו!

עוצם עיניו מראות ברע

יגיעה עצומה הכניס רבינו בשמירת העיניים להיות שמור ונצור מכל רע. בלכתו ברחוב, היו עיניו למטה ולבו למעלה, וכל כולו יראה מפחד ה' והדר גאונו. על ענין זה היה זועק ומתריע בשער בת רבים, מזכיר את הווארט מהתפארת שלמה "איה הקדשה היא בעיניים על הדרך", שקדושת האדם תלוי בשמירת עיניו על הדרך, ו"נופל וגלוי עיניים", שנפילת בלעם היתה להיותו גלוי עיניים והולך אחר מראה עיניו. בהדרכה לבחורים אמר פעם: בזמנים אלו היכן שעומדים והיכן שהולכים, יש להתבונן קודם האם מוכרחים, ואם כן אזי יש להתבונן איך ללכת! אף תפילה תיקן לשם כך לאמרה קודם היציאה לדרך: "צריך אני ללכת למקום פלוני הושיעני שאוכל לעבור בשלום ולא אכשל חס ושלום".

פעם אמר רבינו לבחור שנשא משקפיים: מקנא אני בך שכאשר הנך נזקק ללכת ברשות הרבים, יכול הנך להוריד משקפיך ולהיות גדור בכך בשמירת העיניים...

פחד זה מפני היציאה לרשות הרבים לא חלף מרבינו גם לעת זקנותו, עת שכב חולה רתוק למיטת בית החולים. החדר בו שהה אז, היה חסר חלונות, ולשיפור הרגשתו, ביקשו מקורביו להוציאו לחוץ כדי שינשום מעט אויר צח. אך רבינו סירב בתוקף. לתמיהתם על כך השיב: וכי כיצד אפשר בכלל לצאת מן החדר לפרוזדור, וכמה מראות אסורות אורבות שם?!...

אחוז שרעפי קודש

ויחזו את אלוקים ויאכלו וישתו

לא נהג רבינו ללפת את פתו ביותר מדבר אחד. בהקשר לכך היה מזכיר את דברי המהרש"א: "מה שמשייר כל איש ואיש לפי מעלתו ועושרו ומחסר משולחנו, הוא תחת הקרבת קרבן". העיד בעצמו: עוד בילדותי הייתי מושך ידי ממאכל שחשתי אליו סרך משיכה.

היה מפרש: "אין משיחין בשעת הסעודה" - גם בשעת הסעודה אין להשיח את הדעת מהקב"ה. כך היה ממריץ בתלמידיו לאכול בקדושה יתירה, תוך פרישה מתאוות ומותרות.

טוב מעט לצדיק

ההסתפקות במועט היתה אצלו יסוד גדול. בתקופת מגוריו בבלגיה, התגורר בדירה עלובה מאד. כשאמר לפניו אחד מדורשי טובתו שיכינו בשבילו דירה אחרת גדולה

ומרווחת. הביע רבינו את סירובו. נענה הלה בלשון לימודים: והן אמרו חז"ל דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם?! השיבו רבינו: אנו מפרשים כך, "דירה נאה", כיצד "מרחיבים" אותה? על ידי "דעתו של אדם"...

בהופעתו בפעם הראשונה בהיכל ביהמ"ד לאחר החלמתו

כל כך גדולה היתה היבדלותו של רבינו מכל נגיעה של תענוג. עד שעת שהה פעם במלון "גלי צאנז" (היה זה בעת שמחת נשואיו בזיוו"ש עם הרבנית הצדקנית תליט"א בשנת תשל"ט) וניצב משך שעה ארוכה על הגג כשהוא הוגה בעיונו מול הים הפרוש, נענה לאחר מכן: חוששני שמא יגרע חלקי בעולם הבא בגין התענוג הזה...

כשבא רבינו לקבוע מזוזות בדירה החדשה שנבנתה עבורו בירושלים, לא נתן את עיניו לכל ההוד וההדר שהשקיעו בה מקורביו, והסתכל רק במשקופים עליהם נדרש לקבוע המזוזות. רק שני דברים שמחוהו. שבנו חלק מיוחד במטבח לפסח ושהמקום המיועד לסוכה, הופך לחדר במשך ימות השנה. כך יוכל לחוש את קדושת הסוכה כל השנה... כשדחקו בו מקורביו להביט אל כל מה שמסביב, נענה: חוששני שיגרע מזכויותיי בגין זה...

מקבץ נדחים

כחלק ממסירותו למען כלל ישראל, ראה רבינו ערך רב בקירוב אחים תועים והשבתם אל כור מחצבתם. דבריו הרכים שנהגו בנימה אבהית ורחימאית, מצאו מסילות לנפשות האומללים, ונסכו בהם כוח לעשות את הצעד הנדרש מהם מתוקף יהדותם.

בעת שהותו של רבינו בערד לצורכי בריאותו כיהן שם כראש ישיבה. יום אחד התייצבו בביתו שני יהודים חילוניים שופעי עזות והחלו יוצקים על ראשו אש וגפרית נוכח המגמה החדשה שהנהיג בישיבה להקדיש את שעות המנוחה ללימוד התורה. אחד החצופים, אוד מוצל מאש, אחז בידו מקל ונופף בו מעל ראשו של רבינו בנימה מאיימת. נענה לעברו רבינו: ר' יוד לעבען, איר ווילט מיר שלאגן? שלאגט! השניים נדהמו מן השלוה בה נאמרו הדברים וחדלו מגידופיהם. אז החווה רבינו בפניהם על שני כסאות וקרא להם לשבת.

משניאותו להתיישב והאווירה השתפרה קמעה, אמר להם רבינו: טעמו וראו כי טוב ה'... נכון שכשאדם נהנה היטב מסעודה מוכן הוא לוותר על שעות מנוחתו? - השניים הנהנו בראשם. אמרו לי: הלמדתם תורה מימיכם? הידעתם שה"אור החיים" הקדוש - עליו כנראה שמעתם - כותב בספרו: "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה"?! כיצד תביעו את דעתכם אפוא בענין שלא עמדתם עליו?!...

השיחה נמשכה עוד שעה ארוכה, ולמחרת היום הופיעו השניים כשהם חבושי כיפה בהיכל הישיבה לתפילת שחרית. במשך הזמן, נטשו לגמרי את משובת נעוריהם והיו ליהודים יראים ושלמים. גם בניהם השכילו להפנים האמת, והצטרפו לצעד של החזרה למקורות.

ליהודי שסר מן הדרך והיסס לחזור מחמת שבין כה כבר הוכתמה נשמתו בעוונותיו הרבים ואפסה תקוותו, שלח רבינו לאמור: אם רצונך לחזור בתשובה, הנני מוכן לקחת על עצמי את כל מה שהיה עמך עד היום!...

נצר לבית רבוה"ק, הלך לרעות בשדות זרים והתגורר שנים ארוכות בקיבוץ ישראלי. יום אחד נחלה קשות, ותחת השפעת חומו המטפס תלולות, נגלה אליו אביו - שהיה יהודי ירא ושלם - מעולם האמת, והורה לו ללכת מהר לבית מדרשו של רבינו בירושלים, ולבקש ממנו דרך תשובה!

הלה נרעש ונסער מאוד מכך, ותיכף למחרת היום, עלה למרות חולשתו הרבה לירושלים בהתכוונו לפנות אל רבינו. אותו היום היה רבינו בבני-ברק, ובאופן מפתיע אף צץ מכשול בדרכו של האיש הנ"ל שהביא אותו לדחות את הביקור אצל רבינו למחרת היום. למחרת שהה גם רבינו בירושלים, וכך עלה בידו להכנס אל חדר קדשו. אך התייצב מול רבינו נקב רבינו תיכף בשמו למרות שלא ראה אותו מאז ימי ילדותם והחל מסדיר לו דרך תשובה על עברו. בין היתר, הורה לו לעבור להתגורר בסמוך לבית מדרשנו בירושלים שם יזכה להפוך לבעל תשובה גמור. הלה קיים את מצוות רבינו ואורחותיו תוקנו לחלוטין.

יסורים באהבה

מלומד ביסורים היה רבינו, וביותר עם פטירת זוגתו הצדקנית והיטפלותו עם יתומיו, ועל כל המאורעות שפקדוהו, היה אוחז במאמרו של רבי עקיבא במסכת יבמות: העיד רבן גמליאל שראה ספינה שנשברה, והיה מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו ר' עקיבא. לכשיצא רבן גמליאל ביבשה, ישב ר' עקיבא ודן לפניו בהלכה. אמר לו בני מי העלך? אמר לו דף של ספינה נזדמן לי, כל גל וגל שבא עלי נענתי לו ראשי ועבר על גבי והלך לו...

בהבדלה במוצאי שביעי של פסח האחרון לימי חייו

ישב על דף של אמונה וביטחון, וכל גל וגל שבא עליו, נענע לו בראשו ועבר על גבו.

ולא עוד, אלא שאף היה רבינו מחבב את יסוריו. בזמני סבלו הקשים ביותר, שמעהו סובביו לוחש ללא הרף: "לקבלוני בשמחה"... "לקבלוני בשמחה"...

משך כל הלוויית נכדו אשר אהב מאוד, לא הגיר רבינו מעיניו אפילו דמעה אחת ולמד כל העת בפרשת העקידה עם פירוש רש"י. כשסיים ללמוד פעם אחת, שב והתחיל שוב...

פועל ישועות בקרב הארץ

לצד המופת הגדול ביותר שנראה אצל רבינו הק', והוא להחדיר אלוקות בלבבות כדברי מרן אדמו"ר הרש"ק, לא חסרו גם מופתים אחרים בתחום ישועת הכלל והפרט בבחינת ותגזור אומר ויקם.

אצל בנו של אחד החסידים, נתגלה סמוך ללידה סתימה בצנרת הדמעות. הרופאים המומחים שנקראו לעמוד על הבעיה, חיוו את דעתם כי במקרה הזה אין מנוס מביצוע טיפול מסוכן. נכנס החסיד לרבינו והשיח את מר לבו. נענה לו רבינו: אם תקבל על עצמך כעת שלא לדבר כלל בעת התפילה, שחרית מנחה ומעריב, לוקח אני זאת על עצמי והעניינים יסתדרו בלי שום טיפול! הסכים החסיד, ועד מהרה חלפה הבעיה כלא היתה.

שולחן הטהור במוצאי יו"כ
לצדו יושב זקן החסידים הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל

שוב מעשה בנכד אחד החסידים שלקה בצהבת חמורה שנתמשכה זמן רב מן הרגיל והרופא קבע כי אם לא תסור תוך ימים, יזדקק לאשפוז. נכנס הסב לרבינו וסח לו את הדברים. אמר לו רבינו: ה' ישלח לו רפואת הנפש ורפואת הגוף!

חלף זמן ולא חל שינוי. נכנס הלה לרבינו ביום השבת, ורבינו הורה לו להכנס במוצאי שבת. כשנכנס, העניק לו חתיכה ממצת האפיקומן שלו, ואמר לו: ללכת לבית החולים לא בא בחשבון, טיפולים אין לעשות, הילד יהיה בריא! כשהביאה אם הילד את החולה לרופא כדי לבודקו ביום שלישי שלאחר מכן, שפשף הרופא את עיניו בתדהמה ואמר: או שאני לא רופא, או שזה לא אותו ילד... המחלה חלפה כלא היתה.

פעם אמר רבינו כי קיבל על עצמו שכל חשוכי הבנים מקרב אנ"ש ייוושעו. בשכבו על מיטת חוליו, נכנס אליו אחד מאותם חשוכי בנים ושטח את בקשתו להיוושע. התמיה מולו רבינו: מה? לא נושעת? והלא פעלתי?! בוודאי נושעת! לימים נודע כי אותה שעה כבר היה האברך בר ישועה...

ראה פעם את אחד מאותם ילדים שהביאם לעולם בתפלותיו, כשהוא רץ בכביש וכמעט שלא נדרס. קרא לאביו ונם לו בחומרה: האיך לא תדע לשמור על הילד ולחנכו לזהירות בדרכים?! אין לך מושג כמה תפילות ובכיות השקעתי כדי להביאו לעולם! ער איז מיר נישט אן גיקומען אזוי גרינג!

דרכו היה לעצור בפתח הכניסה לחדר המדרגות בנין מגוריו, ולנשק ארוכות למזוזה. יום אחד הניח את ידו על המזוזה ותיכף הסירה. בהגיעו למעלה שלח לבקש מן השכן הממונה על כך לבדוק את המזוזה... המזוזה נמצאה פסולה!

הנהגה והדרכות לחסידים

מורשת אש הותיר רבינו הקדוש לחסידיו, יסודות נאמנים בעבודת השי"ת, ביגיעת התורה, בתפילה ובכל העניינים. שיחות קדשו בהתקרב מועדי השנה, נקבעו עמוק בלבבות ולא סרו מהם. ניצבים חיים דיבוריו בענין שמירת עיניים, בקדושה ופרישות, שיחות נוקבות, דברים היוצאים מן הלב. כאז בשעת נתינתם באימה ביראה ברתת ובזיע, כן היום, ממשיכים לפשט את עקמומית הלב ולהזכיר לאדם מה חובתו בעולמו.

כמה דיבר רבינו על לימוד התורה הקדושה. סיפר שבתקופה שחיברו את זרם החשמל לבתים בירושלים, ניצב יחד עם עוד אנשים רבים, בתור לבקשת אישור על חיבור החשמל. על ידו עמד אדם שמשך כל ההמתנה ניכרה על פניו הלהיטות לחיבור החשמל. מה יש? הוא היה כימאי במקצועו, ולילות ארוכים ישב לאור הפתילייה בהגותו בספריו עד שעיניו נשרפו וכמעט לא יכול היה לראות בהן... קרא רבינו בסערה: ולא תהא כהנת כפונדקית?!...

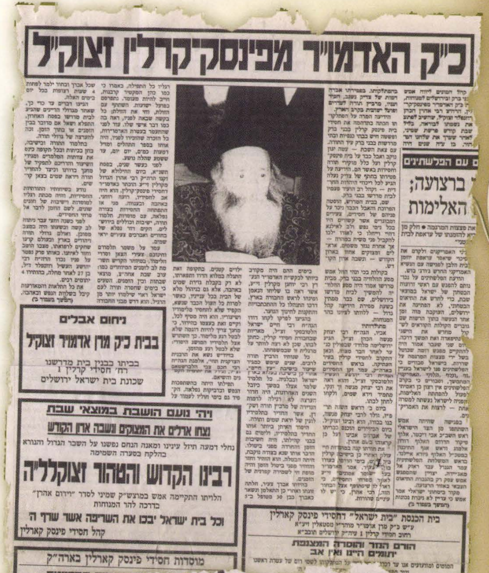

כ"ק האדמו"ר מפינסק־קרלין זצוק"ל

...ם עם הפלשתינים

...ברצועה;
האלימות

ניחום אבלים
בבית כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל
בביתו בבנין בית מדרשנו
רח' חסידי קרלין 1
שכונת בית ישראל ירושלים

ויהי נועם השבת במוצאי שבת
נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש
נחלי דמעה תיזל עינינו ומאנה הנחם נפשנו על השבר הגדול והנורא בהלקח בסערה השמימה
רבינו הקדוש והטהור זצוקללה"ה
הלויתו התקיימה אמש במוצש"ק שמיני לסדר "וידום אהרן" בדרכה להר המנוחות
וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה
קהל חסידי פינסק קארלין

בית הכנסת "בית ישראל" דחסידי פינסק קארלין
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"י מסטאלין זיע"א
רחוב חסידי קרלין 1 עיה"ק ירושלים תובב"א
הורם הנזר והוסרה המצנפת
יתומים היינו ואין אב

מוסדות חסידי פינסק קארלין בארה"ק

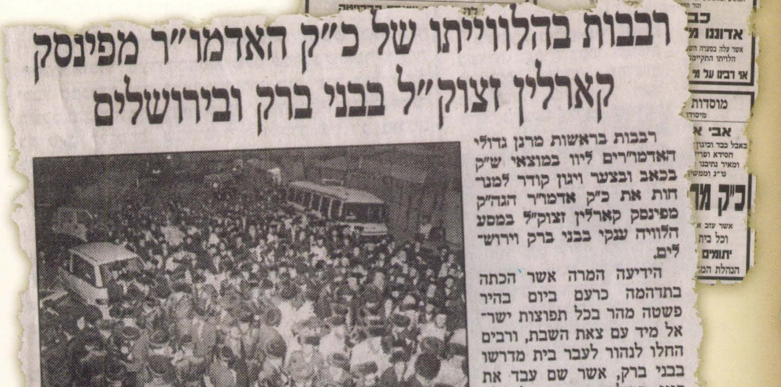

רבבות בהלווייתו של כ"ק האדמו"ר מפינסק קארלין זצוק"ל בבני ברק ובירושלים

רבבות בראשות מרנן גדולי האדמו"רים ליוו במוצאי ש"ק בכאב ובצער ויגון קודר למנוחות את כ"ק אדמו"ר הגה"ק מפינסק קארלין זצוק"ל במסע הלוויה ענקי בבני ברק וירושלים.

הידיעה המרה אשר הכתה בתדהמה כרעם ביום בהיר פשטה מהר בכל תפוצות ישראל מיד עם צאת השבת, ורבים החלו לנהור לעבר בית מדרשו בבני ברק, אשר שם עבד את קונו בסילודין במשך למעלה

(המשך בעמוד ב')

אדוננו מ
אשר עלה בסערה הש
הלויתו התקיימ
אוי רבינו על מ

מוסדות
מיסודו
אבי א
באבל כבד וביגון
חסידא ופרי
ומאיר נתיבנו
נ"נ וממשי
כ"ק מר
אשר עזב א
וכל בית
יתומים
הנהלת המ

התריע על ההפסק בדיבור באמצע הלימוד, והלא העוסק בתורה שכינה כנגדו, כיצד ניתן להפסיק?! תיקן לתלמידיו שיניחו להם שלט כנגדם בעת הלימוד: "א"ר לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים".

מעודד היה רבינו להתייגע גם אם קשה בתחילה, אחר כך נפתחים כל השערים. הנה אנוכי בא אליך בעב הענן, הדרך לקרבת ה' עוברת תחילה ב"עב הענן"... סיפר שהגיע פעם בחור מחו"ל ללמוד בישיבה, והיה בעל כשרונות חלשים מאוד ולא ראה סימן ברכה בלימודו. למרות זאת, הסתגר בחדר ודיבר דיבורי תורה מבלי להבין, עד שעל ידי זה הערה עליו ה' רוח חדשה, ובאו בחורים מרצונם ללמדו, עד שנהיה תלמיד חכם. כיום הינו בקי, בש"ס, זוהר, הלכה ומדרש...

אבי אבי רכב ישראל ופרשיו

בליל שב"ק פרשת שמיני לסדר בקרובי אקדש ולסדר וידום אהרן אור לכ"ח ניסן תשס"א עלתה נשמתו הטהורה בחטף לגנזי מרומים.

זעקות שבר פרצו מן הלבבות במוצש"ק עת נודע כי תם חזיון הפלאות, ומרכבת האש באה להשיבו לרבינו אל מקומו שבעולמות העליונים. הלב מיאן להאמין, העיניים סרבו להיפתח ולהיווכח במציאות המרה,באובדן הקשה מכל.

ציון קדשו בחלקת הרבנים במרומי הר המנוחות

אך מה כאן עומדומשמש אף שם עומד ומשמש, ממשיך הוא לאחוז במקל הרועים ולהוליך את חסידיו קוממיות, בהנהגת ונשיאות בנו הגדול ממשיך דרכו בקודש ומ"מ כ"ק מרן עט"ר אדמו"ר שליט"א.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לאורו ניסע ונלך עד ביאת גואל צדק

דבר העורכים

ברוך אלוקינו אשר טוב גמלנו כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל לנו, שהחיינו וקיימנו והגיענו לחגוג את המעמד המפואר של "הדינר הראשון" לטובת מוסדותינו הק' לרגל יובל השלושים ליסוד הת"ת הק', בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל להודות ולהלל לה' הגדול והנורא עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדך ה' אלוקינו, ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח.

בלב הומה רגשי חדווה שמחים אנחנו להגיש בזה בפני הקהל הק' מאמרים נפלאים המכילים סקירה נרחבת על רשת מוסדותינו הק' ומפעליה, הת"ת והישיבות הק' מיום היווסדם ועד עתה, וקורות ימי קהילתנו הקדושים שבעיר הקודש ירושת"ו ובערי הפרזות ברחבי ארץ הקודש.

בעריכת מאמרים אלו השתדלנו להקיף את השתלשלות מאורעות הימים במשך כל שנות קיומם, התפתחותם ושגשוגם עד עצם היום הזה כפי אשר ידינו יד כהה מגעת, ונקווה בעז"ה שלא החטאנו המטרה ועמדנו על כל פרטי המפעלים ואגפיהם, ובכל זאת נבקש בזה, באם לא הזכרנו איזה פרטים או עניינים חשובים מהנעשה והנשמע בתוככי קהילתנו הק' נא ידונו אותנו לכף זכות כי מחמת עומס העבודה וקוצר הזמן לא יכולנו לרדת לפרטי פרטים וה' הטוב יכפר. כמו"כ לא הזכרנו שמות האישים הנכבדים העומדים בראש כל מפעלים קדושים אלו ומוסרים לבם ונפשם להצלחתם, אמנם א"א לפורטם כי רבים המה, ועל כן יהיה בעיניכם כאילו היינו נוקבים בשמותיהם וכל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך מאת ה' בברכה מרובה.

כידוע, מוסדותינו הקדושים המתנוססים לתפארה יקרו מאד בעיני קדשם והיו משאת נפשם של רבוה"ק נ"ע לדורותיהם וגורלם ועניניהם עמדו תמיד בראש מעייניהם הקדושים שמסרו נפשם למען פריחתם ושגשוגם, ובדרכם הקדושה ממשיך בעוז ובתפארה כ"ק מרן עט"ר אדמו"ר שליט"א, אשר מאז יום היווסדם עומד לימין ההנהלה החשובה ומוסר לבו ונפשו במסי"נ בלא גבול, ועל אף טרדות הקודש נחלץ לעזרתם בכל עוז ומפעם לפעם אף מכתת רגליו למרחבי תבל לשחר פני הנדיבים בעם למען ביסוס וביצור מבצר התורה והחסידות. ביראת הכבוד וחרדת קודש מצלאין אנו קדם אבוהון דבשמיא ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור ויזכה מרן אדמו"ר שליט"א לחזות בטוב ונועם ה' על קהל אנ"ש ועל מבצר קדשינו ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח שיחיו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא קדישא עד ביאת ינון.

בהזדמנות זו חובה נעימה עלינו להביע בזה רגשי הוקרה רבה מלב הומה ורוגש לכבוד ראשי וחברי הנהלת מוסדותינו הק' ובראשם ידידנו הדגולים הרב יעקב הניג שליט"א, הרב יעקב גרוסמן שליט"א הרב יוסף יצחק ערבליך שליט"א והרב שלמה קוסטליץ שליט"א המוסרים לבם ונפשם ומקדישים כל מאודם ועושים לילות כימים למען פריחת ושגשוג מוסדותינו הק' לשם ולתפארת בנאמנות גדולה ללא ליאות, ובמסירות נפש עצומה אף מכתתים רגליהם לרחבי תבל להתרים לבבות נדיבי עם להחזקת מבצר התורה והחסידות, ברכתנו הנאמנות שלוחה בזה שיהי ה"א עמהם ופועל ידיהם תרצה ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו לטוב להם כל הימים.

תקוותינו איתנה שרשמי מעמד כביר זה ישארו חקוקים ועומדים בלבב מעלת אנשי שלומינו היקרים ידידי ואוהדי מבצר קדשינו, החרדים וכמהים לכבודם ותפארתם של רבותינו הק' נבג"מ אשר רוח קדם חופף ומאיר על היכלי התורה, וזכותם הקדושה תעמדו לנו ולכל הנלווים אלינו שנזכה לחזות בנועם ה' עלינו בשגשוג מוסדותינו הק' ופריחתם לשם ולתהילה ולתפארת ובמהרה נזכה לחזות בישועת ישראל בבא לציון גואל ברינה בקבלת פני משיח צדקינו ומלכינו עט"ר שליט"א בראשינו במהרה בימינו אמן.

ישיבת „קא
בעיר העתיק
בבית מדרש של ק
„בית אהר
בעיה״ק ירוש

ואוהל
ישרים
יפריח

שגשוג ופריחה
במוסדות הקדושים

התלמו

גולת הכותרת של

"מאכן א נחת רוח פארן הייליגן רבי'ן אין גן עדן", זו היתה משאת נפשו מטרתו, ומגמת חייו הקדושים של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט מוהרמ"מ זצוקללה"ה, לעשות נחת רוח לנשמתו של רבו הקדוש מרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין זצוקללה"ה הי"ד, דביקותו והתקשרותו ברבו הקדוש זיע"א, לא נתנה מנוח ללבו הטהור ובכל כוחו חפץ להציב שם ושארית לשמו ולזכרו הק' ולהנציח זכרו הטהור בעולם למען ידעו דורותינו זכרון צדיק ופעלו לחיים.

הגיגיו בקודש סובבו ימים רבים להגות ולחשוב במה יוכל לבטא רצונו העז בכלי מעשה בפועל להנצחת זכרו הטהור, עד אשר עלתה ההצעה על שולחנו הקדוש, לפיה יקימו "תלמוד תורה" לתינוקות של בית רבן שישא את שם קדשו של מרן אדמו"ר מקארלין זיע"א, הרעיון הנפלא מצא חן ותהילה בעיני קדשו ומיד החלו העניינים לקרום עור וגידים והמשא הקדוש החל דרכו עלי אדמות.

רבינו זיע"א ערך בביתו נאוה קודש כינוס מצומצם ממקורביו הנאמנים ובראשם ידידנו מנהלנו הותיק הרה"ח ר' יעקב הניג שליט"א, והרה"ח ר' אלימלך שווארץ

ד תורה

וסדותינו הקדושים

שליט"א, והביע בפניהם רצונו הטהור להקים תלמוד תורה עבור ילדי אנ"ש ופרחי ירושלים אשר תתנהל על טהרת הקודש במסילת החינוך הותיקה אותה קבלנו מאבותינו ורבותינו הקדושים רועי ישראל נבג"מ, ובה יחנכו תינוקות של בית רבן לתורה וליראת שמים וחסידות, לגדלם לאילנות פאר בכרם היהדות החרדית, לשם ולתפארת רבותינו הקדושים והטהורים נ"ע, ואשר תשא את שם קדשו של רבינו הקדוש מרן אדמו"ר מוהרא"א הי"ד זיע"א "אהל אברהם אלימלך".

לא ארכו הימים, ונאמני רבינו זיע"א אשר בקרבם פיעמה אש שלהבת קודש לקיים רצון צדיק ולהשביע שאיפת קדשו, התכנסו יחדיו לטכס עצה ותחבולה איך להוציא ענין קדוש ונשגב זה מן הכח אל הפועל, וממחשבה למעשה חגרו עצמם בעוז ותעצומות והלבישו עליהם מחצלות קודש לכונן ולייסד הבית הגדול והקדוש הזה, ברצון עז כברזל ובשאיפה חזקה אדירה כגלי הים נטלו על עצמם העול הכבד, בלא להתחשב בקשיי ההתחלה ומבלי לחשוב איך וכיצד וממה יפיקו רצונם לידי מעשה, השליכו עצמם מנגד והדבר הפלאי קם והיה למציאות.

הרעיון הק' התקבל בלב שמח אצל אנשי שלומנו ויקירי בני ירושלים אשר חפצו לחנך את בניהם ברוח ישראל סבא ובדרך הטוהר הסלולה מאז ימי קדם, והם הביעו את נכונותם שבעת אשר הענין יצא לפועל, יכניסו את בניהם היקרים לבית תלמוד זה, וכך יצאה הרכבת לדרכה הארוכה כשבלב המייסדים מקננת התקוה ובפיהם תפלה להשי"ת, שיצליח דרכם וזכות רבוה"ק נ"ע תגן בעדם שתשרה שכינה בבית הזה לאורך ימים ושנים עד ביאת ינון.

* * *

היה זה בשלהי שנת תשל"ז, העסקנים המסורים נאמניו של רביה"ק זיע"א באו בדברים עם בעל דירה עזובה ברח' יוסף קראו אשר בשכונת בית ישראל, וחתמו על חוזה שכירות שבו ישכנו את צעירי הצאן שיבואו לחסות בכל קדשם של רבוה"ק נ"א, - חוזה השכירות אכן נחתם, אבל עדיין לא ידעו מאין ישלמו דמיו.

משם פנו לחפש אחר מלמד דרדקי חסיד וירא שמים אשר יענה לדרישותיו של רבינו זיע"א, ויהיה ראוי להשיג על כתפיו את מלאכת הקודש להחדיר במוחות הצעירים רוח של טהרה קדושה ויראת"ש ואוירת חסידות מעולה, כדי שיוכלו לגדול ולפאר לשם ולתפארת, ואכן מצאו את שאהבה נפשם.

ילדי הת"ת ע"י הבנין ברח' יוסף קארו

המחזה היה מרגש, דמעות גיל נצנצו בעינים והלב עלה על גדותיו, האמנם?... ההפך החזון הבלתי מציאותי למציאות?... כך עמדו להם זקני אנשי שלומנו חסידים ואנשי מעשה המקושרים בלב ונפש לרבם הקדוש, ומהם עוד

במסיבה לילדי ארגון הנוער גידולי יהושע

אלו אשר זיכרון קדשו של רבנו הקדוש מקארלין זיע"א עמדה לנגד עיניהם כיום אתמול שאך עבר, אלו לאלו שואלים וזה את זה תמהים האמנם כן?... וכי איננו חוזי חלום בהקיץ?... שעות ע"ג שעות עמדו ושפשפו עיניהם בהתרגשות.

התלמוד תורה היתה וקיימת...

הוקם שם ושארית לזכר קדשו של רבינו הקדוש והנערץ מרן רבי אברהם אלימלך זצוקללה"ה זיע"א.

הוא עלה למרומים, התקדש במעלות קדושים וטהורים, על המוקד נזבח בסוד קדושים, ואותנו עזב מוכים ונאנחים, ועתה שמחים אראלים ותרשישים, בהתחדשות בית קודש הקדשים, שמו הקדוש יזכר ויינשא בפי טהורים, תינוקות שלא טעמו טעם חטאים, לבית רבם יהיו באים, לנחת רוח לנשמתו בגנזי מרומים.

כה עמדו וחשבו, ובעיני רוחם ראו את רבנו הקדוש עומד, ולבו הטהור הולם משמחה וחדוות קודש, בשעה שהזאטוטים הקטנים שיהיו גדולים ונפלאים הולכים לבית רבם ללמוד תורה, תורה ציוה לנו משה, מורשה ניתנת לקהילת יעקב, עוד דמעה מתגלגלת מעיניהם, והם נכנסים לשגרת החיים החדשה, כשבראש מעיינם - הצלחת התלמוד תורה שגשוגה ופריחתה.

כאמור, ראשית בניינה של הת"ת החל במשכן ארעי בשכונת בית ישראל לשם נקבצו מתי מספר התלמידים, והחלו את דרכם בלימוד האלפ"א בית"א, חבלי הלידה שנערמו וצצו מכל פינה לא הפריעה לשלוות נפשם של הזאטוטים מפני רוח השמחה והחדווה שהשרה עליהם מלמדם המסור, וכך עלו ונתעלו מיום ליום.

עברה לה שנה, והנה מגיעה השנה השניה בכנפיה, מנהלי הת"ת המסורים, אצים ורצים לחפש מועמד מתאים אשר ישמש בתפקיד אחראי זה כמלמד בכתה השניה, ואכן, לאחר בירור מעמיק ועקרוני, נמצא האיש המתאים לזה, שנתמנה ללמד תורה לצעירי הצאן השתילים הרכים שאך הנה החלו דרכם בעולם

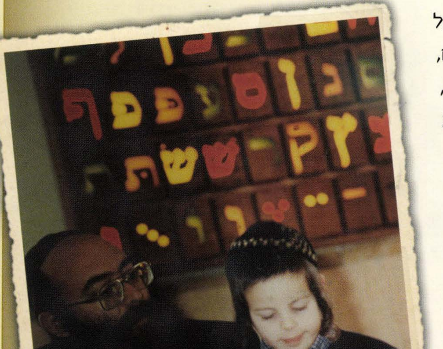

שמע בני מוסר אביך....

התורה והיראה.

נסיעה למקומות הק'

כך נמשכה השרשת ונשזרה שנה אחר שנה, כתה למעלה מכתה, כשעל שערי הת"ת דופקים טובי בניה של ירושלים, המבקשים לקחת חבל בזכיה של מצוה ולקדש צאצאיהם ברוח הקודש המנשבת בהיכלי הת"ת. שם טוב יצא למרחקים ומהדהד באזני אנשי ירושלים כי קמה וגם ניצבה אלומת פאר רבת גוונים, הת"ת הצעירה הפכה כבר לשם ומושג להערצה והערכה בפי כל, הרמה הגבוהה, והצלחתם של ראשוני התלמידים להתעלות ולגדול בדרך ישראל סבא, היא היתה העדות החיה שהעידה יותר מאלף עדים על רוח הקודש המרחפת בבית התלמוד תורה, - רוח קדשם של רבותינו הקדושים מנשבת לכל פינה ופינה, וכך הלכו השנים ולהם נתוספו נדבכים נדבכים לבית התלמוד תורה, ששכנה עדיין במשכנה הארעי הנ"ל, ומשם יצאה אורה וזיוה על כל העולם.

עברו שנים, התלמוד תורה פיארה את כרם היהדות החרית בעיר הקודש, ועמדה בשורה הראשונה כבית היוצר הקדוש והנעלה לחינוך ילדי ירושלים על טהרת הקודש בדרך ישראל סבא, וכל רואיהם ומכריהם אומרים ומעידים כי זרע ברך ה' המה, פרחי חסידים שבעזר ה' יגדלו ויצמחו לאילנות פאר לשם ולתפארת.

הרה"ח ר' משה שווארץ ז"ל בפתח משרד המוסדות
עם המנהל רבי יעקב העניג

אולם, בד בבד עם התפתחות הת"ת בצעדי ענק, והתמסרותם של מנהלי הת"ת לקיום וביסוס המבצר הקדוש שעמלו במסירות נפש בלתי נדלית ובמאמץ מאין כמוהו לשלם המשכורות מידי חודש בחדשו, החל המצב לשווע לעזרה, המשכן הארעי יצא זה מכבר מכלל ראוי לשימוש, הן מבחינת מצבו הבלוי, הבית הרעוע ומט ליפול, בחורף אכל הקור ובקיץ החום הלוהט שהפריע לשגשוג פריחת התלמידים, וכמו שארז"ל צינים ופחים בידי אדם, והן מחמת היותו צר מלהכיל את התלמידים הרבים שצבאו על

פתחי הת"ת, אם כי שנשכרו עוד מקומות לימוד עבור הכיתות הגבוהות, אכן עדיין לא השביע הקומץ את הארי, והורגש צורך דחוף לבנות בנין של קבע שישכין בתוכו את הת"ת על כל אגפיה.

או אז חגר עוז מנהלנו הוותיק הרה"ח ר' יעקב הניג שליט"א, והגה רעיון מקורי, לרכוש את הדירות והחצרות שמאחורי בנין בית מדרשינו המרכזי, ועל מקומם לבנות בנין קבוע מפואר ומהודר למען הת"ת. עלה לבית קדשו של מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א, והציע לפניו תוכניותיו המפורטות, רבינו זיע"א גילה התעניינות מרובה מהרעיון הנפלא והמריצו בכל כוחו ומאודו שיתחיל במימוש התוכנית לפועל, ובירכו בברכת הצלחה מרובה בכל אשר יפנה, וזכותו הק' של רבנו הק' תלווה אותו בכל דרכיו.

כנס רבתי
ג התחלת בנית בנין התלמוד תורה
אוהל אברהם אלימלך
בנשיאות הזכ"ק עט"ר אדמו"ר שליט"א

לא עברו ימים מועטים ור' יעקב גייס צוות עסקנים מסורים אשר החלו מיד לבוא בדברים עם בעלי האחוזות לשם קנייתם מהם ולהעבירם לרשות הנהלת הת"ת, לא קלה היתה המלאכה, רבה ומפרכת היתה זרועת מוקשים לרוב, באשר כל דירה וכל חצר היתה שייכת לבעלות אחרת, אבל כל זאת לא הרתיעה אותם ממלאכת הקודש, מלווים בברכת קדשו של מרן זיע"א וחדורי אמונה שזכות רבוה"ק בודאי תעמוד להם יצאו לדרך והדפו כל אבן נגף וכל מכשול הסיטו הצידה במאמץ בלתי נדלה במילוי רצון צדיק, עד שבעזר ממעל ובסייעתא דשמיא גדולה בניסי ניסים ובהשגחה עליונה זכו לחבוק בידם חוזי מכירה כתובים וחתומים, והבתים והחצרות קמו והיו לרשות הנהלת הת"ת הקדושה "אהל אברהם אלימלך".

המנהלים המסורים שמו צעדיהם לביתו נאוה קודש של מרן זיע"א והציגו בפניו את תכריך החוזים המעמדים על רכישת השטחים היקרים האלו, פני רבנו קרנו מאושר וזהרו מחדוות קודש, כשהוא מביע בפניהם עוצם הנאתו המרובה שאינה ניתנת לשיעור, והאציל עליהם מברכת קדשו שיזכו להצלחה להעמיד הבנין על תילו לשם ולתפארת, בורא עולם בקנין ישלים זה הבנין בקרוב ובמהרה, ורחמי השי"ת יכמרו בחנונים כי לטובה כוונתנו.

ובכן פנו תיכף ומיד להביא לידיעת הציבור הק' על דבר הקמת בנין התלמוד תורה, ויצאו במסע התרמה להתרים את קהל הקודש עבור בנין הת"ת, הידיעה המרנינה פשטה כאש בשדה קוצים בארץ הקודש ומחוצה לה, ובכל מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אנשי שלומנו די בכל אתר ואתר הקשורים לאילנא דחיי, הם מעצמם פתחו בנדבת לבם לתרום ולהתרים מהונם ומהון ידידיהם עבור בנין הת"ת.

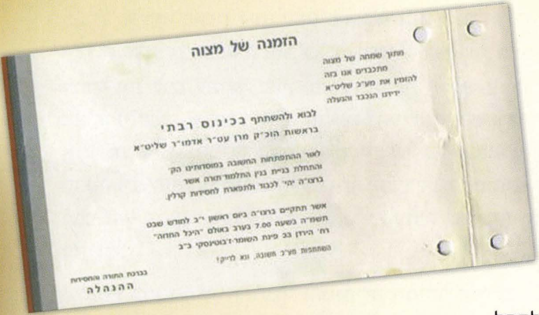

הזמנה של מצוה

מתוך שמחה של מצוה
מתכבדים אנו בזה
להזמין את מע"כ שליט"א
ידידנו הנכבד והנעלה

לבוא ולהשתתף בכינוס רבתי
בראשות הוכ"ק מרן עט"ר אדמו"ר שליט"א

לאור ההתפתחות החשובה במוסדותינו הק'
והתחלת בניית בנין התלמוד תורה אשר
ברצו"ה יהי' לכבוד ולתפארת לחסידות קרלין.

אשר תתקיים ברצו"ה ביום ראשון י"ב לחודש שבט
תשמ"ה בשעה 7.00 בערב באולם "היכל התורה"
רח' הירדן בב פינת השומר-ז'בוטינסקי ב"ב

השתתפות מע"כ חשובה, ונא לדייק!

בברכת התורה והחסידות
ההנהלה

גולת הכותרת במסע ההתרמה היתה המסיבה המפוארת שערך מרן זיע"א בביתו נאוה קודש שבשיכון ה' בבני ברק, קדמה למסיבה זו עבודת שטח קצרה בהם נשלחו הזמנות כבוד לקהל אנ"ש וידידי מוסדותינו הק' על עריכת "כינוס רבתי בראשות הוכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ביום הראשון י"ג לחודש שבט שנת תשמ"ה" באחד האולמות המפוארים בפאתי בני ברק, אולם עקב חולשתו של רבינו הק' זיע"א לא התאפשרה קיום המגבית במקום הנ"ל, והתקיים בביתו של רבינו זיע"א, כשהוא עומד בראש העניינים ודורש ומבקש מכל הציבור לפעול ולהפעיל ולתרום מהונם ואונם עבור בנין הת"ת.

באזני אנ"ש שיחיו שהשתתפו במעמד כביר זה עדיין מהדהדת קריאתו הקדושה של מרן זיע"א, "וואר וויל נאך האבן א זכות צו מאכן א נחת רו פארן הייליגן רבי'ן אין גן עדן", כשישב כולו מלופף ביסורים קשים וכל נידנוד קל עלתה לו ביסורי תופת ממש, ובכל זאת לא חדל מלישב שעה ארוכה ולהתרים את הציבור הק', כשהוא מעניק לכל תורם מטבע הצלחה, ומוסיף

כינוס רבתי
לרגל התחלת בנית בנין התלמוד תורה
אוהל אברהם אלימלך
בנשיאות הוכ"ק עט"ר אדמו"ר שליט"א

ברכת קדשו: "בזכות דעם וואס מ'איז משמח דעם הייליגן רבי'ן זאלט איר גיהלפין ווערן בכל טוב", וכמו"כ חזר על בקשתו זו בכל עת מצוא שהתאספו אנ"ש אצלו, ועורר את לבם לתמוך בעין יפה במוסדות קדושים אלו, וכך היה המחזה בשנתו האחרונה בעת שבתו בשב"ק פרשת בהעלותך במירון ליד ציון הרשב"י זיע"א קרא אליו את המנהל המסור הרה"ח ר' יעקב שליט"א באמרו: "נתתי סכום כסף לתחילת הבניה ורוצה אני גם עתה לתת לגמר הבנין לע"נ הטהורה של ר' דוד'ל הי"ד בנו של רבנו הק' מקארלין, ובשולחן הטהור בסעודה שלישית חזר על דבריו בפני הקהל הקדוש.

מלאכת בנין הת"ת התחילה והמנהלים המסורים שקדו ללא הרף להוציא הרעיון הק' אל הפועל לשם השלמת הבנין כשרוח קדשו של רבוה"ק זיע"א מנסכת בנפשם גבורה ועוז שלא להתחשב בקשיים שבדרך ולא להרפות ממלאכת הקודש כמלוא נימה, כשלצד עבודת הבניה, כמובן עמלו כסדר לשלם המשכורות מידי חודש בחדשו עבור צוות העוסקים במלאכת הקודש.

בעיצום ימי הבניה הוכתה העדה הק' בתדהמה בסילוקו של צדיק, עם עלותו של מרן אדמו"ר הקוה"ט מוהרמ"מ זיע"א נשיאה ומייסדה של הת"ת - לישיבה של מעלה, הלם ותדהמה אחזה בעסקנים הנאמנים מנהלי הבית הקדוש ועל אף הכאב הגדול כאשר ניטל עטרת ראשה הודה והדרה, ראו הם את בניית וביסוס כצוואתו בקודש להיות חדורי הכרה ברצון עז להמשיך במשאת קדשו של רבינו הק' נ"ע, ומתוך שאיפה להגשים שאיפתו אותה שאף להעביר לצאן מרעיתו, והיא - הקמת שם ושארית לזכר רבו הקדוש מקארלין נ"ע, ואשר אותה איווה למושב לו ביסוד התלמוד תורה הקדושה, על כן השתדלו בכל עוז להבליג על הכאב הצורב ולהמשיך בפעולת צדיק לחיים בבנין בית התלמוד תורה לשם ולתפארת. העבודה התקדמה בצעדים מהירים ולקראת ראשית שנת תשמ"ח נגמרה מלאכת הבנין והושלמה ברוב פאר והדר.

בהמשך השנים עם התרחבות מספר תלמידי הת"ת נעשה הבנין הזה צר מלהכיל בתוכו את כל התלמידים בלעה"ר, הוחלט ע"י הנהלת המוסדות להוסיף נדבך

נוסף קומה שלישית על השניים הקיימים, ולהרחיב הכיתות ברוב פאר והדר לרווחת התלמידים, ולאחר תקופת עבודה קצרה הושלמה המלאכה ברוב כשרון ותפארת והבנין עומד על תילו כשקול התורה של מאות תינוקות של בית רבן מהדהד בתוכו עד ביאת ינון.

בתחילת בניית הת"ת

בד בבד עם שגשוג המוסד המפואר עמלו חברי ההנהלה הרוחנית לייצב ולהוביל את רמת הלימוד והחינוך להשיגים גבוהים ומיוחדים, ברבות הימים כשהכתה הראשונה עלתה ותלמידיה גדלו - עם התחלת לימודם במשנה נתייסדה עבורם "קרן פרסים", שמטרתה היתה לעודד ולדרבן את הצעירים היקרים לשנן תלמודם ולחזור עליהם בעל פה, כשבכל תקופה נערכו בחינות לפרקי משניות בע"פ, הבוחנים עמדו על רמת ידיעתם של התלמידים ועמדו מופתעים למול רוחב שליטתם בכל חומר הלימודים הנלמד, כשבפי כל המצוינים שגורים פרקי משנה כלשונה והם ידועים אותה דבר דיבור על אופניו, בשליטה בהירה הראויה להצטיינות מיוחדת.

בסוף כל תקופת לימודים כשמאמתחתם כו"כ פרקי גמרא ומשניות נערכו מסיבות פומביות לחלוקת פרסי הצטיינות לתלמידים השקדנים, בכדי לדרבן את התלמידים בבחי' קנאת סופרים תרבה חכמה, במסיבות אלו שהתנהלו תחת אוירה רוחנית עילאית השתתפו ראשי וזקני אנ"ש ובראשם כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א הכהן זיע"א, הגה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל ולהבל"ח הגאון ראש הישיבה שליט"א, כשהם מציינים בסיפוק רב את התפעלותם הרבה מהיקף ידיעתם הרחבה, וקראו לתלמידים הצעירים אשר זוכים לחסות בצל כנפי רבוה"ק נ"ע שיוסיפו חיל בלימוד והתמדת התורה הקדושה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

כאמונים על הנחלת מורשת דרכם הקדושה שהטוו לנו רבוה"ק נ"ע בקביעת ליסוד מוצק בעבודת הבורא להעמיד את עבודת

התפלה כראשון בסולם הערכים וחובת העבודה, התייסדה בת"ת חברת תפלה שבה יבואו תלמידי הכיתות הגבוהות להתפלל תפלת שחרית בצוותא חדא, ולשם כך הורו בזה לקבוע את מקום התפלה בהיכל בית מדרשנו דווקא, מקום שם יהיו להם זקני החסידים ובראשם הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל, לדוגמא חיה וממשית איך צריכה התפלה להראות.

ואכן מן המותר לציין שהמטרה הנעלית הזו הושגה במלא עוצמתה, כמו שיעידון ויגידון כל בוגרי הת"ת לדורותיה, שזיכרון קודש זה לא ימוש מנגד עיניהם איך שהחסיד הישיש זקן ושבע ימים נעמד להתפלל בקול אדיר וחזק כשאינו שם לב לשמונים ותשעים שנות חיים שמאחוריו, ובהתלהבות וחיות שאינו ניתן לתיאור שואג מנהמת לבו את פרקי התפילה וביחוד 'שירת הים' הידועה שלו. תפילות קדושות אלו יעמדו לנגד עיניהם לאורך ימים ושנים עד זקנה ושיבה.

פינות חמד אלו בהיכל הת"ת מתנהלים לשם ולתפארת עד ימינו אנו ומוסיפים עוז ותעצומות בבחינת מוסיף והולך להעשיר ולהרבות לב התלמידים בהתמדת התורה ובעבודת התפלה ותיקון המידות לשם ולתפארת, ושמם הטוב יוצא למרחקים ומעידים כי לאילנות גדולות בכרם בית ישראל יגדלו ויפארו אותה בתורתם ועבודתם.

עם עלותו של כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר מוהר"א הכהן זצוקללה"ה זיע"א לכהן פאר על כס הנהגת עדתינו הק', חידשה התלמוד תורה נעוריה, אשר קיבלה תנופה אדירת ממדים ורבת אנפין, כאשר מרן זיע"א נטל לידיו את שרביט ההנהגה, ואחז בה בהוד והדר עד יומו האחרון.

תיכף עם קבלת עול ההנהגה, זימן מרן זיע"א את צוות ההנהלה הרוחנית לאסיפה דחופה בביתו נאוה קודש, והחל להנחיל להם מורשתו הטהורה, בדרכי עבודת החינוך הקדושה, שהינה מלאכת קודש במלוא המשמעות, וכי עליהם להשכיל בהבנת נפש צעירי בני ישראל ובהנחלת התורה והמסורה לנשמתם הזכה.

רבינו זיע"א דרש כל ימי נשיאותו לעקוב אחר רמת הלימודים ודרכי ההוראה, והרצה בפני צוות המלמדים כמה גדולה ואחראית היא עבודתם הקדושה, שהיא עבודת קודש לכל דבר, כשהוא תובע מהם לשמש כדוגמא ומופת לתלמידיהם, ולהשקיע מיטב מרצם וכוחם להשכיל לנבכי נפש של כל תלמיד ותלמיד ולהתייחס אליו כאל בן יחיד ממש, כך שהמלמד יטע בלב כל תלמיד אהבה רבה ולהאיר פנים לכל אחד

לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף
את בית ישראל יברך את בית אהרן

ואחד, כי כל תלמיד הוא יהלום יקר שניתן ללטשו עד שיבהיק אורו, וכי הדבר תלוי במידת ההשקעה אותה ישקיע המלמד בתלמידיו, וכן הזהירם להרבות בתפלה ותחנונים לפני השי"ת להצלחת עבודתם בדרכי החינוך והלימוד.

נקודה נוספת במשנתו הטהורה היתה לעקוב אחר כמות הלימוד, שלא להיגרר אחר השיטות הנהוגות היום ללמד לתלמידים רק את הסוגיות הקלות ולהזניח את הסוגיות הקשות מרובי העיונים והלומדות, לבו בער כאש כנגד נוהג זה, והיה מורה כסדר ללמד לתלמידים את כל המסכתות בשלימותם מהחל עד כלה, וכמו"כ היה מסדר לפני המלמדים וצוות החינוך את סדרי מסירת השיעורים באופן שיביא תועלת מרובה לכל תלמיד ותלמיד. וכל יתר דרכי הנהגתו הוראותיו הלא הם כתובים על ספר בקונטרס "החינוך" שיצא לאור, שהתקבל כספר יסוד בחינוך הבנים בכל בתי החינוך בארץ ובכל רחבי תבל.

וכך עמד כל ימי שנות הנהגתו וכמלאך המכה ואומר גדל ! עמד והדריך, ניווט והאיר את ספינת התלמוד תורה

הקדושה והשגיח בעינא פקיחא כאשר ישא האומן את היונק, במסירות אבהית עד אין קץ, טיפח ואימץ את תלמידי התלמוד תורה בניו אהוביו לגדלים לחנכם ולחכמם לתורה וליראת שמים וחסידות צרופה, והעלה את רמת הלימודים והחינוך להישגים גבוהים ומיוחדים.

ומחובתינו לציין, כי בימי שנות הנהגתו הרוממה קבלה "מפעל הבחינות וקרן הפרסים" משנה תוקף ותנופה אדירה, באשר הוא זי"ע משאת נפשו בקודש היתה השינון והחזרה, ובכל עת מצוא כשנשא דיבוריו לפני התלמידים היקרים הרבה לחזור ולשנן באוזניהם על חובת השינון והחזרה על החומר הנלמד, ובהיותו שונא את הבטלה - היה מעורר בשלהבת אש קודש שלא לבטל שום זמן לריק ח"ו ובכל שעה פנויה שמזדמנת להם יראו לשנן ולחזור על דפי הגמרא פרקי המשניות שלמדו בבית תלמודם.

ובשעה שעמדו תלמידי הת"ת להבחן לפניו על החומר הנלמד, ישב כשהוא קורן מאושר ואור וזיו פניו הק' מפיקים זוהר ואור נוגה, מרמת ידיעתם הברוכה של התלמידים, היה חוזר ומשנן בפניהם על יסוד נשגב זה בחובת החזרה פעם אחר פעם, ומאציל עליהם ברכת קדשו שיצליחו ויעשו חיל בלימודם ויעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה לשם ולתפארת.

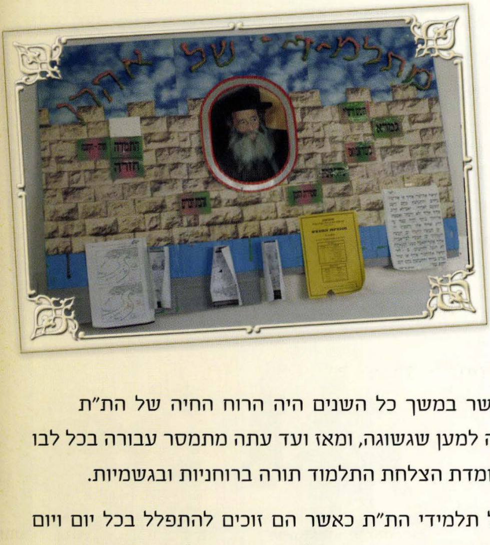

את דרכו בקודש ממשיך בעוז ובתפארה כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א, אשר במשך כל השנים היה הרוח החיה של הת"ת ופעל במסירות נפש עצומה למען שגשוגה, ומאז ועד עתה מתמסר עבורה בכל לבו ונפשו, כשבראש מעייניו עומדת הצלחת התלמוד תורה ברוחניות ובגשמיות.

זכות גדול נפל בחלקם של תלמידי הת"ת כאשר הם זוכים להתפלל בכל יום ויום את תפלת השחר בצוותא חדא עם כ"ק מרן שליט"א, וזוכים להארת פניו בקודש ולקרבה מיוחדת עת עוברים על פניו להתברך בברכת יומא טבא, כשהוא מאציל עליהם מהוד זיו קדשו.

מפעם לפעם אף זוכים לביקורו של כ"ק מרן שליט"א בהיכל הת"ת, בהגיעו לעמוד על מידת התקדמותם של צעירי הצאן, ומרן שליט"א מאציל עליהם מברכות קדשו שיעשו חיל בלימודם ויגדלו בתורה וביראת שמים צרופה בדרך החסידות כפי שהנחילו לנו מורשה רבותינו הק' זי"ע

בשנים האחרונות ניתוספה פינת חמד, בשורת פניניה של התלמוד תורה, כשבכל תקופה יוצאת הנהלת הת"ת במבצע מיוחד עבור ילדי הת"ת, אם זה במבצע של ימי השובבי"ם, או שאר הזדמנויות שונות בהם רואה הנהלת הת"ת כר נרחב להוסיף ולהרחיב לימוד התורה ועבודת התפלה ותיקון המידות אצל התלמידים. כאשר בסיומם מתקיימות מסיבות מפוארות וחלוקת פרסים למצטיינים, המוסיפה תחרות וקנאת סופרים בין התלמידים, ומעלה אותם מעלות רמות לתפארת. מעמדים אלו מתקיימים בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א המופיע בהדרו לכבוד המעמד ונושא בפניהם דברות קודש על מעלת לימוד התורה, החזרה והשינון של פרקי משניות ודפי גמרא, שהם מטהרים את נפש האדם ונותנים בו כח שיוכל לעמוד איתן נגד נסיונות היצר, ומאציל עליהם מברכתו להצלחה והתעלות.

מעמד מרגש ומיוחד במינו הוא בעת שהתלמידים הרכים עולים לכתה הגבוהה, עם התחלת לימוד החומש מתקיימת עבורם "מסיבת חומש סעודה" מפוארת שבה נוטלים חלק הורי וזקני התלמידים ונכבדי אנ"ש בראשות כ"ק מרן עט"ר אדמו"ר

שליט"א.

מעמדים אלו מתנהלים באוירה מרוממת ועילאית ועין כל רואה מתרגש בראותו את השתילים הרכים חתני התורה יושבים וכתריהם בראשיהם ופניהם הזכות מפיקים טוהר ואושר ושמחה לכבודה של תורה, ועל צבאם מלמדם המסור הקוראים עמהם בפסוקי התורה מפרשת הקרבנות פסוק בפסוק בקול יפה אף נעים. כמובן ששעות אלו כאשר "יבואו טהורים ויתעסקו בטהרה" נחקקים בלבם הרך של התלמידים ומלווים אותם לכל אורך דרכם שיגדלו לשם ולתפארת ויאירו באור תורתם ויראתם את שמי היהדות הנאמנה.

הישיב

באספקלריה המאירה של

השתלשלות מאורעות הישיבות הק' מאז ימי נשיאות קדשם של רבותינו הקדושים

דא"ר חמא בר' חנינא מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם... אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה שנאמר... (יומא דף כ"ח ע"ב)

מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו, על ג' יסודות השתיתו כ"ק רבותינו הקוה"ט זיע"א דרכם בקודש, תפלה, תורה, ואהבת חברים וכפי שהיה הרה"צ ר' זלמן בריזל חוזר בשם מרן אדמו"ר מקארלין זיע"א: לערינען אסאך, שרייען בארן דאווינען, און זיך האלטן אין איינעם. וכמרגלא בפומיה דמרן אדמו"ר הזקן זיע"א, שמעתא בעי צלותא וצלותא בעי שמעתא, לערנן דארף דאווינען און דאווינען דארף לערנן, כי טובים השנים - תפלה ותורה, מן האחד כאשר המה באים יחדיו משולבות באחדות ואהבת חברים. על יסודות אלו גדלו והתחנכו דורי דורות חסידים ואנשי מעשה עובדי ה' בעבודה שבלב זו תפלה ושקועים בתוה"ק בהתקשרות

ביהמ"ד של אנ"ש בהאראדאק - שחרב עם קהלות הקודש

ה הק'

בותינו הקדושים זיע"א

יע"א לדורותיהם ועד ימינו אנו - תחת נשיאות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לאילנא דחיי כ"ק רבותינו הקוה"ט זצוקללה"ה שלשלת הקודש מקארלין סטאלין זיע"א.

אלא שלא כדורות הראשונים - האחרונים, דורות הראשונים לא הוצרכו כ"כ למסגרות ישיבתיות כבדורנו, בתי מדרשנו (השולכען) פזורים היו בעשרות עיירות על פני פאליסיע, ליטא, וואהלין, אוקריינא, ועד לארץ ישראל הגיעו, והיה כל מבקש ה' פנה אל אהל מועד לשקוד על עבודת התפלה ובעמל התורה בהתמדה, צעירי הצאן יחד עם זקני אנ"ש האריות שבחבורה ודור לדור יביע אומר - כזה ראה וקדש הן בעבודה שבלב זו תפלה הן בעסק התוה"ק הן בשבת אחים גם יחד, בדחילו ורחימו בשלהבת הלבבות, דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב להתאחד אחד עם אחד - לאחד יחיד ומיוחד.

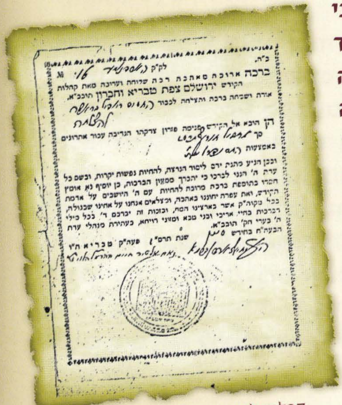

ב"ה.

לק"ק [illegible]

ברכה ארוכה מאהבה רבה שלוחה וערוכה מאת קהלות הקודש ירושלם צפת טבריא וחברון תובב"א.

אורה ושמחה ברכה והצלחה לכבוד [illegible]

הן הובא אל הקודש [illegible] פדיון צדקתו הנדיבה עבור אחרונים

סך [illegible]

באמצעות [illegible]

ובכן הגיע כתנת ירם ליסוד הנרצה, להחיות נפשות יקרות, ובשם כל עדת ה' הנני לברכו כי יתברך ממעון הברכות, כן יוסיף נא אומץ חבריו בתוספת ברכה מרובה להחיות עם ה' היושבים על אדמת הקודש, ואת עפרה יחוננו באהבה, וכצלאים אנחנו על אחינו שבגולה, בכל מקוה"ק אשר בארצינו הטה, ובזכות זה יברכם ד' בכל מילי דברכות בחיי, אריכי ובני טבא ומזוני רויחא, כעתירת מנהלי עדת ה' בערי הק' תובב"א.

הבעה"ח בחודש [illegible] שנת תרס"ו פעה"ק טבריא ת"ו

קבלה על מעות אר"י בחת"י הרה"ח ר' יחיאל ברמ"א והרה"צ ר' אלטיר שו"ב שיפמאן

ציא וואס האט מען אין גאנצין גידארפט חסידות - שאל פעם כ"ק אדמו"ר מקארלין זי"ע - בימי הבעש"ט איז מען גיזעצן און גילערנט וכו', נאר מ'האט גיזעהן אז אהן חיות האט דאס קיין קיום נישט האט מען אראפ גישיקט חסידות אויף דער וועלט. וחסידות - היינו חיות מהו, סיפר הרה"צ ר' משה יוסף האלטאווסקי משהותו בסטאלין בחצה"ק מרן אדמו"ר אור ישראל זיע"א, פ"א יצא רבה"ק לחדר המבוא, עמדו שם איזה מאנ"ש והוא בתוכם, שאלם אדמו"ר שיאמרו לו וואס איז דאס חסידות, ואמרו לו כל א' כפי הבנתו והכל דחה אדמו"ר שא"כ מדוע כו"כ וכו' עד שנשתתקו כולם, אזי אמר אדמו"ר: חסידות איז הארץ, ס'איז נישט שייך ארויס ציא געבן בכתב.

כי אכן ר"ז הוא או"ר החסידות, רז טמיר בעצמותו לא סוד מקרי שאח"ז נתפרסם וכבר איננו סוד, כי אם כל מהותו, סוד נסתר הוא, מין אור פנימי שהמשיך אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זיע"א בתוכיות פנימיות ההולכים בדרכיו ואחריו המשיכו הצה"ק ממשיכי דרכו להאיר לארץ ולדרים, השגה פנימית אשר מליבא לפומא ג"כ לא כ"כ גליא, וכאשר השיב הרה"ק ר"י מסיקוירא זיע"א לאחד ששאלו מהו חסיד - זיי וועסטו וויסן, היה חסיד ! ואז תדע, זר לא יבין זאת כל עד לא זכה להסתופף באהלי צדיקים.

אמנם כח סגולי מיוחד החדירו כ"ק רבותינו הקוה"ט זיע"א בשבת אחים שמלבד עוצם מעלתה הנגלית והנסתרת, כחה הסגולי ברו"ג היא בזאת אשר שם מקבלים את הנקודה הפנימית, וכפי שאמר מרן אדמו"ר מקארלין זיע"א אשר בדורינו אין עצה רק חסידות, וואס מיינט חסידות זיצין אין איינעם, ומפורש במכת"ק מרן אדמו"ר אור ישראל זיע"א (במענה להאברכים מטבריא שהתאוננו על שנמנע מהם לנסוע להסתופף בצה"ק): ...והעצה לזה שיהיו בדיבוק חברים מקשיבים לדברים היוצאים מלבות אנ"ש, הישישים החסידים שהסתופפו בצל אבותינו הק' נ"ע וסללו להם דרך כבושה שילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, הם יורו להם הדרך שילכו בה... עכל"ק, כי אכן גדולה שימושה יותר מלימודה.

ועמדו כ"ק רבותינו הקוה"ט זיע"א על המשמר "לבלתי בטל ח"ו חסידות נקודת לבם הקדוש" (לשו"ק של אדמו"ר מקארלין בעת יסוד ישיבה"ק בעיהקת"ו), שללו רבותינו הקוה"ט האומרים "קבלו דעתי והלוכי בקודש וזה הדרך ילכו בה.. ואנחנו קבלנו ממלכנו דוד מלך ישראל כל ארחות ה' חסד ואמת, רק לנוצרי בריתו ועדותיו".. (לשו"ק הס"ק מסטאלין במכת"ק להמגיד הק' מקאזניץ זיע"א), כי אכן כל הנחלים אשר ממקור קדוש יהלכו ישתו מהם העדרים, אך איש בנחלתו ידבקו בנ"י, כמוש"כ מרן אור ישראל מסטאלין .. "כדכתיב שתה מים מבורך באר חפרוה שרים אבותינו הק' נ"ע אשר מימיהם אנו שותים ודבריהם הק' חיים וקיימים להורות לנו הדרך שנלך בה והמעשה אשר נעשה" וכ"כ מרן אדמו"ר מקארלין "כלל גדול הוא בידינו אם מתקשרים באמת

זהו רוחניות, שאין שום מסך שיוכל להבדיל, ואין לפחוד משום איש, כי כל ענף שייך לאילנו ולשורש שלו..

אשר ע"כ תדיר היתה עינם פקוחה על אנ"ש לחזקם בדרכי העבודה במסילה העולה בית אל וכמלאך המכה על העשב ואומר לו גדל גדלו וטפחו צאן מרעיתם להאיר בנפשותם נקודה זו הפנימית - בהתקשרות הלבבות לאחדים אזי לבבו יבין מה שאין הפה יכול לדבר ושב ורפא לו.

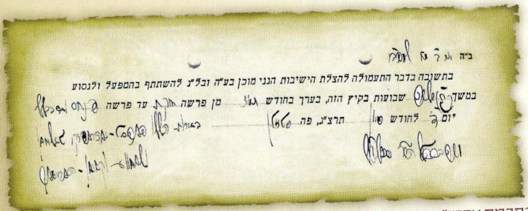

ב"ה [illegible]

בתשובה בדבר התעמולה להצלת הישיבות הנני מוכן בע"ה ובל"נ להשתתף בהמפעל ולנסוע במשך [illegible] שבועות בקיץ הזה, בערך בחודש תמוז מן פרשה חקת עד פרשה פנחס ומטות

יום ג' לחודש סיון תרצ"ג, פה סטאלין

הסכמת אדמו"ר מוהר"מ מסטאלין לנסיעה עבור הישיבה"ק בעיירות אנ"ש - פאהסט דאוויד - האראדאק טליחאן לאחווע קאזאן - האראדאק

כל זאת בימים כתיקונם, אך הנה ימים באו ימי תהפוכות מחוץ סוערות הרוחות - רוח שאינה מצויה מפרקת הרים ומשדדת עמקים, ומחדרים אימה - חדשים לבקרים צצים כיתות ואגודות למיניהם והנוער רח"ל עומד להיסחף במים הזידונים לעת אשר כזאת ראו כ"ק רבותינו הקוה"ט זיע"א מהצורך לייסד ישיבות, שם במסגרת בפ"ע מוגנת מסערת ההמון יוכלו להפקיד את גדיי הצאן קדשים למען לא ילכו לרעות בשדות זרים ח"ו, מרן אדמו"ר אור ישראל מסטאלין זיע"א אמר בערוב ימיו, באמרו: סיא טוט אונז באנק וואס מיר האבן נישט אופגישטעלט ישיבות, אמנם - כך סיים - שבניו הק' הם יתקנו זאת:

ואכן רבותינו הקוה"ט בני מרן אור ישראל זי"ע הם אשר יסדו והקימו את ישיבותינו הק' למחסה מגן וצינה, ולטעת בנו נקודת קדשם למען ידע דור אחרון בנים יוולדו - ולהחיותינו כהיום הזה.

כי לא רק מקום לימודים הוא הישיבה הק', לא אז, ואף לא בדורנו חסרים מקומות תורה, ובשביל הצלת הנוער לחוד היה די לשלחם לאיזה ישיבה שתהיה, ואין מהצורך להתאמץ כ"כ במס"נ להקים לבד ישיבה. אמנם הישיבה הק' היא בית היוצר לתורה ועבודה כור היתוך בה יצרפו נשמות פרחי החסידים עד דיתעבידו לאילנא רברבא, ללמוד תורה אכן אפשר בכל מקום, אך לקבל תוכיות הנקודה הפנימית - נקודת קארלין - לזה מהצורך לפתוח לבד ישיבה, כפי שכתב מרן אדמו"ר מקארלין בעת יסוד ישיבתנו הק' - "בית אהרן" בזה"ל: "ומי יוכל לעזוב את הדבר הגדול והנכבד הזה שמבחורינו המצוינים יבקשו תורה במקום אחר כאילו חלילה לא נמצא אצל חסידי קארלין וממילא שם חסידות נעקר מליבם והוי בכלל שנה וכו'... לשכל וליטע חסידות נקודתם האמ'... ובודאי כשחפץ ה' בידינו יצליח יראו וישגיחו שהתלמידים יקבלו גם דרך נקודת וחסידות הק'..." ובמכתב אחר כתב בקדשו... "הן זה כמה נכסוף נכספנו לייסד ישיבה קדושה מבחורי חמד שילמדו תורת ה' קדושה וטהורה לנו שנתנה ירושה לכ"א ואחד מישראל, והנהגתם תהא מתאמת לרוח הוד כבוד קדושת אבותינו הק' נ"ע אשר השרישו בליבות

ישראל תורה ועבודה גם יחד כמאמר כ"ק אא"ז הרה"ק זצ"ל שאמר שמעתתא בעיא צלותא, וצלותא בעיא שמעתתא..." ודבר קדשם יצא מפורש מפיהם ומי כתבם ככל הנזכר, זאת פעולת צדיק לחיים להמשיך ולהעביר מורשת דרכם הקודש לדורות יבואו בנים יוולדו - ע"י יסוד והקמת ישיבה"ק.

סיפר הרה"ח המפואר ר' נחום מרדכי שו"ב חתן הרב הגה"ח ר' יו"ט שמחה הרב מלאהישן זצ"ל, האיך אחר נישואיו אזי בלילות החורף הארוכים תיכף אחר מעריב אכלו פת ערבית ולאחמ"כ ישב חמיו ללמוד עמו בבית מדרשנו, כך למדו בהתלהבות כעבור כמה שעות הוצרך לצאת לרגע, נענה ר' יו"ט שמחה מתוך עומק עיונו - הייגטיגע יונגעלייט - רק מתיישבים ללמוד וכבר קמים מעל הספר - כי לא חש כי השעות עפו ועברו.

אדמו"ר הזקן רצה להשגיח על האברכים שילמדו כראוי, לכן הורה להגה"ח ר' אפרים זצ"ל שיבחון אותם, היה אברך אחד שהצליח ביותר בבחינה וכמה שניסה הבוחן להטעותו לא עלתה בידו, נהנה אדמוה"ז מכך למאוד, ובחג החנוכה הסמוך כשאכלו ה'גריוועין' (משומן אווזים - שנהגו להכין אז על פסח) כנהוג, קרא לאותו אברך ומסר לו מלא חפניו גריוועין, ואמר לו, נ-א דיר, דער פאר וואס, דוא לאזט זיך ניט נארן אין לערינן.

הנה כי כן מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו, מאז ומקדם עסקו בתורה לצד העבודה תחת עינם הפקוחה של רבותינו. עכ"ז פנים חדשות באו לכאן בהקמת הישיבה, המטרה נשארה לקבל תורה עבודה וחסידות אך המסגרת נתחדשה.

נח ראה ג' עולמות, ראה עולם בישובו וראהו בחורבנו וחזר וראהו בישובו. (תנחומא בראשית ה)

היה עם לבבנו להאריך בכאן בתולדות ישיבותינו הקדושות, הישיבה הק' "בית ישראל" אשר נוסדה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"מ מסטאלין הי"ד זיע"א בסטאלין, הישיבה הק' "אור ישראל" אשר נוסדה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין הי"ד זיע"א בסארני ולאחמ"כ בלוניניעץ, הישיבה הק' אשר נוסדה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"י מקארלין סטאלין בעיר לואיצק, והישיבה הק' "בית אהרן" אשר נוסדה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין הי"ד זיע"א בעיה"ק ירושלים תובב"א, ונתכוננה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"י מקארלין סטאלין זיע"א, אמנם

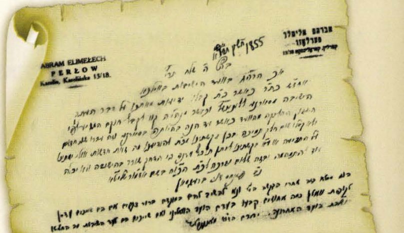
ABRAM ELIMEŁECH
PERŁOW

אברהם אלימלך
פערלאוו

מכתב מהרב החסיד המופ' ר' פיניע ברעגמאן בשם כ"ק אדמו"ר מקארלין לוועד הישיבות אודות העתקת הישיבה מסארני ללוניניעץ

בגלל קוצר היריעה נמנענו מלהאריך, ומקוים אנו בעזה"י להו"ל ספר זכרון לישיבתינו הק' על תלמידיהם מהם אשר נעקדה"ש בשנות הזעם והחימה ואשר הלכו לאור באור החיים ויבדלחט"א אשר עודם בחיים עמנו לאו"ט, ע"כ נקצר באמרים.

א. ישיבת בית ישראל - סטאלין

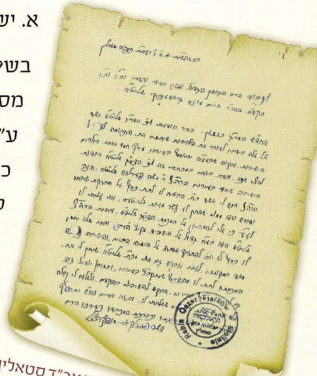
מכתב מהרה"ג ר' אשר פיאלקאוו אב"ד סטאלין להגרח"ע גראדז'ינסקי אודות ישיבתינו הק'

בשלהי שנת תרפ"ב הקים מרן אדמו"ר רבי משה מסטאלין הי"ד זיע"א את ישיבתנו הק' "בית ישראל" ע"ש כ"ק אביו מרן "אור ישראל" זיע"א, בסטאלין, כאמור הן להציל את הנוער תלמידי הת"ת בעיר סטאלין (שהקים יחד עם הגר"א פיאלקוב אב"ד סטאלין, בהמשך הזמן למדו בה כארבע מאות נערים) ומהסביבות, והן למען יספגו מרוח החסידות הצרופה, בראשיתה מנתה הישיבה כעשרים בחורים אך בהמשך הזמן עלתה ונתעלה באיכות ובכמות והיתה למרכז תורני חשוב לכל הסביבה, למעלה ממאה בחורים שקדו בה על תלמודם. ברשימות התלמידים אנו מוצאים גם את מטע קודש בני אדמו"ר הי"ד, הרהצה"ק רבי נחום שלמה מקאזניץ והרה"צ ר' דוד. הרנ"מ היה חבר פעיל בארגון "תפארת בחורים" ובעוד חבורות להרבות פעלים לתורה.

הרה"צ רבי נחום שלמה פערלאוו הי"ד

מרן אדמו"ר נשא בעול בהחזקת הישיבה במס"נ ממש והיה מסייע לכל צרכיה ברוח וגשם, רבות עמל להביא מטובי הכוחות לצוות הישיבה ואכן הישיבה הק' היתה לשם דבר, פעם בשובו מווילנא הביא עמו אברך בלתי מוכר ומינהו לראש המתיבתא ולפליאת כולם כעבור זמן נודע כי זה האברך הינו גאון אדיר חסיד ליובאוויטש אשר אף עסק בהצנע בתורת הנסתר - עינו החדה של רבינו תפסה מיד מהותו ורתמו לשגשוג הישיבה.

ביתו נאוה קודש של אדמו"ר מוהר"מ מסטאלין הי"ד זיע"א

כאב רחמן דאג אדמו"ר לכאו"א מתלמידי הישיבה בחומר ורות, דורש במצב כ"א ואף במצב הוריהם, והאם הם מרוצים מלימודי בנם...

על צוות הישיבה נמנו בין היתר הרה"ג ר' משה קופלוביץ נכד הרה"ק בעל דברי שמואל מסלאנים זיע"א - אשר בשנות תרפ"ו - תרפ"ח פעל רבות בישיבה"ק הן בארגון הישיבה ובמסירת שיעורים בגפ"ת וראשונים והן בדרכי החסידות, (לאחמ"כ עלה

הרה"ג ר' משה קופולוביץ זצ"ל

לארה"ק ושימש ברבנות בת"א).

הרה"ג ר' יעקב גרינבעג הי"ד אף הוא מחסידי סלאנים (ולאח"כ שימש ברבנות במייצעט, שם נעקה"ש). הגה"ק ר' שמעון מזעליחאוו הי"ד שימש אחריהם כמה שנים כראש ישיבתנו הק' עד אשר נקרא לכהן כמשגיח ביח"ל, השפעתו של ר' שמעון היתה עצומה ובזמנו נתרוממה הישיבה למאד, הנהגתו היתה בפשטות מופלאה ועכ"ז חשו הכל יראת הכבוד מלפניו.

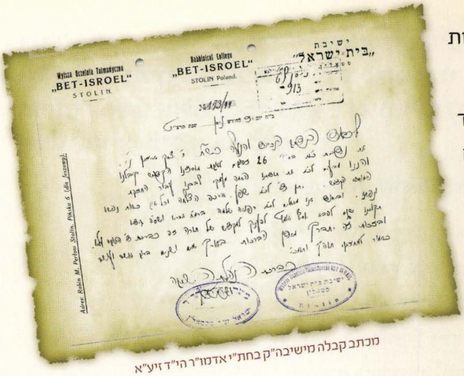

ישיבת „בית ישראל"

Rabbinical College „BET-ISROEL" STOLIN Poland.

Wyższa Uczelnia Talmudyczna „BET-ISROEL" STOLIN.

Adres: Rabin M. Perlow Stolin, Pińska 6 (dla Jeszywy).

ב"ה יום ... לחודש ניסן ... שנת תרצ"ט

913

ישיבת בית ישראל סטאלין

מכתב קבלה מישיבה"ק בחת"י אדמו"ר הי"ד זיע"א

סיפר ידידנו הרה"ח ר' אריה רבינוביץ ע"ה מסטאלין - ב"ב, כי הוא למד בבראנאוויטש בישיבתו של הגר"א וואסערמאן הי"ד, רבותינו הקוה"ט ביקרו מידי פעם בבראנאוויטש, פעם בעת אשר ביקר מרן אדמו"ר מסטאלין כבדו הגאון ר' אלחנן למסור שיעור בישיבתו, השתמט ממנו רבינו באמרו, הנני הרי רבי, ורבי אינו יכול ללמוד, נתלהב הר' אלחנן הרי אתם רבי שכן יכול, נענה רבינו ומסר שיעור עמוק בישיבתו. כאשר ראה הוא את אדמו"ר דבקה נפשו בו ונתקשר אליו בקשר אמיץ. תומ"י עזב את ישיבת בראנאוויטש ונכנס ללמוד בישיבתנו, מאד הקפיד אדמו"ר על סדרי הישיבה, אשר ע"כ התפללו בני הישיבה במנין מיוחד להם, ואדמו"ר התפלל במנין מיוחד משלו, פעם חשקה נפשו של הר' אריה להתפלל עמו וטען הרי מפאת סדרי הישיבה לא הי' חסר לי כלום בבראנאוויטש, אלא באתי הנה להסתופף אצל אדמו"ר, ואכן טענתו נתקבלה ובאופן מיוחד קיבל רשות להתפלל במניינו של הרבי.

ב. ישיבת אור ישראל, לוניניעץ

לאחר הסתלקות מרן "אור ישראל" עם עלות מרן אדמו"ר רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זיע"א על כס ההנהגה כעבור איזה זמן הקים את ישיבתנו הק' "אור ישראל" ע"ש כ"ק אביו אדמו"ר זצוק"ל, מתחילה הוקמה הישיבה"ק בסארני, והגה"ח המפו' ר' חיים

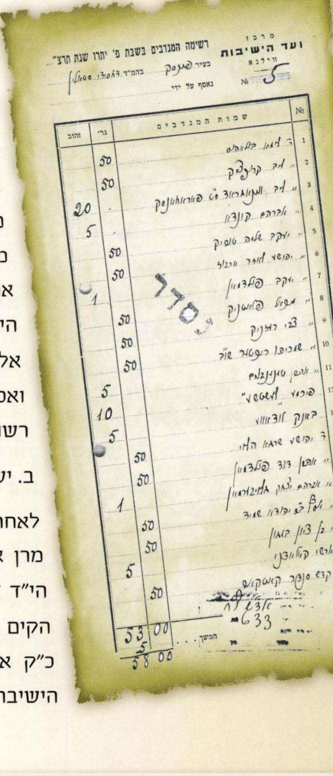

מרכז ועד הישיבות ווילנא

№

רשימה המנדבים בשבת פ' יתרו שנת תרצ"...

בעיר ... בהמ"ד ...

נאסף על ידי

№	שמות המנדבים	גר'	זהוב

המשך ...

53 00

5

58 00

מענדיל קאסטראנמיצקי הי"ד מונה ע"י כ"ק אדמו"ר לנהל את הישיבה - מאז החל אדמו"ר לכנות את הגרח"מ בלשון רבים "איהר" לטענתו על מה נענש בריחוק כזה, נענה שכעת שהינו ממונה על הישיבה הרי"ז כבוד התורה.

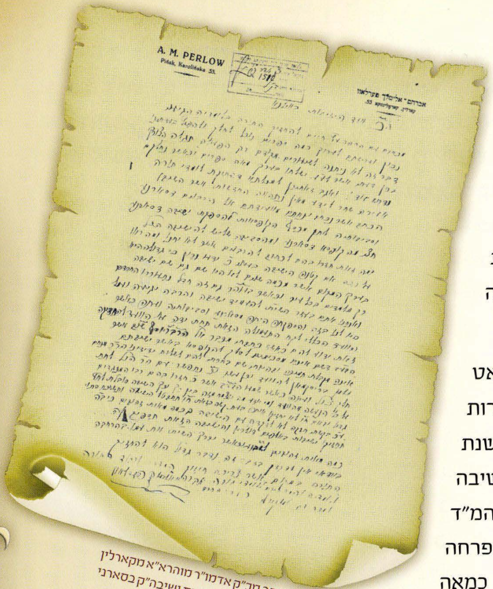
A. M. PERLOW
Pińsk, Karolińska 33.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהרא"א מקארלין לוועד הישיבות אודות ישיבה"ק בסארני

שם התפתחה הישיבה אט אט והזריחה מאורה על עיירות וואהלין הסביבה, בשלהי שנת תר"צ - תרצ"א עברה הישיבה ללוניניעץ מתחילה בבנין ביהמ"ד ואח"כ בבנין משלה, שם פרחה הישיבה"ק לגאון ולתפארת, כמאה בחורים מופלגים עשו בה חיל בתוה"ק, לצד עבודת הש"י בדרכי החסידות, (ואכן רבים מבוגרי הישיבה - אשר נותרו לפליטה - כיהנו כראשי ישיבות יושבים על מדין) שרידי הישיבה מתארים עד היום בהשתוקקות תקופה נפלאה זו - מה גם כאשר ביקר כ"ק אדמו"ר בלוניניעץ ובפרט על ש"ק אזי אין מילים בפיהם לתאר עוצם ההתרגשות והתרוממות הנפש שחשו אז.

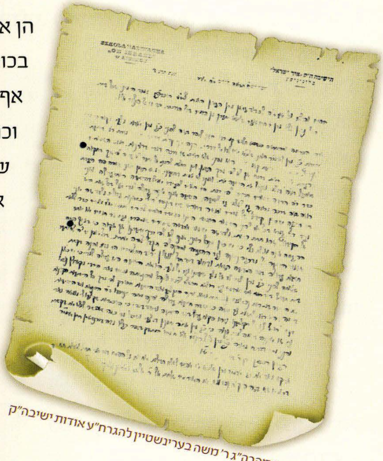
מכתב מהרה"ג ר' משה בערינשטיין להגרח"ע אודות ישיבה"ק

את התמסרותו של אדמו"ר להישיבה הק' א"א להעלות על הכתב הן את העול הכספי והן הרוחני נשא אדמו"ר בכוחות על אנושיים, ולמען טובת הישיבה אף יצא מגדרו - שלא לדבר ברבים וכד', וכנזכר למעלה חוץ מעוצם אהבת התורה שבערה בו ללא הרף, הרי כמוש"כ בשם אביו הק' "שכל איש ישראל מחויב למסור נפשו בעד שני דברים, תלמוד תורה ומקוה, וחסידם שלנו בעד ג' - חסידות... ולגודל חשיבות דרכי אבוה"ק, מסר נפשו על הישיבה כאשר כתב לאנ"ש בביאליסטק ע"ד הישיבה הק' כי לא לכבודנו עשינו אותה רק להחזיק נקודת אבותה"ק אשר מסרו נפשותם הק' עליה כמה דורות..."

על צוות הישיבה"ק נמנו בין השאר הגרח"מ כנזכר, הרה"ג ר' משה בערינשטיין חתן

הגאון רבי ברוך בער לייבאוויץ מקאמיניץ - אודותיו מסופר כי בשהות כ"ק אדמו"ר בנאות דשא עם עוד גדולי ישראל נסובה השיחה על איזה מאורע מחודש, הגרח"ע גראדזינסקי מווילנא ישב בתווך וסביבו כל הגדולים וניהלו שיחה ערה בנושא, והגר"מ ישב לו בקרן זווית שקוע בהרמב"ם, ובתוך כך הוקשה לו מאד איזה ענין ובהיותו שקוע לא שת לבו לכל הסובב ונכנס עד להגרח"ע עם הרמב"ם, היו איזה רבנים שרצו לעוררו ע"ז, אך הגרח"ע תומ"י פנה אליו ויישב קושייתו וחזר למקומו, מרן אדמו"ר שנכח בכל זאת התפעל מעמקות התורה של הגר"מ, ניגש אליו ושאלו לשמו, לאחמ"כ א"ל עבור זאת שבעוד כולם עסוקים בשיחה אתה שקוע בתלמודך אזכרך, בשעתו לא שת כ"כ לבו לזאת, אמנם אח"כ הזמינו רבינו לשמש כר"מ בישיבה"ק, - משנת תרצ"ד , כן שימש כר"מ בישיבה הרה"ג ר' יוסף קאסאווער זצ"ל.

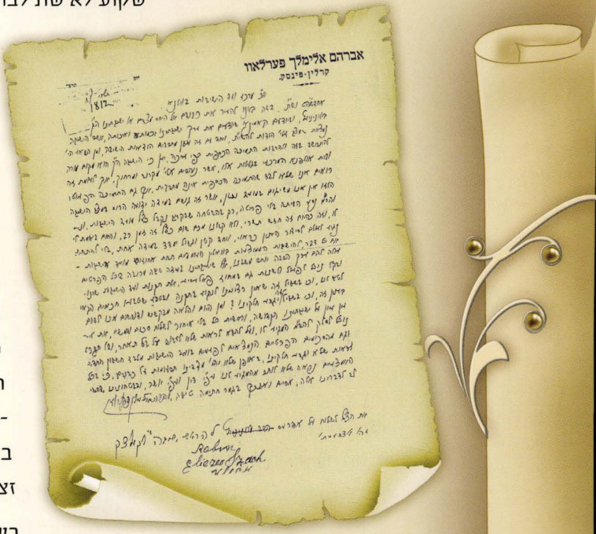
אברהם אלימלך פערלאוו
קרלין-פינסק.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהרא"א מקארלין לוועד הישיבות אודות משכורתו של הר"מ - הגרא"מ שך זצ"ל

בשנת תרצ"ו נתמנה לעמוד בראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, בה פעל רבות להחדיר התמדה ועמקות בתורה בלבב התלמידים, ובמשך כל שנות חייו בכל זמן ועידן דיבר בהתרגשות אודות הישיבה רוח ההתמדה ועבודת התפילה של התלמידים שהגיעה לשיאים מופלאים, בהמשך השנים בכל עת אשר בקשו את תמיכתו לחיזוק הישיבה ברו"ג, הרגיש לעצמו זכות מיוחדת להטות שכם ולעזור לביסוס הישיבה שראה בה רציפות המשכית מהישיבה בלוליניעץ.

הרב אב"ד דלוליניעץ הרה"ג ר' אלתר יודל זוליאר עסק אף הוא רבות בעניני ישיבה"ק ונטל ע"ע את ניהולה במסירות.

כמו"כ שימש הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל כמשגיח בישיבה בשנת תרח"ץ - תרצ"ט ועסק רבות לעורר לבב הבחורים לעבודתו ית"ש באמת ובאמונה, גם

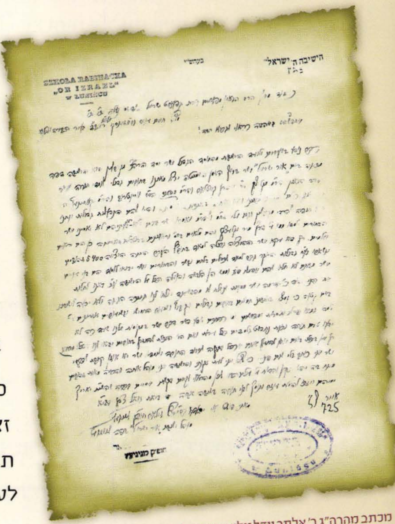
בעהשי"
SZKOŁA RABINACKA
„OR IZRAEL"
w ŁUNIŃCU

מכתב מהרה"ג ר' אלתר יודל זוליאר אב"ד לוליניעץ להגרח"ע אודות ישיבה"ק

הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל

הרה"צ בני מרן אדמו"ר למדו בישיבה"ק ודמותם חרוטה בזכרון תלמידי הישיבה. ישיבה"ק שימשה כמגדלור רוחני לכל האיזור להרמת קרן התורה היראה והחסידות.

ג. ישיבתינו הק' בעיר לויצקא.

בשנים האחרונות פעל רבות מרן אדמו"ר רבי יוחנן מקארלין סטאלין זיע"א להקמת תתי"ם וישיבות בערי הסביבה, ואז הקים אף את ישיבתנו הק' בחצה"ק בלויצקא, בעינא פקיחא השגיח אדמו"ר על הישיבה, מרן זי"ע ביקש לקבל דו"ח מפורט מהתנהגות התלמידים בכל שבוע, ואף בשהותו מחוץ לעיר קבל דיווח א' לשבוע, מקרוב עקב כ"ק אדמו"ר אחר הלימודים ואף בש"ק היה חוקר ודורש מי למד מה למדו כמה למדו. היתה תקופה שאת הבחינה השנתית ערכו ביום "ראש השנה" לפני התפילה, ובהכנס אדמו"ר לתפלה היה מתעניין על השיגי הבחורים.

במניינו של אדמו"ר (בה התפללו גם תלמידי הישיבה) התפלל בקביעות א' מאנ"ש הר' אשר ע"ה, יהודי פשוט שאפי' לא ידע כ"כ פי' המלות והיה צועק למאד בתפלה כמנהגינו בקודש, פעם שאלו א' הבחורים, ר' אשר, וואס שרייט איהר אזוי, כלום מבינים אתם את אשר אתם צועקים, ענה לו ר"א בפשטות "הרבוש"ע מבין", תשובה זאת עשתה רושם עצום על בחורי הישיבה.

ד. ישיבת "בית אהרן" עיה"ק ירושלים תובב"א.

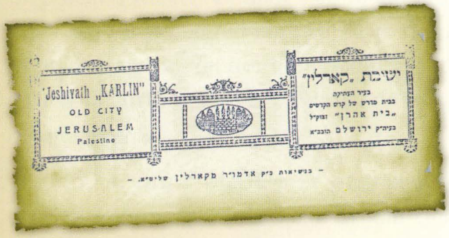

ישיבת „קארלין"
בעיר העתיקה
בבית מדרש של קדש הקדשים
„בית אהרן" זצוק"ל
בעיה"ק ירושלם תובב"א

'Jeshivath „KARLIN"
OLD CITY
JERUSALEM
Palestine

- בנשיאות כ"ק אדמו"ר מקארלין שליט"א. -

בשנת תרצ"ט ייסד מרן אדמו"ר מוהרא"א מקארלין הי"ד זיע"א את ישיבתינו הק' "בית אהרן" ע"ש מרן אדמוה"ז בעיה"ק ירושלים תובב"א, בבית מדרשנו אשר בעיר העתיקה - אשר עצם ד"ז היה לרבינו חשיבות "חפץ ה' בידינו הצליח לקבוע את הישיבה בעיר העתיקה לפנים מן החומה על הר ציון אשר שם מקום מנוחה גמורה לעלות במעלות התורה על טהרת הקודש, ויחד עם קנין התורה יתחזק גם הישוב הקדוש בעיר העתיקה.." (ממכת"ק מנ"א תרצ"ט), אעפ"י שהיה כבר עמוס ממשא הקודש ישיבה"ק בלונינעץ עכ"ז זירז להקמת ישיבה"ק בעיה"ק בכתבו "אין עת להאריך כי עבודה דוחקת ואין לדחות הדבר ומצידי כל מה שיהי' דרוש בדבר כספים ואשר יהי' לאפשר אעשה בעזה"ש כי הלא אנכי יודע נחיצות הדבר כי ממש פיקוח נפש הוא..." (לשו"ק במכתבו מר"ח אדר תרצ"ט).

בעין בוחנת השגיח אדמו"ר על הישיבה הק' ועל הבחורים שתהא הנהגתם מתאמת לרוח אבוה"ק, את הרב הגה"ח ר' אהרן אייזנבערג זצ"ל הרב מזיטאמיר מינה על הישיבה"ק ועמו הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל, והשקיע כוחות עצומים בזה, בשהות

כ"ק אדמו"ר בעיהקת"ו בעיר החדשה שהתה הישיבה ג"כ בבית מדרשינו בבית ישראל שם שהה אדמו"ר, אמנם המולת הנכנסים והיוצאים מהקו"פ טרדה את סדרי הישיבה, להרה"ח ר' זלמן גרוסמן זצ"ל אשר דר בסמיכות מקום היה דירה גדולה - במושגי הימים ההם - אשר ע"כ שכנה שם הישיבה באלו הימים. באחד הימים והר"מ הגה"ח ר' שלמה אטיק זצ"ל עומד למסור שיעורו והנה כ"ק אדמו"ר מופיע, נוטל גמרא ומתישב לשמוע בעצמו השיעור, לרגע אבד הר"ש עשתונותיו מיראתו מנוכחות אדמו"ר אמנם התחזק ומסר השיעור כרגיל כשאדמו"ר מאזין ובוחן ... אח"כ שיבחו אדמו"ר למאד. טרם צאתו מארה"ק בפעם האחרונה פנה להרה"צ ר' יהושע העשיל האלטאווסקי זצ"ל ובקשו ליטול ע"ע הנהלת הישיבה, טען הרי"ה כי אין זאת בכוחו, מה עוד אשר זה כבר עומד הוא לצאת לגמלאות וע"י שיעזוב עתה יוכל להפסיד כל הפנסיה שהיה סכום משמעותי לעת ההיא, ולפני נסיעתו ממש פנה עוה"פ להרי"ה באמרו "מיר האבין ניט אויף וועמען צוא דאס איבער לאזן נאר אוף אייך" ובקשו לקחת המשא ע"ע, בראותו כמה נוגע ענין ישיבתינו הק' בנפשו, קבל זאת ע"ע חרף כל הקשיים וההפסדים הכספיים כנ"ל, ואכן אדמו"ר חזר לחו"ל והרי"ה נטל ע"ע כל עול החזקת הישיבה"ק.

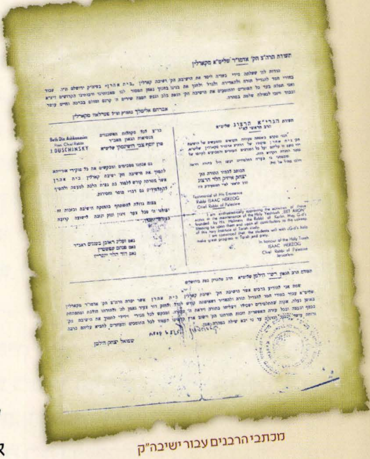

מכתבי הרבנים עבור ישיבה"ק

עד כה בהיותו עולם ביישובו. איש על מחנהו ואיש על דגלו, חצרות הקודש מקום מושב רבותינו הקוה"ט על מכונם ובתי מדרשינו בעשרות עיירות אנ"ש על תילם, שבתות ויו"ט ימי הילולא ויומי דפגרא הכל שוקק חיים, חיים שיש בהם יראת שמים, ישיבה"ק משגשגים ופורחים וכולם יחדיו מקדישין וממליכין .

ויהי כאשר פרצה מלחה"ע בשנות הזעם והחימה ותאחז אש בקצה המחנה עד כי כל הגולה כמדורת אש, הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו, משפחת בית רבותינו הקוה"ט זיע"א עם מרבית קהל אנ"ש חסידים ואנשי מעשה זקנים עם נערים בתוך

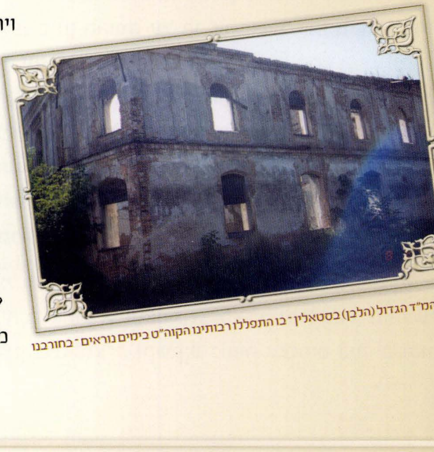

ביהמ"ד הגדול (הלבן) בסטאלין - בו התפללו רבותינו הקוה"ט בימים נוראים - בחורבנו

רבבות ישראל שנעקדו על קידוש ה', ובתוכם חרבו עם קהילות הקודש גם ישיבתינו הק' ה' יקום דמם - ראהו בחורבנו.

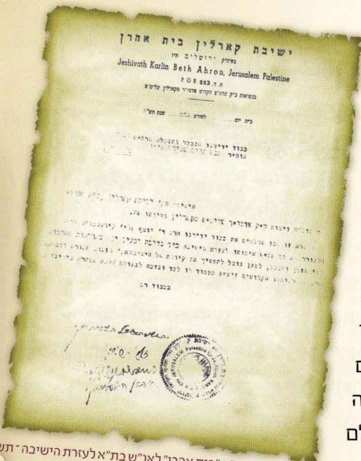

ישיבת קארלין בית אהרן
בעיה"ק ירושלים ת"ו
Jeshivath Karlin Beth Ahron, Jerusalem Palestine
P.O.B. 253 ת.ד.
בנשיאות כ"ק הרה"צ הקדוש אדמו"ר מקארלין שליט"א

בכבוד רב

מכתב מישיבה"ק "בית אהרן" לאנ"ש בת"א לעזרת הישיבה - תש"ה

כאמור בטרם חזר כ"ק מרן אדמו"ר מקארלין אל תוך ההפיכה - הקים את ישיבה"ק "בית אהרן" בעיה"ק, הוא הגבר אשר הגיד חזות מראש בראותו ברוח קדשו כל מהלך המלחמה האיומה, הוא אשר ראה כי בארץ ישראל לא ישלוט הצורר - בהפטירו: איהר אין אר"י וועט איהר אויך ניט לעקן קיין האניג, האבער ארץ ישראל איז פארט אר"י. בעצם ימי מבוכה כאשר העולם נמס ורועד עולם בחורבנו - רק הישיבה בעיה"ק ירושלים תובב"א שביום זעם נותר לפליטה, והוא היה הגשר המאחד בין העבר להווה בין העולם שהיה קודם החורבן לעולם התיקון שלאחריו.

בחסדי השי"ת זכינו ונותר כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"י מסטאלין קארלין זיע"א אוד מוצל מאש שריד יחידי מכל משפחת בית רבותינו הקוה"ט זעי"א הוא הגבר הוקם על ככלות המלחמה הנוראה לחזק הנהרסות לקבץ הנפוצות, להתחדש כנשר נעוריך לשקם חצרות קדשנו לחיותינו כהיום הזה, לא קלה היתה המלאכה, קהל אנ"ש שבורים ורצוצים מי לא אבד במלחמה את משפחתו הקרובים או הרחוקים, מקורות התמיכה מחו"ל ג"כ נפסקו ברובם וגם כסף אין, תמורות הזמן ותהפוכותיהם נתנו גם הם אותותיהם במצב הרוחני והגשמי גם יחד ומצב ישיבה"ק באה עד משבר וכציר שליח ממרום הופיע אז אדמו"ר זצוק"ל בארצנו הק' לומר למשחית הרף לצאת מהחורבן לשכלל את בית ה', הרבה עמל ויגיעה הוצרכו

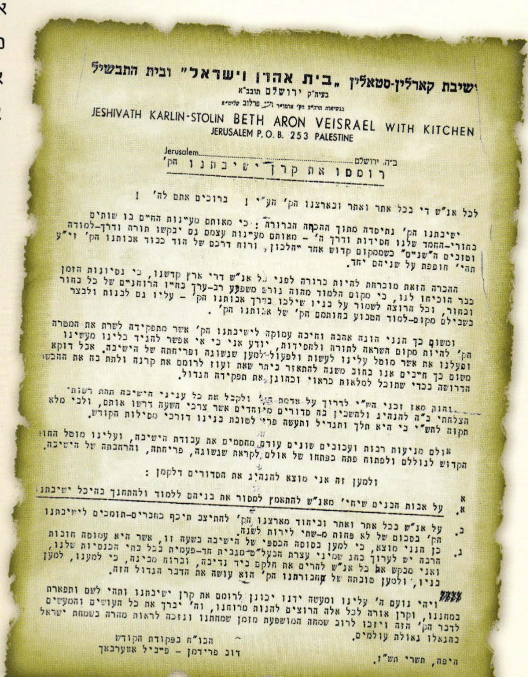

ישיבת קארלין-סטאלין „בית אהרן וישראל" ובית התבשיל
בעיה"ק ירושלם תובב"א
בנשיאות הרה"צ הק' אדמו"ר הר"ר פרלוב שליט"א
JESHIVATH KARLIN-STOLIN BETH ARON VEISRAEL WITH KITCHEN
JERUSALEM P.O.B. 253 PALESTINE
Jerusalem........ ב"ה. ירושלם........

רוממו את קרן ישיבתנו הק'

לכל אנ"ש די בכל אתר ואתר ובארצנו הק' הע"י ! ברוכים אתם לה' !

ישיבתנו הק' נתיסדה מתוך ההכרה הברורה: כי מאותם מעיינות החיים בו שותים בחורי-החמד שלנו חסידות ודרך ה' – מאותם מעיינות עצמם גם יבקשו תורה ודרך-למודה וטובים ה"שנים" כשממקום קדוש אחד יהלכון, ורוח דרכם של הוד כבוד אבותנו הק' זי"ע תהי' חופפת על שניהם יחד.

ההכרה הזאת מוכרחת להיות ברורה לפני כל אנ"ש דרי ארץ קדשנו, כי נסיונות הזמן כבר הוכיחו לנו, כי מקום הלמוד מהוה גורם משפיע רב-ערך בחיין הרוחניים של כל בחור ובחור, וכל הרוצה לשמור על בניו שילכו בדרך אבותנו הק' – עליו גם לבנות ולבצר בשבילם מקום-למוד הטבוע בחותמם הק' של אבותנו הק'.

ומשום כך הנני הוגה אהבה וחיבה עמוקה לישיבתנו הק' אשר מתפקידה לשרת את המטרה הק' להיות מקום השראה לתורה ולחסידות, יודע אני כי אי אפשר להגיד כלינו מעשינו ופעלנו את אשר מוטל עלינו לעשות ולפעול למען שגשוגה ופריחתה של הישיבה. אבל דוקא משום כך חייבים אנו בחוב משנה להתאזר ביתר שאת ועוז לרומם את קרנה ולתת בה את ההכש הדרושה בכדי שתוכל למלאות כראוי וכהוגן את תפקידה הגדול.

והנה מאז זכני השי"ת לדרוך על אדמת הק' ולקבל את כל עניני הישיבה תחת רשותי הצלחתי ב"ה להנהיג ולהשכין בה סדורים מיוחדים אשר צרכי השעה דרשו אותם, ולבי מלא תקוה להשי"ת כי היא תלך ותגדיל ותעשה פרי לטובת בנינו דורכי מסילות הקודש.

אולם מניעות רבות ועכובים שונים עודם מחסמים את עבודת הישיבה, ועלינו מוטל החו הקדוש לגוללם ולפתוח פתח כפתחו של אולם לקראת שגשוגה, פריחתה, והרחבתה של הישיבה.

ולמען זה אני מוצא להנהיג את הסדורים דלקמן:

א. על אבות הבנים שיחי' מאנ"ש להתאמץ למסור את בניהם ללמוד ולהתחנך בהיכל ישיבתנ

ב. על אנ"ש בכל אתר ואתר וביחוד מארצנו הק' להתיצב תיכף כחברים-תומכים לישיבתנו הק' בסכום של לא פחות מ-שתי לירות לשנה.

ג. כן הנני מוצא, כי למען בסוסה הכספי של הישיבה בשעה זו, אשר היא עמוסה חובות הרבה יש לערוך בחג שמיני עצרת הבעל"ט מגבית חד-פעמית בכל בתי הכנסיות שלנו, ואני מבקש את כל אנ"ש להרים את חלקם ביד נדיבה, וברוח מבינה, כי למעננו, למען בנינו, ולמען טובתה של חבורתנו הק' הוא עושה את הדבר הגדול הזה.

ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידנו יכונן לרומם את קרן ישיבתנו ותהי לשם ולתפארת במחננו, וקרן אורה לכל אלה הרוצים להנות מרוחנו, וה' יברך את כל העושים והמעשים לדבר הק' הזה ויזכו לרוב שמחה המושפעת מזמן שמחתנו ונזכה לראות מהרה בשמחת ישראל בהגאלו גאולת עולמים.

הכו"ח בפקודת הקודש
דוב פרידמן – פייביל אויערבאך

חיפה, תשרי תש"ז.

מכת"ק מכ"ק אדמו"ר מוהר"י מקארלין סטאלין זיע"א לאנ"ש אודות ישיבה"ק

להשקיע בכדי שנוכל לחזור ולראותו ביישובו.

בישיבה"ק נמצאו הגרח"מ ממניחי היסודות לישבה"ק בסארני, הר"ז בריזל ששימש כמשגיח בלולינעץ ועוד - מעתיקי השמועה מדור שלפני החורבן לדור שלאחריו, שמרו הגחלת בטהרתה - עתה נפח אדמו"ר בגחלת עד שנהיתה ללהב אש, עמוד האש ההולך לפני המחנה להאיר מתוך החשכה באור יקרות, בבחינת חדש ימינו כקדם תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן תפלה תורה בהתמדה ואהבת חברים. בראשות הישיבה העמיד אדמו"ר (לצד הצוות הראשון) את הגאון החסיד רבי ישראל גרוסמן שליט"א - בשנת תש"ז לערך ומיני אז בס"ד ממשיך הוא לעמוד בראשה לאוי"ט.

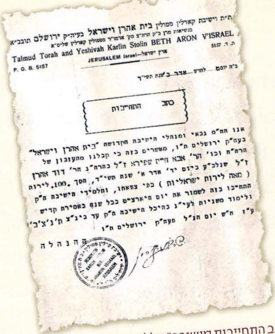

ת"ת וישיבת קארלין סטולין **בית אהרן וישראל** בעיה"ק ירושלם תובב"א
בנשיאות מרן כ"ק הרה"צ הק' אדמו"ר מסטולין קארלין שליט"א
Talmud Torah and Yeshivah Karlin Stolin BETH ARON V'ISRAEL
ת. ד. 5157
ארץ ישראל—JERUSALEM Israel
P. O. B. 5157

ב"ה יום ... לחדש ... אדר ב' שנת תשי"ד

כתב התחייבות

אנו הח"מ גבאי ומנהלי הישיבה הקדושה "בית אהרן וישראל" בעה"ק ירושלים ת"ו, מאשרים בזה כי קבלנו מהעזבון של הרה"ח וכו' הר' אבא חיים שפירא ז"ל בהרה"ג הר' דוד אהרן ז"ל שנלב"ע ביום יד' אדר א' שנת תשי"ד, הסך 100. לירות (מאה לירות ישראליות) כפי צואתו, ותלמידי הישיבה ה"ק התחייבו בזה לשמור את יום היארצייט בכל שנה באמירת קדיש ולימוד משניות לע"נ בהיכל הישיבה ה"ק עד ביג"צ ת'נ'צ'ב'ה'
ע"ז ח"ש יום הנ"ל פעה"ק ירושלים ת"ו

ההנהלה

כתב התחייבות מישיבה"ק ללימוד משניות - תשי"ד

הן אמנם הוחל לראות עולם בבנינו אך עדיין ארוכה הדרך וגלגולים רבים עדיין חלפו עברו על ישיבה"ק עד שנתבססה כראוי, בשנת תש"ח כאשר נלקח מעמנו העיר העתיקה עבר משכן הישיבה לבית מדרשנו המרכזי "בית ישראל". שבשכונת בית ישראל בעיר ירושלים המתחדשת.

1. שיעור מהגה"ח ראש הישיבה שליט"א בישיבה"ק - בביהמ"ד בית ישראל
2. שיעור מהגה"ח ראש הישיבה שליט"א בישיבה"ק - תשכ"ג

בהמשך השנים עם התרחבות מוסדותינו הק', בראשית זמן הקיץ תשמ"ז לאחר עלותו לשמי רום של כ"ק מרן אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א שמסר נפשו בעד קיום הישיבה בכל שנות הנהגתו בקודש כאשר נשא על שכמו משא הקודש, נחלצה הנהלת מוסדותינו הק' ובראשם ידידינו הרה"ח ר' יעקב הניג שליט"א, לייסד ישיבה לצעירים "דרכי

והגית בו יומם ולילה... תלמידי הישיבה לצעירים בריתחא דאורייתא

משה" על שם קדשו של רבינו זיע"א, נדבך נוסף לישיבתינו הק' אותה יסדו רבוה"ק נ"ע, אשר בה יתאספו העדרים פרחי צעירי הצאן חניכי הת"ת, ובחורי קהל אנ"ש להתעלות במעלות התורה ובעבודה שבלב זו תפלה מתוך אהבה ודיבוק חברים מקשיבים, בדרכם הקדושה של רבותינו הקוה"ט נבג"מ.

הישיבה הק' הושכנה בבנין ברח' ישא ברכה, ובראשה הועמד צוות נרחב מטובי המחנכים והמשפיעים שבעיה"ק, חיש מהר יצא שמה הטוב למרחקים צוות המחנכים הנכבד משקיעים כוחות רבים לסלול בפני תלמידיהם דרך ישרה בלימוד התורה ועבודת התפלה ותיקון המידות, ומכל קצווי העיר וחוצה לה התדפקו על דלתותיה, טובי פרחי וצעירי בני ירושלים, אשר עז חפצם ורצונם להשקיע נפשו מאור התורה והעבודה ולהסתפח לנחלת ה'.

כנס העשור לייסוד הישיבה לצעירים

הישיבה הקדושה המשיכה לפרוח ולשגשג לשם ולתפארת תחת הנהגתו הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א אשר ליווה את הישיבה ותלמידיה בעינא פקיחא והיו עיניו ולבו תמיד להאיר לבבות התלמידים באור קדשו לטפחם ולחכמם להתעלות במעלות התורה והעבודה. ולאחר הסתלקותו לגנ"מ בחודש ניסן תשס"א ממשיך מ"מ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לפרוס כנפי קדשו עליה ולהדריכה במסילה העולה בית ה', כשמפעם לפעם מופיע בהדרת קדשו בפני תלמידי הישיבה ומנחיל להם לדעת המעשה אשר יעשון והדרך אשר ילכו בה לעבוד את ה' ולדבוק בתורתו ומצוותיו כל הימים.

ותה"ל זוכים אנו להיות עדים נאמנים על שגשוג ישיבתינו הק' זו כאשר חוסים בצלה קרוב למאה בחורי חמד העמלים בתורה ובעבודה בראשותם של צוות הישיבה הדגול, ורוח קדשם של רבוה"ק חופף עליהם לעלות מעלות רמות בעסק התורה ועבודת התפלה לשם ולתפארת.

גם הישיבה הגדולה אותה יסדו רבוה"ק קיבלה התפתחות ותנופה אדירה, ועברה לתקופה למשכן נאה ומרווח ברח' פרס בעיה"ק ירושלים, בבנין אשר ברשות מוסדות החינוך "מגדל אור" שבראשם עומד הרה"ג ר' יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק, לאחר כמה שנים השתכנה בבנין מפואר ורחב ידים בשכונת רמות שבעיר הקודש, שם שוכנת כבוד

כ"ק אדמו"ר זיע"א - בקביעת מזוזות למשכן ישיבה"ק ברח' פרס

עד עצם היום הזה, ומקוים אנו לחזות בהשתכנותה בבנין משלה לרווחת תלמידיה ורבניה.

בשנים אלו עלתה הישיבה הק' עשר מעלות למעלה כאשר רוח קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א שרתה בין כתליה והיה הוא ז"ל מוסר לבו ונפשו לטפח ולהדריך ללמד ולנווט את נפש כל תלמיד ותלמיד, ובכל עת מצוא הופיע בהדרתו בהיכל הישיבה לעורר לבביהם לדעת את ה' ולהשכיל האיך למסור נפשם בעבור לימוד התורה בקדושה וטהרה, ולהתמסר לעבוד עבודה שבלב זו תפלה ועבודת המידות כפי אשר הנחילונו רבותינו הק', ואכן דבריו הק' הצליחו וגם עושים פירות לתפארת כאשר רוח קדשו היתה מנשבת בהיכל התורה, ומשם יצא שמה לתהילה ברחבי עולם התורה, ומכל גווני הקשת היו צורבי הת"ח מתדפקים על דלתותיה ברצונם הטוב להסתפח לנחלת בית ה' ולהתבשם מאור התורה והעבודה.

1. שיעור מהגה"ח ראש הישיבה שליט"א בישיבה"ק - בביהמ"ד בית ישראל
2. הגה"ח ר' נח הר זהב זצ"ל בשיעורו בישיבה"ק

3. סיום מסכת שבת בישיבה"ק חנוכה תשל"ט
4. שיעור מהגה"ח ראש הישיבה שליט"א בישיבה"ק - רמות

ועל כל זאת מודים אנחנו לך ה' אלוקינו, אשר עד ימינו אנו זוכים אנו לראות בהמשך שגשוג הישיבה הקדושה תחת הנהגתו הרוממה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, העומד תמיד בראש התורן לנווט ולהדריך את תלמידיה ברוח קדשם של רבוה"ק להתמסר בכל לב ונפש ללימוד התורה בעיון וביגיעה, ולהקדיש נפשם על עבודת התפלה בלב מכוון ונרגש, ובאותה עת להתמיד בעבודת המידות ותיקון המעשים בעומק האמת ותכלית השלימות ושם יהיו לבביהם שואף זורח להזדכך ולהתקדש בעבודת הבורא בכל עת ובכל שעה לטוב להם כל הימים. ותה"ל נמנים על תלמידיה למעלה ממאתים בחורי חמד ממובחרי בני ציון המסולאים מפז, ההולכים לאור קדשו ומתעלים במעלות התורה והעבודה בהשראתם של צוות חכמי ורבני הישיבה הק', חבר מחנכים ת"ח ידועי שם ותהילה, המוסרים נפשם לנווט את ספינת הקודש במסילה הישרה העולה בית ה' עד ביאת ינון.

הישיבה הקדושה - זאת הישיבה אשר הוקמה ע"י כ"ק אדמו"ר מקארלין זיע"א

כ"ק אדמו"ר זיע"א במעמד קריאת היכל הישיבה ע"ש הרה"צ ר' זלמן בריזל זצ"ל

בתרצ"ט, כוננה כ"ק אדמו"ר זצוק"ל שמנו"כ בטבריא בתש"ז, הרחיבה כ"ק אדמו"ר מוהרמ"מ זיע"א, והשקיע בה מחלבו ודמו כ"ק אדמו"ר זצוק"ל משך כל השנים, ואשר עליה התבטא פעם אחת לאחד מתלמידי הישיבה אודות הצורך לחזק בדקי הישיבה "דיא ישיבה איז דיא פועל פון דיא רבי'ס".

היא היא הישיבה הק' - אשר העבר וההווה משמש בה בערבוביה, ישיבה"ק - אשר הוד קדומים נסוך על פניה, ישיבה"ק - אשר רוח רבותינו הקוה"ט מייסדיה ומכונניה חופף על הבית הגדול והקדוש בו ממשיכים לטוות את הדרך דרכם בקודש ללא זיז וללא נטיה כל שהיא ואשר על פני תלמידיה הע"י ניכרת אצילות תנועותיהם כיאה ללגיונו של מלך מאן מלכי רבנן רבותינו הקוה"ט שרפי מעלה זצוקללה"ה זיע"א.

* * *

מבצר לתורה וחסידות

"פינסק קארלין" בארץ הקודש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב

בהדרת הכבוד ובחרדת קודש מגישים אנו את מיטב ברכותינו אל מול פני המנורה הטהורה, עמוד האש ההולך לפני המחנה להאיר לנו הדרך אשר נלך בה, בצילו אנו חיים וממימיו אנו שותים, רוח קדשו חופפת עלינו ומלווינו בכל דרכינו ועבודתינו בקודש

עטרת ראשינו ותפארתינו
כבוד קדושת מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל האי עידנא דחדוותא
שנת "יובל השלושים" ליסוד התלמוד תורה הק'
"אהל אברהם אלימלך"
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זיע"א

ולרגל המעמד האדיר של "הדינר הראשון"
לטובת מוסדותינו הקדושים.

שפתותינו ממללין עתירה ותפילה לאל נורא עלילה, ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור, ויזכה רבינו שליט"א להאריך ימים על ממלכתו ולהנחותינו במעגלי צדק מתוך נחת והרחבת הדעת.
ונזכה עוד רבות בשנים להתבשם מאורו הגדול ובמהרה דידן נזכה לקבל פני משיח צדקינו ומלכינו בראשינו במהרה בימינו אמן.

המברכם בקידה אל מול הקודש

הנהלת המוסדות **רבנן ותלמידיהון**

בתי המדרש וקהילות אנ"ש
חסידי פינסק קארלין בארה"ק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עטרה לראש צדיק

בהדרת הכבוד וברגשי קודש גיל ושמחה
נגיש את ברכותינו המאליפות מקרב לב נרגש
למעלת כבוד עטרת ראשינו ונזר תפארתינו

כבוד קדושת
מרן אדונינו מורינו ורבינו שליט"א

לרגל מעמד ציון
שנת "יובל השלושים" ליסוד התלמוד תורה הק'
"אהל אברהם אלימלך"
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זיע"א

ולרגל המעמד האדיר של "הדינר הראשון"
לטובת מוסדותינו הקדושים.

יזכה רבינו שליט"א עוד רבות בשנים לשם ולתפארת לראות פרי הילוליו
בהתפתחות והרחבת גבולות הקדושה במוסדותינו הקדושים אשר טיפח וריבה
עד כי יוליכנו במהרה קוממיות לארצינו מתוך נחת מרובה
לקבלת פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן

המברכים בקידה אל מול הקודש

גבאי ומתפללי בתי המדרש דחסידי פינסק קארלין בארה"ק

בית המדרש המרכזי "בית ישראל" בירושלים.
בית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א בבני ברק
בית המדרש "מאורי ישראל" נוה יעקב ירושלים
בית המדרש "תפארת אהרן" שכונת הדקל ביתר עילית
בית המדרש "ברכת אהרן" שכונת הגפן ביתר עילית
בית המדרש "בית אהרן" רמת בית שמש
בית המדרש פינסק קארלין אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית

מבצר לתורה וחסידות

"פינסק קארלין" בארץ הקודש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כוס של ברכה

נשגר בחרדת קודש וברוב הערכה והערצה לכבוד עטרת ראשינו ונזר תפארתינו
מאיר נתיבות להולכים לאורו וסרים למשמעתו רועה נאמן לקהל עדת ישורון

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ואתו עמו ידידינו היקרים המסורים בלו"נ חפיצה
חסידי ידידי ואוהדי הבית הגדול והקדוש

"בית פינסק קארלין" בארץ ובתפוצות

ברכה מיוחדת לכל עובדי ההוראה, צוותות החינוך, ההדרכה
והניהול בכל אגפי מוסדותינו הק'

כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

לרגל האי עידנא דחדוותא המעמד האדיר של

הדינר הראשון לטובת מוסדותינו הק'

ולציון התכנסות כל אנ"ש בכל אתר

בצוותא חדא ובאחדות נפלאה בצילא דמהימנותא

**שפתותינו תפילה מלב פנימה שתשרה שכינה במעשי
ידינו ונצליח בכל אשר נפנה להגדיל תורה ולהאדירה**

המברכים בידידות נאמנה

יעקב העניג   שלמה קוסטליץ   יוסף ערבליך   יעקב גרוסמן

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

תשית לראשו עטרת פז

**תבענה שפתותינו רון שיר ושבח
ומעומקא דליבא נשגר בזה ברכות מאליפות למעלת כבוד
המאור הגדול לממשלת התורה
רב גאון וצדיק סיני ועוקר הרים מגדולי פוסקי הדור
המסור בכל לבו ונפשו לפריחת ושגשוג מוסדותינו הקדושים
מתוך מסירות רבה ואהבה אין קץ האי תנא ירושלמאה
העומד בראשות ישיבתינו הקדושה למעלה משישים שנה**

הגאון האדיר כש"ת ראש הישיבה שליט"א

לרגל היום הנשגב והנעלה בו מציינים אנו

**שנת "יובל השלושים" ליסוד התלמוד תורה הק'
"אהל אברהם אלימלך"**

ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זיע"א

**ולכבוד המעמד האדיר של "הדינר הראשון"
לטובת מוסדותינו הקדושים**

**יהא רעוא מאת אדון העולם נותן התורה
שיזכה עוד רבות בשנים להרביץ תורה ויראה
לקהל תלמידיו שומעי לקחו
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עילאה אורך ימים ושנות חיים
ונזכה אנו להמשיך להנות מנועם זיו תורתו ומנופת צוף אמרתו
וממסירות נפשו למען פריחת ושגשוג היכלי התורה במוסדותינו הק'.**

המברכים מקרב לב נרגש

הנהלת המוסדות

חכמי ורבני הישיבה

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עטרה לראש משביר

בשם כל קהל הקודש, חסידי, ידידי ואוהדי בית פינסק קארלין
המשתתפים במעמד הדינר הראשון
מתכבדים אנו להודות למעלת כבוד ידידנו הדגול והנעלה
הנגיד המפואר מגדולי מחזיקי התורה בארץ הקודש
שמו הטוב הולך לפניו כשמן הטוב
ידיד נאמן לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א ולמוסדותיו הק'.

ה"ה הרב ארי'ה ערנטרוי שליט"א

ומשפחתו הרוממה תחי'

אב"י בעיר מנצ'סטר יצ"ו

על עמידתו האיתנה ואזנו הקשובה לצרכי מוסדותינו הק'
ומסירותו הנאמנה לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

אשר בנדבת לבו הטהורה פרס חסותו על מעמד כביר זה
ומריחוק מקומו וקירוב לבו העמיד לרשותינו את אולמי "היכלי השמחה" המפוארים
ואת הקייטרינג "ג'רוזלם קייטרינג"

מהררי ציון וירושלים שולחים אנו בזאת את ברכותינו הנאמנות
יהי ה"א עמו בכל אשר יפנה ישכיל ויצליח
ויזכה עוד רבות בשנים לעמוד לימין כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ומוסדותינו הק'
מתוך בריאות הגוף והנפש, אושר ועושר, נחת דקדושה מכל יוצ"ח
וברכת ד' תלווה בכל פעלם לאורך ימים ושנות חיים וכבוד.

מקרב לב נרגש
הנהלת המוסדות

קהל הקודש
חסידי פינסק קארלין בארה"ק
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברך ד' חילם ופועל ידם תרצה

מתוך שיר ושבח לבורא עולם נותן התורה
מקדמים אנו בברכה לבבית את מעלת כבוד
הרבנים החשובים העומדים לשרת במשמרת הקודש
להרחבת גבולות התורה ופריחת ושגשוג מוסדותינו הק'

הרבנים החשובים כ"א בשמו הטוב יבורך מפי עליון

חברי הנהלת מוסדותינו הק'
אשר אינם חסים על זמנם וכוחם ומוסרים נפשם למען המוסדות הק', ה"ה

הרב יעקב הניג שליט"א
הרב שלמה קוסטליץ שליט"א
הרב יעקב גרוסמן שליט"א
הרב יוסף יצחק ערבליך שליט"א

לרגל התאסף כל קהל הקודש
לחגוג את המעמד האדיר של "הדינר הראשון"
לטובת מוסדותינו הקדושים

ולציון שנת "יובל השלושים" ליסוד התלמוד תורה הק'
"אהל אברהם אלימלך"
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זיע"א

ברכותינו שיזכו להרבות פעלים לתורה וחסידות להרחיב גבולי התורה ולהוסיף ספסלי בבית מדרשא מתוך הרחבת הדעת, רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ברוב אושר וכבוד לטוב להם כל הימים

המברכים מקרב לב
קהל אנ"ש חסידי פינסק קארלין בארץ ובתפוצות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברוכים אתם לד'

ברכות חיים חן וחסד יעלו ויבואו על ראש המתעסקים
בניהול ועבודת הקודש במשרדי מוסדותינו הק'.

בראשונה נציב תודה והוקרה לחבר הנהלת מוסדותינו הק'
כביר המעש ורב פעלים למען ביסוס מבצר התורה

הרב יעקב הניג שליט"א

העומד בראש משרד המוסדות

ואתו עמו העובדים המסורים
המשקיעים את מיטב כוחם ומרצם למען מוסדותינו הק'

הרב מנחם מנדל ליכטער שליט"א

מזכ"ל משרד התלמוד תורה והישיבות

הרב חיים שלמה ברנשטיין שליט"א

מזכ"ל משרד המוסדות

ובחדא מחתא נביע בזה את הערכתינו הכבירה
לאברכים החשובים עובדים נאמנים ומסורים

הרב פישל בר"ב הניג שליט"א

הרב אברהם פריד שליט"א

ומאת אדון העולם נותן התורה יושפעו ממרומים בשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

בברכה מרובה
הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פועל ידם תרצה

מתכבדים אנו להביע את איחולינו והוקרתינו הנעימים
להאברכים היקרים והחשובים אשר עשו לילות כימים
למען הצלחת מעמד "הדינר הראשון"
והשקיעו במיטב מרצם וכוחם לעבודת הקודש
ובסייעתא דשמיא עבודתם נשאו פרי

ה"ה חברי "ועדת הארגון"

הרב פישל בר"ב הניג שליט"א
הרב חיים שלמה ברנשטיין שליט"א
הרב אברהם פריד שליט"א

אשר למעלה מחצי השנה האחרונה השקיעו מאמצים כבירים
ונעלים למען הצלחת מעמד מפואר זה מתוך אחדות נפלאה

ומשך חודשים מספר כיתתו רגליהם מידי ערב
להתרים את ציבור אנ"ש וידידנו בתרומות הגונות
לטובת מוסדותינו הקדושים.

מרן דבשמיא ישלח להם רוב ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם
ויזכו להמשיך במעשיהם הברוכים להיות לנו לעזר וסיוע
בפריחת ושגשוג המוסדות הק' על כל שלוחותי'ה
וימלא ד' כל משאלות לבם לטובה ולברכה, אמן.

בכל הכבוד הראוי
הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ויהללוה בשערים מעשיה

רגשי הודאה והכרת הטוב מתכבדים אנו בזה להביע את ברכותינו הנאמנות למעלה האשה
הדגולה והחשובה אשת חיל עטרת בעלה המפורסמת במעשיה הכבירים לחסד ולצדקה
שעמדה לימין קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א במסירות נפלאה עד אין קץ

הרבנית הצדקנית מנב"ת תליט"א
א"ח כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

ברכותינו הנאמנות שתזכה עוד רבות בשנים לראות בטוב ד' על קהילתנו הק'
ולהמשיך במעשי הצדקה והחסד מתוך רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציה בבריות
גופא ונהורא מעליא בבריאות השלימות לאורך ימים ושנות חיים ואך טוב וחסד ירדפוה
כל הימים עד ביאת ינון במהרה בימינו אמן

בברכה רבה
הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מלוא הטנא ברכות

ברכותינו ואיחולינו הלבביים שלוחים בזאת
לידידנו החשובים והיקרים
אשר השקיעו רבות לטובת ארגון עריכת הדינר ה"ה

חברי "ועד הפועל" לארגון הדינר
כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

אשר עשו חיל וגם הצליחו לטובת עריכת מעמד זה
ברכת ד' תלווה ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו

בהוקרה רבה
הנהלת המוסדות

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לכל מנהלי ועסקני המוסדות

ולידידי הנערצים
הרב יעקב העניג
הרב שלמה קוסטליץ
הרב חיים שלמה ברנשטיין
הרב אברהם פריד

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם

המאחלים מקרב לב
תדמית סטודיו לגרפיקה
מפיקי ספר זה בס"ד

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לחן ולכבוד צבי תפארה

תבענה שפתותינו רגשי כבוד והערכה רבה, להאברכים החשובים והנכבדים ברוכי הכשרונות, עטי סופר מהירים במלאכת הקודש של עריכת ספר מפואר זה

בראש ובראשונה נציב את ברכותינו

לחברי מכון "מטה אהרן" ולהעומדים בראשה

הרב ישראל זאב ברנשטיין שליט"א

הרב ברוך אשר קולא שליט"א

אשר בנוסף לכל פעולות הקודש בעריכת ספר נפלא זה
פתחו את אוצרות גנזם וחשפו מסמכים נדירים, מכתבי קודש
מאמרים ותמונות מרבותינו הקדושים זיע"א.

* * *

ובעת הזאת שלוחה בזאת הברכה

לאברך כמדרשו בעל "לשון הזהב"

הרב חיים גרליץ שליט"א

על עריכת המדור לסיקור קורותיהם של רבותינו הק' זיע"א

לאברך החשוב

הרב יעקב ליפשיץ שליט"א

על עריכת המדורים לסיקור מוסדותינו הק' והקהילות.

* * *

כמו"כ שלוחה בזאת רגשי תודתינו

למתעסקים בארגון עריכת הספר, איסוף מסמכים, הגהות המאמרים וכו'

הרב יוחנן ברנשטיין שליט"א

הרב חיים שלמה ברנשטיין שליט"א

הרב אברהם פריד שליט"א

הרב שמעון בר"ר קורנבליט שליט"א

ימלא ד' כל משאלות לבם לטובה ולברכה ויזכו להמשיך להרבות פעלים להפצת
מעינותיהם של רבוה"ק זיע"א ולהבחל"ח ממעינותיו הנפערים של
עט"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לאורך ימים ושנות חיים וכל הטוב.

המאחלים מקרב לב
הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות

"פינסק קארלין" בארץ הקודש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברוך ד' חילם

הברכה והערכה לכל האברכים החשובים והיקרים אנשי שלומינו חסידים ואנשי מעשה אשר נענו לבקשתינו והעשירו את ספר חשוב זה בתמונות, מסמכים, ומיצגים סביב קורותיהם של רבותינו הק' ויסוד התלמוד תורה הקהילות ובתי מדרשינו

ה"ה

הרב אשר אלטובסקי שליט"א
הרב ישראל זאב ברנשטיין שליט"א
הרב זלמן גרוסמן שליט"א
הרב יעקב גרוסמן שליט"א
הרב ישראל הלטובסקי שליט"א
הרב זאב הר זהב שליט"א
הרב יעקב הר זהב שליט"א
הרב שמעון פישר שליט"א
הרב אברהם פריד שליט"א
הרב בנימין ציילינגולד שליט"א - ארה"ב
הרב ברוך אשר קולא שליט"א
הרב יעקב קליגר שליט"א
הרב נחמי'ה רוזנפלד שליט"א
הרב שלמה רוטמן שליט"א

ימלא ד' משאלות לבם לטובה ולברכה
וזכות הרבים תהא מסייעתם ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו.

ביקרא דאורייתא

הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

תודה וברכה

הננו בזה להביע ברכה והוקרה לכבוד ידידנו

הרה"ג ר' **יוחנן שיפמן** שליט"א
אשר מאמרותיו הנפלאים שראו אור
בקבצי "אור הגנוז" היו לנו לעיניים בכל
מהלך עבודתנו

וכן לידידנו המוסר לבו ונפשו
למען עריכת דברות קדשו של כ"ק מרן
אדמו"ר זיע"א

הרב **יחיאל יהודה ברנשטיין** שליט"א
על עזרתו הרבה ואשר בזכותו זכינו
לדלות ממעיינו של מרן אדמו"ר זיע"א

בברכה נאמנה
הנהלת המוסדות מכון "מטה אהרן"

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכה מקרב לב

נשגר בזה לידידנו היקר
העומד תמיד לימיננו וסייע בידינו
בעריכת ספר זה

ה"ה יאיר אינהורן הי"ו

יהי ה"א עמו ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח

בהוקרה רבה
הנהלת המוסדות מכון "מטה אהרן"

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מזמור לתודה

לידידנו החשובים

ה"ה צבי כהן הי"ו
ה"ה מאיר הלטובסקי הי"ו

מנהלי חברת "פרפקט הפקות"
על חלקם הרב בהצלחת מעמד זה

שאו ברכה !

הנהלת המוסדות

מבצר לתורה וחסידות
"פינסק קארלין" בארץ הקודש
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

התודה והברכה

לידידנו החשובים

ה"ה גיל רוזנבלט הי"ו
ה"ה שלמה שדמי הי"ו

ממנהלי אולמי "היכלי השמחה"
וקייטרינג "ג'רוזלם קייטרינג"

על כל היחס הנפלא !
שאו ברכה !

הנהלת המוסדות

קהילות הקודש

הרחיבי מקום אהליך ויריעות משכנותיך יטו

סיקור מתומצת על קצה המזלג
על בתי המדרש בקהילות ריכוזי אנ"ש

כמעין גנים מפכה ותוסס המשלח את יובליו לכל עבר, מסתעפים שלוחותי'ה החיננים של מוסדות פינסק קארלין, ומכים שורשים בישובי הפריפרי'ה החדשים המהווים יעד מגורים מעודף עבור צעירים, במקומות מושבותיהם השונים, מתלכדים ניצניה הצעירים של החסידות והופכים לקהילות הקודש לשם ולתפארת.

בני ברק

הקהילה הותיקה ביותר מבין הקהילות מחוץ לחומות ירושלים, הינה בעיר התורה בני ברק מקום מושבו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א אשר ממנו הפיץ את אורו הגדול על פני תבל, במקום קבוצה נבחרת של אברכים ההוגה על תלמודה במסגרת כוללי תלמוד והוראה של החסידות, ופוסעת בעוז ובנחישות בנתיב עבודת ד' המופלא שנסלל ונכבש מבין כותלי בית מדרש זה.

ואלו הן היישובים בהם נוסדו קהילות אנ"ש דחסידי פינסק קארלין עד כה, בברכתו ובעידודו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א אשר יסדן וטפחן באהבה ומסירות אין קץ, והנמשכת כיום תחת נשיאותו והדרכתו בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

נוה יעקב - ירושלים

הראשונה מבין הישובים החדשים בה נוסדה קהילת חסידי פינסק קארלין, מתעטרת כיום בקהילה נפלאה בשם "מאורי ישראל" שלה מוסדות משלה, בנין קבע לתורה ותפילה, ומקוה טהרה מפואר המאופיין בשיא ההידור, אברכי הקהילה שוקדים על תלמודם במסגרת כולל לאברכים מצויינים, ובמקום מתקיימת עשייה רחבה ומגוון פעילויות לנוער.

ביתר עילית - גבעה A

הקהילה מבוססת על למעלה מ-100 משפחות מטובי אברכי אנ"ש, מקיימת כולל לאברכים מצויינים ומאופיינת בפעילות חסד ענפה מתוך ערנות לרגשי הזולת, בבית המדרש של הקהילה "תפארת אהרן" הנושא את שם קדשו של מייסדה כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, קיים הכולל המפואר לאברכים מצויינים "זכרון יצחק

מנשה" וכן קיימת במקום ספריה תורנית עשירה במיוחד המושכת לבין מדפיה ציבור מובחר של תלמידי חכמים ויודעי ספר, זה לא מכבר החלו בני הקהילה בבניית משכן קבע עבורם לתורה ולתפילה, ועיניהם נשואות להשלמתו במהירה בהוד והדר.

ביתר עילית - גבעה B

הקהילה הוקמה אך לפני שנתיים וכבר מונה ציבור נרחב של למעלה מ-40 משפחות, כשלה בית מדרש משלה ואף הוא נושא בגאון את שם קדשו של מרן זיע"א בשם "ברכת אהרן" השוקק חיים במשך כל שעות היום, זה עתה החלו בני הקהילה בתכנית להקמת בנין קבע לתורה ותפילה.

בית שמש

במקום זה מתגוררים למעלה מ-50 משפחות מקרב אנ"ש, אשר באומץ לב ובנחישות רבה ייסדו במו ידיהם ובלא אמצעיים מתאימים בית מדרש לתורה ותפילה, כולל רב מוניטין לאברכים מצויינים, ומבנה קהילה מושלם ומרשים. בית המדרש "בית אהרן" שנחנך סמוך להסתלקותו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, הינו ציר מרכזי בהווי החיים החסידי במקום, ומהוה בית ועד לחכמים ושוחרי תורה וחסידות.

אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית

הוקמה זה לא מכבר בהתיישבות הראשונית של קבוצה ממשפחות אנ"ש, ובפתיחת שערי הכולל "תפארת אהרן" ע"ש ולזכרו של כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, בימים אלו נפתח בית מדרש השוכן זמנית בקראוון אשר היכלו ישמש כמגדל אור לתורה וחסידות וכבית גדול שמגדלין בו תורה ותפילה, תקוות בני הקהילה לפרוח בשקידה ובהתמדה בדרכי אחיותי'ה הגדולות הלוחשות לה: אחותינו את היי לאלפי רבבה.

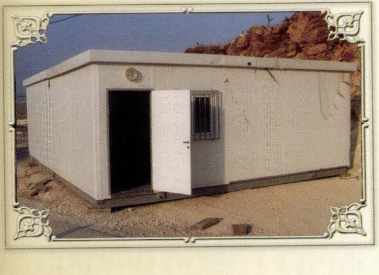

ברכותינו לכל קהילות הקודש, המשיכו והתעלו להרחבת גבולות הקדושה ולהרבות ספסלי בבית מדרשא לאורו הגדול של עטרת ראשינו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לאורו ניסע ונלך עד ביאת גוא"צ בב"א.

אקלים

יעוץ ושרות מקצועי למיזוג אוויר

חברת אקלים
מקדמת בברכה רבה את כל
המשתתפים
במעמד הגדול של
"הדינר הראשון"
לטובת מוסדות פינסק קארלין
בארה"ק
שאו ברכה !!!

אלי נחום

מנכ"ל

אקלים – המומחים מספר 1 למיזוג ועיצוב בתי כנסת

1800-22-33-34

משרד ראשי: רחוב ירמיהו 9, רוממה, ירושלים טלפון: 02-5376661 פקס: 02-5376855

התודה והברכה
לקהל חסידי
פינסק קרלין

על הזכות שניתנה לנו לספק לכם
את שירותי הבריאות ברחבי הארץ

ברכותינו הנאמנות
לכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א
לראשי הקהל, מנהלי המוסדות
ולכל הקהל הקדוש הנמנים על
החסידות המפוארת

מאוחדת
המובילה בציבור החרדי

פרסום גל BSD

B&D

בטר אנד דיפרנט בע״מ

סמל של איכות

לידידינו הנכבדים
חסידי ואוהדי חצר הקודש
דחסידי פינסק קארלין
ובראשם כ״ק מרן אדמו״ר שליט״א

קבלו נא את ברכותינו הלבביות
לרגל חגיגת מעמד הדינר הראשון
וציון שנת השלושים
לייסוד התלמוד תורה

נותן התורה יהא בסעדכון תמיד

בברכה

משה באש שמחה באש צבי באש

**דואגים
היום
לבריאות
של מחר**

[illegible], חיפה, טירת הכרמל, עכו, טבריה, קרית שמונה, חצור הגלילית, נהריה, עפולה, מגדל העמק, יוקנעם, קרית-מוצקין, קרית אתא, קרית-ים, איתמר,
[illegible], אלעד, אור-עקיבא, תל-אביב, נתניה, פתח-תקוה, ראש העין, בני-ברק, הדר-גנים, גני-תקוה, יהוד, אור-יהודה, גבעת-שמואל, חדרה, אלקנה,
[illegible], פדואל, הר-ברכה, יקיר, ביתר-עילית, רמות, אלון-מורה, ירושלים, רמת-שלמה, קרית-ספר, רמת בית-שמש א', רמת בית-שמש ב', תל-ציון,
אפרת, פסגת-זאב, הר-חומה, מודיעין, מעלה-אדומים, בית-אל, נחליאל, אשדוד, אופקים, בת-ים, קרית-מלאכי, ערד, דימונה, שדרות ועוד...

פוטנציאל

**עוברים ללאומית
עד י"ז בשבט (15.2.06)**

עכשיו זה כבר ידוע, הרופאים הטובים ביותר נמצאים בלאומית

רופאי לאומית בכל הארץ, הם רופאים מומחים שעמדו בתנאי קבלה גבוהים. הם מכהנים כרופאים בכירים וכמנהלי מחלקות ויחידות בבתי החולים הטובים בארץ, משתלמים ברפואה מתקדמת ומתעדכנים בקביעות בחידושים ובמחקרים מעולם הרפואה. אם גם אתם רוצים ליהנות מרפואה איכותית - הצטרפו ללאומית.

לאומית

1-700-507-507 או 507*
מכל טלפון נייד

רוצים להצטרף ללאומית? גשו לסניף הדואר הקרוב לביתכם עם תעודת זהות ו-12 ש"ח ובקשו לעבור ללאומית. חשוב שתדעו, כלקוחות לאומית תהיו זכאים לקבל את כל השירותים עפ"י סל הבריאות החל מהיום הראשון לקליטתכם.

ששת
רשת חנויות כלי בית ומתנות

כפר השעשועים
רשת חנויות צעצועים הגדולות ביותר בארץ!

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ולמנהלי המוסדות הקדושים
ולקהל הקודש דחסידי פינסק קארלין

שאו ברכותי !!!

לרגל הכינוס החשוב של "הדינר הראשון"
לטובת מוסדות פינסק קארלין בארה"ק

ולציון שנת "יובל השלושים"
ליסוד התלמוד תורה
כה לחי !

מנחם גבירר
מנכ"ל

אחוזת ברכפלד מודיעין עילית

הקהילות החסידיות

ובתוכם פינסק קארלין

בחרו במקום המושלם!

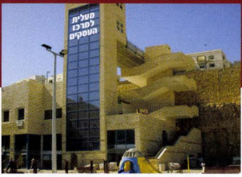

Results | תוצאות אפקטיביות

ברכות נאמנות לרגל הדינר הראשון לחסידות פינסק קארלין בארה"ק

לכ"ק מרן האדמו"ר מפינסק קארלין שליט"א
לראשי הקהל, מנהלי המוסדות, הקהל הקדוש
בכל אתר ואתר הנמנים על החסידות המפוארת
ולתושבי אחוזת ברכפלד, לרגל פתיחת ביהמ"ד דחסידי פינסק קארלין

מודיעין עילית
אחוזת ברכפלד!
הרבה יותר מבית

הצטרף גם אתה למקום של תורה וחסידות עם כל המעלות ועכשיו בתנאים מיוחדים לרגל המשך תנופת הבניה.

קשת בענן
ARCOBALENO
יבוא מותגי איכות מאיטליה לילדים ונוער

רשת חנויות למותגי איכות
ירושלים: רח' הישיבה 4 גאולה טל: 02-5385399
אשדוד: רח' בעל הנס 32 רובע ז' טל: 08-8671023
בית שמש: הקריה החרדית טל: 02-9913552

לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ולמנהלי מוסדותינו הק'
ולכל קהל עדתינו הע"י

שאו ברכותי הנאמנות מקרב לב
לרגל מעמד הדינר הראשון לטובת
מוסדותינו הק'

"כל כנסי'ה שהיא לשם שמים סופה להתקיים"

בברכה
יוסף אליהו ברנשטיין

einit
העיניים שלך. המומחיות שלנו.

עינית
העינים שלך, המומחיות שלנו.
רח' ישעיהו 2 פינת הנביאים, ירושלים טלפון: 02-5002050

לחסידי "פינסק קארלין"
המתכנסים למעמד הכביר
בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עלו והצליחו
ועשו חיל

בידידות

הלל כהן **יוסף וואלף**

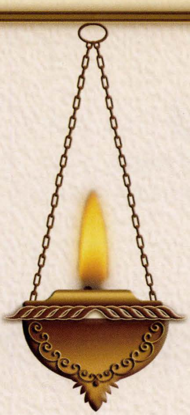

לזכרון עולם יוחק בספר

ספר זה מוקדש לעילוי נשמת ידידנו היקר והנכבד

הרב חיים גלבוט ז"ל

ממיאמי

נלב"ע כ"ט טבת תשס"ו
והובא לקבורה בארץ ישראל
ביום ב' שבט תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

הונצח ע"י ידידינו משפחת גלבוט הנכבדה תחי'

ע"י הבנים החשובים רודצו"ח
ר' רפאל (רוסל) גלבוט הי"ו
ר' ראובן גלבוט הי"ו
ר' דוד (דייויד) גלבוט הי"ו
ר' אברהם גלבוט הי"ו

וע"י הנכדים החשובים
ר' ברוך גלבוט הי"ו
ר' אלחנן גלבוט הי"ו